

Täysistunto

Tiistai 17.2.2026 klo 14.00—21.42

Täysistunto alkoi klo 14.00. Täysistunto päättyi klo 21.42.

Puhetta johtivat toinen varapuhemies Tarja Filatov (14.00—16.00), puhemies Jussi Halla-aho (16.00—17.58 ja 20.00—21.42) ja ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko (17.58—20.00).

Ukrainan varapuhemies Olena Kondratjuk seurueineen oli seuraamassa täysistuntoa.

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Ilmoituksia

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Arvoisat kansanedustajat! Ilmoitan, että Ukrainan varapuhemies Olena Kondratjuk seurueineen on saapunut seuraamaan täysistuntoa. Eduskunnan puolesta toivotan arvoisat vieraat lämpimästi tervetulleiksi eduskuntaan. [Suosionosoituksia]

2.1. U-asiat

Puhemies on lähettänyt valiokuntiin Euroopan unionin asiat U 7-13/2026 vp.

3. Tulevaisuusvaliokunnan täydennysvaali

Vaali VAA 10/2026 vp

Vaaleja

Eduskunta valitsi tulevaisuusvaliokunnan jäseneksi edustaja Mikko Polvisen ja varajäseneksi edustaja Olga Oinas-Panuman.

4. Perustuslakivaliokunnan täydennysvaali

Vaali VAA 11/2026 vp

Vaaleja

Eduskunta valitsi perustuslakivaliokunnan varajäseneksi edustaja Mikko Polvisen.

Pöytäkirja PTK 8/2026 vp

5. Kansliatoimikunnan täydennysvaali

Vaali VAA 12/2026 vp

Vaaleja

Eduskunta valitsi kansliatoimikunnan jäseneksi edustaja Piritta Rantasen.

6. Valtioneuvoston selonteko kansallisesta energia- ja ilmastostrategiasta

Valtioneuvoston selonteko VNS 8/2025 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään talousvaliokuntaan, jolle liikenne- ja viestintävaliokunnan, maa- ja metsätalousvaliokunnan ja ympäristövaliokunnan on annettava lausunto.

Ympäristö- ja ilmastoministeri Sari Multalan esittelypuheenvuoron, kymmenen minuuttia, jälkeen keskustelu käydään etukäteen pyydettyjen puheenvuorojen osalta nopeatahtisena. Aluksi pidetään yksi ryhmäpuheenvuorokierros, jossa puheenvuorojen pituus on enintään viisi minuuttia. Myös muiden etukäteen varattujen puheenvuorojen pituus on enintään viisi minuuttia. Puhemiesneuvosto suosittaa, että myös nopeatahtisen keskusteluosuuden jälkeen pidettävät puheenvuorot ovat enintään viisi minuuttia. Lisäksi voin myöntää harkitsemassani järjestyksessä vastauspuheenvuoroja.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään kaksi tuntia. Jos puhujalistaa ei ehditä tässä ajassa käydä loppuun, niin asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Keskustelu alkaa. Esittelypuheenvuoro, ministeri Multala, olkaa hyvä.

Keskustelu

14.02 Ympäristö- ja ilmastoministeri Sari Multala (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Teollisuuden puhtaan siirtymän vauhdittaminen ja kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen edellyttävät pitkäjänteistä ja johdonmukaista politiikkaa sekä konkreettista toimintaa kaikkialla maailmassa. Valtioneuvoston selonteko kansallisesta energia- ja ilmastostrategiasta kattaa energiapolitiikkaa koskevat linjaukset sekä politiikkatoimet, joilla vähennetään yhteiskunnan kasvihuonekaasupäästöjä ja vahvistetaan nielujen aikaansaamia poistumia. Strategia muodostaa yhdessä valtioneuvoston viime keväänä hyväksymän teollisuuspoliittisen selonteon kanssa kokonaisvaltaisen toimintaohjelman, jolla edetään hiilineutraaliin ja myöhemmin hiilinegatiiviseen yhteiskuntaan.

Olemme todistaneet Suomessa viimeisen vuosikymmenen ajan merkittävää energiamurrosta. Tämä on Suomelle ennen kaikkea mahdollisuus. Puhdas energia luo pohjaa talouskasvulle, työllisyydelle ja Suomeen suuntautuille puhtaille investoinneille. Kyse on juuri siitä, mitä Suomi tällä hetkellä kipeästi tarvitsee. Tavoitteenamme on hallitusohjelman mukaisesti tehdä Suomesta puhtaan energian edelläkävijä Euroopassa, puhtaan energian suurvalta. Suomalainen ilmastopolitiikka ei perustu joko—tai-ajattelulle, vaan se tukee sekä ympäristöä että kilpailukykyä. Energia- ja ilmastostrategiassa

Pöytäkirja PTK 8/2026 vp

linjattavin toimin parannetaan yritysten mahdollisuuksia tehdä pitkäjänteisesti investointeja edistyneeseen puhtaaseen teknologiaan. Ennakoitava ja vakaa toimintaympäristö mahdollistaa paitsi investoinnit myös suomalaisen teknologian kehittämistä ja vientiä globaaleille markkinoille. Näin kasvatetaan paitsi Suomen ja suomalaisten yritysten hiilijalanjälkeä myös viennin potentiaalia.

Hallituksen pitkäjänteinen politiikka on tuottanut jo konkreettisia tuloksia. Elinkeinoelämän keskusliiton viime viikolla julkaisemien tietojen mukaan Suomessa valmistui viime vuonna yli kahdeksan miljardin euron arvoiset investoinnit puhtaaseen siirtymään. Myös uusia hankkeita laitettiin viime vuonna vireille eri puolilla maata lähes 280 kappaletta, noin 24 miljardin euron arvosta. Suunta on erinomainen, ja tätä työtä on edelleen jatkettava. Siitä hyötyvät lopulta kaikki: Suomi, suomalaiset ja yhteinen ympäristömme.

Arvoisa puhemies! Puhtaan siirtymän investointien tärkeyttä on kasvattanut myös geopoliittisen tilanteen muuttuminen. Energiapolitiikassa ovat viimeisinä vuosina korostuneet energian toimitus- ja huoltovarmuus sekä energian käyttäjien ja talouskasvun kannalta olennaiset asiat, kuten energian kilpailukykyinen hinta. Energiamarkkinoiden tehokas toiminta on vahva lähtökohta näiden tavoitteiden saavuttamiselle. Strategian linjauksilla varmistetaan kohtuuhintaisen puhtaan energian toimitusvarma tarjonta niin teollisuuden, elinkeinoelämän kuin kotitalouksienkin tarpeisiin.

Arvoisa puhemies! Hallitusohjelmassa sovittuun energia- ja ilmastostrategiaan on koottu energiapolitiikkaa koskevien linjausten lisäksi ilmastopolitiikkaa koskevat linjaukset kaikilla sektoreilla: päästökauppasektorilla, niin sanotulla taakanjakosektorilla ja maankäyttösektorilla. Energia- ja ilmastostrategia on valmisteltu työ- ja elinkeinoministeriön johdolla. Taakanjakosektoria koskevat toimet on valmisteltu ympäristöministeriön johdolla osana ilmastolain mukaista keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelmaa eli KAISUa, joka on annettu myös selontekona eduskunnalle. Tästä käydään myös erillinen keskustelu täällä. Maankäyttösektorin toimet, jotka on valmisteltu maa- ja metsätalousministeriön johdolla, sisältyvät tähän energia- ja ilmastostrategiaan.

Arvoisa puhemies! Energia- ja ilmastostrategiassa ovat mukana kaikkien EU:n energiaunionin viiden ulottuvuuden mukaiset tarkastelut: vähähiilisyyys, mukaan lukien uusiutuva energia, energiatehokkuus, energiamarkkinat, energiaturvallisuus sekä tutkimus-, innovointi- ja kilpailukyky. Näihin kaikkiin osa-alueisiin liittyen on strategiaan kirjattu myös politiikkatoimia.

Vetytalous on keskeinen väline teollisuuden energiamurroksessa ja puhtaan siirtymän mahdollisuuksien hyödyntämisessä. Sitä tarvitaan kasvihuonekaasujen vähentämiseen erityisesti sellaisilla sektoreilla, joissa prosessien suora sähköistäminen ei ole mahdollista tai on hyvin kallista. Vetytalous mahdollistaa esimerkiksi tuulivoiman hyödyntämisen aikoina, jolloin halpaa, päästötöntä sähköntuotantoa on tarjolla runsaasti. Suomi tähtää kymmenen prosentin osuuteen EU:n puhtaan vedyn tuotannosta ja vähintään samaan osuuteen vedyn jatkokäytöstä. Vedyllä ja erityisesti siitä tehdyillä sähköpolttoaineilla voi olla merkittävä rooli myös lämmityksen ja liikenteen päästöjen vähentämisessä.

Suomessa on merkittäviä biogeenisen hiilidioksidin lähteitä, jotka mahdollistavat hiilidioksidin talteenoton ja hyötykäytön yhdistettynä vetytalouteen. Hiilidioksidin talteenotto ja hyödyntäminen ovat keskiössä energia- ja ilmastostrategiassa sekä teknisenä nieluna päästöjen vähentämisessä että osana kestävästä talouskasvun luontia. Osallistumme aktiivisesti teknisiä nieluja koskevan EU-säätelyn kehittämiseen. Työ- ja

Pöytäkirja PTK 8/2026 vp

elinkeinoministeriö on avannut haettavaksi täysin uutta piippujen tulppauksen tukea viralliselta nimeltään teollisuuden bioperäisen hiilidioksidin talteenoton tuki. Tukiohjelmiaan on varattu 90 miljoonaa euroa.

Hallitus edistää ydinenergialain kokonaisuudistuksella ydinvoimainvestointeja. Hallituksen esitys on määrä tuoda eduskuntaan tämän kevään aikana. Suomessa valmistellaan parhaillaan useita ydinvoimahankkeita. Esimerkiksi Helsingin SMR-hanke on jo pilotointivaiheessa. Hallitus selvittää myös ydinvoiman muita edistämiskeinoja rahoituksen mielessä. Selvitys julkaistaan myöhemmin tänä keväänä.

Työ- ja elinkeinoministeriössä on valmisteltu kasvu- ja työllisyyspaketti, joka vahvistaa investointien lisääntymisen edellytyksiä. Investointitukien avulla arvioimme voivan käynnistyä jopa miljardin edestä uusia investointeja puhtaaseen kasvuun. Uusille energiateknologian hankkeille tulee demonstraatiotuki, joka on ensi vuonna 50 miljoonaa euroa. Näillä ratkaisuilla rakennamme tulevaisuuden energia- ja vientipotentiaalia. Alueidenkäyttölain uudistuksella sujuvoitamme kaavoitusta kunnissa ja luomme tuuli- ja aurinkovoimainvestointien etenemiselle selkeät säännöt. Kun investoijat tietävät pelisäännöt, hankkeet käynnistyvät nopeammin ja Suomi pysyy houkuttelevana kohteena.

Arvoisa puhemies! Päästökaupasektorilla, erityisesti energiantuotannossa, päästöt vähenevät jopa ennakoitua nopeammin. Myös taakanjakosektorilla päästövähennykset etenevät hyvin. Suomi alitti taakanjakosektorin vuosittaiset päästökiintiöt vuosina 21—23, mikä loi ylijäämää ja joustoa tuleville vuosille. Yhdessä lisätoimien ja aiemmissa ilmastosuunnitelmissa linjattujen toimien kanssa tämä tekee EU:n päästövähennysvelvoitteen täyttämisen mahdolliseksi. Vuoden 2030 päästöjenpuolitustavoite saavutetaan siis joustojen avulla. Kokonaispäästöjen kehitys ilman maankäyttösektoria on ilmastolaissa asetettujen vuosia 2030 ja 2040 koskevien tavoitteiden mukainen. Samaan aikaan meillä on mittava nieluvaje maankäyttösektorilla. Maankäyttösektorilla tilannekuva muuttui voimakkaasti keväällä 2022. Muutosta selittävät etenkin Venäjän puuntuonnin loppuminen vuonna 2022 — joka on lisännyt kotimaisia hakkuita, ja hakkuut ovat pysyneet korkealla tasolla noin 73 miljoonassa kuutiotonnissa vuodessa — puuston alentunut kasvu, erityisesti puuston kokonaisbiomassan kasvun pienentyminen, turvemaametsien kasvaneet maaperän hiilidioksidipäästöt sekä kivennäismaametsien maaperänielun ja karikesyötteen hiipuminen.

Skenaariolaskelmien mukaan hiilineutraalisuuden saavuttamiseksi 2035 tarvitaan lisätoimia päästöjen vähentämiseksi ja poistumien lisäämiseksi noin 34 miljoonaa tonnia. Haluan kuitenkin korostaa, että skenaarioiden taustalla oleva hakkuutaso-oletus perustuu Luonnonvarakeskus Luken arvioon kotimaisista hakkuista metsäteollisuuden täydellä käyntiasteella. Tämä oletus on merkittävästi korkeampi kuin viimeisten vuosien keskimääräiset hakkuut, noin 73 miljoonaa kuutiota. Haluan vielä lisätä: meillä on käynnissä hallituksessa lisäksi hanke, jonka avulla pyrimme parantamaan tietopohjaa, jolla saamme tarkempaa tietoa maankäyttösektorin nielujen kehittymisestä ja sinne tarvittavista kustannustehokkaista toimista. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitokset ministerille esittelystä. — Nyt siirrymme ryhmäpuheenvuoroihin. Ensimmäisenä edustaja Aalto-Setälä, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 8/2026 vp

14.12 **Pauli Aalto-Setälä kok** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Energia- ja ilmastostrategia kokoaa yhteen hallituksen keinot, joilla vähennetään päästöjä ja vauhditetaan puhdasta siirtymää. Hallitus on sitoutunut vuoden 2035 hiilineutraaliustavoitteeseen sekä EU:n ilmastotavoitteisiin. Yhdessä teollisuuspoliittisen selonteon sekä ilmastosuunnitelmien kanssa on syntynyt toimenpideohjelma, jolla Suomesta tehdään puhtaan energian suurvalta. Sovituissa ilmastotavoitteissa pysyminen on tärkeää paitsi planeettamme kantokyvyn myös kasvun ja talouden kannalta.

Arvoisa puhemies! Miten tavoitteemme puhtaan energian suuravallaksi sitten on edennyt? Väitän, että hyvin. Suomeen on suunnitteilla yli kolmensadan miljardin euron edestä puhtaan siirtymän investointeja. Viime vuonna näitä hankkeita valmistui yli kahdeksan miljardin euron edestä, joka on ennätys. Nämä puhtaan siirtymän hankkeet ovat etenkin maatuulivoima- ja datakeskusinvestointeja sekä yksittäisiä suuria tehdasteollisuuden hankkeita, ja ne sijoittuvat ympäri maata. Tämä on valtavan hieno saavutus koko Suomelle.

Tavoitetasoa on kuitenkin nostettava, jotta vielä useampi näistä hankkeista toteutuisi. Puhtaan siirtymän investoinneille keskeistä on edullinen ja toimitusvarma energia, jossa Suomella on toistaiseksi kilpailuetu, olihan sähkömme edellisvuonna Euroopan edullisinta ja lähes täysin fossiilivapaata. Tehtävänämmä on varmistaa, että tämä arvokas kilpailuetu säilyy jatkossakin ja että Suomeen syntyy vielä enemmän uusia datakeskuksia, energiavarastoja ja esimerkiksi vihreän teräksen tuotantoa. Näin me myös aiomme tehdä.

Olemme panostaneet merkittävästi vihreän siirtymän investointiverohyvitykseen, jonka avulla monia hankkeita on saatu liikkeelle. Tuemme nousevia energian tuotanto- ja varastointihankkeita ja kehitämme sähkön siirtoverkkoa. Olemme sujuvoittaneet luvitusta yhdistämällä useita eri virastoja yhden luukun alle. Myös rakentamislain puhtaan siirtymän sijoittamislupa helpottaa uusien hankkeiden toteutumista.

Arvoisa rouva puhemies! Suomi on onnistunut energiapolitiikassaan siis hyvin. Myös ilmastopolitiikka etenee pääosin oikeaan suuntaan. Teollisuudessa ja energiatuotannossa päästöt ovat vähentyneet nopeasti ja merkittävästi, mikä osoittaa päästökaupan toimivan tehokkaasti. Me kokoomuksessa uskomme markkinaehtoiseen päästöjen vähentämiseen sekä ”saastuttaja maksaa” -periaatteeseen. Myös liikenteen ja maatalouden osalta olemme keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelman perusteella saavuttamassa kumulatiivisesti asetetut tavoitteet.

Ilmastopolitiikan suurin haaste, niin kuin tiedätte, liittyy maankäyttösektoriin ja erityisesti metsien hiilinielujen kehitykseen. Ilmaston lämpeneminen on lisännyt maaperäpäästöjä. Tarvitaan parempaa tietopohjaa ja uusia toimia. Ratkaisuja on, mutta pohjaksi tarvitaan tarkka tilannekuva. Tämän vuoksi hallitus rahoittaa tutkimushanketta, jolla vahvistetaan metsien hiilinieluihin liittyvää tieteellistä tutkimusta ja samalla päätöksentekomme perustaa. Ilmastonmuutosta ei ratkaista yksin Suomen tai Euroopan toimilla. Suomen tulee jatkossakin edistää kunnianhimoista ilmastotyötä sekä EU:ssa että muilla kansainvälisillä foorumeilla. Lisää kunnianhimoa tarvitaan. Positiivisiakin merkkejä on. Esimerkiksi globaalisti merkittävän saastuttajan Kiinan ilmastopäästöt ovat kääntymässä laskuun.

Vaikka hiilinielutavoitteet ovat vielä kaukana, tarjoavat metsät Suomelle myös merkittäviä mahdollisuuksia. Vahva biotalous yhdistettynä halpaan energiaan tekee Suomesta hyvin houkuttelevan paikan hiilidioksidin talteenotolle. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että esimerkiksi metsäteollisuudessa syntyvä hiilidioksidi otetaan talteen

Pöytäkirja PTK 8/2026 vp

ennen kuin se pääsee ilmakehään. Talteen otettua hiilidioksidia voidaan varastoida tai käyttää uusien tuotteiden ja puhtaiden polttoaineiden raaka-aineena. Me kokoomuksessa olemmekin erittäin tyytyväisiä hallituksen päätökseen tukea bioperäisen hiilidioksidin talteenottoa 90 miljoonalla eurolla ja olisimme valmiita kasvattamaan tukea.

Arvoisa rouva puhemies! Puhdas siirtymä ja ilmastomuutoksen torjunta ovat Suomelle tärkeitä paitsi talouskasvun myös huoltovarmuuden kannalta. Jos emme olisi jo ennen energiakriisiä alkaneet irtautua venäläisestä fossiilienergiasta, tilanteemme olisi karu. Onneksi Suomi selvisi lopulta varsin hyvin energiakriisistä. Keskeinen syy oli se, että meillä on ydinvoimaa ja kotimaista uusiutuvaa tuotantoa. Nykyisin Suomi on vuositasolla jo lähes omavarainen sähköntuotannossa, ja tällä tiellä jatkamme.

Arvoisa puhemies! Yhteiskunnan sähköistyessä ja sähkön tarpeen kasvaessa tarvitaan energiapolitiikassakin uusi ote. Sähkömarkkina toimii pääosin hyvin, ja siihen puuttumiseen tulee olla korkea kynnys. On kuitenkin selvää, että tuulettomien pakkasjaksojen mahdollista tehopulaa tulee ehkäistä. Siksi selvitämme fossiilittoman jouston mekanisme, jotta sähkömarkkinoille saadaan sääriippumatonta lisätehoa silloin kun on tarpeen.

Energia- ja ilmastostrategia osoittaa sen, että puhdas siirtymä ja hiilineutraaliuden tavoittelu on Suomelle ennen kaikkea mahdollisuus eikä vain kuluerä. Valtaosa eduskunnasta sekä Suomen yrityskentästä on sitoutunut Suomen hiilineutraaliustavoitteisiin. Sitä kohti etenemme. Se on niin Suomen kuin maapallonkin etu. [Pauli Kiuru: Hyvä, Pauli! — Eduskunnasta: Loistava puheenvuoro! — Aki Lindén: Ei huono!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kangas.

14.17 Antti Kangas ps (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomessa ja koko Euroopassa on vuosikymmenten ajan harjoitettu energia- ja ilmastopolitiikkaa pää pilvissä ja jalat irti maasta. On asetettu kunnianhimoisia tavoitteita, vailla mitään käsitystä realiteeteista tai tarvittavien tavoitteiden edellyttämien toimenpiteiden seurauksista. Eurooppa on tehnyt itsensä riippuvaiseksi Venäjän kaltaisten roistovaltioiden energiatuonnista. Tuuli- ja aurinkovoimahuumassa taas sidomme itsemme valitettavan tiukasti Kiinaan. Orpo—Purran hallituksessa olemme palauttaneet kauan kaivattua maalaisjärkeä ja realismia energia- ja ilmastopolitiikkaan.

Arvoisa puhemies! Sähköenergia on välttämättömyyshyödyke, ja sähköverkko muodostaa luonnollisen monopolin. Siksi kantaverkon tulee pysyä nyt ja tulevaisuudessa suomalaisessa päätäntävallassa. Sähköverkon lisäksi tarvitsemme puhdasta, sää- ja toimitusvarmaa sähköä. Emmekä voi unohtaa myöskään jakeluverkon merkitystä. Sähkön tarpeen odotetaan kasvavan huomasti lähitulevaisuudessa, ja siksi verkon koko riittävyyttä tulee tarkastella kokonaisuutena. Kiinnitämme huomiota myös verkon inertian merkitykseen.

Sähkön- ja lämmöntuotantoa on myös Ukrainasta saatujen oppien mukaisesti hyvä hajauttaa. Samalla on pyrittävä minimoimaan siirtohävikkiä. Tämän vuoksi on erinomaista, että strategiassa on huomioitu myös ydinvoiman pienreaktorit, jotka voivatkin vastata näihin edellä mainittuihin haasteisiin. Muun muassa Fingrid on varoittanut siitä, ettei olemassa olevia CHP-laitoksia pidä enää purkaa, vaan olemassa olevat laitokset ja niiden käyttöikä pitäisi pyrkiäkin maksimoimaan.

Pöytäkirja PTK 8/2026 vp

Haluamme myös huomauttaa kotimaisen ja varastoitavan energialähteen, turpeen, merkityksestä. Kuivike- ja kasvuturpeen merkitys ja vientipotentiaali alleviivaavat hyödyllisyyttä. Viime eduskuntakaudella toteutettu turpeen käytön alasajo on pysäytettävä. Huoltovarmuuden kysymyksissä ei ole syytä leikkiä. Turpeen nosto, varastointi ja kiertokäynti on nähtävä vakuutuksen ottamisena.

Arvoisa puhemies! Kaikessa politiikassa on huomioitava talouden ja ympäristön asettamat rajat. Perussuomalaisten mielestä energiapolitiikassakin on tähdättävä edulliseen ja ennen kaikkea luotettavaan energiaan. Geopoliittiset muutokset ovat olleet rajuja, mutta Suomessa olemme onneksi varautuneet hyvin ennalta. On siksi korostettava, että energiapolitiikassa emme saa nojata liiaksi ulkomaihin.

Arvoisa puhemies! Olemme saaneet ristiriitaista viestiä siitä, ovatko Suomen metsät hiilinielu vai ei. Tämä kertoo siitä, että vertailukelpoista hiilinieludataa ei ole. Suomi on Euroopan metsäisin maa. Suomessa on eri tahoilta esitetty hakkuumäärien romahduttamista, jotta Suomen ylikireät ilmastotavoitteet voitaisiinkin saavuttaa. Mitä tällainen metsäteollisuuden alasajo tarkoittaisi Suomen taloudelle? Perussuomalaisten mielestä metsien hakkuut pitäisikin säilyttää vähintään nykyisellä tasollaan.

Kaikkien meidän Suomessa tulisi havaita, että vähentämällä kotimaista puun tarjontaa me emme ratkaise ilmasto-ongelmia vaan todennäköisesti pahennamme niitä. Puuta tarvitseva teollisuus hakee puunsa muualta. Kaikkialla ympäristöstä huolehtiminen ei ole samalla korkealla tasolla kuin Suomessa.

Peräänkuulutamme maalaisjärkeä myös ennallistamisessa. Käytöstä poistuvien turvemaiden vettäminen laajassa mitassa on kansantaloudelle suuri tragedia: Metsitetty turvema tuottaa puuta Suomen teollisuudelle tulevaisuudessa. Vetetty kuralammikko on sen sijaan vetetty kuralammikko myös viidenkymmenen vuoden kuluttua.

Arvoisa puhemies! Suomi on pitkien etäisyyksien maa, jossa auto on välttämättömyys. Tämän vuoksi ylikireillä ilmastotavoitteilla ei voi kurittaa auton käyttäjää ja kuljetusalaa. Haluamme pitää teollisuutemme rattaat pyörimässä. Hallitus onkin harjoittanut historian automyönteisintä politiikkaa laskemalla kautensa aikana polttoaineveroa liki neljännesmiljardilla [Tuomas Kettusen välihuuto] ja madaltamalla Marinin—Saarikon hallituksen järjestöntä jakeluvelvoitetasoa. Muistetaan myös, että Suomi on saareke ja vientimme ja tuontimme on merikuljetusten varassa. Talvimerenkulun edellytyksiä on vahvistettava jo turvallisuuspoliittisistakin syistä.

Lopuksi haluan vielä korostaa, että energia- ja ilmastopolitiikkaa tehdessä pitää huomioida sen politiikan vaikutukset niin huoltovarmuuteen kun kansalaisten arjen kustannuksiin ja yritysten kilpailukykyynkin. Tämä laaja-alaisempi vaikutusten arviointi on edellisillä hallituksilla jäänyt pitkälti unholaan. Me, Perussuomalaiset, kannatamme lämpimästi uutta suuntaa kohti maalaisjärkeä ja sinivalkoista energia- ja ilmastopolitiikkaa. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitoksia. — Edustaja Kumpula-Natri.

14.23 Miapetra Kumpula-Natri sd (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus ansaitsee yhden ruusun: se sitoutui ohjelmassaan pitämään kiinni Marinin hallituksen aikana tehdystä ilmastolaista. Suomessa tultaisiin jatkamaan siirtymää kohti hiilineutraalisuutta vuoteen 2035. Siihen tulisi pohjautua ilmasto- ja energiapolitiikka ja

Pöytäkirja PTK 8/2026 vp

kaksoissiirtymä teknologian avulla. Meillä on jo kansalaisyhteiskunta ja elinkeinoelämä mukana.

Käsittelyssä olevan energia- ja ilmastostrategian pitäisi ohjata Suomen kestävä kasvua, investointeja, energiaratkaisuja sekä ilmastopolitiikkaa tulevaisuuteen. Valitettavasti selonteko tulee liian myöhään, ilman riittävää rahoitusta ja ilman niitä konkreettisia toimia, joita yritykset, kunnat ja kansalaiset ovat odottaneet. Ei tule toista ruusua.

Sosiaalidemokraattien mielestä strategian pitäisi olla kasvun moottori ja vihreään siirtymään kannustava tiekartta. Tähän liittyvät keskeisesti myös työvoimaan, koulutukseen ja tk-panostuksiin tehdyt linjaukset. Monipuolisesta energiapaletista, huoltovarmuudesta ja päästöpolusta olisi huolehdittava.

Arvoisa puhemies! Vihreä siirtymä ei ole kuluera vaan talouden uusi perusta. Vakaa toimintaympäristö ja viitoitus tulevaan on kilpailuetu, joka ratkaisee, mihin miljardiluokan investoinnit suuntautuvat — ne tulisi saada Suomeen. Hallitus kirjoittaa puhtaan siirtymän vauhdittamisesta, mutta todellisuudessa monet keskeiset päätökset ovat viivästyttäneet ja jopa vieneet kehitystä taaksepäin. Esimerkkinä käy lehmänkauppojen lehmänkauppa, kun kesällä tämä selonteko jumiutui alueidenkäyttölain koplaamiseen, ja nyt sekä tuulivoimalle että aurinkovoimalle heitetään kapuloita rattaisiin, siis heikennetään investointimahdollisuuksia, joihin yritykset haluaisivat ryhtyä. Useilta ilmastotoimilta on leikattu resursseja. On heikennetty suomalaisen biopolttoaineen kunnianhimoa jakeluvälvoimissa ja tehty fossiiliseen polttoaineeseen veroale. Hallitus leikkasi jopa hiilidioksidin talteenottoteknologian kehittämisestä — siis luvattu kärkihanke, piippujen tulppaus, uhkaa jäädä lähtötelineisiin.

Vihreän siirtymän pelko ei ole osoittautunut järkeväksi. Päästötön sähkö ja Euroopan edullisin hinta sekä valtavat investoinnit ja uusi potentiaali todistavat tämän. Pörssisähköasiakkaan kannalta on haaste, että sähkön hinta voi heitellä niin rajusti. Sen kohtuuttomasta heilumisesta voidaan päästä fiksulla regulaatiolla ja sillä, etteivät välttämättömät investoinnit siirto- ja jakeluverkkoon ja joustoon kompastu hitaaseen luvutukseen tai toimimattomaan byrokraatiin. Suomeen ja merille mahtuu yhä tuulivoimaa, datakeskuksia ja vetyhankkeita sekä varastoja ja siirtokapasiteettia, ydinvoimaa ja pienydinvoimaloita. Uusia sähköä kuluttavia investointeja tasapainottaa se, että Suomessa on tulollaan myös runsaasti kysyntää odottavia energiainvestointeja. Näillä yhdessä olisi kestävä kasvuvaihtelu talouteemme. Energiaturvallisuus eli saatavuus ja verkon toiminta sekä huoltovarmuus on otettava huomioon pakkasjaksoilla ja kriisitilanteisiin varautumisessa. Turpeellakin on vielä rooli huoltovarmuuspolttoaineena CHP-laitoksissa.

Arvoisa puhemies! Kansainvälistä politiikkaa värittää uhittelu ja turvallisuushat, jotka uhkaavat jättää puhtaat teknologiainnovaatiot, sitoutuneiden maiden toimet ja sopimukset varjoonsa. Teollisen strategian aikajänteen tulee olla yhden maan poliittista vaalisykliä pidempi. Hajautetut ja polttoaineista riippumattomat energiajärjestelmät ovat vanhoja fossiilikuljetusketjuja kriisinkestävämpiä, ja Venäjän tuontifossiileille emme enää halua eurojamme osoittaa. Poliittiset puheet voivat muuttua nopeammin kuin talouden rakenteet tai varsinkaan pysyvät ilmasto- ja energiahaasteet.

Arvoisa puhemies! Hallituksen omat ratkaisut ovat siis lisänneet päästöjä aikana, jolloin ilmasto kuumenee ja ylitämme niin sanottuja keikahduspisteitä, joiden jälkeen ilmasto ja luonto eivät palaudu. Yritykset kertovat, että epävarmuus ja poukkoilevat linjat hidastavat päätöksiä. Jokainen viivästys kasvattaa päästövelkaa — velkaa, jonka maksamme joko

Pöytäkirja PTK 8/2026 vp

kiristyy EU-velvoittein tai menetettyinä investointeina. Suomi on ollut ilmastopolitiikan edelläkävijä, mutta viime vuosien epäröinti on rapauttanut tätä. Päästökauppasektorilla tavoitteita nopeammin vähenevät päästöt ovat luoneet asetelman, jossa Suomen kannattaa vaatia selkeää hiilen hintaa ja ilmastopolitiikkaa kauppapolitiikassa, EU:ssa ja kansainvälisissä pöydissä.

Suomelle haasteelliset sektorit, maankäyttö ja liikenne, on pitkäjänteisellä politiikalla saatava laskevalle päästöuralle. Strategiaa on arvosteltu riittämättömänä vaikutusarvioiltaan ja liian yleisluonteisena, sekavana kokoelmana hallituksen korostuksia. Maankäyttösektoria, energiaverkkojen investointeja ja vetytaloutta olisi pitänyt käsitellä systemaattisemmin ja antaa investointikehikko nyt.

Siis, puhemies, vihreä siirtymä on aikamme suurin talousmahdollisuus mutta myös välttämättömyys, jotta planeettamme pysyy elinkelpoisena tuleville sukupolville. Meillä ei ole varaa hukata aikaa. Seuraava hallitus jatkaa työnsä entistäkin vaikeammassa taloudellisissa olosuhteissa saaden valtionvelan lisäksi Orpon hallitukselta päästövelkaa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Mehtälä.

14.28 Timo Mehtälä kesk (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Istuvalla hallituksella, kuten edelliselläkin, on seuraava tavoite: ”Suomi puhtaan energian edelläkävijäksi”. Edellisen hallituksen aikaan oppositio nimitti tätä ilmastokiimaksi. Nyt hallituksessa sitä ollaan edelläkävijöitä.

Kun luin tätä kansallista energia- ja ilmastostrategiaa, ensimmäinen ajatukseni oli: kuka johtaa Suomen energia- ja ilmastopolitiikkaa? Hallituksen selonteossa lähtökohdaksi on otettu hiilineutraalisuuden saavuttaminen. Ilmastopolitiikka on isännän asemassa ja energiapolitiikka sekä huoltovarmuus jätetty rengin rooliin. Ulko- ja turvallisuuspolitiikan muutosta ei huomioida energia- ja ilmastopolitiikassa riittävästi. Hallituksen esityksestä käy ilmi, että vuoteen 2030 mennessä merkittävimmin nykytilanteeseen verrattuna vähenee turpeen energiakäyttö ja sen myötä myös kasvu- ja kuiviketurpeen saatavuus. Tämä on kotimaiselle ruuantuotannolle iso riski.

Arvoisa puhemies! Tässä valtion taloustilanteessa on aika korostaa sekä ymmärtää energia- ja ilmastopolitiikan taloudellisia vaikutuksia. Ei tarvitse ihmetellä Suomen talouden tilaa, kun täällä mitataan mittaamisen ilosta ja raportoidaan raportoinnin ilosta kasvottomalle byrokratialle. Energiainvestoinnit ovat pitkäjänteisiä, vuosikymmenten investointeja. Aivan olennaista on silloin vakaa ja ennustettava toimintaympäristö. Energijärjestelmän ja ilmastopolitiikan muutoksessa tulee myös huomioida, ettei se rapauta kansalaisten ostovoimaa, lisää maatalouden kustannuksia ja heikennä yritysten kilpailukykyä.

Arvoisa puhemies! Energia- ja ilmastopolitiikan perusta on maankäyttösektori, jonka hiilinielut ratkaisevat, pääseekö Suomi tavoitteeseen hiilineutraalisuudessa. Tällainen lähestymistapa on erikoinen, koska ruuantuottajat ja metsätalousyrittäjät ovat silloin vastuussa siitä, että suomalaisten päästöt tulevat kuitatuiksi. Ilmaston lämpeneminen tulee ratkaista päästöjä vähentämällä — siis päästöjä vähentämällä. Erikoista on sekin, että ruuantuottajien päästöt lasketaan vain maatalouden päästöiksi, vaikka tietääkseni kukaan meistä ei selviä syömättä kovin pitkään. Ei Norjankaan öljyä lasketa Norjan päästöiksi, vaan sen, joka sitä öljyä kuluttaa.

Pöytäkirja PTK 8/2026 vp

Metsien osalta pitää EU:ssa vaikuttaa siihen, että maaperäpäästöjen ja nielujen laskemisessa tulokset ovat vertailukelpoisia koko EU:n alueella. EU:n laskentapohjat eivät huomioi, ymmärrä, saati arvosta Suomen yli 100 vuotta kestänyttä metsien puumäärän laskentaa. Viimeisimmän tiedon mukaan kasvu ylittää selvästi hakatun puun määrän ja luonnollisen poistuman. Metsien hiilinielu siis vahvistuu koko ajan. Suomessa EU:n laskentamalleilla metsät ovat välillä päästölähde ja välillä hiilinielu, kun laskentapohjat muuttuvat. Päätöksentekijät laitetaan tekemään ratkaisuja epäselvien ja vaihtelevien mittaustulosten perusteella. Onko tässä mitään järkeä? [Anne Kalmari: Ei! — Hannu Hoskonen: Ei kerta kaikkiaan!] Ei ole.

Arvoisa puhemies! Sähkö, lämpö ja ruoka muodostavat huoltovarmuutemme perustan kriisitilanteessa. Huoltovarmuuden pitää olla isäntä talossa. Ensinnäkin pitää muistaa, että energiaa tarvitaan sekä sähkön että lämmön tuottamiseen. Molempien riittävydestä pitää huolehtia kaikissa olosuhteissa. Olemmeko unohtaneet erityisesti lämmön tuottamisen? Tänä talvena turvetta on jouduttu ajamaan lämpölaitoksiin täydellä teholla vastoin suunnitelmia.

Toinen uhka on, että polttoon perustuvia CHP-laitoksia on purettu, ja monen kaupungin kaukolämpö tuotetaan nyt sähkökattiloilla. Jos sähkönsiirtoon tulee häiriö, kaupungit kylmenevät. Siis kaupungit kylmenevät — uskomatonta. Ainoastaan CHP-laitokset polttoainetoimittajineen voivat tämän estää.

Kurssia on pakko korjata. Erinomainen lämmöntuottaja energiaturve pitää säilyttää vähintään huoltovarmuuskäytössä. Juuri nyt tärkeintä on muistaa ja varmistaa, että olemassa olevaa kapasiteettia ei enää poisteta käytöstä.

Arvoisa puhemies! Biokaasu ja biometaanin merkitys uusiutuvan energian lähteenä jäävät vähälle huomiolle hallituksen esityksessä. Tämä on vakava puute. Biokaasu on ainoa — siis ainoa — uusiutuvan energian lähde, mikä ei edellytä metsien raivausta, heikennä hiilinieluja tai poista peltuja viljelyksestä. Alan potentiaali on valtava, mutta istuva hallitus on useilla toimillaan vaikeuttanut erityisesti maatilatasoisten biokaasulaitosten perustamista ja toimintaa. Puolet Suomessa käytetystä biometaanista tuodaan ulkomailta. Tämähän on täysin käsittämätöntä. Samaan aikaan maatalouden ilmastotoimissa hallituksen pääpaino on turvemaiden vettämisessä. Jo on aikoihin eletty.

Arvoisa puhemies! Keskustan tavoitteena on, että Suomi pystyy tuottamaan sähkönsä, lämpönsä ja ruokansa itse. Siinä meillä riittää vielä tekemistä. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Harjanne.

14.34 **Atte Harjanne vihr** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Arvon kollegat, mikä on strategia? Strategia on suunnitelma siitä, miten johonkin pitkän aikavälin tavoitteeseen päästään. Kansallisen energia- ja ilmastostrategian pitäisi siis kaiketi kuvata sitä, miten asetettuihin energia- ja ilmastotavoitteisiin päästään. Hallitusohjelman mukaan tavoitteena on ilmastolain mukainen hiilineutraali Suomi 2035. Tästä näkökulmasta tämä on ihmeellinen paperi. Se nimittäin kuvaa, miten hallitus ei aio tehdä Suomesta hiilineutraalia aikataulussa. Jos yrityksen toimitusjohtaja esittelisi hallitukselleen strategian, joka ei edes yritä täyttää tavoitteitaan, toimitusjohtaja passitettaisiin joko valmistelevaan uusi strategia tai etsimään uusia töitä. Tässä on tietysti kyse paljon vakavammasta asiasta. Ilmastolain mukaan ilmastopolitiikan suunnittelujärjestelmän tavoitteena on osaltaan varmistaa — varmistaa — että Suomi saavuttaa

Pöytäkirja PTK 8/2026 vp

hiilineutraaliustavoitteen vuonna 2035. On kyseenalaista, noudattaako tämä strategia Suomen lakia.

Arvoisa puhemies! Päästöjä ei tietenkään pidä vähentää ja nieluja vahvistaa vain siksi, että laki sanoo niin. Niin on tehtävä, koska se on välttämätöntä, oikein ja paljon paljon parempi vaihtoehto kuin kärsiä etenevän ilmastonmuutoksen seurauksista. Suomi ei tietenkään voi koko maailman puolesta tätä savottaa hoitaa. Vastuumme voimme kuitenkin kantaa. Kuten puhemies Halla-aho valtiopäivien avajaisissa muistutti, Suomi tuottaa globaalia väestöosuuttaan enemmän päästöjä. Jos vielä huomioidaan kulutuksemme muualla aiheuttamat päästöt ja historialliset päästöt, kuva on entistä selkeämpi: emme hoida vielä tonttiamme. On siis tehtävä enemmän. Onneksi se on myös mahdollisuus.

Suomen elinkeinoelämän viesti on harvinaisen selkeä. Käynnissä on vihreän siirtymän investointiaalto. Suomi on jo päässyt siitä osaksi, ja meillä on kaikki mahdollisuudet hyötyä tilanteesta vielä paljon enemmänkin. Johdonmukainen, ennakoitava ilmastopolitiikka tuo yrityksille varmuutta jatkuvuudesta. Tätä ei pidä tyriä, eikä mahdollisuuksien ikkuna ole välttämättä kauan auki. Haparointi sen suhteen, onko hallitus sitoutunut ilmastolakiin vai ei, on investoinneille myrkkyä.

Fossiilienergiasta irtautuminen on tietysti myös turvallisuus- ja huoltovarmuuskysymys. Taloutemme on yhä aivan liian riippuvainen tuontifossiilipolttoaineista. Kannattaa muistaa sekin, että joka ikinen maailmassa ostettu barreli öljyä kartuttaa loppujen lopuksi myös Putinin sotakassaa, sillä kokonaiskysyntä määrittää lopulta maailmanmarkkinahinnan. Siksi on käsittämätöntä, että hallitus hidastelee — ottaa jopa taka-askelia — fossiilienergiasta irtautumisessa.

Arvoisa puhemies! Ilmastonmuutoksen tilannekuva on synkkä. Viimeiset 11 vuotta ovat olleet kuumimmat 11 vuotta. Maapallon ilmasto on paraikaa siirtymässä ihmiskunnan historialle vieraaseen ja vaaralliseen tilaan. Kaikkein huolestuttavimpia ovat niin sanotut keikahduspisteet, joiden ylityksen myötä planeetan tila muuttuu nopeasti ja peruuttamattomasti. Tutkijat ovat esimerkiksi varoittaneet, että Suomen ilmastoa suoraan määrittelevän Atlantin kiertoliikkeen, niin kutsutun Amocin, romahdus on nykyinen varteenotettava riski. Tiedeyhteisö peräänkuuluttaa parhaaseen mahdolliseen tutkittuun tietoon pohjaavaa riskienhallintaa. Tämä energia- ja ilmastostrategia ei ota tilannetta riittävän vakavasti.

Arvoisa puhemies! Hallituksen energia- ja ilmastostrategiassa on toki paljon hyvääkin. Ajatus puhtaasta, edullisesta energiasta ja erityisesti sähköstä keskeisenä kilpailuvalttinamme on aivan oikea. Hallitus vie viime kaudella pohjustetun ydinenergiain uudistuksen maaliin — hyvä. Vedyn osalta asento on myös oikea: voimme tuottaa puhdasta vetyä myös vientiin, mutta mieluiten pidemmälle jalostettuna. Strategiaan kirjattu tavoite siitä, ettei suurista teollisista lähteistä pääse enää hiilidioksidia ilmakehään 2030-luvun puoleenväliin mennessä, on erinomainen — keinot piippujen tulppaamiseksi jäävätkin sitten valitettavasti piippuun. Suurin ongelma strategiassa on se, miten hallitus sitoo omat kätensä. Hakkuita ei rajoiteta, verotusta ei uskalleta kunnolla hyödyntää, haitallisia yritystukia ei karsita rohkeasti. Jäljelle jää sitten riittämättömiä toimia ja kustannustehotonta ja ristiriitaista politiikkaa.

Arvoisa puhemies! Ilmastokriisin aikana tämä maa tarvitsee kunnollisen ilmasto- ja energiastrategian, joka viitoittaa vastuullisesti tien hiilineutraaliin Suomeen 2035 ja siitä pidemmälle fossiilittomaan, päästöjä sitovaan Suomeen ja joka tarttuu rohkeasti vihreän siirtymän mahdollisuuksiin. Tämä ei sitä valitettavasti ole.

Pöytäkirja PTK 8/2026 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kivelä.

14.39 **Mai Kivelä vas** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sanotaan, että hiljaa hyvä tulee. Mutta tuleeko? Orpon hallituksen energia- ja ilmastostrategiaa saatiin kyllä odotella, mutta on vaikea hahmottaa, mikä sen tekemisessä kesti. Strategia on nimittäin lohduttoman huono: se ei tuo mitään aidosti uusia toimia ilmastopolitiikan ongelmien ratkaisemiseksi, ja tärkeimmät toimet loistavat edelleen poissaolollaan. Sanonta ei siis päde tässä, eikä se päde ilmastopolitiikassa laajemminkaan. Hallituksen esittämä toimenpidepaketti ei ole aikataulussa eikä vastaa niihin tavoitteisiin, joihin me olemme ilmastolaissa ja EU-tasolla sitoutuneet. Strategiaa lukiessa piirtyy kuva, ettei hallitus edes yritä uskottavasti esittää tavoittelevansa päästövähennyssitoumuksiamme.

Kokoomus näyttää käytännössä luopuneen ilmastolain vuoden 2035 hiilineutraaliustavoitteesta. Lisätoimien tarve tavoitteen saavuttamiseksi on 34 miljoonaa tonnia hiilidioksidiekvivalenttia. Kysyn hallitukselta, missä ovat ne toimet, joilla tämä päästövähennyskuilu kurotaan umpeen? Vai sanouduteko julkisesti irti lakiin kirjatusta ilmastotavoitteestamme?

Hallituksen ilmastopolitiikan yksi suurimmista häpeäpilkuista on täysi toimettomuus maankäyttösektorilla. Asiantuntija-arvioiden mukaan maankäyttösektorille on muodostumassa massiivinen, peräti 200 miljoonan tonnin kumulatiivinen päästövähennyskuilu vuosien 2021–2030 ajalta. Tämä alijäämä uhkaa kaatua taakanjakosektorille siellä toteutettavina lisätoimina. Samaan aikaan taakanjakosektorin tavoitteiden saavuttaminen näyttää jo nykyisellään epätodennäköiseltä. Hallitus näyttää tuudittautuvan siihen, että maankäyttösektorin velvoitteiden massiivinen laiminlyönti ei tule heijastumaan taakanjakosektorille, vaikka nykyisessä EU-sääntelyssä niin säädetään. Hallitus yrittää nyt pelastautua ennen kaikkea madaltamalla EU-politiikan tavoitetasoa ja asettamalla pelisäännöt uusiksi. Eli yhteenvetona: hallituksen ilmastopolitiikka, kokoomuksen johdolla, on romahtanut kuin korttitalo, ja hallitus yrittää epätoivoisesti lakaista koko sotkun maton alle.

Arvoisa puhemies! Maankäyttösektorin kriittisestä asemasta huolimatta hallitus pitää kiinni siitä, että metsien käyttöä ei tulla rajoittamaan. Ei, vaikka tutkijat toistuvasti toteavat, että hakkuiden hillitseminen on välttämätöntä ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi. Tämänhetkisen tilannekuvan perusteella näyttää siltä, että Suomen ilmastotavoitteiden saavuttaminen vaatii hakkuiden vähentämistä jopa arvioitua enemmän, jos muiden sektorien päästövähennyskehitys on energia- ja ilmastostrategiassa arvioitun mukaista.

Puupohjaisia polttoaineita ei ole tällä hetkellä hinnoiteltu samalla tavalla kuin fossiilisia polttoaineita, mikä tarkoittaa sitä, että päästökauppa vuotaa maankäyttösektorin puolelle. Muualla tehdyt panostukset päästövähennyksiin valuvat siis hukkaan metsien päästöintensiivisen ja tehottoman käytön takia, jota tukee muun muassa puupohjaisten polttoaineiden verottomuus.

Käytännössä metsäteollisuuden annetaan vapaamatkustaa yhteisissä ilmastotalkoissa samaan aikaan, kun muut hiili-intensiiviset teollisuudenalat kantavat vastuuta. Onko tällainen tilanne teknologianeutraalisuuden nimiin vannovan hallituksen mielestä hyväksyttävää? Ja onko hallituksesta hyväksyttävää, että muut toimijat ja kansalaiset joutuvat maksamaan tästä vapaamatkustamisesta koituvan hintalapun?

Pöytäkirja PTK 8/2026 vp

Arvoisa puhemies! Haluan kuulla hallitukselta: jos se on sitoutunut ilmastolain tavoitteisiin mutta samaan aikaan myös siihen, ettei metsien käyttöä rajoiteta, niin kumpi on sille tärkeämpi linjaus? Koska tilanne on tämä: molemmista ei voida pitää kiinni. Se on ollut selvää jo pitkään ja käy uudestaan ilmi tästä strategiasta. Hallituksen on tehtävä valintoja näihin tosiasioihin pohjaten. Oletteko ihmisten, ilmastolain ja ilmastotoimiin osallistuvien sektoreiden puolella vai vapaamatkustajien puolella?

Ilmastokriisin estäminen on edelleen tärkeimpiä tehtäviämme. Hallituksen on aika lopettaa tämä ponneton ilmastopoliittinen esitys, jonka kulmakiviä ovat olleet epätodennäköisyyksiin tuudittautuminen, numeroilla kikkailu ja aktiivinen harhaanjohtaminen, ja alettava kantamaan vastuuta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Löfström.

14.44 Mats Löfström r (ryhmäpuheenvuoro): Ärade fru talman! Finland behöver en mångsidig energiproduktion, eftersom det skapar flexibilitet då omständigheterna varierar. När det är vindstilla producerar vindkraften mindre, vid stränga vinterförhållanden kan vattenkraftens energiproduktion försvåras och när det är kallt ute ökar efterfrågan på el, precis som det nu har varit den här vintern.

Samtidigt står vi inför en av vår tids största utmaningar, nämligen klimatförändringen. För att minska utsläppen måste vår energiproduktion bli fossilfri så snabbt som möjligt. Det handlar också om att öka självförsörjningen och bli mindre beroende av importerad olja och gas. Tillsammans med förnybara energikällor spelar kärnkraften en viktig roll här. Regeringens mål om att till Finland locka ett nytt investeringsbeslut i ett traditionellt kärnkraftverk stärker förutsättningarna för en stabil elproduktion på lång sikt.

Arvoisa rouva puhemies! Meidän on määriteltävä jatkettava työtä kestävä ja hiilineutraalin yhteiskunnan rakentamiseksi. Onnistuminen edellyttää uusia investointeja teknologiaan sekä vahvaa panostusta tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoimintaan. Vihreän siirtymän hankkeille on tarjolla investointitukia, ja tutkimukseen on panostettu ennätyksellisen paljon. Nyt myös vetyteknologia nousee aivan uuteen rooliin, sillä tavoitteena on, että Suomi tuottaisi tulevaisuudessa 10 prosenttia koko EU:n puhtaasta vedystä myös hiilidioksidin talteenottoa edistäen. Näin pienennämme päästöjä ja lisäämme vientiin perustuvaa kasvua.

Ärade fru talman! Enligt näringslivet finns det investeringspotential i Finland inom grön omställning för ungefär 300 miljarder euro. Det är en otrolig summa. Ungefär hälften av de investeringar som i Finland görs inom den gröna omställningen är utländska investeringar och utländskt kapital som kommer in till vårt land. Om vi lyckas locka mer av dessa, i stället för att investeringarna skulle gå till våra grannländer, skulle det också stärka vår tillväxt. Finlands konkurrensfördel är att vår energiproduktion är 95-procentigt utsläppsfri och på årsnivå bland annat har de förmånligaste elpriserna inom Europa. Vi vet att en förutsägbar verksamhetsmiljö är A och O för att locka nya investeringar. Därför är det viktigt att vi målmedvetet håller kursen.

Förra året var vindkraft den näst största energiproduktionsformen i Finland. Det finns goda förutsättningar att bygga mer vindkraft här, både till land och till havs. På våren kommer regeringen att ge den nya markanvändningslagen till riksdagen, och målet är att

Pöytäkirja PTK 8/2026 vp

mängden vindkraftsparker ska fortsätta öka samtidigt som den sociala acceptansen av projekten måste fortsätta att tryggas genom att det regleras om avståndskraven mellan bostadsområde och vindkraftverk.

Inom de senaste åren har vi sett att allt fler datacenter byggs i Finland. De skapar arbetsplatser, stärker beredskapen och bildar ett kunskapskluster i Finland. Samtidigt har de också väckt debatt på grund av sin höga elförbrukning. Men också här går teknologin framåt. När vi lyckas som bäst, skapas hela innovationsekosystem kring nya tekniska lösningar. Vi har goda lokala exempel på hur spillvärme har tagits till vara. Företag i Borgå och Lovisa samarbetar med att nyttioanvända spillvärme från produktionsindustrin, medan man bland annat här i Helsingforsregionen använder spillvärme som fjärrvärme. Också i Vasa, energiklustret i Norden, är man världsledande på nya innovationer på det här området.

Arvoisa rouva puhemies! Teknologinen kehitys ei kuitenkaan tapahdu itsestään. Energiasektori on riippuvainen osaavista ihmisistä, ja sen takia Suomen on jatkossakin panostettava koulutukseen. Alalla tarvitaan ihmisiä, jotka ovat taitavia matematiikassa ja luonnontieteissä.

Arvoisa puhemies! Suomen pitäisi pohjoismaisten naapurimaidemme tapaan tulla vielä paremmiksi tutkimustulosten kaupallistamisessa ja luoda rakenteita tutkijanuran kannustimille. Me ruotsalaisessa eduskuntaryhmässä haluamme nähdä järjestelmän, jossa tutkijoiden on kannattavaa tehdä yhteistyötä elinkeinoelämän kanssa. Tästä hyötyisivät kaikki.

Ärade talman! I och med Rysslands aggressionskrig i Ukraina har vi blivit påmind om den känsliga kopplingen mellan energi och säkerhet. Att vi äntligen under nästa år sätter stopp på importen av rysk olja och gas till EU i alla former är ett av de absolut viktigaste besluten för att få styrka i sanktionerna. Europa kan inte vara med och finansiera Putins brutala krig i Ukraina.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Tanus.

14.50 **Sari Tanus kd** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valtioneuvoston selonteko kansallisesta energia- ja ilmastostrategiasta on Orpon hallituksen tärkein energia- ja ilmastopoliittinen asiakirja. Se vaikuttaa oleellisesti koko Suomen tulevaisuuteen. Strategia korostaa muun muassa pitkäjänteisyyttä, johdonmukaisuutta, investointeja ja varautumista.

Tämän hetken energiapolitiikan kolme tärkeintä kysymystä ovat resilienssi, resilienssi ja resilienssi. Olemme sivilisaationa tehneet itsestämme täysin riippuvaisia sähkö- ja tietoliikenneverkon toimivuudesta. Ukrainasta näemme, että hyökkäyssota on sotaa energiainfrastruktuuria vastaan. Kaupungin autioittamiseen ei tarvita massapommituksia tai strategisia ydinaseita vaan kyberisku ja muutama halpa drooni, tai ehkä pelkkä ohjelmointivirhe. Kansainvälisen energiajärjestö IEA:n mukaan energiaverkkoja vastaan tehdyt kyberiskut ovat globaalisti kolminkertaistuneet neljässä vuodessa. Myös muuttuva ilmasto lisää paineita energiaverkoille.

Energiapolitiikan elämän ja kuoleman kysymys on seuraava: olemmeko tehneet kaiken voitavamme varautumisessa? Energiaturvallisuus, huoltovarmuus ja puolustuskykymme

Pöytäkirja PTK 8/2026 vp

ovat saman kolikon kaksi puolta. Tasapainoinen energiapolitiikka tukee sekä turvallisuutta että kilpailukykyä.

Arvoisa puhemies! Lenkkeillessä Töölönlahden ympäri törmää Linnunlaulun luona seisovaan muistomerkkiin, häpeäpaaluksikin nimettyyn paasiin. Siihen on kaiverrettu ydinvoiman puolesta äänestäneiden silloisten kansanedustajien nimet. Taitaa siinä olla myös kovasti arvostamamme kansanedustaja Ben Zyskowiczin nimi. Olisikohan jo aika poistaa tämä suomalaista demokratiaa halventava muistomerkki, varsinkin kun ymmärtääksemme myös vihreät ovat kääntyneet kannattamaan ydinvoiman rakentamista juuri sen ympäristöystävällisyyden vuoksi.

Tämä esimerkki kuvaa hyvin sitä ongelmaa, joka energia- ja ilmastokysymyksiä vaivaa. Ei ole olemassa energiamuotoa, johon ei sisältyisi joitain ongelmia, haittoja tai riskejä. Kukaan ei halua takapihalleen tuulimyllyä, sähkötolppaa, kaivosta, alumiinisulattaa, ydinvoimalaa tai valtavaa vesiallasta. Puhdas luonto ja seesteinen maisema ovat suomalaisille luovuttamattomia asioita. Hallitus on etsinyt tasapainoa koetun haitan sekä energiaturvallisuuden ja kilpailukyyn välillä. Prosessi on ollut vaikea, eivätkä nämä kysymykset ole helppoja tulevaisuudessakaan.

Arvoisa puhemies! Energia- ja ilmastopolitiikan ratkaisuihin ei ole kyse vain ilmastotavoitteista, vaan samalla on turvattava pitkän aikavälin kilpailukyky, energijärjestelmän toimintavarmuus sekä ihmisten perustarpeisiin vastaavan alkutuotannon ja biotalouden kehitys ja terveysturvallisuus muuttuvassa toimintaympäristössä. Tarvitaan myös toimia, joilla turvataan kohtuuhintainen sähkö niin kotitalouksille kuin yrityksille, etenkin kun sähköntarve jatkuvasti kasvaa.

Hallituksen tavoitteena on nostaa Suomi puhtaan energian edelläkävijäksi Euroopassa. Keskeistä on teollisuuden energiasiirtymän ja investointien edistäminen.

Suomi on usein nimetty EU:n mallioppilaaksi erilaisten asetusten ja säädösten noudattamisessa. Tässä maailmantilanteessa myös kansallisen edun ajaminen on kuitenkin erityisen tärkeää. Ei voi olla niin, että kilpailijamaidemme mittausmenetelmät esimerkiksi hiilipäästöjen suhteen eroavat merkittävästi omistamme. Kristillisdemokraatit pitää hyvänä, että hallitusohjelman mukaisesti huolehditaan metsien kasvusta ja hiilinieluista pitkäjänteisesti, huomioiden vaikutusten osittain hidas realisoituminen, että huolehditaan teollisuuden puun saatavuudesta ja ettei metsien käyttöä rajoiteta.

Arvoisa puhemies! Globaali ilmastopolitiikka on synnyttänyt uusia teollisuudenaloja, joiden arvoketjut tuovat kansantalouksiin merkittävää lisäarvoa. On tärkeää, että Suomi panostaa tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoimintaan. Aktiivisella teollisuuspolitiikalla voimme edelleen vahvistaa kilpailukykyämme ja kasvattaa vientiä. Kansainvälisen ilmastohyödyn eli hiilikädenjäljen kasvattaminen tulee asettaa Suomen ilmastopolitiikan tavoitteeksi päästöjen vähentämisen ohella. Etusija tulisi antaa toimille, jotka auttavat tuottamaan maailmalle uusia kilpailukykyisiä ratkaisuja ja joiden mahdollisuudet maailmanlaajuisesti ovat erityisen suuria.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Harkimo.

14.55 Harry Harkimo liik (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! Tässä selonteossa sanotaan sanatarkasti näin: ”Huoltovarmuuden kannalta hajautetun tuuli- ja aurinkosähkön etuna on, että tuotantolaitokseen kohdistuva mahdollinen tuhotyö ei tuhoa koko laitosta, vaan ehjänä pysyneet osat voidaan kytkeä verkkoon melko nopeilla

Pöytäkirja PTK 8/2026 vp

kytkennöillä.” No, ei tullut tuhotyötä eikä muuta sabotaasia, tuli Suomen talvi. Ei ollut tuulta, ja lisäksi tuulivoimaloiden potkurit jäättyivät.

Energiateollisuus jankuttaa, että sähkö Suomessa on Euroopan halvinta, ja media komppaa. Liian vähälle huomiolle jää, että Energiateollisuus on sähköntuottajien edunvalvoja. Tällainen keskiarvosta höpöttäminen hämärtää koko sähkömarkkinan ongelman. Sähkö on erittäin kallista silloin, kun sähköä eniten tarvitaan ja käytetään. Ei kai ketään kiinnosta, mitä sähkö maksaa juhannusyönä.

Tälle sähkömarkkinan toimivuudelle pitäisi tehdä jotain. Sähkö, lämpö ja vesi ovat sellaisia perusasioita, ettei niillä pitäisi tehdä lyhytnäköistä liiketoimintaa. Niin yritysten, niiden investointien kuin kuluttajien kannalta hintojen pitäisi olla ennustettavia. Oma lukunsa on kantaverkkoa ylläpitävä Fingrid, minkä merkitykseen on herätty liian myöhään. Länsirannikolle rakennettiin paljon uutta tuulivoimaa, kun yhtäkkiä tajuttiin, ettei Fingridin kantaverkko pysy perässä. Suunnitelmissa oli tuplata sähköntuotanto, ja Fingridin kantaverkko tarvitsee monen miljardin investoinnit. Siitä huolimatta Fingrid on jakanut samaan aikaan avokätisesti miljardiosingot omistajilleen, kuten pankeille ja vakuutusyhtiöille. Onko tässä sähköntuotannossa pitkän tähtäimen suunnitelma hallussa kenelläkään?

Ei voi olla niin, että suomalainen kuluttaja, veronmaksaja ja yrittäjä maksavat päättäjien virheet. Ei voi olla niin, että meidän sähköntuotantomme ja -hintat ovat kiinni siitä, tuuleeko täällä vai paistaako aurinko. Tuulivoimaloiden teoreettinen teho alkaa olla merkittävä, mutta niiden ongelmana on se, että tyynellä tehot putoavat ja sähköverkko tarvitsee jatkuvasti tasaista tehoa. Nyt pakkasella on tullut uusi ongelma eteen: tuulivoimaloiden lavat jäättyvät eivätkä pyöri. Silloin tarvitaan säätövoimaa niin, että sähköverkon teho pysyy tasaisena. Eli, kiitos, Ruotsi! Ilman ruotsalaista vesivoimaa meillä olisi kylmää ja pimeää.

Meillä pitäisi olla enemmän ydinvoimaa. Valtio omistaa enemmistön Fortumista, ja Fortum oli edellisellä kerralla hakemassa lupaa Loviisaan, mutta lupaa ei jostain käsittämättömästä syystä myönnetty. Fortumilta voi nyt kysyä, etteivätkö ne samat laskelmat, mitkä he silloin tekivät, enää päde. Sama Fortum myi aikanaan luonnollisen monopolin eli sähkön siirtoverkot Carunalle, ja sen jälkeen Fortum kulutti myynnistä saadut rahat Venäjälle ja Saksaan.

Arvoisa puhemies! Sitten ovat nämä datakeskukset, jotka ovat todellisia sähkösyöppöjä. Ne työllistävät rakennusvaiheessa, mutta valmiina ne työllistävät vartijan ja koiran. Ja hyvä kysymys on, kuinka paljon rakennusvaiheen työntekijöistä on yleensäkin suomalaisia. Sähkö on datakeskuksille erittäin edullista, ja suomalaiset veronmaksajat maksavat, maksavat sekä sähkölaskuissa että veroina. Suomi tarvitsee totta kai investointeja, mutta ei hinnalla millä hyvänsä.

Hallituksen ohjelmassa tavoitteena on nostaa Suomi puhtaana energian edelläkävijäksi Euroopassa. Maali on hyvä, mutta sitä pitää tavoitella itsekkäästi ja vain Suomen omien etujen mukaisesti. Ei voi olla niin, että tavoitteemme on tuottaa halpaa energiaa Saksan teollisuudelle ja luvata ikuisesti halpaa sähköä datakeskuksille.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Annan tässä vaiheessa ministerille kommenttipuheenvuoron, ja sen jälkeen, mikäli on tarvetta, voimme käydä hetken aikaa lyhyttahtista keskustelua. — Ministeri Multala, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 8/2026 vp

15.00 Ympäristö- ja ilmastoministeri Sari Multala: Kiitos, arvoisa puhemies! Kiitos ryhmille paneutumisesta energia- ja ilmastostrategiaan ja ryhmäpuheenvuoroista. Muutama kommentti niissä esiintyneisiin nostoihin:

Ensinnäkin SDP nosti ryhmäpuheenvuorossaan esille esimerkiksi luvituksen sujuvoittamisen. Sitähän me nimenomaan nyt hallituksessa olemme tehneet. Me olemme tehneet ympäristöluvitukselle yhden luukun palvelujen hankkeen, ja nyt tuomme myös alueidenkäyttölaissa lisää sujuvoittamista kaavoituksen kautta. Näillä yhteensä, ja myös rakentamislain aiemmilla muutoksilla, rakentamisluvan käsittelyaikatakuulla ja niin edelleen, on ihan merkittävä vaikutus siihen, että luvitus Suomessa sujuvoituu, kuitenkin ympäristönormeista tinkimättä. Tätä olemme siis jo nyt tehneet.

Myöskin olemme totta kai parantaneet erilaisia edellytyksiä investoida sähköverkkoihin, myös muiden kuin Fingridin osalta, sähkömarkkinalain muutoksella, joka on täällä eduskunnassa jo hyväksytty, ja monia muita sellaisia esityksiä, joita te peräänkuulutte puheenvuorossanne. Eli paljon tehdään ja on tehty myös sellaista, jota tässä strategiassa tuodaan esiin, ja on ehditty jo eduskunnassa käsitellä ja hyväksyä.

Myös kv-politiikasta totesitte, että pitää vaatia hiilen hintaa. No, näinhän me olemme myöskin tehneet, edistäneet nimenomaan sitä, että Euroopassa sisämarkkinat toimivat ja suomalaiset yritykset ovat samalla viivalla kuin muiden maiden yritykset, ja toisaalta niin, että myös muualla päästöt hinnoitellaan tämän hiilirajamekanismin kautta. Se on ollut eurooppalaiselle teollisuudelle erittäin tärkeää. Tätäkin olemme edistäneet.

No, keskusta täällä kritisoi biokaasusta, että olisimme tehneet jotain sen hankaloittamiseksi. Päinvastoin, emme lainkaan ole. Olemme päinvastoin tukeneet biokaasuinvestointien käynnistymistä. Valitettavasti vain se, mitä itse meille raportoidaan esteeksi, on se, että moni näistä hankkeista kamppailee aivan samojen haasteiden kanssa kuin moni muukin yritysten hanke, eli rahoitusten saatavuus pankeilta. Meillä on kyllä erinäisiä biokaasutukia ja myös ravinteiden kierrätykseen kytkettyä tukea, joilla pyrimme edesauttamaan näiden investointien etenemistä, mutta se ei aina riitä näiden investointien käynnistämiseksi. Joka tapauksessa toivomme, että biokaasu voisi kotimaisena energianlähteenä säilyä vahvasti muiden rinnalla.

Sitten myöskin sitä edistämme, että Euroopan tasolla pystyttäisiin paremmin vertailemaan nielutietoja keskenään. Tästä käynnistämästämme hiilinielujen laskennan parantamisen hankkeesta saamme tämän vuoden kuluessa ensimmäisiä tietoja, ja pystymme myös tarjoamaan samoja ratkaisuja Eurooppaan, jotta meillä on sitten paremmat, vertailukelpoisemmat tiedot eri maiden välillä tästä nielutilanteesta.

Ehkä sen kommenttoisin myös tässä edustaja Kivelälle, jos piti vasemmistoliiton puheenvuoron, että meidän suurin nieluvajeemme on tullut vuosilta 21—25, joka oli pääosin edellisen hallituskauden aikana. Suurin siihen vaikuttava tekijä on nimenomaan tämä Venäjän puuntuonnin loppuminen ja siitä johtunut hakkuumäärän kasvu, ja ne ovat pysyneet noin samalla tasolla suurin piirtein siitä lähtien. Eli historiaan on vaikea vaikuttaa. Ymmärrän toki teidän vaatimuksenne tulevaisuuteen vaikuttamisesta, mutta iso osa tästä meidän nieluvajeestamme, joka on siis EU-tavoitteessa jo vuonna 30, ei 35, niin kuin meidän oma ilmastolakimme sanoo, tulee näiltä vuosilta, ja se on tietenkin vaikeaa, koska se on historiassa. Sen vuoksi pidän myös kohtuullisena, että tämä muuttunut tilanteemme huomioidaan laskelmissa EU-tasolla eikä meitä niistä kohtuuttomasti rangaista, ja sen eteen tietysti hallitus tekee töitä.

Pöytäkirja PTK 8/2026 vp

Myöskin haluan todeta sen, että kyllä, vahvasti olemme halunneet edistää myös vakaata investointiympäristöä, ei pelkästään Suomessa vaan myös Euroopassa, koska usein kun katsotaan näitä, minne halutaan investoida, myös Eurooppa nähdään hankalana ympäristönä, jos täällä sääntely muuttuu jatkuvasti. Sen vuoksi olemme halunneet, että myös Euroopan tasolla asetetaan tavoite vuodelle 2040 vähentää nettopäästöjä. Se luo sitä vakautta investointiympäristöön myös Euroopan tasolle.

Ehkä vielä edustaja Harkimolle datakeskuksista — vaikka hän nyt ei enää kuuntelekaan, tai siellä heräsi salin ulkopuolella — totean, että kyllä näistä kilpaillaan myös muissa meidän kilpailijamaissa, jotka sattuvat vielä olemaan samalla sähkömarkkinalla. Erityisesti Ruotsissa ja Norjassa. Eli jos ne investoinnit ja työpaikat menevät Norjaan tai Ruotsiin, niin en pidä sitäkään kannatettavana vaihtoehtona, vaan kyllä meidän kannattaa huolehtia siitä, että näidenkin osalta investointiympäristö on vakaa ja järkevä ja samaan aikaan saamme ne investoinnit ja työpaikat mieluummin tänne meille.

Samaan aikaan totta on sekin, että lisää siirtoyhteyksiä tarvitaan ja lisää myös sitä säävarmaa energiantuotantoa tarvitaan, ja näitäkin hallitus edistää. Tässä kokoomuksen ryhmäpuheenvuorossa tuotiin esiin tämä fossiilittoman jouston tuki. Joudumme sitä vähän muokkaamaan siitä aiemmin suunnitellusta, mutta joka tapauksessa ajatus on se, että lisää säävarmaa tuotantoa saataisiin käyttöön tai käyttöikää pidennettyä erityisesti niille talvikuukausille, jolloin ei ole tuulta ja on kylmää ja pakkasjakso kestää pitkään, jotta voidaan huolehtia ennen kaikkea siitä, että sähköä riittää, mutta myös vakauttaa hintakehitystä näiden kuukausien aikana. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitokset ministerille. — Pyydän nyt niitä edustajia, jotka haluavat käyttää minuutin puheenvuoron, nousemaan seisomaan ja painamaan V-painiketta. — Edustaja Aalto-Setälä, olkaa hyvä.

15.05 Pauli Aalto-Setälä kok (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Ajattelin nostaa kolme asiaa näistä erinomaisista puheenvuoroista, mitä täällä on kuultu. Tietenkin on hienoa, että nämä energia- ja ilmastoasiat kiinnostavat meitä kansanedustajia, koska niitten tuleekin olla kiinnostavia.

Kolme juttua: Ensinnäkin Mehtälälle, että huoltovarmuus olisi täysin unohdettu tässä strategiassa. Puhdas energiahan on kotimaista ja huoltovarmaa energiaa. Eli sitä ei todellakaan ole unohdettu, vaan itse asiassa se on ihan keskiössä tässä strategiassa.

Sitten Kumpula-Natrille sanoisin, kun viittasitte siihen, että meillä tässä strategiassa mihinkään näihin teknisiin hiilinieluihin ei olisi investoitu eikä mitään tapahtuisi vaan on tulpattu tai jotain sentyyppistä kannustavaa palautetta, niin näitä teknisiin hiilinieluihin liittyviä hankkeita on noin 50 tällä hetkellä ja hallitus käyttää 90 miljoonaa euroa bioperäisen hiilidioksidin talteenottoon.

Nämä pari asiaa ajattelin nostaa tässä kohtaa, mutta palaan vielä asiaan.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kangas.

15.06 Antti Kangas ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ilmasto on meille kaikille tärkeä asia, mutta ilmastopolitiikka Suomessa on mennyt väärään suuntaan, kun sitä on pakotettu. Tässä taloustilanteessa tilanne on johtanut siihen, että nämä investoinnit eivät ole lähteneet toivotulla tavalla käyntiin ja nyt meillä on energiapulaa. Ilman Aurora

Pöytäkirja PTK 8/2026 vp

Linea Ruotsista me oltaisiin ihan todellisessa energiapulassa. Energiansiirtoverkkoyhtiö Fingrid ja muutamat muutkin asiantuntijat ovat arvioineet, että mikäli CHP-voimaloita puretaan vielä, niin me olemme todellisessa tehopulatilanteessa. Nyt pitäisi kaikkien energiayhtiöitten ottaa lusikka kauniiseen käteen ja todeta, että tämä puhdas siirtymä ei etene niin nopeasti kuin on toivottu ja niitä investointeja ei tule niin paljon, että tästä CHP-voimasta tulisi luopua näin nopeassa aikataulussa. Me tarvitaan kotimaista haketta, me tarvitaan kotimaista turvetta, niin että me voidaan selättää nämä edelleenkin Suomen ilmastossa olevat pakkasjaksot.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kumpula-Natri.

15.07 Miapetra Kumpula-Natri sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Meillä on tärkeää energia- ja ilmastostrategiassa ja selonteossa niistä molemmista puhua, millä pääsemme päästöjen vähenemään liikenteessä, ja on outoa lukea, että tässä selonteossa ei ole tehty kustannusarviota vaihtoehtoisille poluille, joilla päästäisiin siihen, että mikä on kustannusvaikuttavuusvertailu eri toimenpiteiden kesken kokonaisuudessa, jolla me täyttäisimme oman osuutemme päästövähennästä ja samalla saisimme meille kaivattua kasvua, työpaikkoja ja investointeja.

Ehkä konkreettisemmin joudun tämän minuuttini käyttämään siihen, mitä te sanotte viime päivien uutisista, kun meillä otsikot huutavat perään, että Suomen hallitus uhkaa keskeyttää yli sata isoa aurinkovoimalahanketta. Me tiedämme, että sinne alueidenkäyttölain puolelle tuli esitys kaavamaisesta 50 hehtaarin maksimikatosta, ja noilla syrjäseuduilla, joilla esimerkiksi vanhoja turvemaita voitaisiin käyttää hyödyksi aurinkovoimaan, tämä on liian alhainen raja, samanlainen kuin hihasta vedetty tuulivoimalarajoitus, josta sanottiin, että monen hankkeen kannattavuus heikkenee. Eli Suomeen ei saa tehdä investointeja. Mitä vastaatte?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Mehtälä.

15.09 Timo Mehtälä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minusta tässä energiapoliittisessa keskustelussa pitää muistaa se, että meillä nimenomaan suomalainen energiantuotanto voisi kasvaa ja kehittyä. Turpeen osaltahan me voimme vain ihmetellä sitä, miten heikosti vaalilupaukset on tässä lunastettu.

Mutta tuohon biokaasuun vielä: Ihan totta puhuen hallituksen toimesta on talousvaliokunnassa tehty neljä eri päätöstä, joilla on heikennetty maatilatasoisten biokaasulaitosten toimintamahdollisuuksia todentamisvaatimuksesta lähtien. Sitten tämä jakeluvaikeudessa biokaasun, biometaanin, määrän vähentäminen, kun vety tulee tilalle, oli toinen tässä, mitä muistissa on. Me tiedämme, miten valtava potentiaali on biokaasussa meillä tässä maassa. Tällä hetkellä puolet biometaanista tuodaan ulkomailta, ja Tanska on suurin tuontimaa ja sitten on Ruotsi. Ministeriltä kysyisinkin tätä asiaa: miksi näin, miksi meidän pitää suosia ulkomaista kotimaisen sijaan tässä tilanteessa? — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Harjanne.

15.10 Atte Harjanne vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Energia on koko yhteiskunnan perusta ja äärimmäisen tärkeä kysymys, ja ilmastonmuutos puolestaan

Pöytäkirja PTK 8/2026 vp

eksistentiaalinen kysymys tällä hetkellä. Puhutaan siis todella tärkeästä asiakirjasta, ja poimin sieltä tällaisen lauseen: ”tavoitteisiin pyritään mahdollisimman kustannustehokkaalla, vaikuttavalla ja teknistaloudellisesti kestäväällä tavalla”. Tämä hämmentää minua sen takia, että minusta tässä ei pyritä niihin tavoitteisiin, ja kun täällä on todella paljon kustannustehottomia toimia, huonosti vaikuttavia ja teknistaloudellisesti kyseenalaisia, paljon epävarmuuksia, niin olisin kysynyt: Mitä tämä lause ministerille tarkoittaa, ja arvioidaanko tätä? Vai onko eduskunnan tehtävä arvioida tätä selontekoa suhteessa näihin lupauksiin?

Yhteen tavoitteeseen, piippujen tulppaamiseen, palaan vielä. Puhutaan siis siitä, että hallituksen tavoite olisi, että yhdeksän vuoden päästä ei olisi teollisia hiilioksidipäästölähteitä enää. On 90 miljoonan investointitukia, vähän sekavaa heittelyä, että onko se nyt hiilensidontaa vai hyödyntämistä vai mitä se on, ja näin. Haluaisin kuulla, miten tämä temppu tehdään, kun se on tässä luvattu tehdä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kivelä.

15.11 Mai Kivelä vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jos ilmastokriisiä ei saada hillittyä, on aivan turha miettiä ihmisten hyvinvoinnin parantamista tai ihmisoikeuksien toteutumista, saati sitten yritysten kilpailukykyä ja Suomen talouden menestymistä. Siksi ekologinen kriisi on edelleen politiikan tärkeimpiä ja myös kiireellisimpiä kysymyksiä, ja siksi riittävät ilmastotoimet ovat sekä pakollisia että oikein. Eivätkä ihmiset ole tyhmiä: enemmistö suomalaisista haluaa, että me pidämme kiinni ilmastolain tavoitteista ja pyrimme saavuttamaan ne, myös kaikki tulevaisuuttaan ajattelevat yritykset ovat sitoutuneet ilmastotyöhön. On siis laajasti Suomen etu, että ilmastotavoitteiden eteen tehdään riittävät toimet, mutta nyt ongelma vain on se, että hallitus ei toimi. Eli haluan kysyä vielä ympäristöministeriltä: onko kokoomus luovuttanut ilmastolain tavoitteen suhteen ja toimii näin tietoisesti lakia vastaan, vai oletteko kantamassa oman vastuunne ja aiotte tehdä riittävät päätökset, jotta tämä tavoite toteutuu?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Löfström.

15.12 Mats Löfström r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On tärkeää, että Suomella on monipuolinen energiantuotantopaletti, koska se varmistaa, että tuotantokapasiteettimme joustaa vaihtelevissa tilanteissa. Tyynellä säällä tuulivoiman tuotanto laskee ja kylmällä säällä sähkön kysyntä kasvaa, aivan kuten nyt tänä talvena. Samalla torjumme yhtä aikamme suurimmista haasteista eli ilmastomuutosta. Yhdessä uusiutuvien energialähteiden kanssa ydinvoimalla on tässä tärkeä rooli. Hallituksen tavoite houkutella Suomeen uusi perinteisen ydinvoimalaitoksen investointipäätös vahvistaa pitkän tähtäimen edellytyksiä vakaalle sähköntuotannolle. Haluan kysyä ministeriltä: millaisella aikataululla hallitus luulee, että tämä ydinvoimalahanke voi edistyä?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Tanus.

15.13 Sari Tanus kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Sähkön tarve kasvaa jatkuvasti: liikenne sähköistyy, ja välimatkat ovat pitkiä, pakkasen paukkuu, ja lämmitykseen kuluu sähköä. Viime viikkoina monessa kotitaloudessa sähkön hinta on

Pöytäkirja PTK 8/2026 vp

noussut kipurajalle ja sen yli. Tarvitsemme eri teollisuudenaloja, joissa käytetään paljon sähköä, ja myös paljon sähköä kuluttavia datakeskuksia on tulossa. Ei kuitenkaan voi olla niin, että kotitaloudet joutuvat maksumiehiksi. Ei voi olla niin, että kotitalouksien harteille tulevat kalliit sähkölaskut. Kysyisinkin ministeriltä: Miten kohtuuhintainen sähkö varmistetaan niin kotitalouksille kuin yrityksille? Voisitteko vielä kertoa, miten sähköntuotantoa aiotaan vahvistaa, ja myös siitä aikataulusta tarkemmin?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Eestilä.

15.14 Markku Eestilä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Onhan se aika hieno saavutus Suomelta, että ydinvoimasähkön tuotanto, vesivoimasähkön tuotanto ja tuulivoimasähkön tuotanto olivat viime vuonna 83 prosenttia koko tuotannosta. Kun tähän lisätään biomassaa 11 prosenttia, niin päästään 94:ään. Eihän meillä nyt hirveän paljon ole tässä suhteessa häpeämistä.

On yksi ongelma, mikä tästä lisääntyneestä tuulivoimasta on tullut. Tuulivoimahan on lisääntynyt seitsemänkertaiseksi, jos ajatellaan 10 vuoden periodia mitattuna gigawattitunnilla, ja sitten tämä kuuluisa CHP-tuotanto, mihin edustaja Kangas viittasi, on samaa vauhtia mennyt alas. Eli siitä on tullut ongelma niin, että meidän on pakko saada jostain säätövoimaa. Sitä voidaan nopeasti toteuttaa kaasulla, dieselillä tai sitten näillä pumppuvoimalaitoksilla. Valitettavasti Kemijärven valtuusto itsemääräämisoikeuttaan käyttäen hylkäsi nämä pumppuvoimalaitokset. Sitä en tiedä, mitä voidaan tehdä, mutta ne olisivat erittäin tärkeitä ja paljon järkevämpiä kuin käyttää kaasua tai dieseliä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Elomaa.

15.16 Ritva Elomaa ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Metsien hiilinielut on ollut kuuma puheenaihe jo pitkään. Suomelle on elintärkeää metsien maana, että tutkimustieto hiilinielusta on totuudenmukaista. Ristiriitaista tietoa kuitenkin on tällä hetkellä tästä hyvin paljon.

Turpeen alasajo pitää pysäyttää heti. On kysymys huoltovarmuudesta niin lämmön tuottamisen kuin kasvu- ja kuiviketurpeenkin saatavuuden kohdalla, kuten edustaja Kangas perussuomalaisten ryhmäpuheessa otti vahvasti esille. Eläintilat ovat hädissään, koska turvekuivikkeelle ei näy hyvää vaihtoehtoa. Onhan kysymys eläinten hyvinvoinnista, kun puhutaan kuiviketurpeesta. Ei liioin kasvuturpeelle löydy hyvää korvaavaa tuotetta. Suomen päästöt ovat minimaaliset saastuttajavaltioihin nähden. Me Suomessa teemme toimia ilmaston ja ympäristön hyväksi ja olemme niitä tehneet, ja se on aivan oikein ja tarpeellista, mutta tässäkin pitää olla järki mukana, ettei aja itseään seinään.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Mäkynen.

15.17 Matias Mäkynen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Aluksi haluan kiittää hallitusta siitä, että monessa energiapolitiikan asiassa on yhteinen ja pitkäjänteinen linja. Esimerkiksi liikenteen päästökaupan edistäminen tai sähkömarkkinan kehittäminen on tapahtunut yhteisymmärryksessä. Ikävä kyllä muuten tämä strategia ei tue tämmöistä pitkäjänteistä ja ennakoitavaa päätöksentekoa — talousvaliokunnan saamissa lausunnoissa strategia jopa tyrmätään. Yhteenvedona voi todeta, että hallitus ei edes yritä hahmottaa

Pöytäkirja PTK 8/2026 vp

askeleita, joilla Suomi saavuttaa ilmastolain tavoitteen vuonna 2035. Keinoja on liian vähän, ja vähätkin keinot ovat alirahoitettuja.

Ilmaston lisäksi tämä on haitallista Suomen taloudelle. Esimerkkinä voidaan mainita, että Suomessa poltetaan jopa viisi miljoonaa kiintokuutiota kuitupuuta energiaksi sen sijaan, että se jalostettaisiin metsäteollisuudessa. Siirtämällä tämä puuvirta metsäteollisuuteen voitaisiin hakkuita laskea saman verran ja metsäteollisuuden puunkäyttö säilyisi ennallaan ja puun hintapaine hellittäisi. Markku Ollikaisen johtaman tutkimusryhmän mukaan hiilineutraalisuustavoitteen saavuttaminen ja sen eteen tehtävät investoinnit johtaisivat vahvempaan kasvuun ja jopa kaksi miljardia euroa pienempään julkisen talouden alijäämään. [Puhemies koputtaa] Mitä hallitus aikoo tehdä siirtääkseen puunkäyttöä poltosta teollisuuteen?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kemppi.

15.18 Hilikka Kemppi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Talousvaliokunnassa totta tosiaan vuosi sitten tehtiin neljä eri sääntelyä, joilla selvästi hankaloitettiin biokaasun investointeja, joten toivon, että ministeri ottaa ne uudelleen tarkasteluun ja katsotte, olisiko siellä sääntelymaailmassa jotain sellaista, mitä pystyisi helpottamaan niin, että näitä investointeja tulisi.

Energiapolitiikkaa tulisi totta tosiaan johtaa pitkäjänteisesti. Se tuli näkyväksi muun muassa vuonna 2022 energiakriisin myötä. Vähän aikaisemmin, 2016, tässä samassa strategiassa me muun muassa johdimme Suomea voimakkaasti omavaraisempaan suuntaan energiatuotannossa: tuontiöljy puolitettiin, tuli kivihiilikielto, uusiutuvaa energiaa lisättiin rajusti. Energiaomavaraisuuden ja turvallisuuden tulisi olla energiapoliittikkamme ydin nytkin, ja osaltaan tämä strategia vastaa siihen, mutta toivon, että tässä myös petrattaisiin. Tarvitsemme vakaan, ennakoitavan ja pitkäjänteisen investointiympäristön, ja esimerkiksi sähkön kantaverkoista huolehtiminen olisi nyt erittäin kriittistä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Pitko.

15.19 Jenni Pitko vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olemme siinä mielessä ilmastopolitiikassa hyvässä asemassa, että me tiedämme kaikki ne keinot, mitä meidän pitäisi tehdä, jotta olemme hiilineutraali. Me vain olemme odottaneet näiden toimien tuomista tänne eduskuntaan jo kolme vuotta. Te lupasitte tuoda ne osana tätä energia- ja ilmastostrategiaa, ja nyt kun paperi on meillä tässä, te sanotte erityisesti näiden maankäyttösektorin toimien suhteen, että tarvitaan lisää tietoa — tarvitaan lisää tietoa, vaikka kaikille tulisi olla selvä tässä vaiheessa, että jokainen toimi, joka lisää maankäyttösektorin hiilinieluja, täytyy toteuttaa mahdollisimman pian. Oli meidän maankäyttösektori sitten pieni päästö tai pieni nielu, tärkeintä on lisätä hiilinieluja. Hyvä hallitus, laskelmat tarkentuvat, mutta se ei ole oikea syy nyt pysähtyä. Tämä energia- ja ilmastostrategia ei ota huomioon ilmastokriisin kiireellisyyttä. Haluankin kysyä ministeri Multalalta: onko hallitus tiputtanut hanskat täysin näiden maankäyttösektorin ilmastotoimien suhteen?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lohikoski.

Pöytäkirja PTK 8/2026 vp

15.21 Pia Lohikoski vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Valtioneuvoston energia- ja ilmastostrategia ei tuo mitään uutta nykyisen ilmastopolitiikan keskeisimpien ongelmien ratkaisemiseksi. Tärkeimmät ilmastopoliittiset toimet, kuten taloudelliset ohjauskeinot esimerkiksi kestäväan metsänhoitoon kannustamiseksi, loistavat poissaolollaan. Missä ovat uudet toimet, missä riittävät toimet? Hallitus ei edes yritä näyttäytyä ilmastopoliittisesti uskottavana. Sen sijaan näytätte siltä, että laskette EU-maiden kollektiivisen epäonnistumisen varaan.

Hakkuiden hillitseminen on tutkitusti vaikuttavin ja varmin keino kasvattaa Suomen hiilinieluja, mutta hallitus on kannustanut entistä suurempiin hakkuihin. Hallitus on päättänyt olla linjaamatta uusista veromuutoksista, joilla voitaisiin parantaa verotuksen ympäristöohjaavuutta. Sen sijaan olette keventäneet fossiilitalouden verotusta sadoilla miljoonilla.

Ihmisten ja planeetan hyvinvoinnin turvaamiseksi ilmasto- ja ympäristöpolitiikka tulisi asettaa politiikanteon keskiöön.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Ollikainen.

15.22 Mikko Ollikainen r (vastauspuheenvuoro): Ärade fru talman! Finland har alla förutsättningar att vara en föregångare då det gäller grön omställning och just då det gäller klimat- och energistrategin, och vi tar fram den. Vi har alla möjligheter att föra fram den kunskap som vi har i många av våra företag i Finland, och där är det också viktigt att utbildningssidan går hand i hand med det här.

Elikkä vihreä siirtymä on todella suuri mahdollisuus meille, mutta siinä on myös ensisijaisen tärkeää, että tutkimus, innovaatio ja kehittäminen menevät käsi kädessä siinä ja osaamistaso myös menee käsi kädessä tämän kanssa. Tuulivoimalla on ensisijainen merkitys tässä suhteessa, ja esimerkiksi Korsnäsissä suunnitellaan parhaillaan merituulivoimapuistoa, ja siitä voidaan sitten tehdä vetyä ja siitä taas polttoainetta, ja tämä säätövoimahan on ensisijaisen tärkeä.

Ärade fru talman! Det är jätteviktigt att vi fortsätter att göra ett grönare Finland med vågade satsningar.

On todella hieno mahdollisuus olla edelläkävijä myös Euroopassa koskien vihreää siirtymää. Tiedän, että meidän ministeriö on kanssa todella urheilukeskeinen ja tykkää urheilusta, ja siinä tarvitaan energiaa, ja mainiota, että meille tuli just mitali olympialaisissa. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kinnari.

15.23 Teemu Kinnari kok (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Vasemmalta laidalta on kuultu useammasta suunnasta nyt tätä hakkuiden rajoittamista reseptinä tähän hiilinielujen vahvistamiseen, mutta minä otan kyllä ihan erilaisen näkökulman siihen. Hyvä metsienhoito on se, jolla me voidaan tosiasiaassa meidän metsien kasvua ja sitä kautta hiilinieluja parantaa. Se nykyinen 103 miljoonan kuutiometrin kasvu — oikeilla toimenpiteillä uskon, että sinne 110 miljoonaan kuutiometriin voidaan päästä.

Pöytäkirja PTK 8/2026 vp

Enemmän nuorten metsien hoitoa, uudistusaloilla käytetään jalostettua taimiainesta, turvemaiden tuhkalannoitus, kivennäismaiden kasvatuslannoitukset: nämä ovat niitä asioita, millä aidosti saadaan tehtyä hyvää sinne luontoon ja ympäristöön, ja näitä toimia tarvitaan lisää. Tosiasiassa näihin toimiin on myös hallitus jo osin puoliväliriihessä rahaa osoittanut.

Eli sillä 73 miljoonalla kuutiometrillä, mitä tänä päivänä hakataan, me ollaan edelleen kestäväällä tasolla, mutta näitten hiilinielujen vahvistamiseksi tehdään toimia metsien kasvun turvaamiseksi. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Seppänen.

15.24 Sara Seppänen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Perussuomalaiset lähtevät energia- ja ilmastopolitiikassaan yhdestä perusperiaatteesta: Suomen etu ja huoltovarmuus aina ensin. Me haluamme vähentää totta kai päästöjä, mutta emme romuttaakaan suomalaisten ostovoimaa, teollisuutta tai etenkin kotimaista ruuantuotantoa vihreän ideologian nimissä.

Suomen sähköntuotanto on jo nyt lähes kokonaan puhdasta. Siksi ongelma eivät olekaan sähköntuotannon päästöt vaan se, onko sähköä saatavilla silloin, kun sitä tarvitaan, myös pakkasilla ja tyynellä säällä. [Anne Kalmari: Miten meni noin omasta mielestä?] Kuten tänä talvena olemme nähneet, sääriippuvainen tuotanto ei ole ratkaisu. Tarvitsemme lisää säävarmaa perus- ja säästövoimaa. Siksi ydinvoiman, mukaan lukien pienydinvoima, kehittäminen on täysin välttämätöntä.

Sinivalkoinen siirtymä tarkoittaa sitä, että me teemme tämän siirtymän suomalaisille järkevällä tavalla, ei Brysselin ehdoilla vaan Suomen arktiset olosuhteet huomioiden. Turve on kotimainen, kriisitilanteissa korvaamaton energianlähde. Miten, hyvä ministeri, edistätte turpeen hyödyntämisen tulevaisuutta Suomessa?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kaarisalo.

15.26 Riitta Kaarisalo sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Me tarvitsemme kokonaisvaltaisia investointeja, osaamista ja kestäväää kasvua edistävää politiikkaa, jossa myös teollisuuspolitiikalla edistetään vihreää siirtymää, joka luo työpaikkoja ja kasvua ja tekee myös siirtymästä oikeudenmukaisemman. Siksi hieman ihmettelen sitä, että tässä strategiassa näkemys teollisuuspolitiikasta on kuitenkin verrattain kapea, jos huomioidaan, että esimerkiksi kansainvälisesti teollisuuspolitiikkaan kuuluvat myös t&k-osaaminen ja alue-, ilmasto- ja datapolitiikka. Hieman mietin sitä, eikö näin tulisi olla myös meillä täällä Suomessa.

Huomiota on myös kiinnitettävä nimenomaan osaamisen ja koulutuksen rooliin. Tässä strategiassa ei juuri puhuta suomalaisten osaamis- ja koulutustasosta tai kotimaisen työvoiman saatavuudesta. Korkeakouluista löytyy hyvin niukat kirjaukset, ja yliopistoja ei mainittane lainkaan. On vähän vaikea ymmärtää, millä tämä selittyy. Osaisiko ministeri vastata tähän?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kallio.

Pöytäkirja PTK 8/2026 vp

15.27 **Vesa Kallio kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kokoomuslainen ympäristöministeri Kai Mykkänen totesi syksyllä 23, että polttoturpeen käyttö loppuu viimeistään vuonna 2030. Nykyinen ministeri on todennut samaa ja vuonna 2019 Mykkäsen kanssa kritisoi edellistä hallitusta turpeen verotuesta. Täällä on tuotu jo esille, että perussuomalaiset lupasivat viime eduskuntavaaleissa keskeyttää päästökaupan, julistaa turpeen uusiutuvaksi ja poistaa siltä energiaveron. Näistä yksikään ei tullut hallitusohjelmaan.

Edellisellä hallituskaudella Huoltovarmuuskeskus perusti polttoturpeen varmuusvaraston, jota oli tavoitteena ylläpitää vähintään vuoteen 2028 saakka. Tästä ei ole mitään konkreettisia kirjauksia tässä energia- ja ilmasto-ohjelmassa.

Koska hallitus ei ole turvetuotantoa edistänyt, niin nyt on kansalaisaloite, jonka kaikki varmaan tietävät, jossa esitetään turpeen määrittelemistä uusiutuvaksi sekä poistamista päästökaupan piiristä. Toivottavasti mahdollisimman moni allekirjoittaa sen, että se tulee tänne käsittelyyn, niin että saadaan lopultakin jonkinlainen tolkku siihen, mikä hallituksen turvelinjaus sitten on. [Juha Mäenpää: Kuka esti sen käsittelyn viime kaudella? Se oli kepu!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Tynkkynen.

15.28 **Oras Tynkkynen vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jos hallituksen energia- ja ilmastostrategia pitäisi jotenkin havainnollistaa, niin kuvaisin sitä valkoiseksi lipuksi — valkoiseksi lipuksi, jonka hallitus nostaa antautumisen merkinä, kun se selvästi on päättänyt luovuttaa hiilineutraaliustavoitteen suhteen. Enkä yhtään ujostele sanoa, että hiilineutraalius on haastava tavoite, enkä mitenkään sitäkään kainostele sanoa, että se vaatisi isoja ja osittain vaikeitakin toimenpiteitä. Minulla olisi jopa ymmärrystä sille, jos tämä hallitus ensin kaikkensa antaen yrittäisi tosissaan tehdä voitavansa hiilineutraaliustavoitteen saavuttamiseksi ja sitten siellä loppusuoralla todettaisiin, että vähän jäisi vajaaksi, mutta kun te ette edes yritä. Tällä hallituksen politiikalla kuilua Suomen hiilineutraaliustavoitteen ja toteutuvan päästömäärän välillä on 34 miljoonaa tonnia. Se on hurja määrä, ja se osoittaa, että te hallituksessa olette luovuttaneet.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Jukkola.

15.29 **Janne Jukkola kok** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Energiapolitiikan tärkein tehtävä on varmistaa, että Suomessa sähköä riittää aina — kaikissa sääolosuhteissa ja kaikissa tilanteissa. Hallitus on tehnyt oikeita toimia energiapolitiikan edellytysten vahvistamiseksi muun muassa sujuvoittamalla luvitusta sekä ostamalla Fingridin osakkeita, joilla varmistetaan, että kantaverkko pysyy kotimaisessa omistuksessa. Tämä on tärkeää Suomen kilpailukyvyyn ja huoltovarmuudenkin kannalta.

Suomeen on tulossa ja on tullut merkittäviä puhtaan siirtymän investointeja — vaikka täällä vähän toista sanotaan — ja niiden toteutuminen edellyttää toimitusvarmaa ja kohtuuhintaista sähköä. Siksi energiajärjestelmämme on oltava monipuolinen. Tuuli- ja aurinkovoima ovat tärkeä osa kokonaisuutta, mutta niiden rinnalle tarvitaan ydinvoimaa, vesivoimaa, energiavarastoja ja muuta säästä riippumatonta tuotantoa, kuten turvetta, [Puhemies koputtaa] joka turvaa sähkön riittävyyden myös vaikeissa olosuhteissa.

Pöytäkirja PTK 8/2026 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Rasinkangas.

15.31 **Merja Rasinkangas ps** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Energia- ja ilmastopolitiikka on ennen kaikkea turvallisuuskysymys. Suomi ei saa olla tilanteessa, jossa sähkö loppuu pakkasella tai hinta karkaa tavallisten ihmisten ulottumattomiin. Sota Ukrainassa on osoittanut, että omavaraisuus ja huoltovarmuus ovat välttämättömyys.

Tuulivoimaa rakennetaan nyt ennätystahtia, mutta se on sääriippuvaista. Siksi tarvitsemme lisää ydinvoimaa turvaamaan perus- ja säästövoiman. Samalla meidän on säilytettävä turve varavoimana. Se on kotimainen ja varastoitava polttoaine myös poikkeusoloihin. Hiilineutraalisuustavoitteet eivät saa romuttaa teollisuuden kilpailukykyä, maataloutta tai suomalaisten ostovoimaa. Ilmastopolitiikan on oltava realistista ja Suomen etua palvelevaa.

Arvoisa puhemies! Sähkön on oltava kohtuuhintaista ja kotimainen tuotanto turvattava. Se on todellista maalaisjärkeä energiapolitiikassa. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lyly.

15.32 **Lauri Lyly sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täällä sähkönkäyttö on Suomessa pysynyt 20 vuotta käytännöllisesti katsoen samalla tasolla. Vuodesta 2007 lähtien me ollaan pysytty samalla tasolla sähköön kokonaiskäytön osalta, noin 85 terawattituntia vuodessa. Tämä on ollut yksi kuva siitä. Ehkä se kertoo meidän taloudestakin aika paljon, että me ollaan pysytty tällä tasolla. Metsäteollisuuden sähkönkäyttö on tippunut, ja kotitalouksien ja muiden käyttö on vähän kasvanut, mutta aika lailla aneemista on ollut.

Energian ratkaisuihin monipuolisuus, puhtaus, edullisuus, ennustettavuus sekä toimitus- ja huoltovarmuus ovat tärkeitä kriteereitä, ja niihin tässä pitäisi puuttua. Nyt kun sääriippuvuus on tässä kasvanut, niin kysyisinkin ministeriltä: Kun me tarvitsemme paljon säästövoimaa ja vahvempia verkkoja, niin mitä toimenpiteitä tehdään nimenomaan näitten kahden asian osalta? Tämän säästövoiman merkitys kasvaa lisää joka päivä, mitä enempi me ollaan sääriippuvaisia. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kalmari.

15.33 **Anne Kalmari kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Laskentamallit vaihtelevat jokaisessa Euroopan maassa. Jokainen yrittää optimoida sellaisen laskentamallin, mikä olisi maalle edullista. Meillä tämä laskenta on ideologista ja perustuu siihen, että puun käyttö vähenisi mahdollisimman paljon. Laskentatavan muutoksien nieluvähenemä on 32,1 miljoonaa tonnia.

Kun kävimme Romaniassa valiokuntamatkalla, kysyin, miten he ovat taklanneet turvepeltojen ongelman, mikä meillä yksin on yhdeksän miljoonaa hiilidioksidiekvivalenttitonnia — siellä paljon isompi luku, koska siellä on mustan mullan maat. He totesivat, että me päätimme, että emme laske niitä. Romania onkin tällä hetkellä ainoa maa, mistä voisi noita nieluja ostaa. Onko siinä mitään järkeä, että meille on yhteinen nielu kauppaa tulossa, jos jokainen maa tekee mallinsa juuri niin kuin haluaa?

Pöytäkirja PTK 8/2026 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Partanen.

15.34 Karoliina Partanen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos ministerille hyvästä työstä. On hienoa, että vihreän siirtymän investointeja valmistui viime vuonna yli kahdeksalla miljardilla eurolla ja uusia hankkeita tuli vireille melkein 25 miljardilla eurolla. Tämä on ehdottomasti oikea suunta.

Sähkön hinta on puhututtanut viime aikoina paljon, ja pörssisähkön hinta on ollut korkealla. Kyse on ihmisten arjen kustannuksista, ja siksi se toki meitä puhututtaa. Siksi onkin tärkeää, että säävarman ydinenergian käytön lisääminen etenee. Ydinenergialainsäädännön laajan uudistuksen valmistelu on käsittääkseni loppuvaiheessa, ja se on tarkoitus antaa eduskunnalle pian. Suomeen onkin suunnitteilla useita pienydinvoimaloita.

Ministeri Multala, kun sähkön hinta nyt puhututtaa, niin kysyn: eihän hallitus valmistelee sellaista sähkön kriisiajan hintakattoa, jonka näimme neljä vuotta sitten ja joka johti siihen, että esimerkiksi Nalle Wahlroos sai tukea sähkölaskuihinsa?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Mäenpää.

15.35 Juha Mäenpää ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Nyt kyllä vety- ja datakeskuspuhe pitää laittaa jäähylle, jos ei sähkö meinaa nytkään riittää. Me Suomen kansalaiset asumme saassa Venäjän kainalossa. Entä jos tulee kriisi? Naton korkeimman johdon viesti puolustusvaliokuntaan korosti, että sotilaallisen varautumisen rinnalla on yhtä tärkeää varautua energian osalta. Kriisin kohdatessa energiariippuvuutemme aiheuttaisi ongelmia. Turpeessa on tähän ratkaisu, sillä se on ainoa kotimainen huoltovarma, säävarma ja helposti varastoitava energiamuoto.

Hallitusohjelmassa on liitteenä muistio, jossa todetaan, että polttoturpeen käyttö yhdistetyssä lämmön- ja sähköntuotannossa olisi energian riittävyyden varmistamiseksi turvattava tulevilla hallituskaudella. Tätä myös Fingrid on vaatinut. Polttoturpeen toimitus ja huoltovarmuus voidaan turvata ainoastaan siten, että se on normaalioloissa kilpailukykyinen energiatuotannon polttoaineena. Käytännössä kilpailukyyn varmistaminen tarkoittaa energiakustannusten päästöoikeuden tai valmisteveron kompensointia. Arvoisa ministeri, kysyn: milloin nämä verot poistetaan, ja milloin helpottuvat soiden luvutukset?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lindén.

15.37 Aki Lindén sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kollegat ovat käyttäneet täällä hyviä puheenvuoroja suurista linjoista. Otan esille hyvin konkreettisen ja tietyllä tavalla pienen asian, mutta sille hallitus ymmärtääkseni voi tehdä välittömästi jotakin.

Olen Turku Energian hallituksen varapuheenjohtaja, ja meillä oli tuossa kuukausi sitten yhteinen tapaaminen Fingridin edustajien kanssa, enkä nyt tässä paljasta mitään sellaista yrityssalaisuuksiin liittyvää, vaan sellaisen julkisen tiedon, joka siinä keskustelussa tuli esille, että kun puhutaan kantaverkon vahvistamisesta ja siihen liittyvistä erittäin pitkistä luvitusprosesseista, niin ei mitään arvostelua esitetty esimerkiksi siihen, että yva-prosessivaiheeseen kuluu paljon aikaa, koska pidettiin äärimmäisen tärkeänä, että se

Pöytäkirja PTK 8/2026 vp

tehdään huolella. Mutta asioiden käsittely työ- ja elinkeinoministeriössä vie käsittämättömän pitkän ajan, ja siihen kerrottiin konkreettinen syy: aivan liian vähäinen resurssi; aikanaan yksi virkamies, nyt kuulemma kaksi. Eli tässä yhden virkamiehen lisäyksellä voitaisiin kuulemani tiedon mukaan saada yksi vuosi tästä seitsemän, kahdeksan vuoden prosessista pois, ja sen hallitus voisi tehdä vaikka heti.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hoskonen.

15.38 **Hannu Hoskonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suomi on todella hiilineutraali maa, ihan oikeasti, jos olemme rehellisiä. Ensinnäkin meidän päästöluvut on laskettu aivan väärin. Arvoisa ministeri, teillä on nyt valta ja voima oikaista ne. Siellä on meille 15 miljoonaa tonnia joko liian pieniä nieluja tai sitten liian suuria päästöjä. Ne ovat laskentavirheitä, ihan tietoisesti tehty, ympäristöministeriön virkamiestyönä tehty.

Toinen on sitten tämä... Meillä tällä hetkellä on ihan varmasti tiedossa tämä — tarkistan, että se on oikein: Luonnonvarakeskus tekee laskelmat Yasso-ohjelmalla. Siinä on vähän kohtalonyhteys, kun aikoinaan oli huoltoaseman baareissa pajatsot, joita sanottiin jassoiksi. Nekin olivat luotettavampia luvunantajia kuin tämä teidän ohjelma, Luonnonvarakeskuksen ohjelma. Siellä on 40 prosentin virheitä. Kun pikkusen laskentaperusteita muutetaan, niin 40 prosentin virhe. Kuten edustaja Kalmari äsken todisti, 32 miljoonaa tonnia meillä on aivan älyttömän väärät päästöt.

Ja viimeisenä, kuten kokoomuslainen edustaja tuolta takarivistä äsken todisti, me pystymme lisäämään metsien hiilinielua parikymmentä miljoonaa mottia ihan helposti, kun teemme sen. Jos vain annatte hieman rahaa ja sitten ennen kaikkea tehdään niitä toimenpiteitä, mitä metsissä vaaditaan, niin me olemme hiilineutraaleja ja voimme myydä päästöoikeuksia. Te voitte vapaasti minulle nauraa, minua se ei enää säikytä, mutta pysykää totuudessa kuitenkin. Se on ministerin valan veroinen homma se.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Elo.

15.39 **Tiina Elo vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Huippututkijoiden mukaan maapallo on siirtymässä aikaan, jossa ilmasto ei enää tue ihmiskunnan selviytymistä. Ilmastokriisin torjumisella on kiire, mutta hallitus on yli kolme vuotta vetkutellut toimien kanssa, ja nyt te annatte eduskunnalle energia- ja ilmastostrategian, joka on toimenpiteiden osalta täysin riittämätön. Te jarrutate uusiutuvien energiahankkeiden etenemistä ja te kieltäydyste hakkuiden maltillisesta rajoittamisesta. Edes tässä vaikeassa taloustilanteessa teille eivät kelpaa kustannustehokkaat ilmastotoimet tai toimet, joilla voitaisiin vahvistaa taloutta, kuten teollisen puunpolton verotukien poisto tai maankäytön muutosmaksu.

Arvoisa puhemies! Vaihtoehtoja on. Vihreät on koonnut paketin, joka osoittaa, että Suomesta on edelleen täysin mahdollista tehdä hiilineutraali. Keinot ovat siis olemassa, ja kysynkin ympäristöministeriltä, miksi te ette niihin tartu.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hänninen.

Pöytäkirja PTK 8/2026 vp

15.40 Juha Hänninen kok (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Kiitän myös ministeri Multalaa erinomaisesta työstä ja tämän asiakirjan hyvästä valmistelusta ja esittelystä.

Hyvin hoidettu metsä on parasta ilmastotyötä. Tämä on lähtökohtatilanne ainakin minulla.

Ydinvoiman tarve on tällä hetkellä suuri. Tunnistan, että sen olisi pitänyt olla jo eilettain, mutta minkälaisella aikataululla nyt nämä meidän ydinvoimahankkeet etenevät tässä maassa? Toinen iso asia on tämä säätövoima. Millä aikataululla ne hankkeet etenevät Suomessa? Oikeastaan kolmas, semmoinen huoltovarmuuskysymys, joka on tullut tässä jo muutaman kerran esille, liittyy tähän turpeeseen: Eli miten me voidaan tehostaa turpeen käyttöä huoltovarmuuskysymyksessä? — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Riipi.

15.41 Mika Riipi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä täytyy sanoa, että hallituksen energiapolitiikka on kyllä kirjaimellisesti tuuliajolla. Sitä ei nyt oikeasti johda kukaan.

Te ajatte aika kritiikittömästi nyt tätä vihreätä siirtymää, lisää sääriippuvaista energiantuotantoa ja niitä kuuluisia datakeskuksia. Näille käytännössä ulkomaisten yritysten ja rahastojen omistuksessa oleville yrityksille te annatte kyllä auliit tuet, ja maksajina on valitettavasti ihan tavallinen kansa omissa sähkölaskuissaan, ja nyt vielä tehomaksu päälle, tai maanomistajat, joiden metsät silvotaan ilmaiseksi siirtolinjojen alle. Huoltovarmuus ja säätövoima ovat valitettavasti vain hurskaita puheita, turpeen aseman parantamiseksi ei ole tehty yhtään mitään, ydinvoimaa on pitkällä tuolla tulevaisuudessa suunnittelupöydällä, ja kemijärveläiset kertoivat, mitä mieltä ovat pumppuvoimasta — ei niitä voittoja Fortumille ja etelän kaupungeille enää niin vain tulla vuolemaan lappilaisten luonnosta.

Kaiken tämän jälkeenkin se 2035-ilmastotavoite on käytännössä karannut. Pitäisikö nyt tunnustaa tosiasiat ja asettaa energiapolitiikan ytimeen suomalainen ihminen kansainvälisten pörssiyritysten sijaan?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Strandman.

15.43 Jaana Strandman ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suomen hyvinvointi lepää vahvan teollisuuden varassa. Erityisesti metsäteollisuus on monen alueen elinehto. Metsät ovat Suomen talouden perusta, Suomi on Euroopan metsäisin maa ja Etelä-Savo Suomen metsäisin maakunta.

Hakkuumäärien merkittävistä vähennyksistä on käyty paljon keskustelua, ja on syytä tiedostaa, että niiden vaikutukset heijastuvat suoraan teolliseen puunkäyttöön, työpaikkoihin ja kansantalouteen eri puolilla maata. Energiaratkaisujen ei pidä ohjata jalostuskelpoista puuta poltettavaksi vaan turvata teollisuuden raaka-aineet ja vientitulot.

Ilmastotoimet eivät saa kurittaa sinivalkoisen Suomen elinvoimaa, ruoantuotantoa eivätkä vaarantaa kotimaista työtä, yrittämistä ja alueiden elinvoimaa. Päätösten on perustuttava realismiin, kokonaisvaikutusten arviointiin ja kansallisen edun johdonmukaiseen puolustamiseen kaikissa olosuhteissa. Tästä on esimerkkinä metsien hiilinielujen tutkimus. Suomen metsät ovat hiilinieluja ja nuoret hoidetut metsät niistä

Pöytäkirja PTK 8/2026 vp

parhaimpia. Arvoisa ministeri, kuinka tämä metsien hiilinielun veivaaminen saadaan luotettavalle ja totuudenmukaiselle tasolle? [Hannu Hoskonen: Se vaatii päätöksiä eikä mitään muuta!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Siponen.

15.44 Markku Siponen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Nostan tähän keskusteluun vielä biokaasutuotannon ja sen tilanteen, koska meillä olisi valtavasti potentiaalia Suomessa biokaasun edistämiseen, mutta valitettavasti tuntuu siltä, että tällä hallituskaudella asiat eivät ole oikein edenneet. Sen palautteen mukaan, mikä on tuolta kentältä tullut, biokaasun tuotantoa ei ole pystytty edistämään, vaikka meillä tietenkin isoja hankkeita ympäri Suomea on suunnitteilla.

On kuitenkin hyvä muistaa, niin kuin tuossa keskustan ryhmäpuheenvuorossa aiemmin tuotiin esiin, että biokaasu on kuitenkin se uusiutuva energiamuoto, mikä ei vaadi metsien raivausta, ja voidaan myöskin pellot pitää viljelyksessä ja myöskin hyödyntää kiertotalouden avulla ja tuottaa sitä biokaasua. Vähän ihmetyttää, että kun olisi hyvä edistää biokaasun tuotantoa, niin tuntuu, että ollaan tehty päinvastaisia ratkaisuja ja vaikeutettu esimerkiksi näitten maatilatasoisten biokaasulaitosten perustamista ja toimintaa. Haluaisin kysyä ministeriltä: aikooko hallitus nyt joitakin toimenpiteitä tehdä biokaasun edistämiseksi Suomessa?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Meillä alkaa käydä aika vähiin. Otetaan tässä vaiheessa ministerin puheenvuoro. Kaikki ne, jotka ovat pyytäneet, ovat käsittääkseni saaneet ainakin yhden puheenvuoron tässä debattivaiheessa. — Ministeri, olkaa hyvä.

15.45 Ympäristö- ja ilmastoministeri Sari Multala: Kiitos, arvoisa puhemies! Paljon tuli samaan suuntaan olevia kysymyksiä. Pysin niitä sitten yhdessä vastauksessa käsittelemään. — Ensinnäkin siirtoverkoista: Aivan oikein, meillä energiansiirtoa ja sähkönsiirtoa erityisesti tarvitaan, erityisesti siitä syystä, että meillä tällä hetkellä on tilanne, että pohjoisessa Suomessa ja Pohjanmaalla on enemmän sähköntuotantoa ja sitten eteläisessä Suomessa taas tarvittaisiin sitä sähköä enemmän, eli on paljon enemmän kulutusta ja halua myöskin lisäkulutusta tänne tuoda, ja sitten taas Itä-Suomessa ollaan enemmän tasapainossa tilanteen kanssa. Kaikki tämä johtaa siihen, että sähkönsiirtoverkkoon investointipaine on kova ja tarvitaan lisää siirtoyhteyksiä, ja tähän hallitus on reagoinut. Me olemme päättäneet puoliväliriihessä vahvistaa Fingridin investointikykyä vuoteen 2034 mennessä yli miljardilla eurolla, eli se käytännössä mahdollistaa myös tämän nopeamman investointikyvyn.

Aivan erinomainen nosto myös edustaja Lindéniltä täällä siitä, että tällä työ- ja elinkeinoministeriön vahvistetulla resurssilla olemme pyrkineet purkamaan myös tätä luvitukseen liittyvää jonoa, ja kyllä tarkastelemme edelleen sitä, olisiko tarvetta edelleen vahvistaa resursseja siltä osin. Joka tapauksessa tämä puoli etenee. Samoin olemme antaneet eduskunnalle ja eduskunta on hyväksynyt sähköverkkoihin liittyvän esityksen, jolla mahdollistetaan näiden järeämpien siirtoyhteyksien rakentaminen myös muille kuin Fingridille, millä pyritään helpottamaan tätä investointipainetta ja mahdollistamaan se, että sähkönsiirtoverkon kulutus ja tuotanto voisivat jatkossa sijoittua toisiaan lähemmäksi helpommin. Lisäksi tämän esityksen perusteella ei tarvitse silloin myöskään siihen kantaverkkoon

Pöytäkirja PTK 8/2026 vp

liittyä täydellä teholla, vaan voidaan tämmöinen portaattainen liittyminen mahdollistaa, ja tämä mahdollistaa sen, että niitä uusia investointeja niin tuotantoon kuin kulutukseen voi syntyä lähemmäs toisiaan, mikä tietenkin on myöskin huoltovarmuuden näkökulmasta ja energiaturvallisuuden näkökulmasta kannatettava asia. [Anne Kalmari: Mutta missä lunastuskorvaukset?] — Anteeksi, nyt meni vähän kysymys ohi. Yritän vastata näihin, joita puheenvuoroissa tuli, jos vain aika riittää.

Piippujen tulppauksesta eli tästä hiilidioksidin talteenotosta: Todellakin tämä tuki-instrumentti on vain yksi asia tässä, eli tämä 90 miljoonan euron suora tuki näihin hankkeisiin. Tätä tarvitaan varsinkin tässä käynnistysvaiheessa. Sen lisäksi me olemme päättäneet laajentaa puhtaan siirtymän investointien verohyvityksen koskemaan myös hiilidioksidin talteenottoa koskevia hankkeita. Se on toisensuuntainen kannustin, eli voidaan saada sitten, kun nämä hankkeet toteutuvat, verohyvityksenä näille hankkeille. Ajattelen kuitenkin niin, että se pysyvä kannustin sille, että hiilidioksidia talteenotetaan, hyötykäytetään ja laitetaan niin sanotusti kiertoon — erityisesti biogeenistä hiilidioksidia, jota meillä paljon Suomessa on — syntyy, kun pystytään luomaan kannusteet esimerkiksi päästökaupan kautta, vaikkapa nyt ensimmäisessä vaiheessa näille jätteenpolttolaitoksille. Niistä EU-komissio on ainakin todennut, että toisivat esityksen nyt tämän vuoden aikana vielä, millä aikataululla tämä tulisi Euroopan tasolla toteutumaan. Tällä tavalla saataisiin laajemminkin ja pysyvämpi kannuste tälle, ja itse ainakin sitä kyllä kannatan.

Ledamot Löfström frågade om kärnkraft, och där har vi förstås lagen som kommer att komma till riksdagen under året, nu på våren, som vi har planerat. Det är förstås det första steget.

Sitten meillä on käynnissä tämä rahoitus selvitys, josta kerroin myös tuossa esittelypuheenvuorossani, mutta jo nyt ilman erilaisia erillisiä tukia nähdään, että erityisesti nämä pienydinenergiahankeet voivat edetä ja erityisesti nyt tämä uusi innovaatio pelkkään lämmöntuotantoon. Itse kävin juuri viime viikolla muuraamassa peruskiven sinne Helsingin Energian vanhan hiilivoimalan sisälle suunniteltavaan pilottilaitokseen, ja vaikuttaa siltä, että tämä voisi olla yksi ratkaisu toimitusvarmaan lämmöntuotantoon kaupunkiseuduilla, joilla kaukolämpöverkkoa on saatavilla, kustannustehokkaasti jo 30-luvun alkupuolella.

Sitten vielä täällä moni arvosteli myös näitä datakeskuksia: No, nyt kannattaa huomata muutama asia, ensinnäkin se, että kun me halutaan, että meille syntyy oli se sitten säävarmaa tai tuulivoimaa tai mitä tahansa uutta sähköntuotantoa, se vaatii sen lisäkulutuksen. Suomessa uusi sähköntuotanto ei enää synny korvaamaan fossiilista tuotantoa — kuten moni edustaja täällä on todennut, meillä on hyvin puhdas sähköntuotanto jo tällä hetkellä — vaan se syntyy vastaamaan uuteen kysyntään. Sellaista voi olla esimerkiksi tämä datakeskuskysyntä. Jos ei synny uutta kysyntää, teollisuuden sähköistymistä tai datakeskuksia tai jotakin muuta, ei tule syntymään myöskään uutta tuotantoa, oli se sitten mitä tahansa, oli se ydinenergialla tuotettua sähköä tai tuuli- tai aurinkovoimalla tuotettua sähköä.

Ehkä suorana vastauksena tähän edustaja Kumpula-Natrin erikoiseen syytökseen: Suomen hallitus todellakaan ei kaada näitä hankkeita. Ajattelen näin, että tämä tuo vain selkeyttä siihen, minkä kokoiset hankkeet pitää kaavoittaa. Siitä tähän tässä on kysymys. Kaavoituksen ei kuvittelisi olevan niin suuri kustannus silloin kun puhutaan tämän

Pöytäkirja PTK 8/2026 vp

mittakaavan hankkeista, jotka tähän lakiin on tuotu. Eli muilta osinhan tässä ei tule mitään lisäehtoja esimerkiksi aurinkovoimalle.

No, sitten täällä puhuttiin säätövoimasta: Se on aivan totta, että sitä tarvittaisiin Suomeen lisää. Sen lisäksi tarvitsemme tietenkin kaikki mahdollisuudet varastoida, ja oikeastaan tämä pumppuvoimala, johon esimerkiksi edustaja Eestilä viittasi, on erityisesti energiavarasto, ja hyvä sellainen tietysti. Sitten toisaalta taas me tarvitsemme myös muuta säätövoimaa, ja tähän juuri pyrimme vastaamaan sillä, että saisimme myös lisää sellaista energiantuotantoa, joka käynnistyisi silloin kun on tällainen poikkeuksellisen pitkä tuuleton pakkasjakso, niin kuin tänä talvena. Tämä työ etenee ministeriössämme kevään aikana.

No, sitten vielä tästä, kun täällä todettiin, että pitäisi nyt rajoittaa bioenergiaa — käytännössä sitähan se tarkoittaa, jos me lähemme esimerkiksi puunpolttua verottamaan kovemmin. Se myös poistaisi hyvin paljon nopeammin näitä meidän yhdistelmälaitoksia eli sähkön- ja lämmöntuotannon laitoksia markkinoilta, koska se toiminta alkaisi käydä aika kannattamattomaksi. Ajattelen itse, että kyllä niitä nyt tässä siirtymäaikana vielä vähintäänkin tullaan tarvitsemaan. Se myös tekisi käytännössä mahdottomaksi sen, että turvetta voitaisiin edes huoltovarmuusvarastoissa pitää yhtenä vaihtoehtona, koska tämä kapasiteetti, missä sitä voidaan käyttää, poistuisi silloin nopeammin markkinoilta. Tämä ei ole ollut meidän tahtomme. Emme halua, että Suomeen syntyy tehopulaa eli sähkö- tai lämpöpulaa tässä tilanteessa, jossa meillä ei ole vielä sellaisia varastoja tai säätömahdollisuuksia, joilla olisi mahdollisuus tätä sääriippuvaista tuotantoa hyödyntää myös tällaisina aikoina kuin nyt. Eli sen vuoksi tähän vastaus.

Sitten siitä, kun täällä moni totesi, että mitään emme tee maankäyttösektorin nielujen parantamiseksi: Sehän ei pidä paikkaansa. Tässäkin hallituksen energia- ja ilmastostrategiassa on linjattu nippu keinoja metsien kasvun vauhdittamiseksi ja myöskin metsäpinta-alan laajentamiseksi. Metsälannoitus täällä mainittiin. Se on yksi niistä keinoista, johon on myöskin puoliväliriihessä päätetty rahoitus tälle hallituskaudelle. Eli se puoli kyllä etenee. Toki lisääkin toimia tarvittaisiin.

Sitten vielä haluan vastata edustaja Hoskoselle näistä hiilinielulaskelmista: Valitettavasti kyse ei ole vain minun päätöksestäni. Ensinnäkin Luke eli Luonnonvarakeskus on maa- ja metsätalousministeriön alainen tutkimuslaitos, ei ympäristöministeriön alainen tutkimuslaitos. Näitä hiilinielulaskelmia on tehty nyt jo vuosikausia, ja koska olemme havainneet, että kyllä, kuten aika moneen luonnontieteen alaan, niihin liittyy myös epävarmuuksia ja siihen tietopohjaan liittyy myös tarkentamisen tarpeita, sen vuoksi me panostamme rahaa siihen, että saisimme parempaa ja tarkempaa tietoa, ei pelkästään hiilinielujen tasosta vaan myös niistä epävarmuuksista, joita näihin laskelmiin liittyy. Hallitus on tähän nyt tarttunut, toisin kuin esimerkiksi viime kaudella teidän johtamanne maa- ja metsätalousministeriö. Me olemme tähän nyt tällä kaudella tarttuneet ja haluamme edistää parempaa vertailukelpoisuutta myös EU-maiden välillä, kuten jo aiemmassa puheenvuorossa totesin. Tämä hallitus toden teolla haluaa nyt varmistaa sen, että meidän metsämme ovat jatkossakin hiilinielu.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitokset ministerille. — Nyt menemme puhujalistaan. Edustaja Vornanen.

Pöytäkirja PTK 8/2026 vp

15.55 Timo Vornanen tv: Arvoisa rouva puhemies! Haluan tänään puhua erityisesti siitä, mihin suuntaan Suomen energiapolitiikkaa on vietävä realismi ja isänmaan etu edellä. Mitä ilmastopolitiikkaan tulee, meidän on ensinnäkin asetettava asiat oikeisiin mittasuhteisiin. Suomen osuus maailman hiilidioksidipäästöistä on vaivaiset 0,8 promillea — 0,8 promillea. On selvää, että Suomen päästöillä ei ole mitään globaalissa mittakaavassa ratkaisevaa merkitystä, ei juuri mitään merkitystä. On muistettava, että esimerkiksi öljyvaroja hallitsevat maat käyttävät niitä täysin häpeilemättä vahvistaakseen omaa talouttaan ja valta-asemaansa. Miksi emme käytä turvetta? [Miapetra Kumpula-Natri: Miksi käytämme öljyä?]

Siksi meidänkin on pidettävä järki kädessä, ja politiikan ensisijaisena tavoitteena on oltava oman kansamme ja isänmaamme etu. Me emme saa olla niin hölmöjä, että kuristamme oman maamme kilpailukyvyä ja kansalaistemme toimeentulon liian tiukoilla ilmastotavoitteilla, joilla ei ole vaikutusta maailman pelastumiseen mutta joilla on valtava negatiivinen vaikutus suomalaisten arkeen.

Lisäksi meidän on otettava oppia varoittavista esimerkeistä kuten Saksasta, joka on tehnyt ideologisia ja suorastaan typeriä päätöksiä energiapolitiikkaan ajamalla alas puhdasta ydinvoimaansa ja luottamalla epävarmaan tuontienergiaan. Nyt Saksan teollisuus ja tavalliset kansalaiset maksavat tästä virheestä todella kovaa hintaa menetettynä kilpailukykyä ja kalliina laskuina. Meillä ei pienenä maana ole varaa kulkea tätä samaa tietä.

Arvoisa puhemies! On välttämätöntä esittää suoraa ja rehellistä kritiikkiä edelliselle, Marinin, hallitukselle. Viime vaalikaudella toteutettu kotimaisen turvealan alasajo oli suorastaan epäisänmaallinen teko. Koko toimiala ajettiin tietoisesti alas, mikä vei töitä tuhansilta ihmisiltä ja heikensi oleellisesti Suomen kriisiajan huoltovarmuutta. Tästä kuningasideasta kärsivät niin maatalous kuin energiateollisuuskin. Ja mikä on lopputulos? Tämän järjettömyyden seurauksena meillä ajetaan nyt rekkalasteittain arvokasta tukkipuuta lämmityskattiloihin, koska muuta kotimaista polttoainetta ei ole riittävästi saatavilla. Tässä touhussa ei ole mitään järkeä.

Arvoisa puhemies! Turve on meidän merkittävä kansallinen energiavarantomme, ja on täyttävä hulluutta, ettei sitä pidetä mukana energiapalettimme vahvana osana. Suomi tarvitsee turvetta, sillä se on huoltovarmuuskysymys, se on talouskysymys ja se on järjikköyskysymys. Turveala on ajettava ylös mahdollisimman pikaisesti, ja turve on palautettava osaksi energiantuotantoa. Me emme voi jatkaa nykyisellä linjalla, jossa jätämme omat resurssimme hyödyntämättä samalla, kun energiakriisi koettelee maamme. Niin hölmöjä me emme yksinkertaisesti saa olla. Meidän on palautettava päätöksentekoon terve järki, parannettava maamme energiaomavaraisuutta ja laitettava Suomen ja suomalaisten etu aina kaiken muun edelle. Tämä on Suomen kansan ja isänmaan edun mukaista. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Nyt tässä vaiheessa tähän aiheeseen varattu aika on päättynyt, joten keskustelu ja asian käsittely keskeytetään. Asian käsittelyä jatketaan tässä istunnossa muiden asiakohtien jälkeen.

Asian käsittely keskeytettiin kello 15.59.

Pöytäkirja PTK 8/2026 vp

Asian käsittelyä jatkettiin kello 20.04.

Puhemies Jussi Halla-aho: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn asiakohdan 6 käsittelyä. — Edustaja Mäenpää, olkaa hyvä.

20.04 Juha Mäenpää ps: Arvoisa puhemies! Hyvät naiset ja miehet! Meillä on käsittelyssä valtioneuvoston selonteko kansallisesta energia- ja ilmastostrategiasta. Tuossa kun saliin kävelin ja kuuntelin siinä ensimmäisiä puheenvuoroja, niin kovasti fanitettiin datakeskuksia ja kaikenlaisia vetyjuttuja. Nämä pitää kyllä minun mielestäni panna jäähyllä niin pitkäksi aikaa, että tiedetään, että meillä piisaa niihin sähköä. Tuossa viime kaudella jo, noin kolme neljä vuotta sitten, ensimmäisiä kertoja kyselin noilta asiantuntijoilta, että kun halutaan datakeskuksia ja -teollisuutta, niin onko meillä varaa ottaa niitä tänne elikkä tuottavatko datakeskukset yhteiskunnalle enemmän verotuloja kuin ne nostavat meidän kansalaisten yhteenlaskettua sähkölaskua. Silloin asiantuntijoilla oli kaikilla hyvin samanlainen vastaus. He sanoivat, että onpa erittäin hyvä kysymys. Se oli heidän vastauksensa.

Arvoisa puhemies! Me Suomen kansalaiset asumme saareissa Venäjän kainalossa. Mitäs jos tulee kriisi? Naton korkeimman johdon viesti meille puolustusvaliokunnan jäsenille oli, että sotilaallisen varautumisen rinnalla on yhtä tärkeää varautua energian osalta. Kriisin kohdatessa energiariippuvuutemme aiheuttaisi ongelmia. Turpeessa on tähän ratkaisu, sillä se on ainoa kotimainen, huoltovarma, säävarma ja helposti varastoitava energiamuoto. On ymmärrettävä se, että turpeen puolustaminen on ennen kaikkea turvallisuus- ja huoltovarmuusteko.

Naton energiapolitiittinen huomautus on nyt juuri ajankohtainen, kun käsittelemme tätä ilmasto- ja energiastategiaa. Siinä todetaan: ”Etenkin Venäjän aggressiivinen hyökkäyssota Ukrainaa vastaan on luonut merkittävää taloudellista epävakautta maailmaan uhkaamalla energian luotettavuutta ja edullista saatavuutta, minkä seurauksena EU on muuttanut ilmastopolitiikkaansa kulkemaan enemmän käsi kädessä eurooppalaisen kilpailukyvyyn kanssa ja muuttanut energiapolitiikkansa painopisteitä huomioiden myös omavaraisuuden ja huoltovarmuuden.” Lisäksi selonteko huomauttaa: ”Ruuantuotannon kannalta tärkeää kasvu- ja kuiviketurvettä tuotetaan yhä pääsääntöisesti energiaturpeen noston yhteydessä.” Elikkä samalla kun me käytämme energiaturvetta, me tuemme suomalaisen puhtaan ruuan edullisuutta ja sen turvallisuutta — se suojaa meitä antibioottiresistenssin kehittymiseltä.

Puolustusvoimien tuoreen, vuoden 2026 sotilastiedustelun julkisen katsauksen mukaan Venäjän ja lännen pitkään jännitteiset ja Venäjän hyökkäyssodan äärimmilleen kärjistävät suhteet jatkuvat erittäin heikkoina ja Venäjä myös jatkaa laaja-alaista vaikuttamistaan Euroopassa. Vastakkainasettelu lännen kanssa näkyy yhä selvemmin Itämeren alueella, jossa jännitteet ovat lisääntyneet selvästi vuodesta 22 alkaen. Sotilastiedustelun julkisuuteen antamista tiedoista käy siis selvästi ilmi, ettei vaikeaan turvallisuuspoliittiseen tilanteeseen ole luvassa nopeaa helpotusta.

Arvoisa puhemies! Keskellä maailman myrskyjä kansalaisten pitäisi voida luottaa siihen, että päättäjät tekevät kaikkensa paremman huomisen puolesta. Jonninjoutavuuksien ja suorastaan haitallisten ehdotusten sijaan poliitikkojen tulisi tarjota ratkaisuja. Jälkimmäisestä saatiin oiva esimerkki elinkeinoministeri Sakari Puiston vieraillessa

Pöytäkirja PTK 8/2026 vp

vastikään Ylen Ykkösaamussa. Perussuomalainen ministeri arvioi, että turve parantaisi Suomen huoltovarmuutta ja antaisi säästövoimaa sähköntuotantoon.

Voimassa oleva hallitusohjelma on turvemyönteinen. Siinä todetaan muun muassa, että kasvu- ja kuiviketurve määritellään strategisesti tärkeäksi raaka-aineeksi ja turvepeltoja käytetään jatkossakin huoltovarmuuden ja ruokaturvan varmistamiseksi ja että energiahuoltovarmuutta vahvistetaan varmistamalla kotimaisten polttoaineiden, kuten puupohjaisten polttoaineiden ja turpeen, saatavuus ja vahvat toimitusketjut.

Arvoisa puhemies! Erityisen tärkeä on hallitusohjelman kohta, jossa vaaditaan seuraavaa: ”Turvataan huoltovarmuussyistä polttoturpeen saatavuus siirtymäkauden ajan Huoltovarmuuskeskuksen 17.5.2023 päivätyssä muistiossa arvioidun tarpeen mukaisesti.” Kyseisen muistion mukaan ”polttoturpeen käyttö yhdistetyssä lämmön- ja sähköntuotannossa olisi energian riittävyyden varmistamiseksi turvattava tulevalla hallituskaudella, koska korvaavia vaihtoehtoja ei ole vielä tarpeeksi”.

Arvoisa puhemies! Tähän on talousvaliokunnassa Fingrid juuri samanlaisen kannan ilmoittanut. — Kiitoksia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Garedeu, olkaa hyvä.

20.10 Kaisa Garedeu ps: Arvoisa puhemies! Suomi tuottaa vain 0,8 promillea koko maailman hiilidioksidipäästöistä. Me kaikki täällä olevat varmasti ymmärrämme sen, että täällä ei ole yhtään mitään todellista vaikutusta mihinkään ilmaston lämpenemiseen. Tämä kaikki ilmastokiihko täällä on tällaista ilmastoideologista poseeraamista.

Hirttäytyminen kaikenlaiseen niin sanottuun vihreään energiaan ja ilmastoagendaan on aiheuttanut kuluja suomalaisille veronmaksajille, heitteleviä sähkönhintoja ja maatalouden kannattavuuden rapautumista. Sen sijaan Suomi tarvitsee vakaata toimintaympäristöä teollisuudelle, teknologianeutraalia innovaatioiden edistämistä, huoltovarmuuden priorisoimista sekä arjen kustannusten pysymistä kohtuullisina.

Jokainen ihminen ja yritys tarvitsee energiaa, joten ei ole yhdentekevää, miten sen lähteisiin suhtaudutaan. Jos ilmastoideologian annetaan rajoittaa energiantuotantoa ja teollisuutta, ymmärrämme täällä varmasti, että teemme itsellemme ja Suomen kilpailukyvyllle hallaa. Maailmassa on monta suurta maata, joissa tuotanto on merkittävästi halvempaa ja paljon vähemmän säädeltyä.

Ilmasto muuttuu ja tulee aina muuttumaan. Uutta tutkimustietoa tästä ilmastomuutoksesta saadaan jatkuvasti, esimerkiksi siitä, miten merten ominaisuus varastoida lämpöä valtavan pitkiä aikoja vaikuttaa eri mittausasemilta mitattuihin lämpötilatrendeihin. Ilmasto on maailmanlaajuinen, ja Suomen päästöt ovat mitättömät. Silti Marinin hallitus sääti tänne maailman kireimmät ilmastotavoitteet ja täysin ilman kustannusarvioita — aivan vastuutonta.

Olen jättänyt toimenpidealoitteen hiilineutraalisuustoimien kustannusten laskemiseksi ja ilmastolain hiilineutraalisuustavoitteen siirtämiseksi eteenpäin. Sen ehdotuksia olisikin nyt hyvä käsitellä tämän selonteon yhteydessä. Suomen tulisi aina kaikissa päätöksissään huomioida ensin tietenkin Suomen kansallinen turvallisuus ja sitten toiseksi kustannukset valtiolle, yrityksille ja tavallisille Suomen kansalaisille.

Suomi on Euroopan metsäisin ja soisin maa, ja silti EU painostaa meitä hakkuiden ja turpeen käytön rajoittamiseen. Nyt on kuitenkin käynyt ilmi, että metsät ovat kuin ovatkin hiilinielu — apua, mitä sekoilua — ja että turvekoneita ei olisikaan kannattanut romuttaa,

Pöytäkirja PTK 8/2026 vp

koska turvetta todella tarvitaan huoltovarmuussyistä ja lämmitysenergiaksi, myös kasvuturpeeksi ja moniin muihin käyttötarpeisiin, joihin se on täysin ylivoimainen ainesosa, Suomen myyntivaltti.

Tällä kaudella olemme onneksi saaneet jo peruttua joitain pahimpia ilmastoideologisia pakkopaitoja, kuten jakeluvelvoitteen merkittävää nousua ja kuntien ilmastosuunnitelmapakkoa. Seuraavaksi Suomi voisi ottaa mallia Yhdysvalloista, missä kumottiin viime viikolla polttomootoriautoja koskevat päästörajoitukset. Samoin Yhdysvallat on vetäytynyt Pariisin ilmastositoumuksesta, siitä, missä sitoudutaan rajoittamaan maailman keskilämpötilan nousua. Suomi on tietysti siihenkin mennyt aikoinaan liittymään mukaan, vaikka ei tietenkään olisi kannattanut.

Arvoisa puhemies! On ainoastaan tosiasioiden tunnustamista ja realismia todeta, että tarvitsemme myös fossiilisia polttoaineita sekä säästä riippumatonta energiaa ja ydinvoimaa. Tarvitsemme metsiämme puita ja maaperämme raaka-aineita oman hyvinvointimme kasvattamiseen. Oman kansan edun on tultava aina ensin. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Keskisarja on poissa, edustaja Elo poissa. — Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

20.15 Juha Hänninen kok: Arvoisa puhemies! Suomen energiajärjestelmä on muutoksessa. Muutos ei ole vain ilmastopolitiikkaa vaan ennen kaikkea turvallisuuspolitiikkaa. Venäjän raakalaismainen hyökkäyssota on osoittanut, että energia on turvallisuutta ja huoltovarmuutta kaikkein konkreettisimmillaan. Suomi on nyt lähes kokonaan irti venäläisestä energiasta, ja tämä päätös vahvistaa koko yhteiskunnan kestävyyttä.

Arvoisa puhemies! Tämä on ennen kaikkea strateginen vahvuus. Se on turvaa kriisejä vastaan. Halpa, puhdas ja kotimainen energia on paras vakuutus niin taloudelle kuin huoltovarmuudelle. Siksi tämän strategian ytimessä on puhtaan energian suuri lisärakentaminen. Tarvitsemme lisää tuulivoimaa, ydinvoimaa, merituulivoimaa ja joustavaa säätövoimaa. Vain näin turvaamme sähkön riittävyyden myös pakkasilla ja tuulettomina hetkinä. Lisäksi valmistelemme jo nyt fossiilittoman jouston tukimekanismeja, joka lisää nopeasti käynnistyvää ja säävarmaa kapasiteettia osana huoltovarmuutta.

Arvoisa puhemies! Huoltovarmuus ei ole vain sähköä, se on koko energiajärjestelmän kestävyyttä. Siksi strategia sisältää vahvat kirjaukset kaasun, öljyn, lämmön ja kriittisten rakenteiden varautumisesta. Kaikki vaihtoehdot tulee selvittää ajoissa. Huoltovarmuus on sellainen asia, että se pitää tehdä syvän rauhan tilan vallitessa. Öljyvarastoja pidetään yllä vähintään viiden kuukauden kriisin tarpeisiin. Puupolttoaineiden ja erityisesti turpeen rooli huomioidaan lämmön toimitusvarmuudessa.

Myös kyberturvallisuus on osa energiahuoltovarmuutta. Energiasektorin järjestelmät ovat suoran hybridivaikuttamisen kohteita. Siksi sähköisen turvallisuuden vahvistaminen ja kriittisten verkkojen suojaaminen nostetaan nyt ensimmäistä kertaa strategiassa keskiöön. Tämä on oivallinen suunta Suomelle.

Arvoisa puhemies! Suomi on vahvassa asemassa. Meillä on puhdas sähkö, vakaat markkinat ja toimiva kantaverkko, jonka kehittämisestä pidetään hyvää huolta. Tämä houkuttelee meille investointeja, jotka lisäävät työtä ja samalla vahvistavat huoltovarmuuttamme. Jokainen uusi sähköä käyttävä tehdas on samalla myös syy rakentaa

Pöytäkirja PTK 8/2026 vp

lisää puhdasta sähköntuotantoa Suomeen. Energia- ja ilmastostrategia on siis suunnitelma turvallisuudesta. Se pitää sisällään vision huoltovarmuudesta, mutta se on myös osoitus siitä, että Suomi pysyy pystyssä kriiseissä ja vaurastuu. Kiitos, arvoisa puhemies.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kallio, olkaa hyvä.

20.20 Vesa Kallio kesk: Arvoisa herra puhemies! Täällä eduskunnassa joku sanoi, että ei pitäisi aina mainita, että on ensimmäisen kauden edustaja tai jonkun kauden, mutta sanonpahan nyt kuitenkin, että ensimmäisen kauden edustajana olen monia asioita joutunut pohtimaan. Yksi semmoinen aihe on ollut se — erään kollegan kanssa tätä ruodittiin — että on olemassa todellisuus ja sitten on tällainen poliittinen todellisuus, ja päädyttiin siihen, että meillä kaikilla, meitä on 200 kappaletta täällä, on vähän semmoinen oma poliittinen todellisuus. Se tietysti voi vähän vaihdellakin siinä, että ollaanko oppositiossa vai hallituksessa. On tietyt aiheet, joissa tämä erityisesti nousee esille. Tämä ilmasto on varmasti yksi semmoinen. Välillä ehkä myös itseltä unohtuu se, mikä se todellisuus on, joka on tämän salin ulkopuolella, ja mikä on sitten se poliittinen todellisuus ja minkälaisia puheita me täällä pidämme. Ikävää on tietysti siinä se, jos kansalaisille, joidenka toivotaan meitä äänestävän, annetaan semmoinen kuva, että se poliittinen todellisuus olisi lähempänä totta kuin se oikea todellisuus.

Mutta, turpeesta on tänään puhuttu, ja, arvoisa puhemies, energia- ja ilmastostrategian mukaan 2000-luvun alusta huomattavat määrät fossiilisia polttoaineita ja turvetta on korvattu puupolttoaineilla. Yhdessä Venäjän puuntuonnin loppumisen kanssa tämä on nostanut kotimaisen puun käyttöä. Tämä turpeen energiakäyttö nousee, tänäänkin on noussut monta kertaa, kovasti keskusteluun johtuen siitä, että meidän soilla tietysti on suuri energiaressurssi olemassa. Nyt tullaan siihen poliittiseen todellisuuteen, eli pidetään puheita, joilla ei kyllä todellisuuden kanssa välttämättä ole kovinkaan suurta yhtymäkohtaa. Eikä tämä tarkoita sitä, ettenkö olisi samaa mieltä, että turve on äärimmäisen merkittävä resurssi, joka meidän pitäisi pystyä hyödyntämään. Mutta se energiaturpeen asema ratkaistiin kuitenkin jo vuosituhaten alkupuolella EU:n päästökauppalailla, mitä erityisesti edustaja Mehtälä on hyvin pitänyt julkisuudessaakin esillä. Silloin kun päästöoikeuksien hinta nousi voimakkaasti, turpeen käyttö romahti. Sillä ei ole käytännössä mitään merkitystä, äänestetäänkö täällä turve uusiutuvaksi vai ei, sillä ei ole vaikutusta päästökauppaan. Mikäli polttoturpe halutaan takaisin, hallituksen tulisi aloittaa neuvottelut turpeen irrottamiseksi päästökaupasta. Silloin sen kotimainen käyttö voisi teoriassa lisääntyä, siis teoriassa. Hallitus voisi jo nyt poistaa turpeen energiaveron tai nostaa sen verotonta käyttömäärää, kuten viime kaudella tehtiin. Päästökaupan takia veron poisto ei tosin alentaisi turpeen hintaa juurikaan.

Arvoisa puhemies! Kiireellisintä on varmistaa suomalaiselle metsätaloudelle, kasvihuonetuotannolle ja ruuantuotannolle välttämättömän kasvu- ja kuiviketurpeen saatavuus. Tästä on ilmeisesti menossa joku selvitystyö, mutta kovin hidasta tuntuu olevan sen eteneminen. Tämä edellyttäisi uusien turvetuotantoalueiden avaamista, joista olisi elintärkeän kasvu- ja kuiviketurpeen lisäksi mahdollista saada nostettua energiaturvetta varmuusvarastoon pahan päivän varalle. Varmuusvarastoinnista vuoteen 2028 on olemassa edellisen hallituksen aikana tehty päätös, mutta tässä strategiassa ei esitetä mitään konkreettista, miten mennään siitä eteenpäin. Eli tässäkin kohtaa hallitus on laahannut jalkoja eikä tuloksia ole nähty. Tässä on esimerkki siitä, että omistajuus puuttuu

Pöytäkirja PTK 8/2026 vp

tässä asiassa, niin kuin se puuttuu esimerkiksi biokaasussa, mistä myös täällä on tänään puhuttu useampaan otteeseen, ja hyvä niin, että on puhuttu. Suomen huoltovarmuudesta voidaan lakata puhumasta, mikäli meillä ei ole maa- ja metsätalouden toimintaedellytyksiä. Siinä turve on keskeisessä roolissa, mutta täytyy löytyä ne realistiset, oikeat keinot, millä se asia ratkaistaan. Se ratkeaa siellä todellisuudessa, ei täällä meidän poliittisessa todellisuudessa. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Siponen, olkaa hyvä.

20.24 Markku Siponen kesk: Arvoisa herra puhemies! Näihin energia-asioihin liittyen aloitan ensin tuosta biokaasusta, josta jo aiemmin päivällä täällä puhuttiin. Ehkä hieman hämmästelinkin muutamia puheenvuoroja, kun täällä vähän vähäteltiin biokaasun merkitystä energiantuotannossa. Jos katsotaan, mihin maailma on menossa ja mihin maa on menossa energiantarpeen osalta, niin aivan varmasti biokaasullekin on paikkansa ja sitä tarvitaan. Jos katsotaan biokaasua, joka täyttää todella erinomaisesti nämä uusiutuvan energian tavoitteet tärkeänä lähteenä, niin kyllä se on valitettavasti jäänyt tässä hallituksen politiikassa hyvin vähälle ja ne toimenpiteet, mitä biokaasun osalta on tehty, ovat ennemminkin vieneet väärään suuntaan. Jos katsotaan, mitä tosiaan on esimerkiksi näitten maatilatasoisten biokaasulaitosten perustamiseen ja toimintaan liittyen, niin hallitus on omalla toiminnallaan vaikeuttanut biokaasun tuloa ja biokaasun toimintaa. Nyt kannattaisi pikaisesti perehtyä tähän biokaasun tuotantoon sekä maatilatasoisten laitosten että myöskin näitten isompien laitosten osalta, joita nyt on onneksi suunnitteilla ja joitakin jopa rakenteillakin. Nämä jos mitkä toteuttavat kiertotaloutta ja uusiutuvaa energiaa parhaimmillaan, ja kyllä minä kannustan hallitusta nyt tarttumaan toimeen biokaasun edistämisessä koko maassa.

Sitten, arvoisa puhemies, vähän laajemmin sähköön ja sähköistymiseen.

Niin kuin hyvin tiedetään, meillä on maahan suunnitteilla iso määrä sääriippuvaista sähköntuotantoa, mutta näyttää siltä, että tämä kokonaisuus ei ole oikein kenelläkään hallussa. Nyt pikaisesti kannustaisin maan hallitusta, sähköntuottajia ja -kuluttajia tiiviimpään yhteistyöhön niin, että tämä kokonaisuus olisi hallussa, vai väittääkö joku, että se tällä hetkellä olisi? Tuntuu, että erityisesti säästä riippuvaa sähköntuotantoa on paljon suunnitteilla, mutta sitten tätä säätövoimaa, jota moni on tänäänkin peräänkuuluttanut, ei ole kuitenkaan pystytty kiirehtimään — säätövoimaa, pumppuvoimaloita, sitä, että pystytään nimenomaan turvaamaan se hallituksenkin tavoittelema kohtuuhintainen sähköntuotanto myös pitkinä pakkasjaksoina. Jos joku väittää, että 80 senttiä kilowattitunnilta on kohtuuhinta, niin ei se kyllä sitä ole, kuten on tänäkin talvena nähty. Olisi pitänyt kiirehtiä säätövoimaa, pumppuvoimaloita. Tuntuu, että on kiirehditty vain tätä sähköön tehomaksua tavallisille omakotitaloasujille. Kyllä tässä on ollut väärät kiirehtimisen kohteet sähköntuotannon osalta.

Arvoisa puhemies! Tietysti yksi tärkeä osa sähköverkkoihin liittyen on tietysti tämä omaisuudensuoja, miten pystytään varmistamaan, että sähköistämisen edetessä myöskin siirtoyhteyksiä rakennetaan. On äärimmäisen tärkeää tietysti kunnioittaa maanomistajien oikeuksia ja sitä, että vihdoin saadaan maanomistajille myöskin riittävä korvaustaso.

Arvoisa puhemies! Vielä viimeisenä tästä turpeesta, josta on paljon puhetta riittänyt.

Tässä käsittelyssä olevassa strategiassa todetaan, että Huoltovarmuuskeskus on perustanut polttoturpeen varmuusvaraston, jonka tavoitteena on ylläpitää vähintään vuodet

Pöytäkirja PTK 8/2026 vp

2022—2028 tätä varmuusvarastoa, mutta jatkosta ei ole tietoa. Sanotaan, että varmuusvarastojen ylläpidon jatkamista vuodesta 2028 eteenpäin arvioidaan geopoliittisen riskikuvan kehittyessä. Kyllä jokainen tässäkin kohtaa voi jo arvioida tätä geopoliittista riskikuvaa, että varmuusvarastoja tarvitaan myöskin jatkossa.

Kyllä edelleen on voimassa tämä hallituksen linjaus siitä, että energiaturpeen käyttöä ollaan nykytilanteeseen verrattuna ajamassa alaspäin tämän vuosikymmenen loppuun mennessä. Kyllä tämä turpeen tilanne on edelleen se, että tarvitaan ehdottomasti huoltovarmuuspolttoaineena turvetta tässä maassa, ja tämä linja, jolla ollaan energiaturvetta ajamassa alaspäin, vaarantaa myöskin kasvu- ja kuiviketurpeen saatavuuden, mikä on sitten myöskin ruuantuotannon kannalta iso riskitekijä.

En voi myöskään olla palaamatta niihin koviin lupauksiin, mitä tässäkin salissa istuvat kansanedustajat vielä ennen vaaleja kertoivat siitä, kuinka turve otetaan pois päästökaupasta, turpeen verotusta alennetaan. Mitään näitä konkreettisia toimia ei ole pystytty tekemään. Vähintä nyt olisi se, että tämä turpeen asema huoltovarmuuspolttoaineena yhdessä turvataan ja sitä kautta myöskin kasvu- ja kuiviketurpeen saatavuus. — Kiitoksia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Viitala, olkaa hyvä.

20.30 Juha Viitala sd: Arvoisa herra puhemies! Ilmastopolitiikassa on kyse toisaalta meidän kaikkien ja erityisesti tulevien sukupolvien tulevaisuuden kysymyksestä, mutta ilmastopolitiikka on myös Suomen taloudelle suuri mahdollisuus. Vihreä kasvu ei kuitenkaan synny itsestään, vaan tarvitaan myös sitä tukevaa politiikkaa. Hallituksen selonteossa on tähän tähtääviä tärkeitä kirjauksia, mutta valitettavasti hallituksen politiikka tähän asti ei ole riittävästi tukenut vihreää kasvua. Hallituksen U-käännös ilmastotavoitteista sekä tempoileva veropolitiikka ovat toimia, jotka rapauttavat yritysten investointiympäristöjä. Lisäksi päätökset, kuten jakeluvelvoitteen kevennykset, ovat jarruttaneet investointeja tähän maahan.

Puhtaan energian saatavuus ja sen ripeä lisääminen on erittäin keskeistä ja keskeinen edellytys vihreän siirtymän onnistumiselle. Ilman laajaa päästöttömän energian tuotantoa ei teollisuuden sähköistäminen, vetytalous eikä uuden vähähiilisen teollisuuden syntyminen ole mahdollista. Tämä ei onnistu uusiutuvien energiamuotojen rajoittamisella. Pitää muistaa tässä yhtälössä myös se, että tarvitsemme myös perusvoimaa ja säätövoimaa ja sen lisäämistä, ja myös ydinvoimasta onkin erittäin hyvä käydä keskustelua tässä yhteydessä. Sitäkin me kyllä vielä tarvitsemme.

Arvoisa puhemies! Samalla on syytä korostaa osaamisen merkitystä vihreän siirtymän onnistumiselle. On vaikea hahmottaa, miten Suomi voi menestyä kestävässä kasvussa ja houkutella korkean jalostusarvon investointeja, jos emme samaan aikaan panosta suomalaisen työvoiman osaamiseen, korkeakoulutukseen ja tutkimukseen. Erityisesti yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen asema vihreän siirtymän mahdollistajina pitäisi nostaa tässä keskiöön.

On myös pidettävä mielessä, että kestävä, puhdas siirtymä ei ole vain ilmasto- ja talouspolitiikkaa. Ilmastotoimien kustannusten on jakauduttava reilusti eri väestöryhmien ja alueiden kesken. Samalla hajautettu ja päästötön energiajärjestelmä vahvistaa Suomen huoltovarmuutta. Vihreä siirtymä voi tuoda Suomeen mittavaa talouskasvua ja uusia työpaikkoja, mutta se edellyttää pitkälle katsovia päätöksiä. Koulutukseen ja tutkimukseen

Pöytäkirja PTK 8/2026 vp

tehdyt panostukset ratkaisevat sen, pystymmekö hyödyntämään siirtymän tarjoamat mahdollisuudet täysimääräisesti myös taloudellisesti.

On tärkeää nähdä, että ilmastotavoitteet, talouskasvu ja huoltovarmuus eivät ole ristiriidassa keskenään. Fossiilienergiasta irtautuminen, uusiutuvan energian hajautettu tuotanto sekä energiajärjestelmämme vahvistaminen tukevat sekä päästövähennyksiä että kansallista turvallisuuttamme. Suomi tarvitsee menestyäkseen pitkän ja selkeän teollisuuspoliittisen katseen, jonka yhtenä isona teemana on nimenomaan energia- ja ilmastostrategia. Me tarvitaan vihreitä teollisuuden investointeja ja korkean jalostusarvon uusia vientituotteita, ja tämän vuoksi korostan sitä pitkää aikajännettä ja ylivaalikautista katsetta, jotta voimme tarjota yrityksille houkuttelevia investointiympäristöjä.

Arvoisa puhemies! Tähän loppuun vielä edustajien Hoskonen ja Kettunen innoittamana hieman metsäteollisuudesta, [Tuomas Kettunen: Tärkeä aihe!] kun muistan, että olen tästä tärkeästä aiheesta kuullut teidänkin puhuvan. [Tuomas Kettunen: Voisin puhua vaikka koko illan!] Myös itse olen sillä kannalla, että meidän pitää mahdollistaa myös metsäteollisuudelle toimintaedellytykset tulevaisuudessa, ja sen vuoksi meidän pitää keskittyä metsien kasvuun ja metsien hoitoon entistä tarkemmin ja suunnitelmallisemmin. Metsäteollisuuden tuotteilla korvataan fossiililla raaka-aineilla tehtyjä tuotteita, se on hyvä muistaa siinä metsä-hiili-keskustelussa. Se on edelleen todella merkittävä elinkeino Suomelle ja koko kansantaloudelle.

Biopolttoaineista voisin puhua pitkäänkin, mutta aika rupeaa nyt loppumaan. Ehkä vielä viimeiset sekunnit tästä metsien hoidosta sen verran, että oikea-aikaisesti toteutettu, kasvupaikalle sopiva metsänhoito vahvistaa kasvua ja hiilensidontaa pitkällä aikajänteellä, mutta se samalla myös tarjoaa sitä raaka-ainetta meille elintärkeälle metsäteollisuudelle. [Timo Suhonen: Loistava puheenvuoro! — Keskeltä: Järkipuhetta!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

20.35 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Tämä ilmasto- ja energiastrategia on varsin ajankohtainen aihe. Oma huomioni muutamalla lauseella.

Arvoisa puhemies! Ensinnäkin, jos me halutaan tehdä ilmastopolitiikkaa, niin meidän pitää ensinnä oikaista ne väärät päästökauppaluvut. Siellä on 15 miljoonaa tonnia meidän kannalta väärää lukua, liian isoja päästöjä tai liian pieniä nieluja. Minkä takia näitä lukuja ei haluta oikaista? Ajatelkaa: kun meille tulee nyt kohtapuoliin uudet tarkastelut, sitten liikennepolttoaineet menevät päästökauppaan ja vielä tämä liikennepolttoaineiden sekoitevelvoite nousee vuonna 28, niin Suomen elämä täällä pohjoisella nurkalla menee aivan sietämättömän kalliiksi, ja näillä väärillä luvuilla suomalaisia rangaistaan. Minkä takia? Olen odottanut monelta ministeriltä tähän vastausta, mutta mitään ei ole kuulunut.

Kaiken lisäksi meillä on vaihtoehto: oikaisemme ne väärät luvut, sitten lisäämme metsien kasvua. Lannoittamalla ja järkevällä metsänhoidolla 10—15 miljoonaa mottia vuosikasvua lisää on täysin mahdollista saada. Sitten on tämä Yasso, mikä on tämä Luonnonvarakeskuksen päästöjä laskeva tietokonemallinnus, joka on aivan naurettava: pieniä lukumuutoksia tekemällä se antaa jopa 40 prosentin virheen, ja tämmöisellä älyttömällä arpakoneella meidän suomalaisten verotuksia säädetään. Onhan tämä nyt jotain ennenkuulumatonta. Miksi tämä sallitaan Suomessa, joka on olevinaan, että osaa tietokonehommat ja osaa laskea? Metsäntutkimuslaitos tietää motilleen Suomen metsien pinta-alat, mottimäärät, kasvut ja puurakenteet ja vaikka mitä. Niillä ei ole enää mitään

Pöytäkirja PTK 8/2026 vp

arvoa, on vain joku jasso, jolla heitetään arpaa niin kuin lottokoneessa. Tämän takia, arvoisa puhemies, meidän on saatava tämä oikea tieto nyt käyttöön. Turve on otettava takaisin. Nyt me poltamme viidestä seitsemään miljoonaa mottia tukkipuuta ja kuitupuuta kattiloissa energiaksi.

Arvoisa puhemies! Luitte viikko sitten — Helsingin Sanomissa varmaan oli tämä — ja huomasitte UPM:n nykyisen pääjohtajan Massimo Reynaudon haastattelun. Hänhän varoitti siitä meidän puunpoltosta, miten valtavaa typeryyttä se on. Saman on sanonut — tosin eri sanoilla — Hans Sohlström, Stora Enson toimitusjohtaja, ja myös Metsäliiton ylin johto on tämän saman viestittänyt. Kun korkein Suomen teollisuusjohto varoittaa meitä eduskuntalaisia tästä asiasta, niin kuullaanko täällä? Ovatko korvat täynnä vaikkua, vai onko kuullun ymmärtämisessä vaikeuksia? Onhan tämä käsittämätöntä touhua, kun ei tällaista selvää puhetta ymmärretä. Työpaikat ovat menossa, ja Suomi on menossa syöksyvällä vauhdilla kohti valtavia talousvaikeuksia. Sitä tärkeintä asiaa, mikä meillä on, metsien arvokasta, rikasta, vihreää kultaa, ollaan tuhoamassa koko ajan, ja Euroopan unioni hakee nyt lisäoikeuksia päästökseen meidän metsänomistajien niskaan ja tekemään päätöksiä Suomen metsistä Suomen eduskunnan ohi. Eihän tämä tällainen käy.

Arvoisa puhemies! Nämä pitää oikoa, mitä äsken sanoin, jotta pääsemme taas sille oikealle tielle, millä Suomen metsäteollisuus on tähän saakka ollut ja millä on Suomelle tämä elintaso luotu.

Sitten toinen asia: Kun me ollaan tätä turvetta vihattu ja energiantuotannosta se on käytännössä pois pelattu, niin silloin kun meillä turve oli oikeasti energian raaka-aineena, niin tuotimme sähköä kovina pakkaspäivinä CHP-sähköllä, eli yhdistetyllä kaukolämmön ja sähkön tuotannolla, ja tuotantoteho sähköllä oli parhaina päivinä eli kylmimpinä päivinä 3 500 megaa. Sieltä on leikattu reilu tuhannen megaa jo nyt pois, ja pelkällä puulla sähköä ei kannata enää ajaa. Se on liian kallista se. Sitten me tarvitsemme muutaman ydinvoimalan lisää, se on selvä asia. Muuten ei tule mitään tästä hommasta, että me tuulimyllyjen varaan muka rakennamme sitten meidän energiantuotantomme — höpö höpö! Vain 30 prosenttia sähkötehoa se voi tuottaa nimellistehosta, ja niin kuin tiedämme nyt näiden pakkaskausien jälkeen, ei tule sitäkään, kun ne värkät jäätyvät ja mitään ei tule. Sitten ollaan aivan avuttomia. Meidän pitää rakentaa yhä enemmän hajautettua energiantuotantoa, hieman ydinvoimaa lisää, turve takaisin.

Sitten kun me luotamme noihin Ruotsista tuleviin sähkökaapeleihin, kuten viimeksi siihen Auroraan, joka tuolla pohjoisessa Suomessa tulee Suomen puolelle Ruotsista, niin se onkin sellaista joulupukin uskoa siinä mielessä, että Ruotsi hakee koko ajan omaa energiapolitiikkaansa ja takuulla jonain päivänä käyttää sähkönsä itse. Eivät ne meitä rakasta niin paljon, että meille ilmaista sähköä antaisivat.

Arvoisa puhemies! Lopuksi viimeinen kommentti tästä sähkönkäytöstä: nämä datakeskukset. Tällä hetkellä meillä on semmoinen tilanne, että vajaat tuhannen megaa menee sähköä näihin datakeskuksiin, ja tämän vuosikymmenen loppuun mennessä noin 1 500—1 600 megaa tarvitaan sähkötehoa pyörittämään näitä datakeskuksia, elikkä Olkiluoto kolmosen ydinvoimalan verran menee sähköä sinne. Kuka sen maksaa? Tässä salissa äkkilaskemalta on noin kymmenen maksajaa jo tiedossa. Me kuluttajat maksamme sen, että tänne saa tulla joku amerikkalainen Alphabet rakentamaan valtavan datakeskuksen ja keräämään hillot täältä kotia, ja suomalainen maksaa.

Pöytäkirja PTK 8/2026 vp

Tässä hommassa ei ole enää mitään järkeä, ja olen hyvin murheissani tämän sanoessani, mutta toivottavasti tämä koetaan herätyksenä, että isänmaan asiaa pitää ruveta Suomen eduskunnassa enemmän ajamaan.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Rasinkangas, olkaa hyvä.

20.41 Merja Rasinkangas ps: Arvoisa puhemies! Kansallinen energia- ja ilmastostrategia on ennen kaikkea turvallisuuskysymys. Kysymys on huoltovarmuudesta, kriittisestä infrastruktuurista ja siitä, riittääkö suomalaisille sähköä kohtuulliseen hintaan kaikissa olosuhteissa. Näissä asioissa on syytä käyttää maalaisjärkeä. Näemme, mihin Saksassa tilanne on kehittynyt, kun vihreän pelon lietsomana ollaan luovuttu ydinvoimasta.

Arvoisa puhemies! Huoltovarmuuden merkitys on korostunut Ukrainan sodan myötä. Meidän on suojattava kriittinen infrastruktuuri, olivatpa kyseessä merenalaiset kaapelit tai putket tai sähkönjakelu. Energian tarve tulee kasvamaan, vaikka aiemmat arviot nopeammasta sähköistymisestä eivät ole toteutuneet. Teollisuuden investointeja on siirtynyt, kustannustaso on noussut, ja Euroopan talous on ollut paineessa. Kuitenkin Suomi sähköistyy valtavaa vauhtia, ja siihen tulee varautua.

Strategiassa todetaan, että Suomeen rakennetaan tällä vuosikymmenellä ennätyksellisen paljon uutta sähköntuotantokapasiteettia. Tästä iso osa on sääriippuvaista tuulivoimaa. Siksi perus- ja säätövoiman riittävyys on turvattava. Meidän on huolehdittava, että sähköä riittää myös tuulettomina pakkasjaksoina, kun kulutus on huipussaan. On myös huomioitava geopoliittiset riippuvuudet, esimerkiksi tuulivoimakomponenteissa. Lisäksi tuulivoimaloiden purku- ja ennallistamisvastuut on hoidettava alusta loppuun saakka kunnolla. Omasta mielestäni tuulivoimaloille tulisi hakea ympäristölupa.

Perussuomalaiset kannattavat ydinvoiman lisäämistä. Suomi tarvitsee lisää puhdasta perus- ja säätövoimaa. Energiantuotannon hajauttaminen on turvallisuuskysymys. Pienmodulaariset ydinvoimalat mahdollistavat paikallisen sähkö- ja lämpöenergiantuotannon asutuskeskuksissa ja vähentävät siirtoyhteyksien haavoittuvuutta.

Arvoisa puhemies! Kannatamme myös turpeen käyttöä erityisesti varavoimana. Kyse on huoltovarmuudesta. Turve on kotimainen ja varastoitava polttoaine. Nykyisessä maailmanpoliittisessa tilanteessa on viisasta säilyttää kyky turvata energiansaanti myös poikkeusoloissa. Siksi on ikävää, että turvetta on alasajettu muun muassa romutustuen kautta viime hallituskaudella keskustan ja SDP:n voimin. Onneksi perussuomalaisen elinkeinoministeri Puiston tuella pyrimme saamaan alaa taas ylös. Meidän tulee turvata olemassa olevaa omavaraisuutta turpeen osalta myös Suomessa. Suomalaisella turpeella on kysyntää myös vientiin. Henkilökohtaisesti näen myös biokaasulla olevan tulevaisuudessa merkittävä mahdollisuus.

Suomen tavoitteena on hiilineutraali yhteiskunta, mutta se ei saa tapahtua hinnalla millä hyvänsä. Ilmastotoimilla ei saa nostaa arjen kustannuksia, maatalouden kustannuksia eikä heikentää elinkeinoelämän kilpailukykyä. Ilmastopolitiikan on oltava realistista, taloudellisesti kestävää ja Suomen etua palvelevaa.

Arvoisa puhemies! Energiapolitiikassa tarvitaan maalaisjärkeä, turvataan kotimainen tuotanto, vahvistetaan huoltovarmuutta ja pidetään sähkö kohtuuhintaisena suomalaisille kotitalouksille ja yrityksille. — Kiitos.

Pöytäkirja PTK 8/2026 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Strandman on poissa. — Edustaja Lahdenperä, olkaa hyvä.

20.45 Milla Lahdenperä kok: Arvoisa puhemies! Valtioneuvoston energia- ja ilmastostrategia rakentuu realismille. Tavoitteena on hiilineutraali Suomi 2035, mutta samalla muistetaan huoltovarmuus, kohtuuhintainen energia ja kilpailukykyinen teollisuus. Tämä selonteko tunnistaa sen tosiasian, että ilmastotyö onnistuu vain, jos ihmiset ja yritykset pysyvät mukana. Strategia nojaa vahvasti puhtaaseen sähköön, erityisesti tuuli- ja ydinvoimaan, energiatehokkuuteen sekä kotimaisiin ratkaisuihin. Samalla se korostaa sähköistyvää yhteiskuntaa ja vetytalouden mahdollisuuksia. Tämä on järkevää, koska Suomi ei voita ilmastoa sillä, että ajamme oman teollisuutemme alas, vaan sillä, että tuotamme puhdasta energiaa ja ratkaisuja myös vientiin.

Arvoisa puhemies! On tärkeää, että selonteossa nähdään metsien ja maankäytön merkitys osana kokonaisuutta. Hiilinielut, puun kestävä käyttö ja biotalous eivät ole ilmasto-ongelma vaan osa ratkaisua. Esimerkiksi puusta on moneksi, ja siksi metsäteollisuus ei ole ongelma vaan osa vastausta. Kestävä ja kannattava metsätalous voidaan yhdistää ilmastotavoitteisiin ja luonnon monimuotoisuuteen. Tätä ymmärretään nyt yhä paremmin myös EU-tasolla, missä suuri osa metsää koskevasta sääntelystä syntyy.

Metsät ovat Suomen tärkein luonnollinen hiilinielu, ja niiden merkitys kasvaa entisestään, kun yhteiskunta sähköistyy ja fossiilisista materiaaleista irtaudutaan. Ja jotta tiedämme, missä oikeasti mennään, tarvitsemme paremman tilannekuvan hiilinieluista. Siksi hallitus panostaa nyt metsien hiilinieluja koskevaan tutkimukseen ja siihen, että päätöksenteko perustuu faktoihin. Tutkimusten mukaan aktiivisesti hoidettu kasvava metsä sitoo enemmän hiiltä kuin hoitamaton metsä. Lisäksi puupohjaiset tuotteet varastoivat hiiltä koko elinkaarensa ajan ja korvaavat samalla betonin, teräksen ja muovin kaltaisia fossiilisia ja erittäin päästöintensiivisiä materiaaleja. Tämä on kaksoishyöty, jota ei voi ohittaa ideologisella kädenheilautuksella.

Myös Luonnonvarakeskus on todennut, että metsien hiilinielujen vahvistaminen edellyttää sekä kasvun ylläpitämistä että puun kestävää käyttöä. Pelkkä hakkuukieltopolitiikka ei rakenna nieluja vaan pitkäjänteinen metsänhoito, uudistaminen ja jalostusasteen nostaminen. Siksi on tärkeää, että ilmastopolitiikasta tunnustetaan koko ketju. Metsä sitoo hiiltä, puutuotteet varastoivat, ja samalla syntyy vientiä, työpaikkoja ja alueellista elinvoimaa. Tämä on juuri sitä ilmastotyötä, joka toimii myös taloudellisesti.

Esitys huomioi myös ennaltaehkäisy merkityksen ja metsätuhojen riskin. Kuten tiedämme, hoitamaton tai ylikypsä metsä voi lisätä tuholaisen riskiä. Tähän sopiikin lausahdus, joka mielestäni pohjautuu myös esityksen viestiin, eli emme halua tuhoa ja täitä vaan tuloja ja töitä.

Strategia tunnistaa myös huoltovarmuuden merkityksen. Viime vuosien kriisit ovat opettaneet, että energia ei ole vain markkinakysymys, se on myös turvallisuuskysymys. Kotimainen tuotanto, toimivat verkot ja varautuminen ovat välttämättömiä. Pidän tärkeänä, että linja on teknologianeutraali. Emme lukitse itseämme yhteen ratkaisuun, vaan annamme tilaa innovaatioille, yrityksille ja alueellisille vahvuuksille. Näin syntyy työpaikkoja myös kasvukeskusten ulkopuolella.

Arvoisa puhemies! Tämä selonteko on askel oikeaan suuntaan. Se yhdistää ilmastotavoitteet talouskasvuun, tunnistaa alueelliset erot ja rakentaa Suomen vahvuuksien varaan. Siksi pidän selontekoa perusteltuna ja kannatettavana osana Petteri Orpon

Pöytäkirja PTK 8/2026 vp

hallituksen linjaa: puhdasta energiaa, vahvaa huoltovarmuutta ja ilmastopolitiikkaa, joka ei unohda ihmisiä eikä elinkeinoja. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Jukkola, poissa. — Edustaja Lyly, olkaa hyvä.

20.49 Lauri Lyly sd: Arvoisa puhemies! Meillä on Valtioneuvoston selonteko kansallisesta energia- ja ilmastostrategiasta käsittelyssä, ja täytyy sanoa, että Suomi on sitoutunut hiilineutraalisuustavoitteeseen, joka on ensiarvoisen tärkeätä myös ilmastomuutoksen vastaisessa kamppailussa. Se, päästäänkö siihen 2035 näillä toimenpiteillä, on kyllä ison kysymysmerkin takana. Kunnianhimoinen politiikka avaa ovia suomalaisyritysten osaamiselle ja luo mahdollisuuksia työllisyydelle ja teollisuudelle.

Arvoisa puhemies! Meidän ydinpolitiikan pitäisi olla energian osalta se, että se on riittävän monipuolisesti tuotettua, se on puhdasta, se on edullista, se on ennustettavaa ja se on toimitusvarmaa ja myös huoltovarmaa. Nämä kriteerit kun täyttyvät, niin me ollaan aika pitkällä siinä, mitä meillä pitäisi ajatella energiaomavaraisuudesta. Erityisesti tämä koskee sähköenergiaa.

Mielenkiintoista tässä koko raportissa ja strategiassa on se, että tässä puhutaan puhtaan energian suurvallaksi pääsemisestä. Nyt otan muutamia lukuja siihen tilanteeseen. Meillä sähköenergian kokonaiskäyttö on ollut keskimäärin noin 85 terawattituntia vuodessa vuodesta 2007 lähtien tähän päivään asti. Noin 20 vuotta olemme pysyneet sähköenergiassa tällä tasolla. Nyt täällä raportissa, strategiassa tuodaan esiin, että 2030 meillä olisi kulutus 110 terawattituntia ja 2040 130 terawattituntia. Eli tässä vajaassa 15 vuodessa sähkön kokonaiskäyttö kasvaisi puolitoistakertaiseksi nykyisestä, ja 20 vuotta se on ollut paikallaan. Eli tässä mielessä meillä on aika iso haaste, jos siihen päästään. Näinä viimeisinä vuosina on tapahtunut niin, että teollisuuden sähkönkäyttö on pienentynyt ja kotitalouksien ja muun käyttö on kasvanut. Isot muutokset ovat tapahtuneet meidän tuotantotavassa. 2010 meillä oli tuulivoimaa vain noin 0,3 prosenttia, kun se tällä hetkellä on 26 prosenttia, ja ydinvoima on kasvanut 25:stä 37 prosenttiin. Sitten toiseen suuntaan olevat muutokset, jotka ovat puhdistaneet meidän sähköntuotantoa, hiilidioksidipäästöjä: kivihiili on tippunut 15 prosentista 0,3:een, turve on pudonnut 6,7:stä 0,6 prosenttiin ja maakaasu 12,5 prosentista 0,9:ään. Eli tämä muutos on ollut todella merkittävä. Tuulivoiman osuus ja ydinvoiman osuus on tosi korkea.

Miten hyvin me olemme sitten onnistuneet koko tässä muutoksessa? Meillä on tällä hetkellä tuotantotavoistaan johtuen Euroopan halvin sähkö. Se on noin 40 euroa megawattitunti, ja se on Euroopan halvin. Voi sanoa, että kun katsotaan EU-maiden tasolla ja mennään Unkariin, Italiaan ja Irlantiin, joissa on tukkuhinta yli 100 euroa megawattitunti, niin se kertoo sen kokonaisuuden. Ruotsi on aika lähellä meitä ja Norja, ja meillä on yhteiset pohjoismaiset sähkömarkkinat, ja se tuo siihen semmoista varmuutta. Suomen vuosihintojen keskimuutos, kun sitä on suhteutettu kuluttajahintaindeksiin, on ollut pitkään tämä 40—50 euroa per megawattitunti. Venäjän hyökättyä 2022 Ukrainaan se kolminkertaistui suurin piirtein, kolmin—nelinkertaistui. Se oli se piikki, mutta muuten me ollaan pystytty pitämään tämä kohtuullisen hyvänä, ja nyt meillä on todella puhdas sähköenergiantuotanto. Nyt jos tätä kokonaisuutta arvioidaan tästä eteenpäin, niin täytyy sanoa, että meidän pitää löytää tähän investointikohteita, joilla

Pöytäkirja PTK 8/2026 vp

me panostetaan eri tuotantotapoihin, säätövoimaan, verkkoon eri alueille, huippujen tasaamiseen ja huoltovarmuuteen. — Kiitoksia. Jatkan seuraavassa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Seppänen poissa, edustaja Pitko poissa, edustaja Kalmari poissa, edustaja Bergbom poissa, edustaja Partanen poissa, edustaja Viljanen poissa. Edustaja Eestilä poissa. — Edustaja Kettunen, olkaa hyvä.

20.55 Tuomas Kettunen kesk: Kunnioitettu herra puhemies! Tosiaan keskustelussa on valtioneuvoston selonteko kansallisesta energia- ja ilmastostrategiasta, ja melkoinen paperihan tästä on sitten kehkeytynyt. Kiitoksia paperin tehneille, ja kiitoksia tästä hyvästä keskustelusta.

Tämä energia- ja ilmastostrategian viritys, puhutaan nyt virityksestä, on samanlainen kuin edellisellä hallituksella. On samanlainen tavoite, eli olla hiilineutraali valtio vuoteen 2035 mennessä, mikä tarkoittaa, että nettopäästöjen osalta hiilipäästöjen on oltava Suomessa nolla viimeistään vuonna 2035. No, viime vaalikaudella kun tätä tietyllä tavalla kunnianhimoisesti... Tämä on kunnianhimoinen tavoite, ja nähtäväksi sitten jää, pääsemmekö vuoteen 2035 mennessä hiilineutraaliksi. Mutta kun tätä viime vaalikaudella vietiin eteenpäin, niin silloiset oppositiopuolueet totesivat, että tämä on tämmöistä kiilusilmäistä ilmastopolitiikkaa. Mutta nyt kun on tämän nykyisen hallituksen toimesta sama tavoite, niin se on sitten realistista politiikkaa hiilineutraalisuustavoitteen osalta. No, nähtäväksi sitten jää, miten tässä tulee käymään.

Puhemies! Tämä valtioneuvoston selonteko on laaja paperi, ja täällä loppuosassa on sitten ihan liitetiedosto, Liitetiedosto 2: Energia- ja ilmastostrategian lausuntoyhteenveto, sivulta 131 lähtien. Haluan tästä muutaman asian tähän lähetekeskusteluun tuoda esille, kun tämä sitten valiokuntakäsittelyihin menee.

Lausuntokierroksella on ihan pyydetty lausuntoja erityisesti 141 taholta, mutta vastaaminen on sitten ollut aivan avointa kaikille. Lausuntoja on tullut ihan mukavasti, 195 kappaletta, ja ne ovat edustaneet laajasti yhteiskunnan eri toimijoita, kuten ministeriöitä, viranomaisia, kuntia, maakuntia, yrityksiä, etujärjestöjä, tutkimuslaitoksia ja yksityishenkilöitä. Eniten avoimia vastauksia on annettu koskien kasvihuonepäästöjä ja hiilinieluja (metsien käyttö, turvemaat, tekniset nielut), uusiutuvan energian edistämistä (tuulivoiman etäisyysvaatimukset, paikalliset vaikutukset, biokaasu ja merituulivoima). No, näitähän asioita tänäänkin tässä lähetekeskustelussa on laajasti sivuttu.

Täällä näiden lausuntojen osalta on myös tuotu esille näitä luonnollisten nielujen, kuten metsien, turvemaiden, vahvistamista. Sitä on pidetty kustannustehokkaimpana ja varmimpana keinona päästövähennysten saavuttamiseksi. Metsien osalta näkemykset ovat jakautuneet näissä lausuntopalautteissa. Osa lausunnonantajista on vaatinut hakkuiden vähentämistä ja metsänhoidon uudistamista, kun taas muun muassa metsäsektorin toimijat ovat vastustaneet näitä rajoituksia hakkuihin ja korostaneet metsien kasvun edistämistä hoitotoimin.

Tätä keskusteluahan on myös tässäkin keskustelussa tullut esille, ja kyllä täytyy edustaja Viitalaa kiittää hyvästä, järkevästä puheenvuorosta sen osalta, että jos me haluamme mennä fossiilitaloudesta kohti biotaloutta, niin kyllä siihen kuuluu se, että metsiä hoidetaan ja metsiä hyötykäytetään kestävässä kehityksessä kriteereitten mukaisesti. Kyllä siellä metsäteollisuudessa se on tämän päivän ekotaloutta, ekotaloutta isolla E:llä, koska tällä mennään sieltä fossiilitalouden tuotteista biotalouden uusiutuviin tuotteisiin.

Pöytäkirja PTK 8/2026 vp

Puhemies, haluan vielä nostaa sen, kun minulla on minuutti aikaa, että uusiutuvan energian edistäminen oli lausuntokierroksessa eniten kommentoitu osa-alue, siis uusiutuvan energian edistäminen. Yleisesti uusiutuvan energian merkitys nähtiin keskeisenä, mutta lausunnoissa tuotiin esiin huolia erityisesti tuulivoiman sääntelystä ja sen luontovaikutuksista. Kuntien ja maakuntien lausunnoissa kritisoitiin erityisesti kahdeksankertaisen voimalan korkeuden etäisyysvaatimusta, jonka katsottiin vaikeuttavan investointeja ja heikentävän kuntien itsehallintoa. Merituulivoimaa pidettiin laajemmin myönteisenä, joskin osa yksityishenkilöiden lausunnoista suhtautui kriittisesti merituulivoiman ja laajamittaisen tuuli- ja aurinkovoiman rakentamiseen. Näiden tuotantomuotojen katsottiin aiheuttavan merkittäviä ympäristöhaittoja, kuten luontokatoa, maisemavaikutuksia, meluhaittoja ja vaikutuksia eläimistöön. Toivon, että nämä huolet otetaan asianmukaisesti huomioon, kun tätä selontekoa tuolla valiokunnissa käsitellään.

Herra puhemies! Menee kyllä yliajalle, mutta haluan vielä tähän puheenvuoroni loppuun todeta sen, [Puhemies koputtaa] että kun tätä metsäkatoa käydään eritoten tietyn puolueen puheenvuoroissa eli vihreän puolueen puheenvuoroissa, niin toivoisin, että kun puhuvat uusiutuvasta energiasta, niin ottavat myös luontokadon huomioon, kun näitä tuulivoimaloita [Puhemies koputtaa] ja sähkönsiirtolinjoja tehdään tuonne metsiin. Toivoisin myös, että jos luontokadosta puhutaan, niin puhuttaisiin sitten myös metsänomistajien tilanteesta, että saavat asianmukaisen korvauksen, kun näitä isoja, laajoja, leveitä [Puhemies koputtaa] sähkönsiirtolinjoja tehdään.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Tanus poissa. Edustaja Mäkynen poissa. — Edustaja Mehtälä, olkaa hyvä.

21.01 Timo Mehtälä kesk: Arvoisa puhemies! Se, onko huoltovarmuus isäntä vai renki, tuli mieleen, kun tätä päivän keskustelua on tässä kuunnellut. Näin kun Suomessa on ollut nyt hyvin kylmä jakso, nämä energia-asiat silloin nousevat tietysti pinnalle, koska sähkölasku meitä muistuttaa siitä, että energia maksaa silloin, kun on kylmää.

Päivällisen puheeni keskeinen viesti oli se, että energia- ja ilmastopolitiikkaa ei tunnu johtavan oikein kukaan. Tämä kokemus tuli siitä, että olemme valiokunnassa kuulleet yli 20:tä asiantuntijaa, ja siihen kirjalliset lausunnot päälle, ja tämmöinen tuntuma on tullut.

Hallituksen strategiassa on lähtökohdaksi otettu hiilineutraalisuuden saavuttaminen, niin kuin edelliselläkin hallituksella oli, ja ilmastopolitiikka on jotenkin isännän asemassa, ja energiapolitiikka sekä huoltovarmuus on jätetty rengin rooliin. Päästöjen vähentäminen ja uusiutuvan kotimaisen energian lisääminen ovat lähtökohtaisesti ihan kannatettavia asioita, mutta tosiasia on se, että ulko- ja turvallisuuspoliittinen tilanne kun on muuttunut, niin tätä ei huomioida riittävästi tässä energia- ja ilmastopolitiikassa.

Ensinnäkin pitää muistaa, että energiaa tarvitaan sekä sähkön että lämmön muodossa. Molempien riittävyydestä pitää huolehtia joka tilanteessa. Sähköntuotantokapasiteetti on viime vuosina kasvanut merkittävästi tuulivoiman ja aurinkovoiman perusteella, ja sitten on Olkiluoto kolmosen käynnistyminen, ja sitten tämä uusi Aurora-linja Pohjois-Ruotsista, siirtoyhteys, on parantanut sähkön liikuteltavuutta. Samalla myös sähkönkulutuksen arvioidaan kasvavan voimakkaasti sähköautojen, datakeskusten ja lämmöntuotannon sähköistymisen myötä.

Pullonkaula on jo nyt sähkönsiirto. Tälläkään hetkellä Pohjois-Suomen sähköä ei täydellä teholla saa siirrettyä tänne etelään. Ei myöskään ole oikein, että Pohjois-Suomesta

Pöytäkirja PTK 8/2026 vp

tehdään tällainen tuotantoreservaatti Kehä kolmosen ja datakeskusten tarpeisiin. Tällä hetkellä niin Fingrid kuin jakeluverkkoyhtiötkin nostavat kädet pystyyn lähiajan investointitarpeille. Meillä Fingrid antoi selvän kuvan valiokunnassa: verkon rakentamiseen menee tänä päivänä jopa 7—8 vuotta — siis kantaverkon rakentaminen kestää 7—8 vuotta. Tämä korostaa erityisesti hajautetun energijärjestelmän merkitystä. Energiaa täytyy tuottaa siellä, missä sitä myös tarvitaan.

Toinen vakava ongelma liittyy lämmöntuotantoon, joka on yhä enemmän sähkön varassa. Polttoon perustuvia CHP-laitoksia on purettu, ja monen kaupungin kaukolämpö tuotetaan nyt sähkökattiloilla. Jos sähkönsiirtoon tulee häiriö, niin silloin kaupungissa tulee kylmä, ja näin on jo tapahtunut, Kajaanissa lähiaikoina. Tänä talvena turvetta on jouduttu ajamaan lämpölaitoksiin täydellä teholla vastoin suunnitelmia, ja ilman turpeen toimittajia meillä olisi hätä kädessä.

Kurssia on pakko korjata. Erinomainen lämmöntuottaja energiaturve pitää säilyttää vähintään huoltovarmuuskäytössä, ja samalla kotimaista energiaomavaraisuutta, kuten biokaasun tuotantoa, pitää vahvistaa. Biokaasu tukee myös maaseudun elinvoimaa ja on erittäin tärkeä osa hajautettua energiantuotantoa.

Kuulimme päivällä myös pienydinvoimasta, ja se voi myös olla osa ratkaisua ja onkin hyvä, mutta sen toteuttaminen vie vielä aikaa. Nyt juuri tällä hetkellä on tärkeintä varmistaa, että olemassa olevaa kapasiteettia ei pureta ennen kuin meillä nämä järjestelmät ovat voimassa. Sähkö, lämpö ja ruoka muodostavat kaiken perustan huoltovarmuudelle, jonka pitää olla isäntä talossa. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kontu, olkaa hyvä.

21.06 Mauri Kontu kesk: Arvoisa puhemies! Valtioneuvostosta meille nyt saatu selonteko on laaja ja meille, ainakin keskustalaisille ja varmaan kaikille suomalaisille, tärkeä asia hoitaa hyvin ja kattavasti. Otan nyt muutamia huomioita tähän. Täällä on päivän mittaan kuultu hyvin, hyvin hyviä esityksiä.

Energiajärjestelmässämme kokonaisuus perustuu useisiin toisiaan tukeviin osiin, ja siksi keskustelussa nousee välttämättä esiin myös kysymys tiedon luotettavuudesta. Ensimmäinen kokonaisuus liittyy hiilinieluihin. Niiden laskentamenetelmät vaikuttavat Suomen ilmastovelvoitteisiin ja koko maankäyttösektorin asemaan. Siksi on tärkeää, että hiilinielulaskelmat perustuvat mahdollisimman ajantasaiseen mittausdataan ja -menetelmiin, joissa yhdistetään satelliittihavaintoja, mittausdataa, maastomittauksia ja mallinnuksia. Kun laskelmat ovat tarkkoja, myös päätöksenteko on vakaammalla pohjalla.

Toinen osa liittyy energiantuotannon huoltovarmuuteen. Energiamurros etenee voimakkaasti, mutta samalla on huolehdittava siitä, että järjestelmä toimii kaikissa olosuhteissa. Tiedetyt perinteiset polttoaineet ovat edelleen osa varautumista. Turpeella on yhä erityisrooli laitosten varapolttoaineena ja tietyissä teollisissa prosesseissa, joissa korvaavia vaihtoehtoja ei ole laajassa mittakaavassa. Samalla tiedostetaan, että puulla on useissa tapauksissa korkeamman jalostusasteen käyttökohteita kuin energiantuotannossa. Siksi energiavalikoimaa arvioitaessa on perusteltua tarkastella, mitkä polttoaineet turvaavat huoltovarmuutta ja missä polttoaineiden taloudellinen kokonaishyöty on suurin.

Kolmanneksi on huomioitava sähkönsiirtoverkko. Suomen energijärjestelmä sähköistyy nopeasti. Teollisuuden prosessit, lämmitysratkaisut ja muun muassa uudet datakeskukset lisäävät sähkön tarvetta merkittävästi. Tämä merkitsee suurta painetta

Pöytäkirja PTK 8/2026 vp

siirtoverkoille. Jos siirtoyhteysistä tulee pullonkauloja, se voi heijastua sähkön hintaan ja investointien viivästymiseen ja erityisesti teollisuuden kilpailukykyyn. Tarve riittävän kapasiteetin ennakointiin ja luvituksen sujuvuuteen korostuu, sillä uudet kulutuskeskittymät syntyvät nopeasti, kuten nyt ollaan havaittu muun muassa datakeskusten suhteen. On tärkeää varmistaa, että verkko kasvaa samassa tahdissa kuin sähköistetty taloutemme.

Sitten yksittäinen neljäs asia liittyy vetytalouteen. Vedyllä ja siitä jalostetuilla synteettisillä polttoaineilla voi olla tulevaisuudessa keskeinen rooli päästöjen vähentämisessä erityisesti esimerkiksi raskaassa liikenteessä — meillä on viennistä 85 prosenttia kulkee raskaalla liikenteellä — ja sitten teollisuudessa ja kemianteollisuudessa. Samalla on kuitenkin todettava, että teknologia on vielä vedyn suhteen aika kehitysvaiheessa. Tuotantokustannukset ovat korkeat, vaikka meidän sähkön hinta on Euroopan halvimpia. Laitosinvestoinnit ovat suuria, ja kilpailukyky riippuu edullisen, hiilivapaan sähkön saatavuudesta Suomessa. Suomessa ja laajemmin Euroopan unionissa ollaan mielestäni vasta alkuvaiheessa sen arvioimisessa, milloin ja missä vety tai sen jatkojalosteet voivat olla markkinaehtoisesti kannattavia. Siksi on perusteltua korostaa riippumattomien ja realististen kustannusarvioiden tarvetta ennen kuin lähdemme suuriin vetyinvestointeihin Suomessa.

Arvoisa puhemies! Kaikkia näitä osa-alueita yhdistää yksi yhteinen nimittäjä. Onnistunut energiapolitiikka perustuu oikeaan tietoon, teknologiseen realismiin ja pitkäjänteiseen suunnitteluun. Kun huoltovarmuutta, ilmastotavoitteita ja investointeja arvioidaan samasta kokonaisuudesta käsin, on mahdollista rakentaa energiajärjestelmä, joka on sekä taloudellisesti että ympäristön kannalta kestävä. Tässä meillä on kaikilla paljon yhdessä tekemistä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Suhonen, olkaa hyvä.

21.12 Timo Suhonen sd: Kiitos, arvoisa herra puhemies! Tässä kohdassa aiemmin ovat puheenvuoroja pitäneet edustajat Lahdenperä, Viitala ja Kettunen, ja moni muukin edustaja, Suomen metsäteollisuuden puolesta. Kyllä kiitan edustajia äärimmäisen hyvistä puheenvuoroista, ja jatkan vähän tästä aiheesta.

Suomi on Euroopan metsäisin maa. Metsien vuotuinen kasvu on pitkään ylittänyt hakkuut, eli puuston kokonaismäärä on kasvanut. Metsäteollisuus on Suomen talouden avainsektori, ja puu on sille välttämätön raaka-aine. Metsäteollisuuden näkökulmasta nykyinen tuotanto on pääosin mahdollista turvata kotimaisella puulla. Siksi keskustelu ei ole enää sitä, että onko metsää, vaan sitä, mihin käyttöön puu ohjataan. Suomessa riittää metsää metsäteollisuuden käyttöön, kun hakkuut pidetään kestävällä tasolla.

Metsähallituksesta saamani tietojen mukaan esimerkiksi vuonna 2024 puuston kasvu monikäyttömetsissä oli 12,6 miljoonaa kuutiota vuodessa ja metsälain ja metsäsertifikaatin mukainen kestävä hakkuumahdollisuus oli 9 miljoonaa kuutiota vuodessa ja käyttöä rajoittavien velvoitteiden mukainen kestävä hakkuumahdollisuus 7 miljoonaa kuutiota vuodessa ja toteutuneet hakkuut vuonna 2024 olivat 6,5 miljoonaa kuutiota vuodessa. Elikä tämä lukujana kuvastaa sitä, että meillä on mahdollista vielä ihan turvallisesti ja kestävästi jopa vähän lisätäkin hakkuumäärää ja ettei ainakaan lähdetäisi sitä pienentämään. Valtion metsillä on totta kai tässä keskeinen rooli, ja keskeinen rooli siinä, että Suomessa metsäteollisuus jatkossakin olisi olemassa. Sillä on valtava työllistävä

Pöytäkirja PTK 8/2026 vp

vaikutus, valtava kansallinen vaikutus tulojen osalta ja hyvinvoinnin vakauttajana ja tuojana. Kaiken kaikkiaan erittäin merkittävä tekijä. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Garedew, olkaa hyvä.

21.13 Kaisa Garedew ps: Arvoisa puhemies! Turve on tuotava takaisin ja nostettava sille kuuluvaan arvoon. Kiitos elinkeinoministeri Sakari Puistolle, joka on myös ottanut julkisuudessa kantaa turpeen puolesta, ja tästä aiheesta nyt keskustellaan yhteiskunnassa.

Turve jää kuitenkin tässä energia- ja ilmastostrategiassa valitettavan pieneen osaan. On täysin käsittämätöntä, että turvetta ei luokitella uusiutuvaksi luonnonvaraksi, vaikka sitä muodostuu maaperässä koko ajan. Muutenkaan turpeen demonisointi ei perustu faktoihin, vaan väärin laskelmiin. Esimerkiksi päästölaskelmissa ei huomioida sitä, että kasvuturpeen hiilimäärästä valtaosa säilyy maassa jopa sata vuotta, ja se pieni määrä, mikä haihtuu ilmaan, haihtuu erittäin hitaasti. Itse toki en olisi koko hiilidioksidiagendaan ja -laskemiseen ikinä lähtenyt mukaan.

Toisekseen tunnutaan unohtavan, että myöskään suot eivät jää lopullisesti tuhotuiksi turpeen noston jäljiltä, vaan ne ennallistetaan ja niistä tulee erinomaisia luonnon monimuotoisuutta lisääviä elinalueita ja uusia hiilinieluja. Tämä pitäisi huomioida, jos halutaan uskoa, että hiilinielut pelastavat ilmaston.

Turpeen rooli lämpöenergian lähteenä on tällä hetkellä melko pieni. Tämä ei ole mikään ihme, koska sen käyttöä on aiemmin niin raivokkaasti ajettu alas ilmaston nimissä. On kuitenkin huoltovarmuuden näkökulmasta äärimmäisen tärkeää, että turvekoneita ja turpeenpolttokattiloita ei enää tuhottaisi. Pieni valmis varmuusvarasto ei luonnollisesti riitä kriisien varalle, mutta turvetta pitää pystyä nostamaan ja polttamaan myös jatkossa koko ajan.

Arvoisa puhemies! Tämä tammikuu oli kylmin 40 vuoteen. Oli tuuletonta, ja tuulivoimaloiden lavatkin jäätyivät.

Meillä olisi mahdollisuus nostaa omasta takaa turvetta, mitä juuri talvikuukausina olisi tarpeellista käyttää, mutta on erittäin surullista, että EU on tehnyt sen käytön niin kalliiksi ideologisen päästökaupan takia. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lyly, olkaa hyvä.

21.16 Lauri Lyly sd: Arvoisa puhemies! Lähtökohtaisesti meidän pitää tavoitella koko ajan puhdasta tuotantoa sähköenergian ja muunkin osalta, ja se on semmoinen iso tavoite, jota meidän tässä pitää tehdä. Energia-ala on sikäli meille sellainen alue, jossa investointien tekeminen ja näitten pääomien liikuttaminen niin, että niistä tulee tuotantoa, vie yleensä vuosia. Ydinvoimassa se vie toistakymmentä vuotta, kantaverkon rakentamisessa helposti 10 vuotta, että me saadaan kantaverkkoa rakennettua. Siihen liittyy myös se, että se luvituskäytäntö, että saadaan joku uusi linja maastoon vietyä, vie oman aikansa, eli niistä tulee aina aika pitkäkestoisia projekteja. Tuulivoima on tässä mielessä hieman paremmassa tilanteessa, sillä se pystytään aika nopeasti viemään eteenpäin. Tämä tilanne ja nämä asiat, joita me tässä nyt strategialla katsotaan, ovat sellaisia asioita, joissa tapahtuu aika hitaasti asioita.

Tuossa lopetin äskeistä puheenvuoroa siihen, miten investoinnit pitäisi tässä miettiä ja kohdentaa, niin se on se eri tuotantotapoihin liittyvä kohdentaminen. Me tarvitaan

Pöytäkirja PTK 8/2026 vp

perusvoimaa. Ydinvoima olisi siinä erittäin hyvä vaihtoehto, mutta tämäntyyppisiä, Loviisan ja Olkiluodon tyyppisiä ydinvoimalaitoksia ei noin vain rakenneta. Se, mistä me puhumme täällä, ovat nämä pienet ydinvoimalaitokset. Ne ovat lämpövoimalaitoksia, ne ovat kaupunkien kaukolämpöön liittyviä laitoksia. Käytännössä niistä ei tule sähköenergiatuotantoon juurikaan apua. Tämä aina sekoittuu aika helposti. Tässä on siinä mielessä semmoinen kokonaisuus, että ydinvoiman rakentamisen pitää olla keinovalikoimassa sekä nämä pienet lämpöydinvoimalaitokset, jotka tulisivat kaupunkien lähelle, ja sitten sähkön perustuotanto.

Sitten tuulivoima, joka on kasvanut tuotantomäärältään aika nopeasti. Sillä taitaa olla tuotantoteho noin yhdeksän ja puolituhatta megawattituntia tällä hetkellä. Silloin parhaimmillaan, kun koko maassa tuulee, se voi olla lähellä käytössä, mutta käytännössä se ei ole kovinkaan usein niin. Sen vuoksi tuulivoiman osalta pitää saada ne merituulivoimat Itä-Suomeen rakennettua ja ympärille näitä tuulivoimaloita, jotka tasaisivat sitten sen tuulivoiman tuotantoa jo siitä syystä, että ne tuuliolosuhteet vaihtelevat eri alueilla. Nämä ovat sellaisia asioita, jotka tässä strategiassa ovat jääneet taka-alalle.

Sitten kun me lisäämme tämmöistä sääriippuvaista energiantuotantoa, niin säätövoima tulee keskeiseksi asiaksi, ja säätövoimassa tarvitaan niitä ratkaisuja. Vesivoima meillä on käytännössä parasta säätövoimaa, mutta sitten me tarvitaan pumppuvoimaloita, me tarvitaan vetyvoimaloita, vetyratkaisuja, me tarvitaan akkuteknologiaa, me tarvitaan akkuja, sähköakkuja, kattiloita tuonne kaupunkiin, että me voimme tasata näitä kuormia. Ne sähkökattilat niissä kaupungeissa, ainakaan Tampereella ja aika monessa kaupungissa, eivät ole ainoita kattiloita. Kyllä siellä on aina tämä tuotantotapa myös muulla tavalla hoidettu.

Sitten ehkä kaikkein hankalin asia on nämä verkkoinvestoinnit. Verkkoinvestointien aikaansaaminen, niin kantaverkon kuin sitten keskijänniteverkon, vie aikaa, ja sen osalta investointeja pitäisi saada tehtyä ja luvitusta saada nopeutettua. Huippujen tasaaminen olisi tärkeätä, ja siinä täytyy kaikkia toimenpiteitä käyttää, koska se vaikuttaa sähkön hintaan. Jos huippuja pystytään niistämään, niin me pystymme sitten tuotantotehoa käyttämään täysipainoisesti paremmin. Tässä mielessä säätövoima on tässä erittäin tärkeässä osassa.

Sitten tärkeimpänä ehkä tämä huoltovarmuus. Sen osalta me tarvitsemme pohjoismaista sähköverkkoa, yhteyksiä ulkomaille, ja sitä kautta me saadaan sitä huoltovarmuutta, mutta meillä pitää olla oma huoltovarmuus, ja sen vuoksi tämä monipuolinen energiatuotanto on meillä se väline, jolla me pystytään näitä asioita hoitamaan hyvin. Eli palettia pitää olla laajasti, ja Suomen sähköntuotannossa tämä on ollut vuosikymmeniä aina se pääidea, että monipuolisella energiatuotannolla hoidetaan sitä varmuutta. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kettunen, olkaa hyvä.

21.22 Tuomas Kettunen kesk: Kunnioitettu herra puhemies! Vielä tästä lausuntoyhteenvetoliitteestä sivulta 134. — Tästä edustaja Lylyn ansiokkaasta puheenvuorosta on hyvä jatkaa. Toitte esille nämä sähkönsiirtoverkot, kantaverkot, pienemmät verkot. — Niin, tästä lausuntoyhteenvedosta. Täällä todetaan näin: ”Energiamarkkinoiden kehittämisessä sähköverkon kapasiteetin pullonkaulat nähtiin merkittävänä investointien esteenä, erityisesti Itä- ja Pohjois-Suomessa. Fingridin investointien nopeuttamista ja merituulivoiman liityntöjen ottamista kantaverkon vastuulle pidettiin keskeisinä kehitysehdotuksina.” Toivon, että sitten myös, kun tätä valiokunnat

Pöytäkirja PTK 8/2026 vp

käsittelevät, ne ottavat tämän huomioon. Lisäksi jakeluverkon investointitarpeet tulee tunnistaa ja huomioida strategian toimeenpanossa.

Sitten vielä tähän, kun edustaja Lylykin toitte esille, että tarvitaan monipuolista energiantuotantoa, sähköntuotantoa. Täälläkin Lausuntopalveluissa on tämä ydinenergian rooli puhtaan energian ja toimitusvarmuuden turvaajana saanut laajaa kannatusta. Erityisesti tämä pienydinreaktoreitten käyttöönoton mahdollistaminen edellyttäisi sääntely- ja lupaprosessien selkeyttämistä. Tässä varmasti, puhemies, tälläkin talolla on vielä tekemistä, että saadaan lainsäädäntöä ajan tasalle näitten pienydinvoimaloitten mahdollistamiseksi meidän yhteiskuntaan. Näitten alueiden lausunnoissa toivottiin ohjeistusta pienydinvoimaloiden sijoittamisesta kaavoituksessa. Säteilyturvakeskus on korostanut turvallisuusmääräysten päivittämisen tarvetta. Ympäristöjärjestöjen näkemykset sitten ovat vaihdelleet: osa on hyväksynyt nämä pienydinvoimalat, ja osa on sitten vastustanut uusien reaktoreitten valmistamista. Mutta kyllä näen, puhemies, niin, että tähän yhteiskuntaan vielä ydinvoimaa mahtuu, kerta tätä sähköistämistäkin ollaan edistetty. Jos yhteiskunta sähköistyy, niin sitten pitää sitä sähköntuotantoakin olla.

Herra puhemies! Tähän sähkönsiirtoon ja sähköverkkoihin liittyen sain tämmöisen mielenkiintoisen taulukon. Energiavirastohan valvoo näitä sähköjakeluverkkoyhtiöitä tuottokaton osalta elikkä valvoo niin, että tuotot eivät pääse liikaa niin sanotusti kerääntymään näille sähkönsiirtoyhtiöille. Tämmöinen kohtuullisen tuoton prosentti on sitten aina määritelty Energiaviraston osalta. Hieman luen tätä taulukkoa, herra puhemies, eduskunnalle. Elikkä kohtuullisen tuoton WACC valvontajaksoittain: Vuosina 2005—2007 tämä kohtuullinen tuottoprosentti on ollut 7,03. Vuosina 2008—2011 tuottoprosentti on ollut 6,2 prosenttia, 2012—2015 se oli 5,58 ja 2016—2019 se oli 4,39, ja 2020—2023 se on ollut 3,27. Ja nyt tällä viimeisimmällä valvontajaksolla, mikä nyt on käynnissä, tämä kohtuullisen tuoton tuottoprosenttitavoite vuosina 24—27 on 6,87. Elikkä siis ne, mitä minä luin tässä, ovat realistisia, ennen veroja laskettuja WACC-prosentteja, mitä Energiavirasto käyttää määrittäessään verkkoyhtiöille kohtuullisen tuoton tason. No, mikä tässä äskeisessä taulukossa on olennaista? Vuosina 2005—2013 kehitys on ollut selvästi laskeva. No, siinä ovat korkotaso ja markkinatuottovaatimukset mukana. 2020—2023 jakson 3,27 prosenttia oli historian matalin, ja nyt 2024—2027 jakson 6,87 prosenttia on selkeä hyppäys ylöspäin, mikä heijastaa tietenkin korkotason nousua ja muutoksia pääomamarkkinoilla.

No kuten, puhemies, huomaatte, nämä sallitut Energiaviraston asettamat tuotot ovat nousseet nyt merkittävästi elikkä 3,6 prosenttia, niin kysynpähän vaan, eikö köyhällä veroa maksavalla kansalaisella ole sitten tälle rahalle muuta käyttöä kuin rikastuttaa näitä energiayhtiöitä, siirtoyhtiöitä. Yhtenä esimerkkinä Caruna, Suomen suurimpia sähkönsiirtoyhtiöitä, enemmistöomistus ulkomailla — että sinne näitä meidän suomalaisten rahoja sitten kulkeutuu. [Puhemies koputtaa] Pitäisi saada vihdoinkin ja viimein nämä siirtoyhtiöt semmoiselle tasolle, että ei olisi kohtuutonta rahastamista varsinkaan tuolla pohjoisessa [Puhemies koputtaa] näitten siirtoyhtiöitten osalta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lyly, olkaa hyvä.

21.27 Lauri Lyly sd: Arvoisa puhemies! Vielä muutama asia.

Pöytäkirja PTK 8/2026 vp

Ensinnäkin kun ydinenergialaki on ilmeisesti jossain vaiheessa tulossa tänne taloon, niin toivoisi, että siinä huomioitaisiin näitä huolia, mitä nyt tässä meillä näissä keskusteluissa on tullut esiin.

Sitten alueidenkäyttölain uudistus tuulivoiman etäisyysvaatimuksista ja aurinkovoiman kaavoitusmäärittelystä yli 50 hehtaarin osalta — ne hidastavat hankkeita, niin kuin tässä päivän keskustelussa on tullut esiin.

Sitten tässä strategiassa biopohjainen sähkön ja lämmön yhteistuotanto on jäänyt vähän vähemmälle, ja sitä olisi ehkä tässä pitänyt käsitellä myöskin enemmän.

Ja kaasumarkkinoista me puhuttiin tämän pykälän jälkeisessä keskustelussa aikaisemmin, siitä, miten huomioidaan biokaasun osalta tilanne ja miten paljon sitä voitaisiin hyödyntää. Siellä ei ole kovin iso se markkina, mutta siellä sitä voisi hyödyntää tietenkin.

Sitten, arvoisa puhemies, kaikki semmoinen keskustelu, jossa ruvetaan sanomaan, että pitää antaa tukea tähän energiamarkkinaan yhteiskunnan toimesta — esimerkiksi ydinvoimaan niin että sitä rakennettaisiin — on minusta haitallista toimintaa. Tämä on markkinaehtoista toimintaa, ja se pitää pystyä markkinahintaisesti tuottamaan ja toteuttamaan, ja siinä mielessä nämä investoinnit ja muut pitää saada liikkeelle. Näiden viranomaisille annettavien rajojen pitää olla semmoisia, että investoinnit lähtevät liikkeelle myöskin verkon osalta.

Täällä on puhuttu aika monta kertaa turpeesta, ja näen, että turpeella on edelleenkin rooli tulevaisuudessa. Se tarvitaan niin huoltovarmuuden kuin maataloudenkin näkökulmasta. Sitä näkökulmaa meidän pitää pitää yllä, mutta se ei ole mikään vaihtoehto isompaan energiatuotantoon. Se on tämmöinen poikkeusolojen ratkaisu, mutta meidän tarvitsee pitää kunnossa niitä soita, joissa turvetuotantoa on. Tässä pitää olla aika pragmaattinen lähestymistapa.

Arvoisa puhemies! On tärkeätä luoda kuluttajille turvattu ja kohtuuhintainen sähköntuotanto, joka kuitenkin kannustaa taloudelliseen energiakäyttöön. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Garedew, olkaa hyvä.

21.30 Kaisa Garedew ps: Arvoisa puhemies! Jatkan vielä tästä turveteemasta.

Selonteossa nostetaan esiin myös se näkökulma, että ruoantuotannon kannalta tärkeää kasvu- ja kuiviketurvetta tuotetaan yhä pääsääntöisesti energiaturpeen noston yhteydessä. Tulisi tiedostaa, miten valtava merkitys ja vientimarkkina kasvuturpeelle ja turpeen uusille käyttötavoille olisi. Esimerkiksi kasvihuoneviljelyyn tarvittavien kasvualustojen tarpeen odotetaan jopa kolminkertaistuvan maailmalla vuoteen 2050 mennessä.

Turve on tosiaan aivan käsittämättömän ihmeaine, jonka potentiaalia ei olla osattu tunnustaa. Sitä pystytään Suomessa jalostamaan eläinrehuksi, joka parantaa eläinten terveyttä, tai biostimulantiksi parantamaan maaperää niin, että siitä saa enemmän satoa. Siitä valmistetaan jopa aktiivihiihtä, jolla puhdistetaan vettä. Jos turvetta ei ole tarjolla, niin seuraavaksi paras vaihtoehto esimerkiksi kasvualustaksi olisi alkaa rahdata kookoskuituja maailman toiselta laidalta. Siitäkö ilmasto kiittäisi?

Turpeenpolton kannattavuuteen lämmöntuotannossa vaikuttavat eniten EU:n päästökauppa sekä energiayhtiöiden hiilineutraalisuusstrategiat, koska päästökaupan takia kaikesta ei-uusiutuvasta energiantuotannosta tulee liian kallista. Etenkin lämmöntuotannossa turve on tärkeä osa Suomen huoltovarmuutta. Pohjoinen sijaintimme

Pöytäkirja PTK 8/2026 vp

pakottaa meidät laittamaan asiat tärkeysjärjestykseen ja huolehtimaan energian ja lämmön tuotannostamme kaikissa olosuhteissa. Paljon puhutaan tästä ilmaston lämpenemisestä mutta ei juurikaan siitä, että viimeisten kuukausien aikana Suomi on ollut maailman kylmin maa suhteessa pitkän ajan keskiarvoon.

Jotta turvetta olisi huoltovarmuusvarastoissa, sen kotimainen tuotanto on säilytettävä ja tuotantokoneiston on oltava kunnossa. Energiaturpeen huoltovarmuusroolin varmistamiseksi konkreettisia toimia olisivat esimerkiksi turveveron poistaminen sekä SGEI-järjestelyn valmistelu. SGEI-menettelyn kautta voitaisiin huoltovarmuusperusteisesti antaa tietyille tahoille tehtäväksi tuottaa kaukolämpöä nimenomaan turpeella. Käytännössä yrityksille tulisi julkisen palvelun velvoite, jolloin sitä voitaisiin rahoittaa julkisista varoista.

Turve on kotimainen ja monikäyttöinen luonnonvara, jonka potentiaalia ei tule väheksyä, ja sen rooli energiahuoltovarmuuden osalta on todellakin turvattava. Onneksi Orpon hallitusohjelmaan on kirjattu, että turvepeltoja tullaan jatkossakin käyttämään huoltovarmuuden ja ruokaturvan varmistamiseksi. Jätin jo aiemmin eduskunnalle usean muun kansanedustajan allekirjoittaman toimenpidealoitteen turveveron poistamiseksi sekä SGEI-järjestelyn valmistelemiseksi. Toivon, että tämä toimenpidealoite todella etenisi.

Arvoisa puhemies! Meillä on raaka-ainetta omasta takaa, turve, meillä on osaamista ja innovaatioita, ja meillä tarvitaan talouskasvua ja lisää energian huoltovarmuutta. Tätä tilaisuutta meidän ei kannata hukata. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kettunen, olkaa hyvä.

21.34 Tuomas Kettunen kesk: Kunnioitettu herra puhemies! Haluan kiittää omalta osaltani tätä polveilevaa, hyvää keskustelua ja kiittää edustaja Garedewia tästä äskeisestä puheenvuorosta. Olette perehtynyt turpeeseen ja turpeen hyötyihin laaja-alaisesti, ja olen siitä kiitollinen, että olette tehnyt tällaisen toimenpidealoitteen. Toivon myös, että se etenee mahdollisimman nopeasti, vielä tämän vuoden aikana, tähän isoon saliin käsitteilyyn.

Toitte esille kasvuturpeen ja kasvuturpeen mahdollisuudet kasvualustana. Me kaikki tiedämme sen, että sitä käytetään kasvihuoneissa, ja sitä kautta sato-odotuksetkin ovat asianmukaiset, ja toitte esille, että jos sitä ei ole, niin sitten sitä kookoskuitua tai vastaavia muita tuodaan maailman toiselta laidalta. Mutta niinhän siinä on nyt käynyt viime vuosien aikana siellä polttopuolella — nyt kun kasvupuolelta mennään sinne polttopuolelle — niin kuin edustaja Hoskonen tuossa jo aikaisemmin omassa puheenvuorossaan toi esille, että viidestä seitsemään miljoonaan mottia ainespuuta elikkä sitä tukkipuuta ja kuitupuuta menee polttolaitosten kattiloihin. Ennemminhän me siellä sitä turvetta käytettäisiin osana, seospolttoaineena esimerkiksi metsähakkeen kanssa, ettei tarvitsisi niitä metsäteollisuuden ainespuuta sitten polttaa savuna ilmaan. Mutta kun puhuitte juurikin tästä, että kun tuodaan sitten muualta, niin kyllähän tätä italialaista jätettä sitten on tuotu. Se on sitten haisemassa tuolla meillä Suomen satamissa, varsinkin tällaista italialaista jätettä, jolla on vielä hyvin hämärät tuontikuviot tänne Suomen suuntaan. Se on kyllä hieman kyseenalaista. Italialaista jätettä palaa sitten meidän voimalaitoksissa, kun voisimme käyttää kotimaista uusiutuvaa turvetta.

No, mitä tähän turpeeseen tulee, niin varmasti myös elinkeinoministeri Puisto on kuunnellut edustaja Garedewia, olen huomannut sen. Nimittäin hänhän viime

Pöytäkirja PTK 8/2026 vp

viikonloppuna taisi olla Ylen aamutelevisiossa haastattelussa, ja hän uskoi, että turpeentuotannon kasvattaminen parantaisi Suomen huoltovarmuutta. Hänhän vastaa elinkeinoministerinä tästä huoltovarmuudesta niin että jäämme nyt odottamaan, minkälaisia toimenpiteitä sitten on tulossa, tuleeko turpeelle jotain lisäystä.

Totta kai sehän on jo tosiaan hallitusohjelmassa, ja huoltovarmuusaumat ovat käytössä, mutta mielestäni se ei riitä. Ja kun puhutaan siitä, että joku edellinen hallitus loi tämän romutuspalkkion näille turvekoneille, niin huoli pois. Kyllä niitä turvekoneita on myös mennyt sinne romutukseen, mutta kyllä niitä vielä turveyrittäjillä on. Oli mukavia uutisia — en muista, kuinka monta päivää takaperin — siitä, että turveala ei ole kuollut, vaikka työpaikat romahtivat. Nyt suomalaiselle turpeelle on kysyntää maailmalla. Eli kyllä sitä turvetta nostetaan, mutta kun saisimme sen vielä palaamaan tuolla suomalaisten voimalaitosten kattiloissa, niin siinä kyllä ihan varmasti kansantalous ja suomalainen kiittävät.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin talousvaliokuntaan, jolle liikenne- ja viestintävaliokunnan, maa- ja metsätalousvaliokunnan ja ympäristövaliokunnan on annettava lausunto.

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tuontipolttoaineiden velvoitevarastoinnista annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 7/2026 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään talousvaliokuntaan.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei ehditä käydä läpi, niin asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Keskustelu alkaa. Ministeri Multala, esittelypuheenvuoro, olkaa hyvä.

Keskustelu

15.59 Ympäristö- ja ilmastoministeri Sari Multala (esittelypuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Hallituksen esitys koskee EU:n kaasun toimitusvarmuusasetuksessa säädetyn kaasun varastointivelvoitteen kansallisen toimeenpanon jatkamista. Kaasun toimitusvarmuusasetuksessa säädettiin vuonna 2022 markkinatoimijoihin kohdistuvasta kaasuvälikäytön täyttövelvoitteesta. Kaasun varastointivelvoite on osa vastausta vallitsevaan kaasumarkkinoiden tilanteeseen ja varautumista talvikausiin.

Varastointivelvoitteen voimassaoloa jatkettiin EU:ssa syksyllä 2025 kahdella vuodella, ja se on voimassa 31.12.2027 saakka. Sääntely edellyttää kansallisen toimeenpanon jatkamista. Asetuksen mukaiset velvoitteet esitetään säilytettäväksi väliaikaisella muutoksella tuontipolttoaineiden velvoitevarastoinnista annettuun lakiin. Esitetty lainmuutos vastaa vuosina 2023—2025 voimassa ollutta kansallista sääntelyä huomioiden kuitenkin EU:n kaasun toimitusvarmuusasetukseen lisätyt joustot.

Pöytäkirja PTK 8/2026 vp

Arvoisa puhemies! Kaasun toimitusvarmuusasetus velvoittaa Suomen varmistamaan, että markkinatoimijat toteuttavat vuosittain 1. päivä lokakuuta — 1. päivä joulukuuta mennessä kaasun varastoinnin niin, että varastoitu määrä pääsäännön mukaan vastaa 15:tä prosenttia Suomen edeltävän viiden vuoden kaasun kulutuksesta. Lisävarastointivelvoite koskisi noin 50:tä markkinatoimijaa mukaan lukien maakaasun velvoitevarastoinnista käytännössä vapautetut maakaasulaitokset. Lisävarastointivelvoitteen piirissä olisivat myös teollisuuden toimijat, jotka vastaavat suuresta osasta kaasun kulutusta Suomessa. Huoltovarmuuskeskus vahvistaisi vuosittain lisävarastointivelvoitteen määrän huomioiden asetuksessa olevat poikkeukset varastoinnin pääsääntöön.

Lisävarastoinnin toteuttamisessa esitetään asetuksen mahdollistamissa määrin hyödynnettäväksi Suomessa jo olemassa olevia velvoitevarastoja, jottei markkinatoimijoihin kohdistuisi kaksinkertaista varastointivelvoitetta. Varastointivelvoitteeseen luettava kaasu tai vaihtoehtoinen polttoaine on tarkoitettu voitavaksi käyttää talvikauden aikana.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan ensi tilassa kaasun varastointivelvoitteen kohdistuessa jo tulevaan talveen. Lain esitetään olevan voimassa 31.12.27 saakka. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Harjanne, olkaa hyvä.

16.02 Atte Harjanne vihr: Arvoisa puhemies! Kiitos ministerille esittelystä ja äskeisestä energia- ja ilmastopoliittisesta keskustelusta. Minulla ei ole suoraan tähän ehdotukseen liittyen sinänsä huomautettavaa, mutta nostaisin esille kysymyksen tästä meidän huoltovarmuuden tilasta ja tulevaisuudesta energian osalta vähän laajemmin. Eli meilläähän nyt syystäkin käytännössä velvoitevarastoidaan fossiilienergiaa, ja sitten samaan aikaan me tiedetään, että siitä pitäisi päästä irti. Minun käsittääkseni tämä nykyinen järjestelmä tavallaan aika lailla hyvin toimii tähän tilanteeseen, että se pyörii sillä, että meillä pysyvät tietyt velvoitevarastot ja muut, mutta sen pitäisi myös tukea sitä siirtymää pois siitä fossiilienergiasta ja sitä kautta syvään huoltovarmuuteen, jolloin me ei oltaisi ylipäänsä riippuvaisia tuontifossiilienergiasta.

Olen itse esittänyt tällaista mallia, jossa joitakin näistä velvoitevarastoista täytettäisiin synteettisillä polttoaineilla ja luotaisiin sillä myös kysyntää tälle teollisuudelle ja mainituille teknisille nieluille, itse asiassa, tätä kautta. Se on selvää, että se vaatii rahoitusta jollain tavalla tehdä tällaista, ja ehkä siihen liittyen pitäisin mielen auki esimerkiksi huoltovarmuusmaksujen määrittelyyn niin, että siellä olisi joku tällainen siirtymään allokoitu ikään kuin huoltovarmuusmaksun osuus myös. Nythän meillä on vähän haaste — viime viikolla oli käsittelyssä tämä toinen HE täällä — liittyen siihen, että itse sähköstä tavallaan peritään sitä, vaikka meidän pitäisi edistää sitä sähköistämistä ja näin.

Tämä on aika kompleksinen juttu, mutta kiinnostaisi kuulla, jos ministerillä on ajatuksia, miten tätä meidän sinänsä hyvään huoltovarmuuskoneistoon ja mekanismeihin lisättäisiin ja niitä täydennettäisiin tavoilla, jotka tukisivat tämmöistä syvää huoltovarmuutta ja irtautumista fossiilienergiasta laajemminkin, jotta me tavallaan osutaan tässä liikkuvaan maaliin, että samalla kun putsataan meidän energiajärjestelmää, niin huolehditaan tietysti jatkuvasta huoltovarmuudesta ja lopulta siis huomattavasti parannetaan sitä.

Pöytäkirja PTK 8/2026 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kallio, olkaa hyvä.

16.04 Vesa Kallio kesk: Kiitos, arvoisa herra puhemies! Tämä on varsin selkeä asia sinänsä, mutta käyn nyt vähän tätä läpi. Tämä on kuitenkin mielenkiintoinen, ja monella tapaa, niin kuin edustaja Harjannekin toi tuossa esille, asiat aina kytkeytyvät vähän laajemminkin toisiinsa.

Tässä esityksessä ehdotetaan tosiaan muutettavaksi tuontipolttoaineiden velvoitevarastoinnista annettua lakia, ja tämän maailmanlaajuisten kaasumarkkinoiden tilanteen vuoksi Euroopan unionin kaasun toimitusvarmuusasetuksen määräaikaisten kaasun varastointia koskevien muutosten voimassaolon jatkamista vuoden 27 loppuun saakka voidaan pitää perusteltuna. Kaasun varastointivelvoitteen jatkamisella varmistetaan EU:n energiajärjestelmän energiaturvallisuus ja häiriönsietokyky. Erityisen tärkeää tämä on talvikuukausina, niin kuin täällä on myös edellisessä asiakohdassa aiheeseen liittyen keskusteltu.

Meillähän tosiaan maakaasun käyttö on vähäistä verrattuna moneen Manner-Euroopan maahan ja muodostaa noin neljä prosenttia vuosittaisesta kokonaisenergiankulutuksesta. Kulutus painottuu käytännössä talvikuukausille, jolloin kaasua voidaan käyttää tasaamaan energiankulutushuippuja. Nämä huipputhan ovat aina se ongelmakohta, johonka pitää löytää monenlaisia ratkaisuja. Sitten tämä pakkasjaksojen pituus ja talven lämpötilat vaikuttavat siihen kulutukseen.

Arvoisa puhemies! Myös maakaasun kulutuksen rakenne poikkeaa meillä merkittävästi muista EU-maista. Meillä sitä käytetään lähinnä teollisuudessa sekä sähkön ja lämmön tuotannossa. Koska Suomessa ei ole omia kaasuvaroja tai -varastoja, on kaasun käyttö tuonnin varassa, ja tähän liittyy tämä Balticconnector-kaasuputki. Venäjän hyökkäyssodan Ukrainaan takia suorat maakaasun ja nesteytetyn maakaasun toimitukset Venäjältä Suomeen ovat loppuneet, kuten kaikki me hyvin tiedetään. Meillä on pienen kokoluokan LNG-termiinaali Haminassa ja sitten suuren kokoluokan kelluva LNG-laivatermiinaali Inkoossa.

Arvoisa puhemies! Kaasun toimitusvarmuus Suomeen on ollut hyvä, mutta geopoliittisen tilanteen takia epävarmuus on kasvanut. Tästä esimerkkinä tämä Balticconnector-kaasuputken vaurioituminen syksyllä 23. Sen takia sitten tuotiinkin vain näiden termiinaalien kautta seuraavina kuukausina sitä kaasua. Samaan aikaan on nähtävissä, että kaasumarkkinoiden hintataso ja entisestään epävarmemmaksi muuttuva geopoliittinen tilanne johtavat toimijoiden siirtymiseen vaihtoehtoihin energialähteisiin, eli kaasun käyttötarve mitä todennäköisimmin vähenee tulevaisuudessa. Varastointivelvoitetta pidetään yleisesti kannatettavana huoltovarmuuden näkökulmasta sekä kaasun ja sähkön hintatason hillitsemisessä.

Lausunnonantajat kannattivat myös lainsäädäntöön esitettyä lisäjoustoa, ja Huoltovarmuuskeskus korosti lausunnossaan ehdotetun lainsäädännön kiireellisyyttä. Maanalaisten kaasuvarojen kapasiteetti varataan tyypillisesti aikaisiin keväällä, jolloin varastointivollisella tulisi olla riittävästi aikaa varautua mahdolliseen varastokapasiteetin hankkimiseen. Tämän vuoksi lakiehdotus tulee käsitellä mahdollisimman nopeassa aikataulussa. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 8/2026 vp

16.07 **Hannu Hoskonen kesk:** Arvoisa herra puhemies! On hyvä, että valmistaudumme varastoimalla energiaa kaikenlaisiin kriisitilanteisiin. Käymme tätä ilmasto- ja energiapolitiittista keskustelua, ja silläkin puolella nousee esille tämä kotimaisen energian puute silloin, kun sitä tarvitaan.

Olen hieman ihmetellyt näitä keskusteluja molemmissa asioissa, tässä asiassa ja edellisessä asiassa, mistä keskusteltiin juuri äsken, sitä, että me emme näe tätä suomalaista omaa näkökulmaa siinä. Meille Euroopan unioni on jonkinasteinen suuri voima, joka antaa meille kaikkea hyvää. Näin ei ole — uskokaa nyt jo, hyvät ystävät. Me olemme maksaneet eurooppalaisten velkoja ensimmäisessä elvytyspaketissa. Yli 700 miljardia annettiin rahaa sinne, Suomen osuus on 12 miljardia. Kun se loppuu joskus, maksamme, jos rahat riittävät tai jos luottokelpoisuutta ei ole ennen sitä jo menetetty. Meidän pitää ruveta ajattelemaan suomalaisilla aivoilla, että varastoimme tänne sopivasti energiaa. Totta kai Euroopan unioni antaa meille, niin kuin tässäkin esityksessä, säädöksiä siitä, miten se pitää tehdä.

Mutta mitä meidän pitäisi oikeasti tehdä? Biokaasua pitäisi ruveta tuottamaan tässä maassa paljon enemmän ja varastoimaan sitä. Sehän on täällä aina, se järjestelmä toimii aina. Suomessa on investointihalukkuutta vaikka kuinka paljon. Tällä hetkellä, parhaillaan Savoonkin, tuonne Sonkajärvelle, sille seudulle, on tulossa St1:n ja paikallisten yrittäjien ja viljelijöiden yhteistyöllä valtava biokaasumädättämö, joka tuottaa biokaasua. Niitä on paljon muitakin. Mutta kun jatkuvasti elinkeinoministeriö muuttaa näitä systeemejä niin, että se tulee kannattamattomaksi, niin semmoista pitkäjänteistä energiapolitiikkaa ei ikävä kyllä ole.

Ja jos me emme tähän maahan saa turvetta takaisin, me olemme todella, todella vaikeuksissa. Kun olimme kovan pakkaskauden vallassa kaksi viikkoa sitten, meillä oli sillä hetkellä Suomessa vapaata energiareserviä, sähköntuotantoreserviä kymmenen megaa. Jos yksi pieni voimalaitos olisi mennyt verkosta pois, niin olisi koko Suomea ruvettu pimentämään, koska sillä hetkellä, kun alijännite syntyy verkkoon, se tarkoittaa, että siellä sekä jännite että sähköntaajuus rupeaa heittelemään. Näinhän kävi Espanjassa, Portugalissa ja Ranskassa, kun siellä kaatui koko valtava alueverkko, nimenomaan tuulivoiman takia. Siitähän ei vaan saa puhua tässä maassa, kun tuulivoima on semmoinen jumala, että sitä kaikki kumartaa, ja kaikkiin paikkoihin työnnetään tuulivoimaa lisää. Mitä sillä tekee? Ei kerta kaikkiaan mitään. Sillä ei datakeskuksia lämmitellä eikä mitään muutakaan, koska vain 30 prosenttia nimellistehosta voi sähköä saada. Kaksi kolmasosaa se lepää tyhjänä. Millä me sen aukon täytämme? Tämä kaasuasiasia on aivan samanlainen. Jos emme ala itse toimia suomalaisten hyväksi, on turha 30 asteen pakkasella soittaa Brysseliin, mitä tehdään. Silloin todennäköisesti ei puhelinverkkokaan toimi, koska siellä linkkimastot ovat pimeinä, kun siellä ei ole sähköä.

Arvoisa herra puhemies! Olisikohan vihdoinkin aika ajatella suomalaisilla aivoilla, koska jos me jatkamme tätä oman maamme alasajoa liittyen metsäpolitiikkaan, liittyen energiapolitiikkaan ja liittyen vaikka mihin, niin Euroopan unioni ei meitä tule auttamaan, se on aivan varmaa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lyly, olkaa hyvä.

16.10 **Lauri Lyly sd:** Arvoisa puhemies! Tämä on erinomainen keskustelu tähän äskeisen keskustelun perään, koska samasta aiheesta puhutaan ja tämä on yksi osa sitä meidän energiapalettia. Tämä kaasuvastointi selvisi kyllä varsin hyvin 2022, kun Venäjä

Pöytäkirja PTK 8/2026 vp

hyökkäsi Ukrainaankin ja energiapaletti meni Euroopassa kokonaisuudessaan sekaisin. Siinä mielessä, nämä taustat huomioiden, tämä on erittäin tärkeä asia, mitä tässä tuodaan meille käsiteltäväksi.

Arvoisa puhemies! Olisin vähän samasta asiasta kysynyt kuin edustaja Hoskonen tässä kysyi biokaasun merkityksestä tämän ympärillä. Kun me nyt mietitään tätä varastointia täällä, niin tietyllä tavalla myöskin kannattaa katsoa, mitä mahdollisuuksia täällä on myöskin omin voimin tehdä asioita, joilla saadaan kaasua aikaiseksi.

Arvoisa puhemies! Olisin kysynyt ministeriltä vielä, kuinka paljon tätä lisävarastointivaroitetta meille tulee. Tuleeko meille uusia laivoja tuonne Inkoon satamaan tai muualle, että me saadaan tämä varastointi täällä Suomessa toteutettua riittävällä määrällä, vai onko meillä kapasiteettia olemassa sillä tavalla, että me pystytään tätä tekemään?

Ja toinen kysymys koskee sitä, minkälaisia pullonkauloja te, ministeri, näette tässä meidän kaasuverkossa noin käytännössä, kun myöskin nämä yhteydet Eurooppaan tarvitsee sen kautta hoitaa. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kumpula-Natri, olkaa hyvä.

16.12 Miapetra Kumpula-Natri sd: Arvoisa puhemies! Äsken käytiin laajempi keskustelu energia- ja ilmastopolitiikasta. Kiitos ministerille siitä hyvästä työstä ja perusteluista niille asioille, mitä on tehty, vaikka oppositiossa koetimme myös sanoa sitä, mitä ei ole tehty.

Nyt on tässä kyseessä kaasuvästoasetuksen jatkaminen ja Eurooppaa kohdanneet epäselvät kaasumarkkinat. Vuonna 2022, kun Venäjä hyökkäsi Ukrainaankin, me emme halunneet enää ostaa venäläistä kaasua ja rahoittaa tuota sotataloutta. Valitettavasti ensi viikolla tulee neljä vuotta sodan alusta ja kaasumarkkinat ovat edelleen kireät globaalisti. On hyvä, että Eurooppa tätä kautta sitten toimintavarmuuttaan odottaa, ja Suomella on kaikki järkevät syyt myös tähän parin vuoden jatkoaikaan oma lainsäädäntönsä kuntoon laittaa ja hoitaa osaltaan myös tämä, vaikka meillä on se hyvä tilanne, että emme tuo kaasua Venäjältä ylipääntänsä. Kaasu ei ole meille asumiseen lämmitysehtona niin merkittävä kuin monelle muulle.

Edelleen nähdään, että on toiminut erittäin hyvinä, tasapainottavina toimina, kun välittömästi vuonna 22 saimme LNG-terminaalin Haminaan ja seuraavana vuonna Inkoon laivaterminaalin. Niistä nähdään nytkin hyötyä hintaheittelyiden vakauttamiseksi, ja on todella hyvä, että näin on.

Kaiken kaikkiaan hallituksen selvityksessä myös näitten joustavuuslaitosten tekeminen on osa isoa pakettia, mutta nyt tehtävässä päätöksessä en näe haasteita sitä viedä eteenpäin, koska tosiaan me haluamme olla osa eurooppalaista verkkoa, ja meilläkin kaasuyhteys nykyään onneksi on myös tuonne Latviaan, jossa västoa voidaan yhdessä käyttää, kun olemme osa eurooppalaista kaasuverkkoa. Sitten tämä kaupattava, laivoilla liikuteltava nesteytetty kaasu on myös validia markkinatavaraa, toki Suomessa pienessä osassa, mutta hyvä, että se hoidetaan västointina myös sitten mahdollisia kriisejä varten ja hintaa vakauttavasti.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 8/2026 vp

16.14 **Hannu Hoskonen kesk:** Arvoisa herra puhemies! Olen todellakin ihmetellyt näiden energia-asioiden puitteissa sitä, että mikä meitä suomalaisia oikein riivaa, kun ei millään meinata haluta omaan energiantuotantoon rahaa sijoittaa. Fortum työnsi rahaa sekä Venäjälle että Uniperin kauppoihin Saksaan noin 15 miljardia. Kun nyt sitten puhutaan sähköntuotannon tehosta, niin ei millään. Ei kuulemma kannata. No, ei varmasti kannata, kun rahat on hävitetty maailman tuuliin. Jos omat rahat hävittää, niin sitten on peetaa. Näinhän se menee.

Toinen juttu on tämä biokaasuasia, mistä nyt puhutaan. Tämä asiahan on myös ihan helppo homma. Me voisimme tehdä tästä maasta esimerkiksi liikenteen kannalta todella todella kotimaisilla kaasuilla toimivan järjestelmän, mutta ei millään. Nyt jo elinkeinoministeriö on vaikeuttanut niitä sääntöjä niin paljon, että moni on lopettamassa nekin hankkeet, mitkä ovat laskeneet valmiiksi ja kustannuslaskelmat ovat valmiina, ja ei enää onnistu. Yhden tällaisen yrittäjän kanssa viime viikolla puhelimesta keskustelimme tästä asiasta, että turhahan se on lähteä investoimaan semmoiseen, mikä ei kannata.

Sitten kolmantena vielä tämä turveasia. Haluan nostaa sen esille, kun me puhumme kriisin ajan energiavarastoista. Turve on ainoa raaka-aine, jota voidaan varastoida voimalaitoksia varten vuosiksi eteenpäin. Oikein varastoituna viisikin vuotta säilyy, ei ole mitään ongelmaa. Ja kun me olemme metsäinen maa, niin kuin tiedämme, hakkaamme paljon metsiämme ja teemme energiaa, niin turve tarvitaan tukipolttoaineeksi, muuten ne kuoret eivät pala.

Tämä biokaasuasia olkoon sitten esimerkki siitä, että kun on mahdollisuus tehdä jotakin, niin sekään ei meille käy, koska me sitten rupeamme ulkomailta tuomaan sitä biokaasua, hyvänen aika. Mitä siinä tapahtuu? Siinä tapahtuu se perinteinen homma, että suomalainen työ loppuu, suomalainen pääoma häviää Suomesta pois. Tälläkin hetkellä suomalaista metsäomaisuutta ostetaan ulkomaille kiireellä. Maatiloja on kuulemma menossa nyt ulkomaiseen omistukseen. En ole vielä yhtään kauppaa kuullut, mutta monta ehdotusta, tarjouksia on tehty jo. Elikkä suomalaista maaperää myydään ulkomaille, suomalaisia yrityksiä myydään ulkomaille, ja näin ollen se rahavirta, minkä pitäisi kohdistua suomalaisten elintason nostoon, menee ulkomaille koko ajan. Kaikki hyöty häviää maasta. Olen siitä äärimmäisen huolissani. Jos me ei tätä kotimaista energiahommaa panna tässä maassa kuntoon, niin me olemme vuoden kuluttua semmoisessa tilanteessa, jota en uskalla ääneen sanoa, etten syylisty pelotteluun. Mutta senhän me näemme sitten, kun sinne asti elämme, mutta sittenhän se on myöhäistä nähdä, kun se on jo tapahtunut. Silloin ei voi tehdä enää mitään muuta kuin kärsiä seuraukset.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Harjanne, olkaa hyvä.

16.17 **Atte Harjanne vihr:** Kiitos, arvoisa puhemies! Ajattelin nyt sanoa tähän biokaasuun muutaman sanan. Itse asiassa jo tuossa edellisessä keskustelussa toivoin tähän puheenvuoroa, mutta aika silloin riensi.

Minä kannatan biokaasun käytön lisäämistä ja sen tuotannon, potentiaalinen hyödyntämistä nykyistä laajemmin. Samalla totean, että Suomen kokonaisenergiankulutus on noin 360 terawattituntia, ja liikenteen on muistaakseni joku 45—50 terawattituntia tästä potista. Suomessa käytetään kaasua jotain 10 ja 15 terawattitunnin väliltä, nyt. Biokaasuvisio 2030 eli alan toimijoiden visio, paljonko biokaasua voisi tuottaa, on 4

Pöytäkirja PTK 8/2026 vp

terawattituntia. Teknistaloudellinen potentiaali, joka on arvioitu joitain vuosia sitten, on 10 terawattituntia. Eli on hyvä havaita, että biokaasu ei riitä edes liikenteen kattamisessa kuin pieneen murto-osaan, ja kun sille olisi varmaan muutakin käyttöä, niin ehkä peräänkuulutan, että paitsi että biokaasua tuetaan, niin myös mietitään, missä se on sitten tehokkaimmassa käytössä. Varmaan käytännössä tässä hetkessä itse asiassa nimenomaan tässä kaasun käytössä — se, että meillä olisi kotimaisia huoltovarmuusratkaisuja tuontikaasulle, on varmaan hyvä asia, ja joku muu miettii tämän varmasti minua paremmin — on minusta hyvä pitää se suhteellisuudentaju, eli että se on hyvä asia, mutta sitä ei millään riitä kuin pieneen osaan energiantarpeesta, eikä se itse asiassa kaikkeen nykyiseen kaasunkäyttöönkään tässä meidän taloudessa nähtävästi tule riittämään.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lyly, olkaa hyvä.

16.18 Lauri Lyly sd: Arvoisa puhemies! Edustaja Harjanne sai minut pyytämään tämän puheenvuoron. Hyvä, että hän toi näitä biokaasun mittaluokkia tässä esiin, mutta kyllä biokaasu on yksi ratkaisuvaihtoehto esimerkiksi kaupunkien joukkoliikenteen hoitamisessa. Tavallaan kun siellä syntyy biokaasua, niin tätä pitäisi hyödyntää joukkoliikennetarkoituksissa. Kysynkin samalla tässä ministeriltä: Ovatko nämä ratkaisut olleet siellä keskustelussa kuinka vahvasti mukana? Se voisi olla semmoinen tapa, ja se olisi myös osa tätä huoltovarmuutta.

Myöskään jätteiden kuljetuksessa isot autot eivät sähköllä kulje varmasti lähitulevaisuudessakaan, niin varmaan sen tyyppisissä ratkaisuissa voisi olla markkinaa, jossa voisi toimia, ja se olisi aika kompaktia rakennetta. Muun muassa meillä Pirkanmaalla pohditaan kaikkia tämän tyyppisiä asioita nyt kun mietitään, miten biokaasua hyödynnettäisiin. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Multala, neljä minuuttia, olkaa hyvä.

16.19 Ympäristö- ja ilmastoministeri Sari Multala: Kiitos, arvoisa puhemies! Hieman keskustelu rönsyli tästä kyseisestä esityksestä laajemmaltikin, mutta niihin nyt muutama vastaus.

Ensinnäkin kun tähän esitykseen liittyen kysyttiin, laajenevatko nämä velvoitteet tai tuleeko tästä nyt ikään kuin uusia varastoja, niin kyllä, tämän piiriin tulee nyt uusiakin toimijoita. Tätä kaasua, jota tässä tarkoitetaan, tuontipolttoaineena tuotavaa maakaasua, meillä pääosin käytetään esimerkiksi teollisuudessa. Ja koska käyttäjien piirissä on myös uusia toimijoita, niin on arvioitu, että olisi liian suuri kustannus vain näille nykyisille toimijoille säilyttää tämä lisävarastointivelvoite, joka tästä nyt tulee.

Sitten samaan aikaan vähän vastauksena näihin pullonkauloihin: Ne ovat oikeastaan niitä, mihin tässä osittain myöskin edustaja Kumpula-Natri viittasi, kun puhui Latviasta. Eli me voimme kyllä osittain näihin perustaa myös tätä kaasun saatavuutta, mutta sitten taas pitää huomioida, että meidän pitää myös kotimaisin toimin varastoida ja varautua siihen, että tulee erilaisia häiriötilanteita. Esimerkiksi tämä Balticconnectorin häiriö oli sellainen, joka olisi ollut pullonkaula, jos silloin ei olisi ollut riittävästi meillä omasta takaa täällä tuotantoa, tuontia tai varastointia. Eli kyllä pitää huomioida tämäntyyppiset pullonkaulat, ja siihen tällä lakiesityksellä nyt myös varaudutaan.

Pöytäkirja PTK 8/2026 vp

Sitten tässä ehkä laajemmin puhuttiin myös biokaasusta, ja kiitos siitä, että edustaja Harjanne toi tämän mittakaavan esiin. Biokaasu on tärkeä ja mahdollinen polttoaine esimerkiksi liikenteessä — joukkoliikenteessä, niin kuin edustaja Lyly täällä totesi — mutta sen käyttöpotentiaali on kuitenkin rajallinen, ehkä voi sanoa, että valitettavasti. Meillä olisi sitä kotimaista perää olevaa biokaasua kyllä täällä saatavilla, mutta me emme pysty millään täyttämään sitä koko suomalaisen energiapaletin tarvetta biokaasulla. Mutta siellä, missä sen käyttö on järkevää, totta kai sitä pitää edistää, ja sitä tietysti teemme, niin meidän ministeriöstä kuin sitten maa- ja metsätalousministeriöstä käsin.

Sitten tähän edustaja Harjanteen ajatukseen tämmöisestä laajemmasta huoltovarmuudesta ja varautumisesta tulevaisuuteen: Ajattelen itse aika samalla tavoin. Ehkä tämä olisikin hyvää ajatustyötä sitten, kun jossain vaiheessa — ei nyt varmaan aivan lähivuosina, mutta tulevina vuosina — varmasti pohditaan huoltovarmuusselonteon päivittämistä, joka on täällä eduskunnassa parlamentaarisesti hyväksytty vuonna 2023. Varmastikin tässä lähivuosina sekin tulee uudelleen päivitettäväksi, ja siellä varmasti esimerkiksi tämä synteettisten polttoaineiden huomioiminen olisi erittäin tärkeää. Itsekin ajattelen, että meillä on valtavasti potentiaalia tehdä kotimaista polttoainetta päästöttömällä sähköllä ja sillä, että biogeeninen hiilidioksidi otetaan talteen, näitä yhdistämällä. Ja kun me olemme lukinneet itsemme näiden nestemäisten polttoaineiden käyttöön esimerkiksi lentoliikenteessä paitsi nykyisellä kaupallisella kalustolla, mutta totta kai myös meidän maanpuolustusratkaisu sen varmistaa, että sitä tulemme tarvitsemaan, niin silloin näiden synteettisten polttoaineiden tuominen siihen rinnalle, ennen kuin voidaan kokonaan luopua näistä fossiilispohjaisista liikenteessä, olisi tärkeää ja se, että luodaan sitä kysyntänäkymää myös sinne. Ajattelen, että tämä huoltovarmuusselonteko tulevina vuosina voisi olla yksi työkalu tähän — muitakin varmaan tullaan tarvitsemaan — ja tietysti pyrimme edistämään näitä hankkeita. Niitä investointeja on ikään kuin odottamassa jonkun verran, ja niissä kaikissa on hieman eri syyt, miksi ne eivät nyt ole vielä realisoituneet. Mutta varmaan isossa kuvassa on se, että pystytään luomaan näkymä siitä kysynnästä. Toinen on se, että ne hinnaltaan tulevat hieman lähemmäksi fossiilisia ratkaisuja. Tällekin alkaa olla nyt jo näkymää ja suomalaisia innovaatioita, jotka tämän mahdollistavat. — Kiitos, puhemies.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin talousvaliokuntaan.

8. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi yliopistolain ja ammattikorkeakoululain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 191/2025 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Jussi Halla-aho: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sivistysvaliokuntaan.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 45 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Ministeri Talvitie, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.24 Tiede- ja kulttuuriministeri Mari-Leena Talvitie (esittelypuheenvuoro):

Arvoisa puhemies! Koulutus on vaikuttavin ja parhain investointi niin henkilökohtaiseen kuin yhteiskunnalliseen kehitykseen. Koulutus on keskeinen tekijä niin kulttuuriseen, sosiaaliseen kuin taloudelliseen menestykseen ja hyvinvointiimme vaikuttava tekijä. Koulutus vaikuttaa myös ympäristöasioihin, sillä tarvitsemme uusia ympäristöystävällisiä teknologioita, jotta voimme pelastaa yhteisen planeettamme.

Meillä on ollut jo muutaman hallituskauden yhteinen tavoite: eli vähintään puolet nuorista aikuisista olisi korkeasti koulutettu. On aika myöntää, että Suomen koulutustaso ei kuitenkaan ole noussut vuosiin. OECD-maissa koulutustasoa tarkastellaan korkeakoulutettujen nuorten aikuisten osuudella, ja siinä Suomi on pudonnut kärkisijoilta OECD-maiden keskiarvon alapuolelle.

Tässä hallituksen esityksessä on kyse yhdestä toimenpiteestä koulutustason nostamiseen eli yhden opiskeluoikeuden säännöstä. Se tarkoittaa, että ottaessaan vastaan opiskelupaikan korkeakoulussa opiskelijan tulee luopua aiemmista saman tasoisista tai alemman tasoisista opiskelupaikoista. Yhden opiskelupaikan säännös toteutetaan muuttamalla yliopistolakia ja ammattikorkeakoululakia. Esityksen tavoitteena on vahvistaa nuorten sivistyksellisiä oikeuksia. On tärkeää, että tiedostamme, että vaikka ikäluokat pienenevät, myös koulutukseen osoitettavat voimavarat ovat rajalliset. Koulutustason noston mutta myös oikeudenmukaisuuden kannalta on perusteltua, että mahdollisimman moni, jolla on taidot ja kyvyt sekä motivaatio, pääsisi opiskelemaan korkeakoulussa.

Arvoisa puhemies! Pääministeri Petteri Orpon hallitus käynnisti keväällä 24 edeltäjäni, ministeri Multalan johdolla toimenpidekokonaisuuden, jonka tavoitteena on nostaa koulutustasoa ja sujuvoittaa korkeakoulutuksen opintopolkua. Korkeakouluja on kannustettu muun muassa kehittämään valintakokeita ja siirtohakuja sekä parantamaan läpäisyä, muun muassa tämä on ensi kertaa huomioitu myös korkeakoulujen rahoituskehityksessä 25–28. Näillä ja muilla toimilla pystymme suuntaamaan korkeakoulutusta entistä enemmän niille, joilla ei vielä ole korkeakoulussa opiskelupaikkaa tai korkeakoulututkintoa. Joka vuosi huomattava määrä jo aiemmin opiskelupaikan saaneita hakee uutta opiskelupaikkaa. Vuonna 2024 opiskelupaikan vastaanottaneista noin 6 500:lla oli voimassa oleva muu opiskeluoikeus. Monet uuden opiskeluoikeuden saaneista myös pitävät aiemmat opiskeluoikeutensa, koska ymmärrettävästi opiskelijalla ei ole ollut mitään tarvetta tai syytä luopua aiemmin saamistaan opiskeluoikeuksista.

Yhden opiskelupaikan sääntelyehdotus tarkoittaa, että kun opiskelija ottaa vastaan uuden tutkintoon johtavan opiskeluoikeuden, hänen voimassa olevat saman ja alemman tasoiset opiskeluoikeudet päättyisivät. Esitys ei siis kohdistu ensimmäistä opiskelupaikkaansa hakeviin, vaan niihin, joilla opiskelupaikka jo on. Esityksen keskeisenä tavoitteena on nimenomaan tarjota mahdollisuus korkeakoulututkinnon suorittamiseen entistä useammalle henkilölle, jolla tutkintoa tai opiskeluoikeutta ei vielä ole.

Esitys ei koske niin sanottua ensikertalaisuuskiintiötä, eikä esitys vaikuta näihin kiintiösäännöksiin. Ehdotettu sääntely päinvastoin parantaa ensikertalaisten asemaa, ja sen

Pöytäkirja PTK 8/2026 vp

arvioidaan kohdentavan paikkoja heille nykyistä enemmän, sillä sääntely todennäköisesti vähentää opiskeluoikeuden jo saaneiden hakua toiseen, rinnakkaiseen opiskelupaikkaan.

Nykytilanteessa usean alan yhtäaikainen tutkinnonsuorittamisoikeus voi olla houkutteleva keino kokeilla uutta opintoalaa, mutta opiskelupaikkojen oikeudenmukaisen jakautumisen ja koulutusjärjestelmän kestävyys ja tuottavuuden kannalta se on ongelmallista. Tutkinnon suorittamisen aikana voisi jatkossa hakeutua toiseen koulutukseen tai kokeilla toista opintoalaa. Lisäksi olisi mahdollisuus täydentää osaamistaan sivuaineoikeudella tutkinto-opiskelijaksi hakeutumisen sijaan tai tehdä korkeakoulujen välistä ristiin opiskelua ja hyödyntää avointa korkeakouluopetusta niin kuin nytkin.

Arvoisa puhemies! Esityksen toisena tavoitteena on parantaa myös korkeakoulujen resursointia. Vähentämällä korkeakouluissa vailla aktiivista käyttöä olevia opiskeluoikeuksia ja näistä johtuvaa työtä mahdollistetaan korkeakouluille säästyvien resurssien kohdentaminen koulutustarjontaan ja koulutuksen laadun kehittämiseen. Nykytilanteessa yhteiskunnan ja korkeakoulujen resursseja ei käytetä mahdollisimman tehokkaasti, jos aiemmin saatu opiskeluoikeus on vailla aktiivista käyttöä. Opintosuoritustietojen perusteella näin käy valtaosalle niistä opiskelijoista, joilla on useampia tutkintoon johtavia opiskeluoikeuksia. Vain pieni osa aktiivisesti opiskelee kahta tai useampaa tutkintoa yhtäaikaisesti.

Kolmantena tavoitteena on kannustaa opiskelijoita suunnitelmallisempaan opiskeluun ja keskittymään yhden tutkinnon suorittamiseen ja siten helpottamaan suorittamista tavoiteajassa. Korostan vielä, että alan vaihtaminen olisi mahdollista jatkossakin eikä esitys vaikeuta uuden opiskelupaikan hakemista tai vastaanottamista.

Arvoisa puhemies! Entä sitten kahden tutkinnon suorittaminen? Jatkossa siis toisen saman tasoisen tutkinnon suorittaminen on mahdollista mutta peräkkäin, ei samaan aikaan. Aktiivisille ja lahjakkaille opiskelijoille avoin korkeakouluopetus, sivuaineoikeus ja ristiin opiskelu antavat mahdollisuuksia suorittaa toisen tutkinnon opintoja tutkinto-opiskelun rinnalla, ja suoritettavat opinnot voidaan hyväksilukea toiseen tutkintoon.

Yhden opiskelupaikan muutoksesta on tärkeä kertoa ja viestiä selkeästi tulevan kevään aikana. Tunnistan jo nyt, että se on aiheuttanut epätietoisuutta ja epävarmuutta opiskelupaikan säilymisestä. Siksi on tärkeää ohjauksella ja viestinnällä tehdä erityisesti ensimmäistä opiskelupaikkaansa hakeville tiettäväksi, että muutos ei vaikeuta alan vaihtamista vaan ainoastaan estää useamman tutkinnon suorittamisen yhtäaikaisesti.

Tavoitteena on, että laki tulisi voimaan 1.8.2026. Silti lakeja sovellettaisiin ensimmäisen kerran syksyn 26 opiskelijavalinnassa eli tammikuussa 27 alkavassa koulutuksessa.

Koulutustason nostamisen tarpeellisuudesta on meillä laaja yksimielisyys. Esitys ei vielä yksin vie Suomea kohti sitä, mutta se on yksi esitys niistä tärkeistä toimenpiteistä, joilla etenemme kohti yhteistä tavoitetta. Näillä ajatuksilla mielellään kuuntelen lähetekeskustelua ja vastaan edustajien esiin nostamiin mahdollisiin kysymyksiin. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

16.31 Juha Hänninen kok: Arvoisa puhemies! Sivistys ei ole vain arvo, se on myös turvaa. Korkea osaaminen vahvistaa yhteiskunnan kriisinsietokykyä, työvoiman riittävyyttä ja kansantalouden kantokykyä. Nämä ovat erottamattomat osat arjen

Pöytäkirja PTK 8/2026 vp

turvallisuuttamme. Tavoitteena on nostaa korkeakoulutettujen nuorten osuus mahdollisimman lähelle 50:tä prosenttia. Se ei ole vain koulutuspoliittinen tavoite, vaan se on myös turvallisuuspoliittinen teko. Tänä päivänä Suomessa yli 25 prosenttia korkeakoulujen aloituspaikoista menee hakijoille, joilla on jo opiskeluoikeus tai tutkinto. Samanaikaisesti moni nuori jää ilman ensimmäistä opiskelupaikkaansa. Tämä on ongelma paitsi koulutukselle myös huoltovarmuudelle. Yhteiskunnan selkäranka syntyy siitä, että mahdollisimman moni saa koulutuksen ja osaamisen, joilla Suomea rakennetaan ja puolustetaan. Tähän ongelmaan puututaan nyt.

Arvoisa puhemies! Yhden opiskeluoikeuden sääntö on tässä ratkaiseva keino. Kun jokaisella voi olla kerrallaan vain yksi samantasoinen opiskeluoikeus, vapautuu vuosittain huomattava määrä opiskelupaikkoja heille, joilla ei ole vielä tutkintoa. Se on sivistyksen laajentamista. Mitä laajempi on koulutettujen joukko, sitä vahvempi on yhteiskunnan turvallisuus. Turvallisuus syntyy osaamisesta. Se syntyy opettajista, insinööreistä, sairaanhoitajista, tietoturva-asiantuntijoista ja kaikista heistä, jotka pitävät yhteiskuntaa käynnissä. Kun korkeakoulujen resurssit kohdistuvat aidosti opiskeleviin eikä passiivisiin rinnakkaisopiskeluoikeuksiin, saamme nopeammin valmistuvia ja paremmin työelämään sijoittuvia osaajia. Tämä on suoraan myös talouden ja huoltovarmuuden etu.

Arvoisa puhemies! Tällä esityksellä on selkeä yhteys koko kansallisen turvallisuuden kenttään. Vahva, osaava ja sivistynyt kansakunta on tulevaisuuden paras turvakuu. Siksi tästä uudistuksesta ei pidä ajatella, että se rajoittaisi mahdollisuuksia, vaan päinvastoin: se avaa ovia tuhansille nuorille, joille koulutus on sekä mahdollisuus että turva. Opiskeluoikeudet eivät saa kasaantua harvoille. Sivistys kuuluu aivan kaikille, ja kun se kuuluu kaikille, myös turvallisuus kuuluu kaikille. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hiltunen, olkaa hyvä.

16.35 Pia Hiltunen sd: Arvoisa puhemies! Tässä hallituksen esityksessä taustalla on koulutuksen kasautumisen ehkäisy ja ensikertalaisuuskiintiön kasvattaminen. Sinänsä tavoitteet ovat hyviä, mutta ottaessa huomioon kaikki hallituksen tekemät koulutussektorin uudistukset ja leikkaukset tämä esitys hankaloittaa entisestään jatkokouluttautumista ja alanvaihtoa. Aikuiskoulutustuen alasajo ei myöskään helpota tilannetta.

On erittäin tärkeää, että nuoret saavat riittävän koulutuksen, sillä tänä päivänä ei juuri ole ammatteja, joihin työllistyisi ilman koulutusta. Samalla työelämän murros, jossa ei enää ajatella pysyvän samassa tehtävässä loppuelämänsä, vaatii kuitenkin jatkuvaa oppimista ja osaamisen kehittämistä. Näiden tasapaino täytyisi säilyttää uudistusten yhteydessä.

Nyt ensikertalaisuuskiintiöt ovat jo todella isot. Tämän lain osalta vaikutus tarkoittaisi 2 000 opiskelupaikasta noin 1 500:aa paikkaa lisää ensikertalaisille hakijoille. Hallituksen esityksessä kuitenkin todetaan myös, että koska kyse on erityisesti muutoksista hakukäyttäytymiseen, määrällisen vaikutuksen arviointi on erittäin vaikeaa eikä halutuista tuloksista ole mitään varmuutta.

Arvoisa puhemies! Suomi pärjää vain korkealla osaamisella, joten myös tulevaisuudessa on voitava mahdollistaa monialainen korkea osaaminen. Ristiinopiskelusta, sivuaineiden mahdollistamisesta ja peräkkäisten tutkintojen mahdollistamisesta on pidettävä kiinni ja kehitettävä näitä polkuja entisestään.

Pöytäkirja PTK 8/2026 vp

Arvoisa ministeri! Lakiesitys ei sisällä budjettivaikutuksia. Esityksen mukaan se todennäköisesti ei avaa uusia aloituspaikkoja ja vaikeuttaa lahjakkaiden opiskelijoiden monialaisen osaamisen hankkimista, jota yhteiskuntamme kuitenkin tarvitsee. Miten tämä esityksenne nyt parantaa opiskelijoiden tilannetta?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lohikoski, olkaa hyvä.

16.37 Pia Lohikoski vas: Arvoisa puhemies! Hallituksen esitys yhden opiskeluoikeuden säännöstä on merkittävä muutos. Esityksen mukaan opiskelijan ottaessa vastaan uuden opiskeluoikeuden hänen aiemmat saman- tai alemmantasoiset voimassa olevat opiskeluoikeutensa päättyisivät. Tavoitteena on suunnata aloituspaikkoja niille, joilla ei vielä ole korkeakoulututkintoa tai opiskelupaikkaa, sekä nostaa koulutustasoa. Tavoite on oikea, ja se on tärkeä. On välttämätöntä, että yhä useampi pääsee korkeakouluun ja että koulutustaso Suomessa nousee. Mutta koulutustaso ei nouse rajaamalla mahdollisuuksia, se nousee lisäämällä mahdollisuuksia. Vaikuttava teko hallitukselta olisi jo tekemiensä koulutusleikkausten peruminen. Jos haluamme aidosti parantaa korkeakoulutuksen saavutettavuutta, meidän tulee lisätä aloituspaikkoja ja varmistaa korkeakouluille riittävä ja vakaa perusrahoitus. Rajaaminen ei luo uusia opiskelupaikkoja. Se ei myöskään poista niitä esteitä, jotka estävät monia nuoria hakeutumasta korkeakouluun alun perinkään.

Arvoisa puhemies! On tärkeää ymmärtää, että useamman opiskeluoikeuden samanaikaisesti omaavat opiskelijat ovat pieni vähemmistö. Heidän tilanteensa taustalla on usein epävarmuutta omasta suunnasta, huolta työllistymisestä tai opintoihin liittyviä haasteita. Nuoruuteen kuuluu aivan olennaisesti oman polun etsiminen. Kaikki eivät löydä suuntaansa heti, eikä heidän paineitaan pidä lisätä. Tämä esitys tekee juuri niin. Se lisää nuorten paineita valita ala oikein ensimmäisellä kerralla. Se voi nostaa kynnystä kokonaan aloittaa opinnot, ehkä ei uskallakaan, ja samalla se rajaa sivistyksellisiä perusoikeuksia: oikeutta kouluttautua ja kehittää itseään.

Korkeakoulut ovat jo kehittäneet itse ratkaisuja, jotka helpottavat alan vaihtamista ilman tarvetta useisiin opiskeluoikeuksiin. Hallituksen esitys pyrkiikin nyt ratkaisemaan varsin marginaalista ongelmaa, mutta se voi samalla lisätä korkeakoulujen hallinnollista taakkaa ja opiskelijoiden epävarmuutta. Hyödyt koulutustason noston kannalta ovat hyvin rajallisia, mutta haitat voivat olla merkittäviä.

Arvoisa puhemies! Jos haluamme nostaa koulutustasoa, meidän on katsottava sinne, missä suurin potentiaali on. Ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden siirtyminen korkeakoulutukseen on avainasemassa. Se edellyttää parempaa oppimisen tukea, vahvempaa yleissivistävää opetusta ja riittäviä resursseja. Samalla meidän on tunnistettava ne todelliset esteet, jotka estävät nuoria hakeutumasta koulutukseen. Hallitus on esimerkiksi lisännyt opintotuen lainapainotteisuutta tilanteessa, jossa opintolainat ovat nousseet hurjaa tahtia. Samoin opiskelijat siirrettiin takaisin opintojen asumistuelle, pois yleiseltä asumistuelta. Isot lainat huolestuttavat varsinkin taloudellisesti vaikeasta asemasta tulevia nuoria, ja velkaantuminen on yksi suuri este opiskelulle. Suomen vahvuus on ollut tasa-arvo ja usko koulutukseen. Näistä arvoista meidän pitää kiinni myös nyt. Nuoret tarvitsisivat tulevaisuudenuskoa, mutta tämä esitys ei valitettavasti sitä lisää. [Heikki Autto pyytää vastauspuheenvuoroa]

Pöytäkirja PTK 8/2026 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Vastauspuheenvuoro, edustaja Autto, yksi minuutti, olkaa hyvä.

16.41 **Heikki Autto kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Meillä kaikilla on varmasti se yhteinen tavoite, että yhä useampi nuori suomalainen pääsee opinpolullaan eteenpäin. Toki edustaja Lohikoskihan tunnetaan taitavana retorikkona, mutta vetoaisin kuitenkin oppositioon myös siinä, että emme luo sellaista mielikuvaa, että tämä esitys jotenkin heikentäisi nuorten mahdollisuuksia hakea sitten sitä omaa opinpolkuaan, vaan tämä esityshän vain tarjoaa yhä useammalle nuorelle mahdollisuuden päästä mukaan tutkintoon johtavaan koulutukseen. Jokaisella on mahdollisuus halutessaan hakeutua uuteen koulutukseen, mikäli on kokenut, että ala ei ole itselle oikea, mutta tällä nimenomaan estetään se, että lahjakkaat, järjestelmässä hyvin pärjäävät voivat varastoida itselleen monia tutkintoon valmistavia koulutuksia ja siten blokata joitain muita pois sieltä opinpolulta.

Eli tällä lisätään nimenomaan yhdenvertaisuutta ja sivistyksellistä tasa-arvoa yhteiskuntaan. Tuntuu aika jännältä itse asiassa ikään kuin oikeistohallituksen näkökulmasta toivoa vasemmisto-oppositiolta tällaista, [Puhemies koputtaa] että puhuisimme tämän yhdenvertaisuuden puolesta ja toisimme toivoa suomalaisille nuorille, mitä hallituksen esitys tässä on tuomassa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ja vastauspuheenvuoro, edustaja Lohikoski, ja sitten palaamme listalle.

16.43 **Pia Lohikoski vas** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Täytyy tässä ihmetellä sitä, että kun kuitenkin opiskelijajärjestöt omissa lausunnoissaan hallituksen esitykselle ovat todenneet, että tämä lisää epävarmuutta opiskelijoille, niin ikään kuin se epävarmuus olisi täällä opposition keksimä, kun opiskelijajärjestöt itse ihmettelevät sitä, että tähän ei tuo yhtään uutta opiskelupaikkaa. Tämä ainoastaan asettaa monen opiskelijan epävarmaan tilanteeseen, luo heille tilanteen, jossa on mahdollista, että aiemmin aloitetut opinnot alalla, joka oli ehkä se kakkosvaihtoehto, menevät hukkaan, jos sitten seuraavana vuonna tai tulevana vuonna pääsee sinne enemmän haluamaansa opiskelupaikkaan. Nyt tämä hallituksen esitys ei tuo yhtään uutta opiskelupaikkaa näille nuorille, jotka päinvastoin menettävät sen aiemmin tekemänsä opiskelun.

En usko, että tämä esitys tästä paranee, vaikka kuinka oppositio nyt pakittaisi kannoissaan. Toivotaan sieltä hallituksen riveistä vähän tsemppaamista tähän sisältöön. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Seppänen on poissa. — Edustaja Kaarisalo, olkaa hyvä.

16.44 **Riitta Kaarisalo sd:** Arvoisa herra puhemies! Kiitos ensinnäkin ministerille tästä esittelypuheenvuorosta.

Esityksen keskeisenä tavoitteena on tosiaan kerrottu olevan se, että nostetaan väestön koulutustasoa, erityisesti korkeakoulutettujen nuorten aikuisten osuutta, koulutuksen ja oppimistulosten korkeaa laatua laskematta. Tässä vaiheessa lienee ihan rehellistä todeta, että tämä alkuperäinen 60 prosentin tavoite ei enää nykytiedon valossa ole niinkään

Pöytäkirja PTK 8/2026 vp

realistinen. Meillä on todella paljon tehtävissä ylipäätään tämän osaamistason nostamisen kanssa tässä yhteiskunnassa ihan näistä oppimistuloksista lähtien, mutta siitä huolimatta tästä 50 prosentin tavoitteesta on ehdottomasti pidettävä edelleen kiinni ja sitä tulee aktiivisesti tavoitella. Tämä todella edellyttää merkittävää osaamistason nostoa nykyisestä.

Tavoitteen saavuttamiseksi esityksessä on ajatuksena tarjota mahdollisuus korkeakoulututkinnon suorittamiseen mahdollisimman monelle sellaiselle henkilölle, jolla tutkinto- tai opiskeluoikeutta ei vielä ole, ja tätä tavoitetta voidaan sinänsä pitää kannatettavana. Esityksen tavoitteena on myös vähentää korkeakouluissa vailla aktiivista käyttöä olevia opiskeluoikeuksia ja niistä koituvaa tarpeetonta hallinnollista ja opetussuunnitteluun liittyvää työtä. Hallitus myös lähtee siitä ajatuksesta, että korkeakoulut voisivat tällöin kohdentaa mahdollisesti näitä säästyviä voimavaroja koulutustarjontaan ja koulutuksen laadun vahvistamiseen.

Arvoisa puhemies! Pidän kuitenkin erittäin tärkeänä, että valiokunta kuulee lakiesitystä käsitellessään tarkalla korvalla asiantuntijoita. Lausuntokierroksen aikana esitykseen kohdistettiin myös merkittävää ja painavaakin kritiikkiä, jota mielestäni ei tule sivuuttaa. Lausunnoissa kannatettiin yleisesti esityksen tavoitteita koulutustason nostamisesta, ensikertalaisten aseman parantamisesta, koulutuksen kasautumisen vähentämisestä ja korkeakoulujen resurssien tehokkaammasta käytöstä, mutta monet lausunnonantajat kuitenkin epäilivät, että esitys ei käytännössä johda tavoitteiden saavuttamiseen ja resurssien vapautumiseen automaattisesti ensikertalaisten hyväksi. Useimmat korkeakoulut esimerkiksi arvioivat, että esitys on korkeakouluille hallinnollisesti raskas eikä vaikuta merkittävästi keskeisten sille asetettujen tavoitteiden saavuttamiseen. Monissa lausunnoissa pidettiin opiskelijoiden useampia opiskeluoikeuksia myös loppuviimein hyvin marginaalisena ilmiönä eikä niiden rajoittamisella nähty merkittävästi vaikutettavan tavoitteiden saavuttamiseen.

Nostan esille myös huolen siitä, että esitettyä avoimen korkeakouluopetuksen maksullisuutta ei missään tapauksessa voida pitää tarkoituksenmukaisena kehityssuuntana, vaikka uusi — nyt on pakko suoraan se tässä ääneen todeta — ei tavoite, erityisesti kokoomuksen, ylipäätään korkeakoulutuksen maksullisuudesta suinkaan ole. Tässä on kyse kuitenkin suomalaisessa koulutuspolitiikassa hyvin merkittävästä muutoksesta, mikä vaikuttaisi pienessä maassa perustavanlaatuisella tavalla yhdenvertaisiin mahdollisuuksiin kouluttautua ja nostaa nimenomaan kollektiivisesti, laaja-alaisesti osaamistasoa yhdenvertaisella tavalla, ja mielestäni tätä kehityssuuntaa ei tule edistää edes asteittaisella hivutuksella.

Mutta luotan siihen, että valiokunta kuulee asiantuntijoita ja punnitsee tarkoin tehtäviä ratkaisuja, jotta nämä asetetut tavoitteet itsessään toteutuisivat. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Eloranta, olkaa hyvä.

16.48 Eeva-Johanna Eloranta sd: Arvoisa puhemies! Tämän esityksen tavoitteena on nostaa koulutustasoa, ja tämä tavoite on tietenkin hyvä ja meidän kaikkien yhdessä jakama. Tämä esitys jakaa näitä samantasoisia opiskeluoikeuksia siten, että aiempi opiskeluoikeus päättyy, kun opiskelija ottaa vastaan sen uuden opiskeluoikeuden, ja tämä opiskeluoikeus päättyisi heti, kun uuden paikan ottaa vastaan. Eli opiskelijalle ei jäisi mahdollisuutta saada sitä aiempaa tutkintoa valmiiksi, vaikka edes aiemman tutkinnon tasoisesti, eli ei edes siinä tapauksessa, että se olisi vain vaikka ihan vähäsen kesken. Sitten tietenkin tulee muistaa

Pöytäkirja PTK 8/2026 vp

myöskin se, että me ollaan käytetty jo niitä yhteiskunnan resursseja siihen. Jos tämä opiskelija on opiskellut vaikka kaksi vuotta ja saa uuden paikan, niin nyt se opiskeluaika tavallaan menee hukkaan. Korkeakoulut ovat käyttäneet siihen aikaa, ja opiskelijalla ei ole mahdollisuutta suorittaa sitä missään vaiheessa valmiiksi. Se on tavallaan meidän omien resurssien hukkaamista. Sitten vielä on todettu, että todennäköisesti vain aika vähän korkeakoulujen resursseja tässä sitten vapautuu, mutta toisaalta sitä hallinnollista taakkaa, jota korkeakouluilla on nytkin tarpeeksi, se lisää.

Todellakin on vaikea nähdä, miten tämä nostaa sitä koulutustasoa, eikä tämä tosiaan lisää niitä aloituspaikkoja. Jos siltä kolmannen vuoden opiskelijalta jää opiskeluoikeus pois, niin ei se lisää sinne alkupäähän niitä paikkoja. Ja tosiaan, niin kuin tässä ovat edustajat todenneet, on aika pienestä määrästä, ehkä parista prosentista opiskelijoita, kysymys. Eli on todella vaikea nähdä, miten tämä sitä koulutustasoa nostaisi, elikkä pitäisi nostaa selkeästi niitä aloituspaikkamääriä.

Sitten on myöskin se seikka, että me tarvitaan täällä Suomessa myös monialaista osaamista. Meillä on sellaisia tilanteita, joissa edelleen tarvitaan kaksi korkeakoulututkintoa. Jos ottaa esimerkin vaikka varhaiskasvatuksesta, niin siellä meillä saattaa olla sosionomin tutkintoa suorittava, joka on erikoistumassa varhaiskasvatuksen sosionomin tehtäviin, ja sitten hän aloittaa varhaiskasvatuksen opettajan tutkinnon, jotta hän saavuttaisi pätevyyden vaikka päiväkodin johtajan tehtävään, jota ei voi muuten saada. Meillä on molemmista näistä ammattiryhmistä tosi kova pula, ja nyt sitten sekään ei ole enää mahdollista, kun tämä menee tällä tavalla. Voi olla, että se sosionomitutkinto on ihan vähän vain enää kesken, niin ihan tyhmää lopettaa se sitten kesken.

No, toki, niin kuin ministeri sanoi, kahden tutkinnon suorittaminen on jatkossa edelleenkin mahdollista, mutta se pitäisi tehdä peräkkäin. Meillä on monia opiskelijoita, jotka pystyvät tekemään tehokkaammin ja päällekkäin, jolloin valmistuminenkin kävisi nopeammin, niin minkä takia pitää laittaa tähän estettä tälle asialle. Ja niin kuin sanottu, jopa esityksen perusteluissa on todettu, että nämä vaikutukset ovat epävarmoja. En pitäisi tätä viisaana. Pitäisi ainakin miettiä, olisiko siinä vaikka joku vuoden siirtymäaika, että voit saattaa valmiiksi tai jotain. Tämä ei nyt tunnu kyllä hyvältä näin äkkipäätäen mietittynä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hopsu, olkaa hyvä.

16.51 Inka Hopsu vihr: Arvoisa puhemies! Hallitus perustelee tutkinto-oikeuden rajaamista yhteen tutkintoon kerrallaan sillä, että näin saataisiin korkeakoulujen resursssia kohdennettua ensikertalaisten opiskelupaikkoihin. Korkeakoulut kuitenkin kertovat lausunnossaan, etteivät lakkautetut opinto-oikeudet muutu uusiksi aloituspaikoiksi. Käytännössä hallituksen esitys siis rajoittaa nuorten mahdollisuuksia etsiä omaa polkuaan ja sopivaa alaa. Hallituksen viesti on, että se ei näe tarpeelliseksi mahdollistaa opiskelualan vaihtoa ja monimuotoista, poikkitieteellistä kouluttautumista.

Esityksessä kuvataan, että hallituksen tavoite on nostaa korkeakoulutettujen nuorten aikuisten osuus mahdollisimman lähelle 50:tä prosenttia vuoteen 2030 mennessä, mikä on ollut yhteinen tavoite jo pitkään ja mistä toimet valitettavasti ovat puuttuneet. Tulevaisuudessa meillä olisi tarve päästä lähemmäs OECD:n kärkimaita ja 60 prosentin korkeakoulutusastetta nuorten aikuisten osalta. Koulutustaso ei kuitenkaan nouse keinoilla, joilla oman mielekkään opiskelualan etsimistä rajataan ja vaikeutetaan. Nuorilla

Pöytäkirja PTK 8/2026 vp

on jo nyt aiempaa kovemmat paineet valita heti alussa oikea opiskeluala, ja ensikertalaisuuden painottaminen opiskelijavalinnoissa yhdessä tämän esityksen kanssa on omiaan lisäämään paineita. Myös hallituksen aiemmat toimet jatkuvan oppimisen ja aikuiskoulutuksen rajaamisesta luovat vielä entisestään painetta siihen, että ensimmäisellä valintakerralla pitäisi osua oikeaan. Tilanteessa, jossa opiskelija todella haluaa suorittaa ja kykenee suorittamaan kahta tutkintoa yhtä aikaa, joutuu hän nyt hallituksen esittämässä mallissa opiskelemaan ne peräjäälkeen, eli opintoajat pitenevät. On vaikea ymmärtää, mikä lisähyöty saavutetaan sillä, että opintoja ei pystyisi suorittamaan lainkaan limittäin.

Arvoisa puhemies! Vain alle kolmella prosentilla opiskelijoista on useita opinto-oikeuksia. Näiden taustalla on lukuisia erilaisia elämäntilanteita ja työllistymiseen liittyviä opiskelijan arvioita. Pelkkä opinto-oikeus ei myöskään kuluta korkeakoulujen resursseja. Olennaista on se, suorittavatko opiskelijat näitä opintoja.

Esityksen perusteluissa viitataan Suomen ylioppilaskuntien liiton ja Opiskelun ja koulutuksen tutkimussäätiön Otuksen vuonna 2019 tekemään tutkimukseen, jonka tulosten mukaan useamman opiskeluoikeuden hankkiminen on yleisemmin kytköksissä 1) omien kiinnostuksen kohteiden selkiytymättömyyteen ensimmäisiin opintoihin haettaessa tai niiden muotoutumiseen ensimmäisten opintojen aikana, 2) valmistumisen lähestyessä tärkeiksi nouseviin työllistymiseen liittyviin pohdintoihin ja lisäopintoihin, joita ne edellyttävät, 3) opintoihin liittyviin tekijöihin, kuten opiskeluvaikeuksiin ja lisäksi 4) elämäntilanteeseen, itsenäistymiseen, perheeseen, sosiaalisiin suhteisiin sekä terveyteen liittyviin tekijöihin, jotka vaikuttavat oleellisesti siihen, millaiseksi kunkin opiskelijan opintopolku muodostuu.

Korkeakoulut siis osaavat tällä hetkellä mitoittaa annettavan opetuksen ja aloituspaikat sillä perusteella, kuinka paljon niihin todellisuudessa osallistuu opiskelijoita. Tiukennusten sijaan tarvittaisiin opintojen ohjausta, tukea opintoihin, riittävää opintotukea — työssäkäynti on usein yksi tekijä, joka hidastaa opintojen etenemistä — riittäviä resursseja tukipalveluihin ja opiskelijoiden terveydenhuoltoon.

Jo nykyään moni nuori pitää väli vuosia, koska he haluavat saada opinto-oikeuden juuri haluamastaan koulutusohjelmasta, siis opintojen väli vuosia toisen asteen ja korkeakoulutuksen aloituksen välissä, ja he säästävät näitä ensikertalaispisteitä.

Me ollaan vihreissä esitetty, että ensimmäisen vuoden korkeakouluopinnot 60 opintopisteen suorittamiseen saakka eivät vielä kuluttaisi tätä opiskelijan ensikertalaiskiintiötä, eli silloin olisi kannattavampaa ottaa vastaan se opiskelupaikka, jonka haussa saa, vaikka se ei välttämättä olisi se ensimmäinen ja suosittu vaihtoehto. Tällöin tämä vastaanottamisen kynnyksesi madaltuisi ja opiskelija pääsisi tutustumaan korkeakouluopintoihin ja voisi sitten vuoden jälkeen halutessaan hakeutua vielä uudestaan sille haluamalleen alalle, tai jos vaikka lääkäriksi haluavalle kemian opinnot osoittautuvatkin vuoden aikana mielenkiintoisiksi, niin sitten jatkaa sillä alalla. Lisäksi olemme esittäneet merkittävää lisäpanostusta uusiin aloituspaikkoihin, painottuen juuri tuleviin vuosiin, jolloin sitä hakijasumaa, joka meille on kertynyt näistä opiskelijoista, jotka kerta toisensa jälkeen pyrkivät korkeakouluihin, päästäisiin purkamaan. Tässä työllisyystilanteessa uudet aloituspaikat myös mahdollistaisivat nuorille järkevän opiskelupaikan sen sijaan, että he odottavat työttömyyskorvauksella.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Autto, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 8/2026 vp

16.57 Heikki Autto kok: Arvoisa puhemies! Kun kuuntelee oppositiokollegojen kritiikkiä tätä hallituksen esitystä kohtaan, niin ei voi välttyä siltä, että mieleen nousee filosofi Senecan ajatukset tuolta ajanlaskun alusta. Senecahan pohdiskeli varsin osuvasti sitä, että emme suinkaan opiskele koulua varten vaan elämää varten. Siksi mielestäni tämä taitavana tunnetun ministeri Talvitien esittelemä hallituksen esitys on hyvä, siinä, että yhä useampi nuori suomalainen pääsee tämän hallituksen myötä, mikäli eduskunta tästä lain säätää, elämänpolulla eteenpäin siten, että tutkintoon johtavaan koulutukseen pääsee mahdollisimman moni nuori ja näin sitten myös tutkinnon kautta osoittamaan paitsi sellaisen laaja-alaisen sivistyksen myös osaamisen ja ennen kaikkea sitoutumisen oppimiseen. Varmasti sitten siellä työelämässä tietysti myös sen sivistyksen itseisarvon ohella kaikkein tärkeintä on se osaaminen.

Ja kun tässä on muutamissa puheenvuoroissa käytetty sellaista kieltä, että ikään kuin jotkut tehdyt opinnot menevät vaikka hukkaan, niin ei se niin ole. Ei oppi koskaan ojaan kaada. Kaikki oppi on aina hyvästä. Olennaista on se, että nuoret saavat sen tutkinnon, joka auttaa sitten työllistymään ja joka auttaa elämässä eteenpäin. Ja siksi tämä hallituksen esitys vauhdittaa aivan oikealla tavalla sitä, että suomalaiset nuoret pääsevät tutkintoon johtaviin opintoihin. Toivoisin, että tosiaan viesti olisi nimenomaan se, että nuorilta ei viedä mahdollisuuksia myöskään vaihtaa alaa, mikäli se koetaan tarpeelliseksi, vaan nimenomaan tällä vain tuodaan kaikille tasavertaisemmin niitä mahdollisuuksia. — Kiitos, puhemies. Kannatan puhemiesneuvoston esitystä asian käsittelyn osalta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lyly, olkaa hyvä.

17.00 Lauri Lyly sd: Arvoisa puhemies! Nyt kun ministeri on paikalla, niin kyselen tässä pari kysymystä. Totta kai on hyvä, että halutaan nopeasti ihmiset kouluttaa työuralle ja saada valmistumisia aika nopeasti aikaiseksi, ja toinen, että tätä osaamistason nostoa ja korkeakoulutettujen määrän osuutta kasvattaa väestössä. Ne ovat kaikki hyviä tavoitteita, mutta kysyisin nyt tällä tavalla: Nyt kun meillä tämä ikäluokka, joka meillä menee korkeakouluun, siellä on 2005—2006 ikäluokkia suurin piirtein, niin silloin syntyvyys oli 58 000, abouttiarallaa, ja tällä hetkellä meillä on korkea-asteen aloituspaikkoja ammattikorkeakoulussa 31 000 ja yliopistossa noin 25 000, eli noin 56 000 aloituspaikkaa korkeakoulussa tällä hetkellä. Tämä mietityttää minua tässä nyt, kun me katsotaan tätä meidän ruuhkan syntymistä tähän hakutilanteeseen, että meillä on näin monia paikkoja, joihin haetaan, ja sitten meillä ei kuitenkaan tämä suma lähde eteenpäin. Meillä on ikäluokan verran nyt sitten korkeakoulupaikkoja tälläkin hetkellä, aloituspaikkoja.

Eli mitä tämän osalta pitäisi tehdä? Me ollaan tässä aika paljon tehty nyten sellaisia asioita itse, kaikki täällä, että me ollaan aika iso hakurumba rakennettu tänne korkeakoulujen yhteyteen. Voisikin miettiä, että voisiko sitä jotenkin miettiä uudella tavalla, koska niistä tulee niitä välivuosia aina sitten. Voisiko tätä jollain tavalla eurooppalaisittain viedä, että joissain maissa mennään sinne korkeakouluun ja sitten katsotaan, kuinka siellä pärjätään? Nyt me valmennetaan niitä hakemaan, ja ehkä olisi parempi valmentaa siellä koulutuksessa. Tätä puolta ehkä pitäisi miettiä enempi kuin tätä esitystä tässä.

Sitten edustaja Lohikoski tässä hyvin minusta toi esiin sen, että ammatillisesta koulutuksesta tämä väylä korkeakouluopintoihin pitäisi pystyä pitämään yllä. Meillä on tällä hetkellä toisen asteen aloituspaikkoja 78 000, ja ikäluokka on tuo 58 000—60 000

Pöytäkirja PTK 8/2026 vp

suurin piirtein. Meillä on paikkoja. Nyt kun muistetaan, että syntyvyys on viime vuonna ollut 46 000, niin meillä on koulutuksessa paikkoja, ja nyt pitäisi ehkä enempi keskittyä siihen, että me parannetaan sen koulutuksen laatua ja sitten tätä prosessia, miten ne... [Puhujan mikrofonin sulkeutuu]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Siponen, olkaa hyvä.

17.02 Markku Siponen kesk: Arvoisa herra puhemies! Arvoisa ministeri! Todellakin tämän hallituksen esityksen tavoitteena on nostaa korkeakoulutettujen nuorten aikuisten osuutta mahdollisimman lähelle 50:tä prosenttia vuoteen 2030 mennessä. Kaikki varmasti täällä salissa tiedämme, että pääsy tähän tavoitteeseen ei ole viime vuosina edennyt niin kuin olisi toivottu. Suomi on polkenut paikallaan tässä korkeakoulutettujen määrässä, ja varmasti meillä on yhteinen huoli ja haaste siitä, miten tähän tavoitteeseen päästään.

Nyt tässä käsittelyssä olevassa esityksessä kohdennetaan aloituspaikkoja ensimmäistä tutkintoon suorittaville. Tämän esityksen mukaan opiskelijan saman- ja alemmantasoiset opiskeluoikeudet päättyisivät, jos hän ottaa vastaan uuteen tutkintoon johtavan opiskeluoikeuden. Tämän esityksen keskeisenä tavoitteena on tarjota mahdollisuus korkeakoulututkinnon suorittamiseen mahdollisimman monelle, jolla tutkintoa tai aiempaa opiskeluoikeutta ei vielä ole. Se, mikä on tullut tässä esille, on se, että tämä esitys ei rajoita suoritettavien korkeakoulututkintojen määrää, vaan jatkossakin opiskelijan olisi mahdollista suorittaa useampi korkeakoulututkinto. Ja mikä on tosiaan äärettömän tärkeitä, on se, että jatkossakin olisi mahdollista vaihtaa alaa ja hakeutua opiskelemaan uudelle alalle.

Arvoisa puhemies! Kun arvoisa ministeri on täällä paikalla, kiitokset siitä, niin tässä kohtaa tietysti herää vielä aika paljon kysymyksiä, että miten tämä nyt käsittelyssä oleva esitys sitten todellisuudessa tulisi tehoamaan tähän tavoitteeseen nähden. Siihen esittäisinkin tässä pari kysymystä: Elikkä mihin perustuu oletus, että nämä menetetyt, pois otetut opiskelupaikat toisivat samassa suhteessa uusia aloituspaikkoja? Ja toisena kysymyksenä sitten se, että kuinka monelle opiskelijalle tällä nyt olisi vaikutusta ja vaikuttavuutta, jos tätä opiskeluoikeutta lähdetään rajaamaan. Elikkä kuinka isoon joukkoon tämä sitten todellisuudessa tässä kohtaa vaikuttaisi, koska tämän esityksenkin mukaan nämä lain vaikutukset ovat epävarmoja suhteessa siihen tavoitteeseen? Siitä tietysti ollaan keskustassa myöskin erittäin, tai ei välttämättä, huolissaan, mutta toivotaan, että huomioidaan erittäin tarkasti sitten myöskin se, että jos opiskelija vaihtaa sitä alaa, jatkossa pystyy olemaan tämän esityksen läpi mennessä vain yksi opiskeluoikeus, niin millä tavalla näitä aiempia opintoja, aiempia kertyneitä opintosuorituksia sitten pystytään hyväksilukemaan uusissa opinnoissa.

Me todellakin katsomme, että kun tämä työelämä muuttuu nopeasti, niin jokaisen korkeakoulun tutkintoihin tulisi voida lisätä joustavasti niitä työelämää tukevia ja työllistymistä edistäviä sivuaineita ja pienempiä osaamiskokonaisuuksia. Näitten opintojen ja tutkintojen joustavaa valinnaisuutta ja monitieteistä ristiinopiskelua toisiaan tukevilla tieteenaloilla tulee samaan aikaan edistää ja mahdollistaa, vaikkapa esimerkkinä nyt aineopettaja, joka haluaa työllistyäkseen täydentää opintojaan uusien opetettavien aineiden opinnoilla, saattaa joutua hakemaan kokonaan uudelleen pääaineopiskelijaksi ja vie näin taas paikan ensikertalaiselta opiskelijalta. Eli nämä ovat, arvoisa puhemies, niitä, mihinkä keskustassa halutaan kiinnittää huomiota, ja todellakin siihen, että varmistetaan se

Pöytäkirja PTK 8/2026 vp

alanvaihtajien asema ja kiinnitetään huomiota näiden aiempien opintojen hyväksi lukemiseen.

Arvoisa puhemies! Keskusta käy tätä asiaa vielä läpi valiokuntakuulemisissa, ja katsotaan sitten, päästäänkö tällä esityksellä niihin tavoitteisiin, mitkä sille on asetettu. — Kiitoksia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Talvitie, neljä minuuttia, olkaa hyvä. — Voitte puhua sieltä tai puhujakorokkeelta.

17.07 Tiede- ja kulttuuriministeri Mari-Leena Talvitie: Arvoisa puhemies! Kiitoksia hyvistä nostoista ja kysymyksistä. Lähden nyt poikkeuksellisesti täältä toisesta aikajärjestyksestä.

Ensinnäkin edustaja Siposelle: Tässä hallituksen esityksessä on tosiaan arvioitu, että kun 66 000 paikasta noin 6 000:lla oli jo aikaisemmin opiskelupaikka, joista puolet luopui siitä vapaaehtoisesti, eli reilu 3 000 jäi, ja sitten kun tästä on tehty käyttäytymisvaikutusten arviointia tarkoittaen sitä, että on arvioitu, että noin puolet niistä paikoista pystyttäisiin siirtämään ensikertalaisille — ei tietenkään sillä hetkellä elikkä sinä syksynä, kun he vapauttavat sen aikaisemman, vaan sitten seuraavina vuosina — niin siirtyisi 1 500 paikkaa ensikertalaisille seuraavana vuonna. Kuten siinä hallituksen esityksessä lukee, se on käyttäytymisarviointia, joten ei voi suoraan laittaa, että exactly näin juuri.

Sitten edustaja Lylyltä todella hyvä kysymys. Juuri tästä syystä... Tätä kun on nyt analysoitu, niin me emme pärjää pelkästään sillä, että me lisäämme niitä koulutuspaikkoja. Se ei yksinkertaisesti nosta meidän koulutustasoa. Edellinen hallitus lisäsi 10 500 aloituspaikkaa kolmessa vuodessa. Miten kävi 23 kevään ylioppilaille? Yli 20 000 oli syksyllä vailla opiskelupaikkaa, ja 23 syksyllä aloittaneista joka neljäs oli sellainen, jolla oli jo tutkinto tai kaksi tai kolme paikkaa avoimena. Eli se, että me vain lisäämme korkeakoulun aloituspaikkoja — olemme lisänneet kaikki nämä viimeiset vuodet, kolme hallituskautta — ja meidän ikäluokat pienenevät samassa suunnassa — ei lisää meidän osaamistasoa. Ainoastaan koulutus kasaantuu ihmisille kahden kolmen samantasoisen tutkinnon osalta.

Tämä on myös siellä ammatillisella koulutuksella. En ole siitä vastuussa, mutta dataa kun olen käynyt läpi, niin meillä on aloja, joissa työllistymisvaikutukset ovat 40 prosenttia, ja työllistymisvaikutuksiin ei vaikuta se, minkä tutkinnon on käynyt, vaan lähinnä se, missä kohdassa on tavallaan sen tutkinnon käynyt työmarkkinatilanteeseen liittyen, ja takana voi olla kaksi tai kolmekin ammatillista tutkintoa.

Eli me emme voi ratkaista varsinkaan tämän koulutusjärjestelmän kestävyys osalta sitä niin, että me vain lisäämme niitä aloituspaikkoja. Sen takia me tarvitsemme toimia. Me tarvitsemme tämän toimen, mutta me tarvitsemme myös sen opintosetelin, joka juuri — niin kuin edustaja Lyly hyvin kuvasi tässä — avaa ovia korkeakoulutukselle.

Edustaja Hopsu ja muutamat muut kysyivät ensikertalaisuuden pisteiden vaikutuksesta, ettei se ole liian voimakas. Tässä oli useampi edustaja, joka kysyi siitä, että jos ensikertalaisuuskiintiön vaikutus on liian suuri yhdessä tämän kanssa, niin käykö niin, että ei uskalla ottaa sitä koulutuspaikkaa vastaan. Täällä on sivistysvaliokunnan puheenjohtaja ja useampia edustajia, jotka ovat sivistysvaliokunnan jäseniä: meillä on todella kova tavoite, että tässä tämän vuoden aikana yhdessä saisimme tämän opintosetelin voimaan syksyksi, mikä tarkoittaa sitä, että pystyy opiskelemaan avoimen kautta ja kokeilemaankin

Pöytäkirja PTK 8/2026 vp

sitä alaa eikä menetä sitä ensikertalaisuuspistettä, jos kokee, että ei ole niin varma siitä, että haluaa ottaa sen paikan vastaan.

Sitten tässä tuotiin esiin, että moni tällä hetkellä suorittaa kahta tutkintoa yhtä aikaa. Jos on niin, että opinnot ovat loppuvaiheessa, niin mikään ei estä opintojen suorittamista loppuun ja ottamasta sitä paikkaa vastaan sitten. Minä oikeastaan mietin, että mikä on se kannustin sellaisella henkilöllä, joka haluaa suorittaa sen tutkinnon, mitä nyt suorittaa, hakeutua toiselle alalle kesken tutkinnon, jos kerran aikoo suorittaa molemmat tutkinnot. [Puhemies koputtaa] Näkisin tässä, että ne, jotka suorittavat kahta tutkintoa aktiivisesti — ainakin datan perusteella, [Puhemies koputtaa] mitä on tässä hallituksen esityksessäkin käyty läpi — ovat marginaaliryhmä. Niitä ei ole se 6 000 ja risat. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Keskustelu ja asian käsittely keskeytetään. Asian käsittelyä jatketaan tässä istunnossa muiden asiakohtien jälkeen.

Asian käsittely keskeytettiin kello 17.13.

Asian käsittelyä jatkettiin kello 21.38.

Puhemies Jussi Halla-aho: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn asiakohdan 8 käsittelyä. — Keskustelu. Edustaja Hopsu poissa. — Edustaja Lahdenperä, olkaa hyvä.

21.38 Milla Lahdenperä kok: Arvoisa puhemies! Esityksen ydin on hyvin yksinkertainen: eli korkeakoulutuspaikat pitää kohdentaa mahdollisimman oikeudenmukaisesti ja vaikuttavasti. Tällä esityksellä selkeytetään opiskeluoikeuksia ja otetaan käyttöön yhden samantasoisen tutkintoon johtavan opiskeluoikeuden periaate.

Nykytilannehan on se, että osa opiskelupaikoista on niin sanottuja säilytyspaikkoja, eli saatu opiskeluoikeus pidetään varalla, mutta opintoja ei kuitenkaan edistetä, ja samalla moni ensikertalainen jää kokonaan ilman paikkaa. Tämä esitys ohjaa paikkoja niille, joilla ei ole vielä tutkintoa, ja se tukee koulutuspolkujen sujuvuutta ja nopeuttaa siirtymistä työelämään sekä nostaa myös korkeakoulutettujen määrää. On myös hyvä muistaa, että se ei estä alan vaihtoa eikä estä jatko-opintoja eikä estä kansainvälisiä ja kaksoistutkintoja.

Arvoisa puhemies! Meillä on samaan aikaan pula osaajista, nuoria ilman opiskelupaikkaa ja työmarkkinoita, jotka tarvitsevat tekijöitä. Tässä tilanteessa ei ole perusteltua ylläpitää mallia, jossa tutkintopaikkoja voidaan varastoida. Tämä esitys tuo selkeyttä, tehokkuutta ja oikeudenmukaisuutta. Siksi pidän esitystä perusteltuna ja kannatettavana osana Petteri Orpon hallituksen koulutuslinjaa. Enemmän tutkintoja, sujuvamat polut ja parempi vastaavuus työelämän tarpeisiin. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sivistysvaliokuntaan.

9. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ammattikorkeakoululain ja opintotukilain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 197/2025 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Jussi Halla-aho: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sivistysvaliokuntaan, jolle sosiaali- ja terveysvaliokunnan on annettava lausunto.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Ministeri Talvitie, olkaa hyvä.

Keskustelu

17.13 Tiede- ja kulttuuriministeri Mari-Leena Talvitie (esittelypuheenvuoro):

Arvoisa puhemies! Tässä hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettaviksi ammattikorkeakoululakia ja opintotukilakia. Eli kyse on esityksestä niin sanotuille soteaksoistutkinnoille.

Kokonaisuutenaan tämä muutos on yksi pieni osa niistä keinoista, joilla toteutetaan koulutustason nostoa. Kuten äskeisessäkin esityksessä, yhteisenä tavoitteena on, että nostetaan korkeakoulutettujen nuorten aikuisten osuutta mahdollisimman lähelle 50:tä prosenttia vuoteen 2030 mennessä. Muutos mahdollistaa opiskelupaikkojen tarjoamisen mahdollisimman monelle sellaiselle, jolla ei ole vielä tutkintoa tai opiskeluoikeutta. Ja tämä lakimuutos auttaa jonkin verran myös siinä, koska lakimuutoksella ehkäistään koulutuksen kasautumista.

Toisena tavoitteena on toimeenpanna EU:n ammattipätevyysdirektiiviä, ja siitä siis tulee tämä vaade, että jatkossa kättilön koulutus suoritetaan vasta sairaanhoitajatutkinnon jälkeen. Nykytilanteessa sairaanhoitaja, joka haluaa kouluttautua ensihoitajaksi, kättilöksi tai terveydenhoitajaksi, suorittaa samantasoisien sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkinnon, vaikka hän olisi suorittanut jo sairaanhoitajakoulutuksen. Se vie kuitenkin opiskelupaikan henkilöltä, joka voisi muuten aloittaa suorittamaan ensimmäistä korkeakoulututkintoa.

Ammattikorkeakoululakia ehdotetaan siis muutettavaksi siten, että lakiin lisätään uusi koulutustyyppi. Kyseessä on sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkinnon jälkeen tai sen lisäksi suoritettava ensihoitaja-, kättilö- tai terveydenhoitajakoulutus, ei siis -tutkinto. Vastaavia, jo pitkään käytössä olleita koulutuksia, jotka eivät ole tutkintoja, ovat esimerkiksi erikoislääkärin ja opettajan koulutukset, jotka suoritetaan tutkinnon jälkeen. Uudistuksen jälkeen sairaanhoitajakoulutuksen jo suorittanut, joka haluaa ensihoitajan, kättilön tai terveydenhoitajan tehtäviin, voisi suorittaa pelkän ensihoitajan, kättilön tai terveydenhoitajan koulutuksen. Jatkossa ei siis tarvitsisi enää hakeutua suorittamaan toista kokonaista ammattikorkeakoulututkintoa johtavaa koulutusta.

Arvoisa puhemies! Nuorten toiselta asteelta valmistuvien koulutuspolut on pyritty pitämään uudistuksessa mahdollisimman samanlaisina kuin nyt. Opiskelija suorittaa nelivuotisen koulutusohjelman, joka antaa osaamisen sekä sairaanhoitajaksi että

Pöytäkirja PTK 8/2026 vp

ensihoitajaksi tai terveydenhoitajaksi. Nuorille koulutukseen hakeutuville hakemisessa ei siis näkyisi merkittävää eroa nykytilanteeseen. Sen sijaan sairaanhoitajakoulutuksen jo suorittaneiden koulutuspolku ensihoitajaksi tai terveydenhoitajaksi muuttuu: opiskelija suorittaa terveydenhoitajaksi yksivuotisen 60 opintopisteen koulutuksen tai ensihoitajaksi puolitoistavuotisen 90 opintopisteen koulutuksen.

Myös kättilökoulutukseen voi hakeutua yhtä aikaa sairaanhoitajakoulutuksen kanssa. Kättilökoulutus kuitenkin voidaan suorittaa EU-direktiivin vaatimusten mukaisesti aina vasta sairaanhoitajakoulutuksen jälkeen. Kättilöiden koulutuspolku pitenee muodollisesti nykyisestä neljästä ja puolesta vuodesta viiteen vuoteen. Ja tietenkin tämä koulutuspolun piteneminen tällaisenaan on harmittavaa. Siltä ei kuitenkaan voitu välttyä, koska sairaanhoitajakoulutuksen laajuus on Suomessa kolme ja puoli vuotta ja kättilökoulutuksen laajuus on vuoden 2005 ammattipätevyysdirektiivin nojalla puolitoista vuotta. Suomalaista laadukasta sairaanhoitajakoulutusta ei haluttu heikentää lyhentämällä sitä. Samalla halusimme varmistaa myös sen, että kättilöillä on jatkossakin myös sairaanhoitajakoulutus. Koulutusajan kokonaiskesto kuitenkin lyhenee, jos opiskelija ottaa kättilökoulutuksen sisältöjä sairaanhoitajakoulutuksen vapaavalintaisiin opintoihin, ja näin ollen koulutuksen pituus on neljä ja puoli vuotta.

Arvoisa puhemies! Esitetyt uudet koulutukset eivät ole siis suoria tutkintoja, mutta ensihoitajat, kättilöt ja terveydenhoitajat suorittavat jatkossakin sosiaali- ja terveystieteiden ammattikorkeakoulututkinnon, jonka sisältönä on sairaanhoitajan pätevyys. Tähän sosiaali- ja terveystieteiden ammattikorkeakoulututkintoon liitetään kaksi tutkintonimikettä tai useampi tutkintonimike eli sairaanhoitaja (AMK) -tutkintonimikkeen lisäksi ensihoitaja-, kättilö- tai terveydenhoitaja (AMK) -tutkintonimike. Koulutukset suoritetaan joko sairaanhoitajan tutkintokoulutuksen yhteydessä tai sen jälkeen.

Ensihoitaja-, kättilö- ja terveydenhoitajakoulutus olisi jatkossakin aivan samalla tavalla säänneltyä koulutusta ja niitä järjestettäisiin ammattikorkeakoululakiin lisättävien uusien säännösten nojalla. Uudistuksen tavoitteena on turvata ensihoitaja-, kättilö- ja terveydenhoitajakoulutuksen toteutuminen jatkossakin ammattikorkeakouluissa nykyisen tasoisena laadukkaana ja arvostettuna koulutuksena. Toisin kuin julkisuudessa on nostettu esiin huolia, uudistuksella ei heikennetä koulutuksen laatua tai rahoitusta. Opiskelija voisi koulutuksen suoritettuaan hakea laillistusta terveydenhoitajaksi tai kättilöksi Valvirasta kuten nykyisinkin. Myös ensihoitajakoulutus tuottaisi saman ammatillisen kelpoisuuden.

Arvoisa puhemies! Opiskelijoiden oikeus opintotukeen ja opintolainahyvityksen säilyy samana, ja se turvataan samassa esityksessä lainsäädäntömuutoksin. Opiskelijoiden asema on samanlainen kuin tutkintoon johtavassa koulutuksessa. Ensihoitajat, kättilöt ja terveydenhoitajat saisivat siis jatkossakin laadukasta, laeilla säänneltyä koulutusta, joka johtaa samoihin pätevyyskelpoisuuksiin ja ammattinimikkeisiin kuin aiemmin. Heillä olisi myös oikeus opintotukeen vastaavissa tilanteissa kuin nykyäänkin. Muutoksena olisi koulutuksen keston lyheneminen jo tutkinnon suorittaneille ja kokonaisten tutkintojen koulutuspaikkojen vapautuminen ensikertalaisille.

Viime vuoden lopussa opetus- ja kulttuuriministeriö järjesti sidosryhmille keskustelutilaisuuden uudistuksesta. Olemme myös erikseen kuulleet alojen liittoja. Näissä keskusteluissa on noussut tärkeitä asioita huomioina, ja kiitän siitä palautteesta ja dialogista.

Arvoisa puhemies! Vielä muutama sana ammatillisesta opettajankoulutuksesta. Osana tätä uudistusta ammattikorkeakoululakiin lisättäisiin ammatillisen opettajankoulutuksen

Pöytäkirja PTK 8/2026 vp

asetuksenantovaltuus. Tämä tarkoittaa, että jatkossa ammatilliseen opettajankoulutukseen kuuluvista opinnoista, opintojen rakenteesta ja osaamistavoitteista voidaan säätää asetuksella tarkemmin. Ammatillisen opettajankoulutuksen osalta tehtäisiin tarkennuksia myös muihin lain säännöksiin, osin vastaavasti kuin ensihoitaja-, terveydenhoitaja- ja kättilökoulutusten osalta. Muutoksilla ei ole tarkoitus ammatillisen opettajakoulutuksen osalta muuttaa merkittävästi nykytilaa, vaan tavoitteena on tehdä näkyväksi eri opintojen tuottamaa osaamista sekä säätää kyseisten opintojen osaamistavoitteista, jotta ammattikorkeakouluissa suoritettavien opettajankoulutuksen opintojen sisällyttäminen Suomen tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehykseen olisi jatkossa mahdollista.

Olen valmiina keskustelemaan ja kuuntelemaan edustajien kysymyksiä ja vastaamaan niihin.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Castrén, olkaa hyvä.

17.22 Maaret Castrén kok: Arvoisa puhemies! Olen vuodesta 92 ollut mukana ensihoidon maailmassa ja kehittämässä ensihoitoa, mukana asetuksen kirjoittamisessa, kansallisten hoitolinjausten aikaiseksi saamisessa, ja ensimmäinen ensihoidon professori on minulle aikanaan väitöskirjan tehnyt.

Nyt on aika viedä ensihoito vielä yksi askel eteenpäin. Silloin kun aloitin ensihoitotyön, palomiehet antoivat liuotuslääkkeitä sydäninfarktipotilaille. Se loppui saman tien, kun astuin Mäntsälän pelastuslaitokselle. Tänäpäin olemme keskustelemassa siitä, että ensihoitajien ammattitutkinnon kautta pitää tulla laillistuminen, mikä on todella tärkeä asia. Valiokunnassa keskusteltiin tänäpäin asiantuntijoiden kanssa mutta ensihoidosta varsin vähän.

Ne ensihoitajat, jotka ovat suorittaneet ammattikorkeakoulussa 240 opintopisteen ensihoitajan koulutuksen tai 90 opintopisteen ensihoitajakoulutuksen sairaanhoitajaksi valmistumisen jälkeen, tulisi todellakin laillistaa sairaanhoitajan lisäksi myös ensihoitajina. Ensihoitajan työ sairaalan ulkopuolisessa ensihoidossa on työtä, johon sairaanhoitajakoulutus ei anna riittäviä valmiuksia. Ensihoitaja vastaa usein ainoana terveydenhuollon ammattilaisena kriittisesti sairaan potilaan hoidosta sairaalan ulkopuolella. Hän vastaa sairaalan ulkopuolella kiireettömien potilaiden hoidon tarpeen arvioinnista ja palveluohjauksesta ja niihin liittyvistä päätöksenteosta. Ensihoitaja vastaa myös sairaalan ulkopuolella useista operatiivisten tilanteiden johtamisista viranomaisyhteistyössä.

Kriittisesti sairastuneiden ja vammautuneiden hätätilapotilaiden sairaalan ulkopuolinen ensihoito on erikoisosaamista, jota ei kouluteta vastaavalla tavalla muille terveydenhuollon ammattihenkilöille. Vain laillistettu terveydenhuollon ammattihenkilö saa tehdä hoidon tarpeen arviointia. Hoidon tarpeen arvioinnin osaaminen on keskeinen osa ensihoitajan tehtävää ja edellyttää yleissairaanhoitajan tehtävistä poikkeavaa erityisosaamista siksi, että päätökset tehdään sairaalan ulkopuolella varsin erilaisin rajatiedoin kuin sairaalan tai terveyskeskuksen sisällä. Hoidon tarpeen arvioinnin osaaminen on keskeinen edellytys potilasturvallisuudelle.

Tällä hetkellä ensihoitopalvelussa ensihoitajan nimikkeellä työskentelee hyvin erilaisella koulutustaustalla olevia, ja tämä aiheuttaa sekaannusta ja väärinymmärrystä vastuista, velvollisuuksista ja oikeuksista. Lisäksi moniammatillinen yhteistyö eri

Pöytäkirja PTK 8/2026 vp

viranomaisten kanssa edellyttää, että myös ensihoitajan nimikkeeseen liittyvä osaamisen taso ja vastuualue tehdään näkyviksi ensihoitaja-ammattinimikkeen laillistamisella. Moniammatillinen yhteistyö edellyttää, että ensihoitaja tunnustetaan omaksi laillistetuksi ammatikseen, jotta muut toimijat tietävät selkeästi ensihoitajan osaamisen ja vastuualueet.

Ensihoitaja-ammattinimikkeen laillistaminen on keskeinen tekijä sairaalan ulkopuolisessa potilas- ja työturvallisuuden varmistamisessa, sillä se auttaa takaamaan, että ensihoitajan osaaminen on valtakunnallisesti määriteltyä ja yhtenevää. Nykyinen hajanainen koulutuskenttä muodostaa potilas- ja työturvallisuusriskin sekä lisää vaihtelua potilaalle tarjotun hoidon laadussa, koska ensihoitaja-nimikkeellä voi työskennellä henkilöitä, joiden todellisesta osaamistasosta ei ole varmuutta. Laillistaminen varmistaa, että jokainen nimikettä käyttävä on täyttänyt tietyt koulutus- ja osaamisvaatimukset. Ammattinimikkeen laillistaminen auttaa yleisesti lisäämään luottamusta ensihoitopalveluun, sillä se antaa viranomaisille työkalut valvoa ammatinharjoittajia ja puuttua tarvittaessa epäasianmukaiseen toimintaan.

Yleinen luottamus viranomaisiin on myös keskeinen tekijä yhteiskunnallisen resilienssin ja kokonaisturvallisuuden vahvistamisessa. Ensihoitaja-ammattinimikkeen laillistaminen on käytännön askel kohti hoitokäytäntöjen yhtenäistämistä, hoitotulosten parantamista ja ensihoitajien roolin vahvistamista monialaisessa terveydenhuoltojärjestelmässä.

Olemme puhuneet usein tässä salissakin siitä, että ensihoidolla on yhä merkittävämpi rooli, kun yksiköitä suljetaan ja matkat potilailla hoitoon ovat varsin pitkiä. Nyt on aika ottaa seuraava askel ja katsoa, että ensihoitajan laillistaminen tulee todeksi. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

17.26 Juha Hänninen kok: Arvoisa puhemies! Suomen turvallisuus rakentuu monesta kerroksesta. Yksi niistä on vahva, osaava ja oikea-aikaisesti käytettävissä oleva sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstö. Turvallisuus ei synny vain rajoilta tai viranomaisista. Sitä ovat luomassa myös ensihoitajat, kätilöt ja terveydenhoitajat, jotka ovat yhteiskunnan arjen ja kriisin etulinjassa. Juuri tämän vuoksi käsiteltävänä oleva hallituksen esitys on ennen kaikkea turvallisuutta vahvistava esitys.

Arvoisa puhemies! Sosiaali- ja terveystieteillä on Suomessa pitkäkestoinen ja laaja henkilöstöpula. Se näkyy ensihoidon vasteajoissa, perheiden palveluiden saatavuudessa sekä synnytys- ja äitiyshuollon kuormituksessa. Kun koulutuspolut ovat nykyisin päällekkäisiä ja hitaita, osaavaa henkilöstöä valmistuu liian vähän ja liian myöhään. Tällä uudistuksella puramme juuri näitä esteitä. Jatkossa sairaanhoitajakoulutuksen jo suorittanut voisi pätevöityä ensihoitajaksi, kätilöksi tai terveydenhoitajaksi ilman uuden samantasoisien tutkinnon tekemistä. Jatkossa ensihoitajaksi tai kätilöksi voisi valmistua puolessatoista vuodessa ja terveydenhoitajaksi jopa yhdessä vuodessa sairaanhoitajakoulutuksen jälkeen.

Arvoisa puhemies! Tämä ei ole vain koulutusjärjestelmän tehostamista, se on kriisinsietokyvyn vahvistamista. Ensihoitajat ovat usein ensimmäiset, jotka saapuvat onnettomuuspaikalle. Terveydenhoitajat ovat koulujen ja perheiden turvallisuusverkko. Kätilöt puolestaan turvaavat synnytysten turvallisuuden ja äitiyshuollon jatkuvuuden. Kun koulutuspolut lyhenevät ja selkeytyvät, osaajia valmistuu enemmän ja nopeammin. Tämä

Pöytäkirja PTK 8/2026 vp

lisää pitkällä aikavälillä koko alan työvoiman saatavuutta ja vahvistaa meidän huoltovarmuuttamme myös niillä alueilla, joilla henkilöstöpula on jo akuutti.

Arvoisa puhemies! Turvallinen Suomi tarvitsee toimivan ensihoidon, vahvan äitiyshuollon ja kattavat peruspalvelut. Jokainen näistä aloista kantaa vastuuta ihmishenkien pelastamisesta ja yhteiskunnan toimintakyvystä. Tämä esitys ei ainoastaan selkeytä koulutusjärjestelmää, vaan se turvaa palvelut, joihin kansalaiset luottavat silloin, kun hätä on suurin. Siksi tämä esitys on ennen kaikkea investointi Suomen turvallisuuteen. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hiltunen, olkaa hyvä.

17.30 Pia Hiltunen sd: Arvoisa puhemies! Suomessa on maailman parhaat kätilöt. Opiskelijat ovat nyt opiskelleet sairaanhoitajiksi ja siinä samalla kätilöiksi, jolloin koulutus on kestänyt neljä ja puoli vuotta.

Tämän käsittelyssä olevan esityksen myötä uudistuksen jälkeen opiskeltaisiin ensin sairaanhoitajaksi kolme ja puoli vuotta ja sen jälkeen noin kaksi vuotta lisää kätilöksi. Tämä tarkoittaa siis esityksen mukaan käytännössä pidempää koulutusta, jopa vuodella. Kuitenkaan pätevyys ei nostaisi koulutustasoa eikä parantaisi palkkaa ja tuskin muuttaisi työnkuvaakaan.

Näiden tietojen puitteissa on herännyt laajemminkin huoli siitä, kuka lähtee enää tekemään jatko-opintoja tulevaisuudessa, ja siitä, miten huolehdimme siitä, että meillä olisi edelleen riittävästi päteviä kätilöitä. Koulutuksen kestohan lähentelee tällöin jo lääkäriopintoja.

Arvoisa ministeri, nykyisestä mallista on kuulunut positiivista ammattikorkeakouluilta. Mikä on tämä perimmäinen syy ja tarve nyt tälle uudistukselle? — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kallio, olkaa hyvä.

17.31 Vesa Kallio kesk: Arvoisa herra puhemies! Tämä hallituksen esitys muuttaisi ammattikorkeakoululakia siten, että ensihoitajakoulutus, kätilökoulutus ja terveydenhoitajakoulutus olisivat erilliseen sääntelyyn perustuvia koulutuksia, jotka suoritettaisiin sairaanhoitajakoulutuksen lisäksi. Ensihoitajakoulutuksen ja kätilökoulutuksen tavoitteellinen suoritus aika olisi puolitoista lukuvuotta ja terveydenhoitajakoulutuksen yksi lukuvuosi. Ensihoitaja- ja terveydenhoitajakoulutuksen voisi kuitenkin suorittaa edelleen myös nykyiseen tapaan yhtenäisenä koulutuksena sairaanhoitajakoulutuksen kanssa.

Uudistuksen tavoitteeksi hallitus kertoo, että sairaanhoitajakoulutuksen aiemmin suorittaneet voisivat päteväytyä ensihoitajan, kätilön ja terveydenhoitajan tehtäviin muulla tavoin kuin suorittamalla toisen samantasoisien ammattikorkeakoulututkinnon. Tämä selkeyttäisi ja sujuvoittaisi esityksen mukaan tutkinnon jo suorittaneiden koulutuspolkuja. Samalla se mahdollistaisi tutkintoon johtavan koulutuksen aloituspaikkojen kohdentamisen niille, joilla ei ole vielä korkeakoulututkintoa tai opinto-oikeutta samantasoisien korkeakoulututkinnon suorittamiseen. Ensihoitaja-, kätilö- ja terveydenhoitajakoulutus olisivat opintotukeen oikeuttavaa koulutusta. Opintolainan saaja olisi oikeutettu opintolainahyvitykseen silloin, kun koulutus suoritetaan tavoiteajassa sairaanhoitajakoulutuksen lisäksi.

Pöytäkirja PTK 8/2026 vp

Arvoisa puhemies! Koulutusta tarjoavien tahojen osalta on tuotu esille, että hallituksen esityksessä tulisi huomioida, että säännellystä ensihoitajakoulutuksesta valmistuneet henkilöt laillistetaan ensihoitajiksi. Vastaavasti on tärkeää varmistaa, että terveydenhoitajakoulutuksen suorittanut henkilö käyttää terveydenhoitajan ammattinimikettä ja että laillistaminen ja rekisteröityminen terveydenhoitajaksi tapahtuvat. Erikseen säännellyn koulutuksen osalta ensihoitajan, kättilön ja terveydenhoitajan osaamisen tulisi olla sama kuin tutkintokoulutuksessa. Tällä voidaan varmistaa ammattiin laillistettujen, ammattinimikettä käyttävien, tutkintokoulutuksen ja erikseen säännellyn koulutuksen käyneiden yhdenvertaisuus työelämässä.

Osaaminen tulisi kuvata erikseen säädetyn koulutuksen osaamistavoitteena, joka auttaa aiemmin hankitun osaamisen tunnistamiseksi. Lisäksi tulisi huomioida, että opiskelijoiden opintososiaaliset edut pysyvät samoina kuin nyt. Olisikin hyvä, että muutos huomioitaisiin myös ammattikorkeakoulujen rahoitusmallissa. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kaarisalo on poissa. — Edustaja Eloranta, olkaa hyvä.

17.34 Eeva-Johanna Eloranta sd: Arvoisa puhemies! Uudistuksen tavoite sujuvoittaa ensihoitajan, kättilön ja terveydenhoitajan ammatteihin johtavia koulutuspolkuja siten, että tarve suorittaa useampia samantasoisia tutkintoja vähenee ja jatkuvan oppimisen mahdollisuudet paranevat, on hyvä tavoite.

Ensihoitajan ja terveydenhoitajan osalta esitys on kannatettava. Sen sijaan kättilökoulutuksen osalta esityksen tapa sujuvoittamiseen ei vaikuta kaikilta osin perustellulta tai parhaalta mahdolliselta. Esityksen mukaan kättilökoulutus pitenee viiteen vuoteen, mikä vastaa maisteriopintojen laajuutta, mutta tutkinnon taso ei kuitenkaan nouse ammattikorkeakoulututkinnon tasolta ylemmän AMK-tutkinnon tasolle, mikä sen sijaan olisi perusteltu vaihtoehto. Koulutustaso ei siis itse asiassa nouse.

Tämä, että tutkinnon taso ei nouse YAMKin tasolle, vaikeuttaa muun muassa kansainvälistä liikkuvuutta eikä ole Bolognan prosessin mukainen, elikkä olisi tärkeää, että koulutus tuottaisi ihan automaattisen tunnustamisen EU-alueella. Nyt tämä esitetty malli tekee tämän tunnustamisen hieman hankalammaksi.

Ihmetystä herättää myös se, miksi opintojen laajuutta ei ole ilmaistu opintopisteinä, mikä on normaali tapa, vaan tunteina ja kuukausina, mikä on käytännössä varsin hankalaa esimerkiksi sen vuoksi, että kesäkuukausina on vaikea opiskella. Tosiaankin tutkinnon laajuus on myös epärealistinen suorittaa tavoiteajassa, elikkä hyvin pieneen aikaan pitäisi mahduttaa hyvin paljon sisältöjä. Herää kysymys, että nyt kun kättilökoulutusta uudistetaan, niin minkä takia ei sitten tehdä tämmöistä todellista perusteellista uudistusta niin, että todellakin sitä uudistettaisiin, eikä tämmöisellä hieman epätarkoituksenmukaisella ja ehkä vähän näennäiselläkin tavalla.

Mutta sen sijaan siltä osin kuin tämä hallituksen esitys koskee opintotukilakia, muutokset ovat kannatettavia, eli se, että nämä tutkinnot saa suorittaa pidemmässä ajassa. Elikkä se on hyvä asia, ja siitä kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hopsu, olkaa hyvä.

17.36 **Inka Hopsu vihr:** Arvoisa puhemies! Hallituksen esityksen mukaan ammattikorkeakoululakia muutettaisiin siten, että ensihoitajakoulutus, kätilökoulutus ja terveydenhoitajakoulutus olisivat erilliseen sääntelyyn perustuvia koulutuksia, jotka suoritettaisiin sairaanhoitajakoulutuksen lisäksi. Mielestäni uudistuksen lähtökohdat ovat hyvät, sillä on sekä yksilön että julkisten resurssien käytön kannalta viisasta, että opiskelijoita ei laiteta opiskelemaan pätevyitymisen vuoksi päällekkäisiä samantasoisia tutkintoja, vaan he voivat erikoistua suorittamalla tarvittavat täsmäopinnot. Myös esitykset ammatillisen koulutuksen opetuksen osalta vaikuttavat järkeviltä.

Esityksen pohdintaa herättäväksi kohdaksi muodostuu kuitenkin koulutuksista pisin eli kätilökoulutus. Se sisältäisi jatkossa kolmen ja puolen vuoden sairaanhoitaja (AMK) -tutkinnon ja puolentoista vuoden pätevyitysmiskoulutuksen kätilöksi. Tosiaan tästä puolestatoista vuodesta on jo useampi taho todennut, että siihen ei kyllä se harjoittelu-aika tunnu millään mahtuvan. Tämän esityksen mukaan tämä olisi yhteensä viiden vuoden mittainen, sisällöltään vaativa mutta ei antaisi suorittajalle silti ylempää ammattikorkeakoulututkintoa vaan kaksi alemmaa korkeakoulututkintoa.

Kätilöliitto on painottanut, että kätilökoulutuksen pituus ja laajuus ilman ylemmän tutkinnon statusta heikentävät kätilön ammatin ja koulutuksen vetovoimaa. Vaatimukset ovat kyllä todella kovat: viiden vuoden opiskelu ja sen lisäksi vielä kahden vuoden työkokemusvelvoite siihen väliin ennen kuin voi tätä erikoistumista lähteä tekemään, eli se vastaa aivan korkeakoulujen, yliopistojen maisteritutkintojen kestoa.

Esimerkiksi Ruotsissa kätilökoulutus on puolitoistavuotinen, 90 opintopisteen ylemmän tason jatkokoulutus sairaanhoitajan tutkinnon suorittaneille. Ruotsissa tutkintoa tarjotaan ammattiin tähtäävänä ylemmän tason korkeakoulututkintona, joka vastaa tätä Bolognan prosessin toisen portaatan tutkintoa. Se ei kuitenkaan ole maisterin tutkinto eli vastaa pitkälti suomalaista ylempää ammattikorkeakoulututkintoa.

Hallituksen esitys vaikuttaa mukailevan pitkälti Ruotsin tutkintomallia sillä poikkeuksella, että tosiaan kätilötutkintoa ei lasketa yleemmäksi ammattikorkeakoulututkinnoksi. Meidän on mahdollista Ruotsin mallin mukaisesti pitää tutkintoa ylempänä korkeakoulututkintona, ja oikeastaan haluaisin kysyä hallitukselta, miksi tähän ratkaisuun ei ole päädytty. Voisin kysyä myös, voisiko tätä koulutukseen hakeutumisen kahden vuoden työssäoloa muuttaa tai voisiko sen poistaa. Ruotsissa ammattipätevyysdirektiivin C-mallissa työssäoloa on Suomesta poiketen vain vuoden mittainen.

Asiantuntijalausunnoissa HUS on nostanut esiin myös sellaisen vaihtoehdon, että meillä olisi tällainen alempi AMK-tutkinto, joka olisi kätilötutkinto erikseen, ja sitten siitä voisi vielä jatkaa kätilötutkinnon ylempään AMK-tutkintoon. He nostavat tätä vaihtoehtoa sen vuoksi, että pulaa kätilöistä on, ja on huoli siitä, että nämä pidentyneet tutkinnot entisestään lisäävät tätä kätilöpulaa.

Suomalainen kätilökoulutus täyttää tänä vuonna 210 vuotta. Vuonna 1816 Turkuun perustettiin ensimmäinen kätilökoulu, ja sen myötä Suomessa on pitkä kätilökoulutuksen historia. Se oli myös ensimmäinen naisille suunnattu ammatillinen koulutus. Tämän juhlavuodenkin kunniaksi toivon, että meillä tätä kätilöiden pätevyyttä ja osaamista naisvaltaisessa asiantuntija-ammattissa todella arvostetaan ja pohditaan vielä sitä, voisiko tästä tutkinnosta hyvin kevyesti kehittää myös sen ylemmän korkeakoulututkinnon.

Vielä loppuun haluan nostaa huolen uusien kätilöiden valmistumisen esteistä. Eilen Helsingin Sanomista saimme lukea kahdesta kätilöopiskelijasta, jotka kertoivat, millaista

Pöytäkirja PTK 8/2026 vp

on, kun harjoittelupaikat menevät sekunneissa ja kilpailu on kovaa erityisesti täällä pääkaupunkiseudulla. Opiskelijat tunnistavat, miten tärkeitä harjoittelut ovat täyden ammattipätevyyden saamiselle. Harjoittelupaikkojen pulan ohella haasteita ovat tuoneet hankaluus sovittaa niitä osaksi opintoja. Tosiaan muun muassa Tehy on nähnyt tämän esityksen ongelmana sen, että tähän puoleentoista vuoteen näitä harjoitteluajoja ei pysty sovittamaan, koska harjoittelujen ohjausta ei ole kesäisin kättilöopiskelijoille tarjolla, ja sen takia käytännössä tämä opintojen pituus tulee olemaan se kaksi vuotta, tai näin on arvioitu. Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene teki tällaisen isomman selvityksen sosiaali- ja terveysalan harjoittelupaikkojen pulasta, ja sen selvityksen mukaan on 3 500 opiskelijan valmistuminen viivästynyt sen takia, että näitä harjoittelupaikkoja sotealalle ei löydy, ja toivon, että hallitus kyllä lähtee tätä myös ratkomaan.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Talvitie, kolme minuuttia, olkaa hyvä.

17.42 Tiede- ja kulttuuriministeri Mari-Leena Talvitie: Kiitoksia, arvoisa puhemies! Kiitos edustajille hyvistä kysymyksistä ja nostoista.

Tässä kysyttiin, edustaja Hiltunen kysyi, miksi kättilökoulutuksen osalta tätä kestoa nyt pidennettäisiin, ja vastaus löytyy tosiaan siitä EU:n ammattipätevyysdirektiivistä, joka nyt jatkossa edellyttää, että kättilön koulutus suoritetaan vasta sairaanhoitajatutkinnon suorittamisen jälkeen.

Sitten tässä oli useampi kysymys siitä, miksi kättilökoulutuksesta ei tehdä eikä esitetä tehtävän YAMK-tasosta tutkintoa. No, ensinnäkin siis kättilöiden kouluttaminen YAMK-tutkintoon edellyttäisi kättilökoulutuksen sisältöjen muuttamista. Kun YAMK-tutkinnoille on säädetty edellytyksiä, muun muassa valmiudet tieteellisen jatkotutkinnon suorittamiseen, niin näiden edellytysten lisääminen kättilökoulutukseen pidentäisi siis huomattavasti sitä koulutuksen pituutta. Eli sinne tulisi lisää koulutussisältöjä, joita pitäisi käydä, jos se olisi YAMK-tutkinto. Edustaja Hopsu ihan oikein tuossa totesi, että yksi este on myöskin työssäoloehdon täyttyminen. Mutta siinä ei ole pelkästään se työssäoloehto, eli jos YAMK-tutkintoa haluaa suorittaa, niin tarvitaan vähintään kaksi vuotta työkokemusta. Mutta se ei ole se ainut este, vaan myös ne, mitä toin äsken esiin.

Mutta jatkossa meillä on esimerkiksi nyt korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiotyöskentely ja toimenpiteiden pohtiminen ja työstäminen tämän loppukevään aikana. Tämä YAMK-tutkinnon työssäoloehto on minun mielestäni sellainen asia, jota on syytä tässä miettiä. Kuten edustaja Hopsu toi esiin, siinä on myöskin tällaisia kansainväliseen vertailuun liittyviä asioita, joita on ehkä syytä poistaa.

Ja sitten Eloranta kysyi, miksi tätä ei uudistettu kokonaisuutena. No, silloin ei olisi ollut mahdollisuutta tehdä tässä ajassa tätä muutosta, joka sitten kuitenkin vastaa siihen, että jos me mietitään ammattikorkeakoulututkintoja, joita on suoritettu vuosina 2015—2023, niin nimenomaan terveydenhoitaja-, kättilö- ja ensihoitajapuolella on ollut 16—20 prosentilla jo se edellinen sotealan tutkinto, eli aika laajalla osalla on sitä päällekkäistä koulutusta.

Sitten edustaja Castrén totesi tästä ensihoitajan ammattinimikkeen laillistamisesta, että se on tärkeä, ja Hänninen Suomen turvallisuuden näkökulmasta.

Ja sitten Kallio totesi säännelystä koulutuksesta laillistaa ensihoitaja ja sitten tästä rahoitusmallista. Meillä on korkeakoulujen rahoitusmalli nyt voimassa 25—28, ja osana tätä korkeakoulutuksen ja tutkimuksen [Puhemies koputtaa] visiotyöskentelyä valmistaudutaan sitten siihen vuoden 28 jälkeiseen rahoitusmalliin. — Kiitos.

Pöytäkirja PTK 8/2026 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Keskustelu ja asian käsittely keskeytetään. Asian käsittelyä jatketaan tässä istunnossa muiden asiakohtien jälkeen.

Asian käsittely keskeytettiin kello 17.46.

Asian käsittelyä jatkettiin kello 21.40.

Puhemies Jussi Halla-aho: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn asiakohdan 9 käsittelyä. — Edustaja Siponen, poissa. — Edustaja Lahdenperä, olkaa hyvä.

21.40 **Milla Lahdenperä kok:** Kiitos, arvoisa puhemies! Tämä esitys on meillä sivistysvaliokunnassa juuri käsittelyssä. Tässä on tietysti monenlaisia kannanottoja, mutta nyt tärkein on tämä, että kun meillä on sairaanhoitajia, jotka ovat siis valmistuneet ensihoitajiksi, terveydenhoitajiksi tai kättilöiksi ja haluavat jatkossa vaihtaa sitä omaa koulutussuuntaa elikkä tavallaan täydennyskouluttautua, niin he joutuvat niin sanotusti aloittamaan alusta. He saavat kyllä hyväksiluettua koulutuksen aikana näitä aiemmin suoritettuja opintoja mutta sitten toisaalta vievät sen uuden opiskelijan paikan, koska heillä on jo se tutkinto. He pääsevät nyt sitten jatkossa nopeammin tämän täydennyskoulutuksen tekemiseen eivätkä vie sitä ensimmäistä paikkaa.

Eli toisin sanoen he pystyvät opiskelemaan nopeutetusti siihen toiseen tutkintoon, vuodessa tai puolessatoista vuodessa riippuen siitä, mikä tutkinto on kyseessä. Lisäksi tähän tutkintotodistukseen tulee selkeästi, että he suorittavat sairaanhoitajakoulutuksen, jonka lisäksi he valmistuvat ensihoitajaksi, terveydenhoitajaksi tai kättilöksi. Tämä selkeyttää näitten koulutuksien kokonaisuuksia ja vie sitten uudelleenopiskelussa nopeammin siihen päämäärään. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sivistysvaliokuntaan, jolle sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan on annettava lausunto.

10. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi valtioneuvostosta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 137/2025 vp

Valiokunnan mietintö PeVM 6/2025 vp

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Jussi Halla-aho: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 10. asia. Käsittelyn pohjana on perustuslakivaliokunnan mietintö PeVM 6/2025 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä. — Perustuslakivaliokunnan puheenjohtaja, edustaja Vestman, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 8/2026 vp

Keskustelu

17.46 Heikki Vestman kok (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies!
Perustuslakivaliokunnassa on valmistunut siis mietintö esityksestä laiksi valtioneuvostosta annetun lain muuttamisesta. Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi valtioneuvostosta annettua lakia siten, että siihen lisätään hallituksen arkistoon kuuluvia asiakirjoja koskevaa sääntelyä ja säännökset tehtävään määäämisestä ja siihen liittyvistä menettelyistä. Lisäksi hallituksen esityksessä ehdotetaan lisättäväksi lakiin lainsäädännön arviointineuvostoa koskevaa sääntelyä. Perustuslakivaliokunta ehdottaa, että lakiehdotus hyväksytään muutettuna. Mietintö on yksimielinen.

Ensinnäkin valtioneuvostosta annettuun lakiin lisättäisiin siis säännökset hallituksen arkistosta ja arkistoon tallennettuihin asiakirjoihin kohdistuvasta tutkimusluvasta. Valtioneuvoston kanslia on jo nykyisin ylläpitänyt hallituksen arkistoa, mutta siitä ei aikaisemmin ole säädetty laissa. Valiokunta pitää perusteltuna, että asiasta säädetään laissa.

Perustuslakivaliokunnan saaman selvityksen mukaan hallituksen arkistoa koskevalla sääntelyllä ei pyritä rajoittamaan julkisuusperiaatteen toteutumista. Säännösehdotusten eräät muotoilut saattavat kuitenkin olla omiaan johtamaan toisenlaiseen tulkintaan. Ehdotetun sääntelyn ei ole tarkoitettu merkitsevän, että asiakirjan hallituksen arkistoon tallentamisen perusteella voitaisiin todeta, että asiakirja ei kuulu julkisuuslain soveltamisalaan. Jos hallituksen arkistoon tallennettuun asiakirjaan kohdistuu myöhemmin julkisuuslain mukainen tietopyyntö, käsiteltäisiin se normaaliin tapaan. Käsittelyn perusteella viranomaisen voisi päätyä myös aikaisemmasta poikkeavaan ratkaisuun siitä, onko asiakirja julkisuuslaissa tarkoitettu viranomaisen asiakirja. Se, että jokin asiakirja tallennetaan hallituksen arkistoon, ei siis tarkoita sitä, että asiakirja jäisi julkisuusperiaatteen ja julkisuusperusoikeuden ulkopuolelle.

Valiokunta pitää julkisuusperiaatteen toteutumisen ja rajoittamisen kannalta olennaisena, että hallituksen arkistoon sisältyviin asiakirjoihin voidaan kohdistaa julkisuuslain mukaisia tietopyyntöjä ja näihin vastataan julkisuuslakia soveltaen. On mahdollista, että viranomaisen tekee virheellisen arvion arkistoon tallennettavan asiakirjan luonteesta julkisuuslain perusteella tallentamisen hetkellä, ja näin ollen kysymys asiakirjan luonteesta viranomaisen asiakirjana tulisi olla mahdollista saattaa tuomioistuimen arvioitavaksi. Säännösten sanamuotoja on valiokunnan mietinnössä täsmennetty, jotta sanottu lakiehdotuksen tarkoitus käy selvemmin ilmi lakitekstistä.

Toisena asiana hallituksen esityksessä valtioneuvostosta annettuun lakiin ehdotetaan lisättäväksi 26 d § tehtävään määäämisestä. Perustuslakivaliokunta pitää ehdotettua sääntelyä tarpeellisenä.

Hallintovaliokunta on antanut esityksestä perustuslakivaliokunnalle lausunnon, joka koskee ehdotettua 26 d §:ää. Hallintovaliokunta on ehdottanut muutoksia 26 d §:ään siltä osin kuin kyse on tehtävän määrittelystä, tehtävään määäämisestä lähtökohdista, ilmoittautumismenettelystä, kelpoisuusvaatimuksista ja muutoksenhausta. Perustuslakivaliokunta yhtyy pääosin hallintovaliokunnan lausunnossaan esittämään. Perustuslakivaliokunta ehdottaa hallintovaliokunnan lausuntoon perustuen pykälän muuttamista joiltakin osin. Merkittävin näistä muutoksista liittyy tehtävään määäämiseen ilman virkamiehen suostumusta. Perustuslakivaliokunnan saaman selvityksen mukaan pääsääntöisesti tehtävään määääminen perustuisi virkamiehen suostumukseen ja ilman

Pöytäkirja PTK 8/2026 vp

suostumusta tehtävään määräämisten arvioitaisiin ministeriöissä jäävän määrältään vähäisiksi. Valiokunta ehdottaa kuitenkin, että lakiin otetaan asiasta säännös.

Kolmantena asiana hallituksen esityksessä ehdotetaan lisättäväksi valtioneuvostosta annettuun lakiin säännös lainsäädännön arviointineuvostosta. Lainsäädännön arviointineuvostosta säädetään nykyisin valtioneuvoston asetuksessa. Perustuslakivaliokunta kiinnittää huomiota siihen, että ministeriöissä ennen hallituksen esityksen antamista tapahtuvaa lainvalmistelua säännellään lailla tai asetuksella nykyisellään varsin niukasti. Lainvalmistelua ohjataan pääosin valtioneuvoston piirissä hyväksytyillä ohjeilla, kuten hallituksen esityksen laatimisohejeilla, Lainkirjoittajan oppaalla ja erilaisilla vaikutusten arviointeja koskevilla ohjeilla.

Valiokunnan mielestä nyt arvioitava hallituksen esitys ilmentää lainvalmistelun oikeudellisen sääntelyn lisäämistä. Valiokunta ei ole vakuuttunut, että tällainen kehitys olisi perusteltua, koska siihen kytkeytyy riski lainvalmistelun liiallisesta oikeudellistumisesta. Demokraattisessa järjestelmässä on valiokunnan mielestä olennaisen tärkeää, että lainvalmistelussa keskeisenä elementtinä säilyy lakiehdotusten rooli eduskunnan luottamuksen varassa toimivan hallituksen poliittisten tavoitteiden toteuttamisen välineenä.

Perustuslakivaliokunta pitää mietinnössä tarkemmin esitettyihin näkökohtiin viitaten tarkoituksenmukaisimpana ratkaisuna sitä, että lainsäädännön arviointineuvostosta ei säädetä nyt ehdotetulla tavalla valtioneuvostosta annetussa laissa vaan sääntely jätetään nykyiseen tapaan valtioneuvoston asetukseen.

Hallituksen esityksen perustelujen epäselvyyden vuoksi valiokunta kiinnittää lisäksi erityisesti huomiota esityksessä olevaan pohdintaan siitä, että lakiehdotusten vaikutusarviointien arviointiin keskittyvälle lainsäädännön arviointineuvostolle olisi harkittu annettavaksi toimivaltuuksia puuttua jopa säädösehdoitusten etenemiseen. Perusteluissa kuvattu toimivalta merkitsisi perustuslakivaliokunnan käsityksen mukaan olennaista puuttumista valtioneuvoston perustuslaissa säädettyyn toimivaltaan saattaa lain säätäminen eduskunnassa vireille hallituksen esityksellä, eikä se siten selvästikään tule kyseeseen.

Valiokunta toteaa lisäksi mietinnössä, että lainvalmistelun laatua kehitettäessä huomion tulisi ensisijaisesti keskittyä itse säädöksen ja sitten säädösehdoitusten perusteluihin ja ehdotuksen valtiosääntöoikeudelliseen arviointiin. Lainsäädäntö tulee valmistella perustuslain mukaiseksi ja muuhun oikeusjärjestykseen sopivaksi sekä selkeäksi ja ymmärrettäväksi. Valiokunta on toistanut mietinnössä aikaisemman käsityksensä siitä, että lainvalmisteluprosessissa avainasemassa perustuslaillisten näkökohtien huomioon ottamisessa ovat asianomaiset ministeriöt. Sama koskee valiokunnan mielestä myös lainvalmisteluprosessia yleisemminkin. Valmisteluvaiheessa tapahtuvien puutteiden ja virheiden korjaaminen prosessin myöhemmissä vaiheissa saattaa olla vaikeaa. Valiokunnan mielestä ministeriöiden on huolehdittava, että niissä on riittävän ammattitaitoista, myös perustuslakikysymyksiä tunnistavaa ja tuntevaa henkilökuntaa. Valiokunta kiinnittää lisäksi erityistä huomiota yhteiskunnan peruslainsäädännön valmistelusta, valtioneuvoston lainvalmistelun kehittämisestä ja esimerkiksi laintarkastuksesta huolehtivan oikeusministeriön resursseihin ja mahdollisuuksiin tukea muiden ministeriöiden lainvalmistelua.

Yleiskeskustelu päättyi.

Pöytäkirja PTK 8/2026 vp

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 137/2025 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

11. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi poliisilain 5 a luvun muuttamisesta ja eräksi muiksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 29/2025 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 32/2025 vp

Toinen käsittely

Puhemies Jussi Halla-aho: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 11. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. — Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

Keskustelu

17.54 Juha Hänninen kok: Arvoisa puhemies! Tänään käsiteltävänä oleva lakiesitys vahvistaa sitä työtä, jota Suomi tekee oman turvallisuutensa eteen muuttuneessa maailmassa. Turvallisuuttamme horjuttavat uhkat eivät tule enää vain rajan takaa. Ne ovat monimuotoisia, vaikeasti tunnistettavia ja liikkuvat verkossa vaikutusyrityksissä ja harmaalla alueella. Meidän on taattava oikean tiedon sujuva liikkuminen viranomaiselta toiselle. Lain ei tule olla esteenä tulkinnalliselle työlle erityisesti silloin, kun kyse on vakavimmista uhista, kuten maanpetoksesta, terrorismista tai valtiopetoksesta.

Tällä esityksellä selvennetään niin sanottua palomuurisääntelyä. Siis varmistetaan, että kun suojelupoliisi tai sotilastiedustelu havaitsee uhan, tieto voi siirtyä oikealle viranomaiselle ajoissa ja selkeästi. Silloin viranomaiset voivat toimia, estää rikoksia, suojella ihmisiä ja turvata yhteiskuntaamme. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Elo, olkaa hyvä.

17.56 Tiina Elo vihr: Arvoisa puhemies! Tässä esityksessä ehdotetaan muutettavaksi niin sanottua palomuurisääntelyä eli sääntelyä siviilitiedustelun aikana saadun tiedon luovuttamisesta rikostorjuntaan. Esityksessä arvioidaan, että se voisi parantaa viranomaisten kykyä reagoida kansallisen turvallisuuden uhkiin. Tätä tavoitetta voidaan pitää lähtökohtaisesti kannatettavana. Muuttuneessa turvallisuusympäristössä kansallisen turvallisuuden uhkiin reagointia voidaan pitää välttämättömänä. Kansallisen turvallisuuden puolustamisessa on kuitenkin ensisijaisen tärkeää kiinnittää huomiota sääntelyn perus- ja ihmisoikeusnäkökohtiin ja huolehtia kansalaisten oikeusturvasta.

Esityksessä puhutaan sääntelyn täsmentämisestä, mutta termi on harhaanjohtava. Kyse on melko perustavanlaatuisista muutoksista, joilla laajennettaisiin mahdollisuutta luovuttaa siviilitiedustelun tietoja rikostorjuntaan. Ongelmalliseksi asian tekee se, että siviilitiedustelumenetelmiä ei ole lähtökohtaisesti tarkoitettu rikostorjuntaan. Tietojen luovuttamisessa rikostorjuntaan onkin siten aina kyse poikkeamisesta tietojen käyttötarkoitussidonnaisuudesta. Rikostorjuntaan tietoja voidaan sen sijaan hankkia muun muassa salaisilla tiedonhankintakeinoilla ja pakkokeinoilla. Erona rikosten torjuntaan käytettävien poliisin salaisten tiedonhankintakeinojen ja siviilitiedustelumenetelmien

Pöytäkirja PTK 8/2026 vp

käytön välillä on se, että käytännössä samoja keinoja tai menetelmiä voidaan käyttää tiedustelussa paljon vähemmän edellytyksin kuin salaisessa tiedonhankinnassa. Perustuslakivaliokunta onkin palomuurisääntelyä koskevassa aiemmassa lausuntokäytännössä kiinnittänyt huomiota siihen, että tiedustelutoimintaa ei pidä säännellä siten, että se avaisi tosiasiallisen mahdollisuuden kiertää tai väljentää salaisille tiedonhankintakeinoille tai salaisille pakkokeinoille asetettuja edellytyksiä.

Arvoisa puhemies! Tiedustelumenetelmillä saadun tiedon luovuttamiseen rikostorjunnan käyttöön tulee suhtautua hyvin pidättyväisesti. Tiedustelutoimivaltuuksien laajempi käyttömahdollisuus on katsottu hyväksyttäväksi nimenomaan tiedustelutoiminnan kohteena olevan toiminnan vakavuuden ja rikostorjunnan kohteista poikkeavan luonteensa vuoksi. Palomuurisääntelyn heikentämisessä vaarana on tiedustelun ja rikostorjunnan erottelun murentaminen.

Perustuslakivaliokunta kiinnitti esitystä koskevassa lausunnossaan huomiota siihen, että ehdotettu sääntely tiedon luovuttamisesta muodostuu varsin väljäksi perusoikeuksien rajoittamista koskevan täsmällisyys- ja tarkkarajaisuusvaatimuksen kannalta. Sisäministeriö on täsmentänyt esitystä perustuslakivaliokunnan lausunnon pohjalta, mutta täsmennykset vastaavat nähdäkseni vain osittain perustuslakivaliokunnan esittämään kritiikkiin. Esityksen käsittelyä ja arviointia on osaltaan vaikeuttanut se, että sisäministeriö on valiokuntakäsittelyn aikana esittänyt useita jopa päinvastaisiin suuntiin vieneitä muutoksia.

Arvoisa puhemies! Esitetyt muutokset eivät ole välttämättömiä ja oikeasuhtaisia tavalla, jota perusoikeusrajoituksilta on syytä edellyttää. Vaikka tässä esityksessä olevat perusoikeusrajoitusten täsmällisyyteen liittyvät ongelmat korjattaisiin, tulisi lisäksi esittää konkreettisia perusteita muutokselle, kun ehdotetaan näin syvälle käyviä muutoksia. Pelkästään kansalliseen turvallisuuteen vetoamista ei voi pitää riittävänä, vaan muutosten välttämättömyyden tueksi olisi syytä esittää tietoja konkreettisista ongelmista, joita voimassa oleva laki ja palomuurisääntely ovat aiheuttaneet. Tällaisia esimerkkejä ei kuitenkaan ole riittävässä määrin esitetty.

Arvoisa puhemies! Edellä mainituista syistä esitän, että tämä lakiesitys hylätään.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Vornanen.

18.00 Timo Vornanen tv: Arvoisa rouva puhemies! Olemme tällä kaudella käsitelleet runsaasti viranomaisten tiedonkulkua parantavia lakimuutoksia. Kun puhutaan tiedustelusta ja rikostorjunnasta, meillä on lainsäädännössä tällä hetkellä erikoinen tilanne. Meillä on niin sanottu palomuri, jonka alkuperäinen tarkoitus on ollut hyvä. Tämä tarkoitus on tiedustelun ja poliisin toiminnan pitäminen erillään toisistaan, mutta käytännössä tästä muurista on tullut niin paksu, että se on alkanut haitata viranomaisten perustehtävää eli suomalaisten suojelemista.

Nykyinen laki on liian tulkinnanvarainen. Kuten hallintovaliokunnan mietinnöstä käy ilmi, jopa laillisuusvalvojat ovat olleet eri mieltä siitä, mitä tietoa saa luovuttaa ja mitä ei. Tämä ei voi olla oikein, sillä kentällä tilannekuvan on oltava kirkas, ei juridisen arpomisen sumentama.

Arvoisa rouva puhemies! Tämän lakiesityksen ydin on selkeyttää sitä, milloin suojelupoliisi tai sotilastiedustelu voi antaa tietoa poliisille rikoksen estämiseksi tai selvittämiseksi. Erityisen tärkeä on muutos, joka koskee kansallista turvallisuutta

Pöytäkirja PTK 8/2026 vp

vaarantavia rikoksia, kuten maanpetoksia, vakoilua tai terrorismia. Tähän asti tiedon luovuttaminen on ollut liian tiukasti sidoksissa rikoksen rangaistusmaksimiin, mikä on vanhentunutta ajattelua. Mietinnössä nostetaan esiin se tosiasia, että rikoslaissa rangaistusasteikko kertoo teon moitittavuudesta, mutta se ei kerro teon vaarallisuudesta valtakunnan turvallisuudelle. Esimerkiksi tuottamuksellisen turvallisuussalaisuuden paljastamisesta rangaistus voi olla lievä, sakkoja tai vähän vankeutta, mutta jos väärä tieto vuotaa väärään paikkaan, vahinko Suomen kansalliselle turvallisuudelle voi olla massiivinen. Olisi järjetöntä, jos suojelupoliisi istuisi tämän tiedon päällä eikä voisi varoittaa rikostorjuntaa vain siksi, että pykälässä lukee liian pieni vankeusuhka. Kun tämä ongelma korjataan listaamalla lakiin nimenomaisesti ne teot, joista tiedon on kuljettava, tämä asia saadaan nykyaikaiselle tasolle.

Arvoisa puhemies! Tällä esityksellä ei edistetä poliisivaltiota vaan toimivaa oikeusvaltiota. Suojelupoliisi hankkii tiedon uhkista, mutta vastoin arkijärkeä sillä ei ole samoja toimivaltuuksia kuin poliisilla. Jotta uhka voidaan pysäyttää, tiedon on siirryttävä poliisille.

Kannatan lämpimästi tätä lakiesitystä ja hallintovaliokunnan mietintöä. Maailma on muuttunut, ja meidän lainsäädäntömme on vastattava siihen todellisuuteen, jossa turvallisuusviranomaiset toimivat tänä päivänä. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Rintamäki.

18.03 Anne Rintamäki ps: Arvoisa puhemies! Käsittelyssämme olevalla hallituksen esityksellä on perimmäisenä tarkoituksena vastata kysymykseen, onko suomalaisella poliisilla riittävät keinot suojata suomalaisia vai jätämmekö viranomaiset kädet sidottuina tilanteessa, jossa rikollisuus kovenee ja kansainvälistyy. Meillä perussuomalaisilla lähtökohta on selvä. Valtion ensimmäinen ja tärkein tehtävä on huolehtia omien kansalaistensa turvallisuudesta. Turvallisuus ei ole mikään sivujuonne vaan koko hyvinvointiyhteiskunnan perusta. Ilman sisäistä turvallisuutta ei ole toimivia kouluja, ei yritystoimintaa, ei arjen rauhaa.

Poliisilain 5 a luku koskee salaisia tiedonhankintakeinoja. On tosiasia, että vakava rikollisuus, kuten järjestäytynyt rikollisuus, huumekauppa, ihmiskauppa ja terrorismiin kytkeytyvät ilmiöt, toimii yhä useammin verkossa, suljetuissa viestintäkanavissa ja kansainvälisissä verkostoissa. Jos viranomaisten toimivaltuudet laahaavat perässä, rikolliset voittavat kilpajuoksun. Hallituksen esityksessä vahvistetaan poliisin mahdollisuuksia estää ennalta vakavia rikoksia. Tämä on oikea suunta. Perussuomalaiset eivät hyväksy sellaista ajattelua, jossa rikoksen uhrin oikeudet jäävät toissijaisiksi suhteessa rikoksenteijän yksityisyydensuojaan. Uhrin näkökulma on nostettava keskiöön.

Arvoisa puhemies! Samalla on selvää, että toimivaltuuksien tulee olla tarkkarajaisia ja valvottuja. Olemme oikeusvaltio, emme mielivaltainen järjestelmä. Hallintovaliokunnan tekemät täsmennykset valvonnan ja oikeusturvan vahvistamiseksi ovat perusteltuja. Emme saa kuitenkaan ajautua tilanteeseen, jossa byrokratia halvaannuttaa poliisin operatiivisen toiminnan. Opposition vastalause, joka sisältää ehdotuksen esityksen hylkäämiseksi tai kaventamiseksi, on tässä turvallisuustilanteessa vastuuton. Se antaa kuvan, että ideologinen epäluulo viranomaisia kohtaan on tärkeämpää kuin kansalaisten arjen turvallisuus. On pakko kysyä, mikä on vaihtoehto: jätetäänkö poliisi ilman nykyaikaisia keinoja siksi, että pelätään periaatteellisesti toimivaltuuksien laajentamista? On hyvä

Pöytäkirja PTK 8/2026 vp

muistaa, että rikolliset eivät epäröi käyttää uusia teknologioita. Miksi siis Suomen valtion pitäisi vapaaehtoisesti rajoittaa itseään enemmän kuin se on välttämätöntä?

Arvoisa puhemies! Turvallisuuspolitiikka ei saa olla sinisilmäistä tai naiivia. Suomi on muuttunut, ja myös turvallisuusympäristömme on muuttunut. Meidän on uskallettava tunnustaa se.

Perussuomalaisille on tärkeää, että viranomaisilla on todelliset mahdollisuudet puuttua vakaviin uhkiin ajoissa eikä vasta sitten, kun vahinko on jo tapahtunut. Tämä ei ole vastakkainasettelua turvallisuuden ja perusoikeuksien välillä. On kysymys siitä, miten turvaamme suomalaisten oikeuden elää ilman pelkoa. Siksi suhtaudumme esitykseen myönteisesti, kuitenkin tarkasti valvontaa ja rajauksia seuraten. Sen sijaan vastalauseen linja, jossa turvallisuus asetetaan toissijaiseksi, ei saa meidän tukeamme.

Arvoisa puhemies! Suomalaiset ansaitsevat valtion, joka seisoo heidän puolellaan. Tässä asiassa se tarkoittaa sitä, että viranomaisilla on riittävät ja ajantasaiset valtuudet suojella Suomea ja suomalaisia.— Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kontula.

18.07 Anna Kontula vas: Arvoisa puhemies! Vastaan ensin edustaja Rasinkankaalle, joka vaikutti kovin hämmentyneeltä vastalauseen johdosta. [Anne Rintamäki: Rintamäki!] — Aah, anteeksi, [Anne Rintamäki: Ei haittaa!] Rintamäelle.

Kysehän ei ole vain rikollisista ja uhreista ja näiden kohtelun välisestä tasapainosta, vaan kysymys on myös lukuisista sivullisista ihmisistä, sellaisista ihmisistä, jotka eivät päädy rikoksen uhreiksi eivätkä ole itse syyllistyneet rikokseen, mutta jotka sattuvat olemaan väärässä paikassa väärään aikaan, tuntemaan väriä henkilöitä tai muodostamaan perhesiteen väärän henkilön kanssa, kaikkien näiden ihmisten perusoikeuksista. Se, mitä kuvasitte puheenvuorossanne ideologiseksi, on itse asiassa vahvasti sidottu meidän perusoikeusjärjestelmään, ei suinkaan mihinkään vasemmistolaiseen tai vihreään ideologiaan, ellette sitten ajattele, että meidän perustuslakimme on vihervasemmistolainen.

Samalla haluaisin muistuttaa, että myös huonosti harkitut valtaoikeudet viranomaisille, mutta erityisesti väkivaltamonopolia hallitseville viranomaisille, ovat turvallisuusriski. Tämän takia meillä on aina pyrkimys tasapainoon perusoikeusrajoitusten ja toisaalta erilaisten valtaoikeuksien välillä. Nyt tässä kohtaa me, jotka olemme vastalauseetta olleet laatimassa, olemme sitä mieltä, että se tasapaino ei toteudu. Ottaen huomioon, kuinka vakavasta asiasta tässä esityksessä on kyse ja kuinka pitkään keskusteluun palomuurisääntelystä se kiinnittyy, esitystä leimaa hämmästyttävän huono valmistelu. Se näkyy itse esityksen riittämättömissä perusteluissa, mutta se näkyy myös siinä, että esityksen valiokuntakäsittelyn aikana ministeriö toi lukuisia erisuuntaisia ja moneen kertaan asiaa puurouttavia esityksiä valiokunnalle siitä, mihinkä suuntaan tässä nyt pitäisi sitten edetä. Silloin kun on kysymys näin keskeisistä, tärkeistä asioista, olisi hyvä, jos asiat tehtäisiin alusta alkaen hyvin, pohdinnat olisivat alusta alkaen kohdillaan, ja ainakin sitten siinä vaiheessa kun ongelmia havaitaan, niihin suhtauduttaisiin vakavasti, ja viimeistään siinä vaiheessa sitten asia saisi sen ansaitsemansa huomion.

Edelleen tässä nyt tähän saliin päätyneessä versiossa, lukuisten versioiden joukossa, puuttuu perusoikeusrajoitusten edellyttämä täsmällisyys ja puuttuvat muutostarpeen

Pöytäkirja PTK 8/2026 vp

konkreettiset perustelut, jotka kumpikin ovat vähintäänkin kohtuullisia vaatimuksia silloin, kun mennään hyvin pitkälle ihmisten yksityisyydensuojaan.

Arvoisa puhemies! Kannatan edustaja Elon tekemää hylkäysesitystä. Tämän esityksen keskeinen ongelma on, että tiedustelumenetelmiä ei ole tarkoitettu rikostorjuntaan ja esitys murentaa oleellisesti näiden kahden välistä palomuuria, eikä esitys anna perusteita tällaiselle muutokselle.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Rasinkangas.

18.11 Merja Rasinkangas ps: Arvoisa rouva puhemies! Käsitlemme hallituksen esitystä, hallintovaliokunnan mietintöä, jonka tarkoituksena on selkeyttää poliisilain palomuurisäännöksiä. Kyse ei ole uusien tiedusteluvaltuuksien luomisesta vaan siitä, että jo laillisesti hankittu tieto voidaan tarvittaessa luovuttaa toimivaltaiselle viranomaiselle, kun kyse on maanpetos-, valtiopetos- tai terrorismirikoksesta. On välttämätöntä, ettei epäselvä sääntely estä suojelupoliisia tai sotilastiedustelua luovuttamasta tietoa keskusrikospoliisille tai muulle viranomaiselle tilanteissa, joissa rikos on tehty tai on vielä estettävissä. Kansainvälisen turvallisuuden suojaaminen ei saa kaatua tulkinnanvaraisuuksiin.

Arvoisa puhemies! Esityksessä täsmennetään myös uusia rikostiedon luovutustarkoituksia, kuten kansallisen turvallisuuden suojaaminen. Tämä on keskeistä yhteisen tilannekuvan muodostamisessa ilman oikea-aikaista tiedonvaihtoa. Viranomaiset eivät kykene toimimaan tehokkaasti. On tärkeää korostaa, että tiedot vastaanottava viranomainen käyttää aina omia, laissa säädettyjä toimivaltuuksiaan.

Lisäksi esityksessä mahdollistetaan henkilötietojen luovuttaminen puolustusliitto Natolle laissa säädetyin edellytyksin. Turvallisuusympäristössä, jossa uhat ovat yhä kansainvälisempiä, yhteistyön on oltava sujuvaa myös kumppaneiden, kuten Naton, kanssa.

Arvoisa puhemies! Tällä hallituskaudella on perussuomalaisen sisäministeri Rantasen johdolla tehty ansiokasta työtä viranomaisten toimivaltuuksien parantamiseksi ja viranomaisten yhteistyön helpottamiseksi muun muassa tiedonsiirtoa helpottamalla. Itsekin poliisitaustaisena voin sanoa, että nämä kaikki lakiuudistukset ovat todella tarpeen. Mietinnössä kerrotaan, että valiokunnan saaman selvityksen mukaan ehdotettu lainsäädäntö parantaa rikostietojen luovuttamisen osalta nykytilaa poliisin näkökulmasta. Tämä on erittäin hyvä asia.

Näillä sanoin pidän esitystä perusteltuna, kannatettavana ja Suomen turvallisuutta vahvistavana. — Kiitos.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

12. Kannabis lailliseksi, säännellyksi ja verolle

Kansalaisaloite KAA 2/2024 vp

Valiokunnan mietintö LaVM 18/2025 vp

Pöytäkirja PTK 8/2026 vp

Ainoa käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 12. asia. Käsittelyn pohjana on lakivaliokunnan mietintö LaVM 18/2025 vp. — Keskustelua. Edustaja Eerola, olkaapa hyvä.

Keskustelu

18.14 **Juho Eerola ps** (esittelypuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Esittelen nyt tosiaan siis aiheeseen liittyen lakivaliokunnan mietinnön, mutta sitä ennen kiitän kansalaisaloitteen tekijöitä. Näitä on aina virkistävää käsitellä, olipa itse mitä mieltä tahansa itse asiasta.

Tässä mainitussa kansalaisaloitteessa ehdotetaan ryhtymistä lainvalmisteluun, jolla kannabiksen laittomuus kumottaisiin ja se korvattaisiin siten, että kannabiksen käyttö, hallussapito, omatarveviljely, valmistus ja myynti sallittaisiin ikärajoin. Valmistukselle ja myynnille ehdotetaan luotavaksi muihin, jo ennestään laillisiin päihteisiin rinnastuva sääntelyjärjestelmä. Lisäksi tämä kansalaisaloite sisältää kannabiksen osalta ehdotuksia liittyen verotukseen, maatalouteen ja rekisterimerkintöihin.

Lakivaliokunta toteaa, että kansalaisaloite on sinänsä ajankohtainen ja kytkeytyy maailmalla käytävään keskusteluun kannabiksen asemasta ja huumausainepolitiikan mahdollisista muutostarpeista. Lakivaliokunta ei kuitenkaan kannata kansalaisaloitteessa tarkoitettua laillistamista ja aloitteen mukaisen sääntelyjärjestelmän luomista, eikä laillistamisen tarkempaan arviointiin ja selvittämiseen ole valiokunnan näkemyksen mukaan perusteltua nyt ryhtyä.

Valiokunta ei pidä todennäköisenä, että kannabiksen saatavuutta lisäämällä voitaisiin vähentää kokeilijoiden ja käyttäjien määrää. Päinvastoin saatavuuden kasvu voi johtaa kulutuksen ja sitä myöten myös haittojen kasvuun väestötasolla. Edelleen lakivaliokunta katsoo, että aloitteen tavoitteet haittojen vähentämisestä ja lasten ja nuorten suojelemisesta tulee pyrkiä tavoittamaan muilla keinoin. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan kansalaisaloitteessa tarkoitettu laillistaminen ei olisi myöskään nykyisen EU-lainsäädännön mukaista.

Lakivaliokunta ehdottaa, että kansalaisaloitteeseen sisältyvä ehdotus lainvalmisteluun ryhtymisestä siis hylätään.

Siltä osin kuin kyse olisi kannabiksen käytön rangaistavuuden poistamisesta lakivaliokunta toteaa, että se on melko hiljattain arvioinut tätä asiaa aiemman kansalaisaloitteen yhteydessä, jossa siis ehdotettiin kannabiksen käytön rangaistavuuden poistamista. No, tuolloin muutamia vuosia sitten lakivaliokunta ei puoltanut tässäkään kansalaisaloitteessa ehdotettua. Valiokunta ei pitänyt myöskään tarpeellisena ryhtyä selvittämään yleisesti kaikkien huumeiden rangaistavuudesta luopumista. Lakivaliokunta siis katsoo, että yhteiskunnallisessa tilanteessa, jossa nyt ollaan, ei ole sittemmin tapahtunut tältä kannalta sellaisia merkittäviä muutoksia, joiden myötä kannabiksen tai sitten muidenkaan huumeiden käytön rangaistavuutta olisi perusteltua arvioida eri tavoin kuin tässä valiokunnan aiemmassa mietinnössä.

Rouva puhemies! Lakivaliokunta kiinnittää huomiota siihen, että huumeiden käytön ja siitä aiheutuvien haittojen vähentämisessä on keskeisessä asemassa tietenkin myös tämä ennaltaehkäisevä työ, valistus ja varhainen puuttuminen. Syrjäytymisen estäminen eri

Pöytäkirja PTK 8/2026 vp

käytettävissä olevin keinoin on myöskin tärkeää. Lakivaliokunta näkee ja katsoo, että on täysin selvää, että huumeiden käytön haittojen vähentämisessä on joka tapauksessa keskeisessä roolissa ennen muuta muu kuin rikoslainsäädäntö. Keskeistä on hoitoonpääsyn mahdollisuudet ja sosiaali- ja terveystalvelujen saatavuus.

Sitten lopuksi, arvoisa rouva puhemies, mainitsen, että tämä käsittely lakivaliokunnassa tämän asian osalta, niin kuin aina muittenkin asioitten osalta, oli oikein rakentavaa, mukaan lukien nämä asiantuntijakuulemiset, joita meillä runsaasti oli. Lopputulos ei ollut täysin yksimielinen, vaan vasemmistoliitto ja vihreät tekivät tähän mietintöön vastalauseen, ja niitä perusteita varmaan sitten tulevissa puheenvuoroissa kenties kuulemme. — Kiitokset.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Mennään puhujalistaan. — Garedew, olkaa hyvä.

18.19 Kaisa Garedew ps: Arvoisa puhemies! Lakivaliokunta niittasi eduskunnan kannan: kannabista ei laillisteta — ainoa oikea päätös. Kannabis on vaarallinen huume, jonka käyttöä ei tule edistää millään tavoin. Kannabiksen käyttö on yleistynyt räjähdysmäisesti. Osittain tämä voi johtua siitä, että kannabiksen polttamisesta saa helposti median välityksellä sellaisen kuvan, että se olisi harmitonta tai jopa hyödyllistä touhua. Laillistaminen antaisi saman signaalin. Tämä on täysin väärä käsitys, joka tulisi tehokkaasti saada kitkettävä varsinkin nuorten mielikuvista.

Mietinnössä kerrotaan, että kannabiksen aiheuttamat psykoosit ovat lisääntyneet. Näistä psykoosiin joutuneista joka kolmas sairastuu myöhemmin skitsofreniaan. Sairauteen liittyvä harhaisuus, vainotuksi tulemisen tuntemus ja olemattomien äänien kuuleminen ovat oireita, joita kukaan ei varmasti haluaisi kokea.

Nuoruudessa kannabis vaikuttaa aivojen kehitykseen ja mielenterveyteen. Kannabiksen käyttö suurentaa myös keuhkosityövän ja keuhkoputkentulehduksen riskiä. Se voi laskea kehon lämpötilaa sekä nostaa sydämen sykettä ja verenpainetta. Kannabiksen käyttö raskausaikana on yhteydessä komplikaatioihin ja voi aiheuttaa lapselle myöhemmin tarkkaavuus- ja käytösongelmia.

Kannabis heikentää huomiokykyä, työmuistia, motorista koordinaatiokykyä ja reaktionopeutta. Liikenneonnettomuuksien riski luonnollisesti näiden myötä kasvaa, mikäli liikenteeseen lähdetään kannabista käytettyään.

Kannabiksen käyttö voi aiheuttaa myös ahdistusta, vainoharhaisuutta, levottomuutta ja kuolemanpelkoa. Kannabiksen käytön tiedetään olevan yhteydessä myös sosiaaliseen eristäytymiseen, koulunkäynnin ja työelämän ulkopuolelle jäämiseen sekä muihin sosiaalisiin haasteisiin. Tämä ei siis todellakaan ole mikään leikin asia — tai siis leikitään lasten ja nuorten terveydellä ja heidän tulevaisuudellaan.

Kannabis aiheuttaa tietysti myös riippuvuutta. Kaikkein alttiimpia sekä haittavaikutuksille että riippuvuuden kehittymiselle ovat tietenkin nuoret.

Arvoisa puhemies! Kiitos lakivaliokunnalle kannabiksen laillistamista ajaneen kansalaisaloitteen hylkäämisestä. Kannabis on huumausaine, eikä Suomi kaipaa yhtään enempää huumeongelmia. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kaunistola.

Pöytäkirja PTK 8/2026 vp

18.23 **Mari Kaunistola kok:** Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Lakivaliokunnan puheenjohtaja Eerola esitteli hyvin ja kattavasti lakivaliokunnan kantaa asiaan. Oma kantani on valiokunnan jäsenenä myöskin selkeä: meidän ei tule laillistaa kyseistä huumetta. Meillä nimittäin on valmiiksi jo monen monta murhetta.

Yhä nuoremmat ajautuvat huumeiden pariin jo tämänhetkisen helpon saatavuuden vuoksi. Saatavuutta helpottavat muun muassa netin anonyymi verkkokauppa sekä kotikasvatettu kannabis. Samalla käytön lisääntyminen johtaa huumausaineiden kaupan ja maahantuonnin määrän kasvuun. Emme voi helpottaa saatavuutta entisestään laillistamalla kannabista ja hyväksymällä yhteiskunnan tasolla sen käyttöä.

Sytä sille, miksi kannabista ei tule laillistaa, on lukuisia.

Ensinnäkin kyse on terveydestä. Kannabista tunnutaan usein vähättelevän mietona huumeena tai päihteenä. Tutkimukset kuitenkin osoittavat sen vaikuttavan merkittävästi erityisesti nuorten aivojen kehitykseen. Säännöllinen käyttö myös lisää riskiä mielenterveysongelmiin, kuten ahdistukseen, masennukseen ja jopa psykooseihin. Nuorena aloitettu kannabiksen käyttö voi jopa moninkertaistaa riskin sairastua myöhemmin psykoosisairauteen. Lisäksi tutkimusten mukaan noin kolmasosalle kannabiskyösoin vuoksi hoidossa olleista kehitty myöhemmin skitsofreniaa. Kyse on siis vakavista sairauksista, joita emme voi vähätellä.

Poliisin arjessa huumeidenkäyttö näyttäytyy konkreettisesti juuri esimerkiksi häilytyksinä liittyen nuorten väkivaltaisuuteen tai ahdistuksen aiheuttamaan itsetuhoiseen käyttäytymiseen. On selvää, että emme voi yhteiskuntana hyväksyä päätöstä, joka todennäköisesti kasvattaisi näitä ongelmia, lisäisi nuorten pahoinvointia sekä kuormittaisi terveydenhuoltoa entisestään.

Toisekseen laillistaminen normalisoisi kannabiksen käyttöä. Kyse on huumeesta. Kun jokin aine muuttuu lailliseksi, kynnys sen kokeilemiseen madaltuu erityisesti nuorten keskuudessa. Yleinen hyväksyttävyys tulisi lisäämään kannabiksen käyttöä ja laajentamaan käyttäjäpiiriä hyväksyttävyyden ja tarjonnan lisääntyessä. Erityisen huolestuttavaa on entistä nuorempien huumausaineiden käytön ja levittämisen lisääntyminen. Samalla käytön lisääntyminen johtaa maahantuonnin ja huumekaupan määrän kasvuun.

Kyse on siis siitä, millaisia mielikuvia luomme huumeidenkäytöstä ja millaisia signaaleja annamme etenkin yhteiskunnan lapsille ja nuorille. Huumeisiin kytkeytyvien toimenpiteiden tulee keskittyä päihderiippuvaisten henkilöiden hoitoonohjaukseen, hoitoonpääsyn helpottamiseen sekä huumeiden käytön, maahantuonnin ja levittämisen vähentämiseen eli kaikkeen päinvastaiseen kuin mitä kannabiksen laillistamisesta seuraisi.

Kolmanneksi yhteiskuntamme turvallisuudessa huumausaineongelma on keskeinen turvallisuushuoli sisäisen turvallisuuden kentällä. Poliisiurani aikana olen nähnyt monia huumekuolemia ja vielä enemmän näihin kuolemiin ja huumeisiin kytkeytyviä ilmiöitä: väkivaltaa, terveysongelmia ja syrjäytymistä. Huumeisiin linkittyä monia muitakin rikollisuuden muotoja, joiden kitkeminen muuttuisi entistä vaikeammaksi kannabiksen laillistamisen myötä. On huomioitavaa, että lakialoite heikentäisi poliisin mahdollisuuksia rikosten selvittämisessä ja lisäksi valmiudet järjestäytyneen rikollisuuden sekä vakavan rikollisuuden torjumisessa heikkenisivät. Yhteiskunnan tehtävä on suojella kansalaisiaan, ei lisätä riskejä.

Arvoisa rouva puhemies! Kaiken tämän vuoksi seison lakivaliokunnan päätösehdotuksen takana kansalaisaloitteen hylkäämisestä. Meidän ei tule antaa

Pöytäkirja PTK 8/2026 vp

pienintäkään signaalia siitä, että huumausaineiden käyttö olisi yhteiskunnallisesti hyväksyttävää ja harmitonta. Huumerikollisuus on myös lähtökohtaisesti aina piilorikollisuutta, mikä vaikeuttaa ilmiötä entisestään. Poliisille rikollisuudesta paljastuu vain jäävuoren huippu. Poliisi tekeekin hartiavoimin töitä torjuakseen huumeiden aiheuttamia ongelmia ja rikollisuutta, mutta tähän tarvitaan myös moniammatillista yhteistyötä ja nimenomaan poliittista tahtotilaa kitkeä kaikki huumeet, kannabis mukaan lukien, katukuvasta.

Kannabista ei tule laillistaa nyt, eikä sitä tule laillistaa tulevaisuudessa. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen.

18.28 Juha Hänninen kok: Arvoisa puhemies! Kannabisaloite on hylättävä. Kiitän kuitenkin kansalaisaloitteen tekijöitä aktiivisuudesta ja perusteellisesta työstä. On arvokasta, että suomalaiset osallistuvat yhteiskunnalliseen keskusteluun ja haastavat meitä päättäjiä arvioimaan lainsäädäntöä avoimesti. Tässä asiassa lakivaliokunta on kuitenkin tehnyt hyvin perustellun ja viisaasti harkitun ratkaisun, ja haluan tuoda esiin, miksi sen johtopäätökset ovat oikeita ja turvallisuuden näkökulmasta välttämättömiä.

Arvoisa puhemies! Suomessa huumeiden käytön ja jakelun ympärille on vuosien varrella muodostunut vakavaa ja määrätietoisesti toimivaa järjestäytyynyttä rikollisuutta. Lakivaliokunta on tuonut esiin, että kannabiksen käytön ja saatavuuden lisääntyminen todennäköisesti kasvattaisi myös huumausainerikollisuuden toimintaedellytyksiä. Saatavuuden kasvaessa kysyntä kasvaa, ja juuri sitä kautta rikolliset verkostot vahvistuvat. Valiokunnan mukaan lailliset markkinat eivät poistaisi laitonta markkinaa vaan voisivat jopa antaa sille uusia mahdollisuuksia kätkeytyä laillisen toiminnan lomaan. Tämä ei ole tavoittelemaamme turvallisen arjen suuntaa.

Arvoisa puhemies! Valiokunta nostaa lisäksi esiin myös vakavat terveyshaitat. Tutkimusten mukaan kannabiksen käyttö erityisesti nuorilla lisää psykiatrisen hoidon tarvetta, psykoosin riskiä ja riskiä syrjäytyä koulutus- ja työpoluilta. Eikä pidä sivuuttaa sitä, että suurin osa kansainvälisistä tutkimuksista osoittaa huumausaineiden käytön lisääntyneen laillistamisen myötä. Erityisen huolissani olen siitä, kun nuorten huumausaineiden käyttö lisääntyy. Se tarkoittaa lisääntyviä huumeiden varjoja, jotka kulkevat kannabiksen mukana, kuten altistumista kovemmille aineille, riskikäyttöä ja verkostoitumista rikollisten kanssa. Turvallinen arki syntyy siitä, että pystymme pysäyttämään tämän kehityksen, ei siitä, että normalisoimme vaarallisten päihteiden saatavuutta.

Arvoisa puhemies! Lakivaliokunta on ollut tässä asiassa viisas ja vastuullinen. Se perustelee päätöstään selkeästi. Kansalaisaloitteessa ehdotettu malli ei olisi EU-oikeuden mukainen. Se ei vähentäisi haittoja, eikä se turvaisi lapsia ja nuoria terveelliseen elämään. Lisäksi valiokunta muistuttaa, että hoitoonpääsyn vahvistaminen ja ennaltaehkäisy ovat tehokkaampia ja humanimpia keinoja kuin rangaistusten poistaminen tai markkinoiden laajentaminen.

Meidän velvollisuutemme on turvata suomalaisille turvallinen arki kouluissa, kaduilla ja kodeissa. Se tarkoittaa, että otamme huumeisiin liittyvät riskit tosissamme ja ehkäisemme niitä kaikilla mahdollisilla keinoilla.

Pöytäkirja PTK 8/2026 vp

Rikollisuuden, terveyshaittojen ja nuorten altistumisen kannalta tämä aloite ei edistä turvallisuutta. Siksi kannatan lakivaliokunnan esitystä ja katson, että valiokunta on tehnyt tässä asiassa vastuullisen ratkaisun. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Mattila.

18.32 Hanna-Leena Mattila kesk: Arvoisa rouva puhemies! Keskustelu kannabiksen vapauttamisesta herättää vahvoja tunteita. Olen kansanedustajavuosien aikana osallistunut kannabiskeskusteluihin muutaman kerran ja ilmaissut niissä selkeästi kielteisen suhtautumiseni kannabiksen käytön vapauttamiseen. Olen saanut osakseni pääasiassa ymmärrystä mutta myös pieneltä sinnikkäältä joukolta varsin käsittämätöntä palautetta.

Myönnän reilusti, että huumeiden vastainen asenteeni kumpuaa lapsuuden perheittäni kohdanneista järkyttävistä kokemuksista. Huumeet tuhosivat veljeni elämän ja sen myötä myös vanhempieni elämän. Tiedän siten omakohtaisesti, että huumeiden käyttäminen ja sen seuraamukset eivät rajoitu pelkästään käyttäjiin itseensä vaan myös heidän läheisiinsä. Kavahdan siksi ajatusta edistää millään tasolla huumeiden tai muiden päihteiden käyttöä Suomessa.

Haluan kuitenkin kiittää kansalaisaloitteen tekijöitä heidän laatimastaan aloitteesta, koska on hyvä, että aika ajoin käydään läpi tämä keskustelu, toimiiko nykyinen huume- ja päihdepolitiikka ylipäättänsä Suomessa. Moni haluaa aidosti vähentää haittoja ja auttaa ihmisiä, jotka kamppailevat päihteiden kanssa. Se tavoite on yhteinen, ja juuri siksi on katsottava kokonaisuutta rauhallisesti ja rehellisesti.

Arvoisa puhemies! Niissä maissa, joissa kannabis on laillistettu, se ei ole korvannut alkoholia. Se ei ole vähentänyt juomista vaan tullut sen rinnalle. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että yhä useampi käyttää useampaa päihdettä. Suomessa päihdehaittojen hoitoon kuluu jo nyt useita miljardeja euroja vuodessa. Nämä rahat ovat pois muusta terveydenhuollosta, vanhustalvetaista ja lasten tuesta. Jos lisäämme yhden laillisen päihteen lisää, emme poista vanhoja ongelmia vaan lisäämme uuden niiden päälle. On myös tärkeää sanoa ääneen, että ei ole olemassa vaarattomia huumausaineita. Jokainen niistä voi aiheuttaa riippuvuutta, mielenterveysongelmia, syrjäytymistä ja rikoksia. Kaikki eivät tietenkään ajautu ongelmiin, mutta lainsäädäntöä ei pidä tehdä niiden varaan, joilla menee hyvin. Se pitää tehdä niiden suojelemiseksi, jotka ovat haavoittuvimmassa asemassa, eli nuorten, mielenterveysongelmista kärsivien ja niiden, joiden elämäntilanne on muutenkin vaikea.

Olen erityisen huolissani siitä, miten asenteet ovat muuttuneet. Mediassa puhutaan huumeiden viihdekäytöstä kuin kyse olisi harmittomasta kokeilusta tai se olisi jopa trendikästä. Rikollisista tehdään tarinoita, joissa huumekauppa näyttyy jännittävänä elämäntapana. Samaan aikaan näemme, että yhä nuoremmat ajautuvat rikokseen helpon rahan houkuttelemisena. Pahimmillaan aikuiset rikolliset käyttävät alaikäisiä hyväkseen. Tätä kehitystä ei voi katsoa sivusta.

Kannabiksen vapauttamista perustellaan usein sillä, että rangaistavuus estää hoitoon hakeutumista. Todellisuudessa suurin este avun saamiselle on usein syvä riippuvuus, häpeä tai se, ettei ihminen koe vielä tarvitsevänsä apua. Laillistaminen ei poista näitä inhimillisiä esteitä. Sen sijaan se voi madaltaa kynnystä kokeilla myös niitten nuorten kohdalla, jotka ovat tähän asti pysyneet erossa huumeista juuri siksi, että ne ovat laittomia.

Pöytäkirja PTK 8/2026 vp

Arvoisa puhemies! Lainsäädäntö ei ole vain tekninen sääntökokoelma, vaan se on myös viesti. Kun jokin kielletään, yhteiskunta sanoo, että tämä ei ole riskitöntä, tämä ei ole suositeltavaa. Jos kannabis vapautettaisiin, viestittäisiin väistämättä, että sen käyttö on hyväksyttävää. Se vaikuttaisi asenteisiin, ja asenteet vaikuttaisivat tekoihin.

On esitetty, että käyttörikoksesta tuleva poliisin merkintä sulkee nuorilta ovia. On totta, että nuorten tulevaisuus on turvattava, mutta joskus poliisin puuttuminen voi olla myös pysäyttävä hetki, herätys, joka estää vakavammat ongelmat myöhemmin. Lievästä käyttörikoksesta ei seuraa rikosrekisteriä, eikä poliisin tietojärjestelmä ole mikään huumerekisteri vaan osa normaalia rikosasioiden käsittelyä.

Väite siitä, että laillistaminen lopettaisi huumausainerikollisuuden, kuulostaa houkuttelevalta. Todellisuudessa rikollisuus harvoin katoaa näin yksinkertaisesti. Alkuvaiheessa kysyntä todennäköisesti kasvaisi, kun uutuudenviehätys houkuttelisi kokeilemaan. Se toisi hyötyä myös katumarkkinoille. Ammattirikollisille huumekauppa on liiketoimintaa, ja he etsivät aina uusia tapoja tehdä voittoa.

Arvoisa puhemies! Kiitän hallitusta, että se on tehnyt panostuksia ennaltaehkäisyyn erityisesti lasten ja nuorten kohdalla. Panostuksia tarvitaan mielenterveyspalveluihin, kouluihin, nuorisotyöhön ja myös verkkoon ja someen, missä nuoret viettävät aikaansa. Myötätuntoinen ja ennaltaehkäisevään toimintaan panostava päihdepolitiikka tarkoittaa ennen kaikkea sitä, että tuemme ihmisiä ajoissa, puutummme ongelmiin varhain ja suojelemme nuoria siltä, mikä voi viedä heiltä tulevaisuuden. Siksi katson, että kannabista ei tule vapauttaa Suomessa. Meidän tehtävämme on rakentaa yhteiskuntaa, jossa mahdollisimman harva ajautuu päihdeongelmiin, ei sellaista, jossa riskejä lisätään. [Perussuomalaisten ryhmästä: Hyvä puhel!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Harjanne.

18.39 Atte Harjanne vihr: Arvoisa puhemies! Kiitos valiokunnan puheenjohtajalle mietinnön esittelystä. Kansalaisaloite kannabiksen laillisen aseman muuttamisesta on jälleen kirittänyt suomalaista päihdepoliittista keskustelua eteenpäin. Kiitos aloitteen tekijöille. Kansalaisaloitteen ehdotukset ja niiden tueksi esitetyt perustelut ovat varteenotettavia ja pääosin kannatettavia. Asiaa olisi kuitenkin selvitettävä huolella ennen varsinaista lainvalmisteluun ryhtymistä.

Laillistamiskokemukset verrokkimaista ovat pääosin tuoreita, ja tietoa näistä maista karttuu kaiken aikaa. Eri maiden päihdekulttuureissa on myös eroja, ja laillistamisen toteutuksen yksityiskohdat vaihtelevat maittain. On silti joka tapauksessa tärkeää seurata kansainvälistä kehitystä avoimin mielin. Sisäministeriö on arvioinut valiokunnalle, että kansalaisaloitteen sääntelymalli lisäisi merkittävästi kannabiksen yleistä hyväksyttävyyttä ja kulutusta. Kokemukset muun muassa Saksasta ja Kanadasta eivät kuitenkaan tue tällaista näkemystä, vaan laillistamisen vaikutukset käyttöön ovat olleet maltillisia. Huomionarvoista on, että Saksassa nuorten kannabiksen käyttö on jatkanut laskuaan laillistamisesta huolimatta.

Usein huolena esitetty kannabiksen yhteys vakavaan rikollisuuteen on ainakin osin nimenomaan seurausta käytön ja kaupan laittomuudesta. Kannabiksen laittomuus ylläpitää myös sen yhteyttä muihin, vaarallisempiin huumausaineisiin, kun kannabiksen käyttäjät päätyvät tekemisiin rikollisten tahojen kanssa, jotka kauppaavat myös muita aineita.

Pöytäkirja PTK 8/2026 vp

Arvoisa puhemies! Nykyinen rangaistuksiin perustuva huumausainepolitiikka ei ole onnistunut vähentämään huumausaineiden käyttöä tai niistä aiheutuvia haittoja, kuten täällä on käyty läpi. Sen sijaan kriminalisointi aiheuttaa monia ongelmia. Se johtaa käyttäjien leimautumiseen, vaikeuttaa hoitoon hakeutumista ja hoidon järjestämistä ja sitoo viranomaisten resursseja tehottomasti. Rangaistavuus perustuu paternalistiseen kriminalisointiin, joka suojelee henkilöä häneltä itseltään. Kuitenkin rangaistusten seuraukset voivat olla käyttäjille jopa haitallisempia kuin itse käyttö.

Kannabiksen laillistaminen tuskin poistaisi laitonta kauppaa kokonaan, mutta pienentäisi sen osuutta markkinasta ja näin ollen heikentäisi rikollisten ansaintamahdollisuuksia. Samalla se heikentäisi kannabiskaupan yhteyttä vakavampaan rikollisuuteen. Verotulot puolestaan auttaisivat rahoittamaan kannabiksen haitoista yhteiskunnalle koituvia kustannuksia. Sääntely toisi mukanaan myös tehokkaan ikärajakontrollin.

Huumausaineiden käytön kriminalisointia on valiokunnan kuulemisessa perusteltu myös muiden rikosten torjunnalla. Yksittäisen käyttäjän tai pienen myyjän kiinni saaminen harvoin kuitenkaan paljastaa merkittäviä rikollisia rakenteita ja saattaa itse asiassa vaikeuttaa näytön hankkimista vakavammista rikoksista: toisin kuin todistajalla ei käyttörikoksesta epäillyllä ole totuudessa pysymisen velvollisuutta esitutkinnassa tai oikeudenkäynnissä. Käytön kriminalisointi vain siksi, että se antaa poliisille välineitä muuhun rikostorjuntaan, ei ole lähtökohtaisesti asianmukainen kriminalisointiperuste.

Arvoisa puhemies! En kannata aloitteen hyväksymistä sellaisenaan. Tarve sääntelymuutoksille ja niitä pohjustavalle laaja-alaiselle selvitystyölle huumausaineiden dekriminalisoinnista ja säännellyn laillistamisen mahdollisuuksista on kuitenkin ilmeinen. Selvitystyön tulisi kattaa nykyisen lainsäädännön ajantasaisuus, sen hyödyt ja haitat sekä erilaisten sääntelymallien vaikutukset. On tärkeää arvioida myös muiden huumausaineiden dekriminalisoinnin vaikutuksia, sillä eri aineiden riskit ja terveyshaitat vaihtelevat suuresti. Tämän selvitystarpeen ovat tuoneet esiin myös useat valiokunnan kuulemat asiantuntijat. Huomionarvoista on, että tarkempaa selvitystä on peräänkuulutettu myös aloitteeseen kriittisesti suhtautuvien asiantuntijoiden taholta. Selvitystyön rinnalla tulisi aloittaa dekriminalisoinnin valmistelu ja kannabiksen lääkinnällisen käytön esteiden poistaminen. Myös hampun raaka-aine- ja elintarvikekäytön haasteita ja niiden ratkaisuja tulisi selvittää.

Arvoisa puhemies! On aika siirtyä kohti ennaltaehkäisevää, sosiaali- ja terveydenhuollon keinoja painottavaa päihdepolitiikkaa. Se ei tarkoita huumemyönteisyyttä vaan humanaa, tutkittuun tietoon pohjaavaa, vastuullista päätöksentekoa.

Toivon, että jokainen kansanedustaja pohtii omaa kantaansa itsenäisesti ja että eduskuntaryhmät antavat arvon tälle itsenäiselle pohdinnalle ja vapauden äänestää salissa sen mukaisesti. Kyseessä on kansalaisaloite, joka ei liity hallitusohjelmaan.

Esitän hyväksyttäväksi vastalauseen mukaiset neljä lausumaehdotusta:

”1. Eduskunta edellyttää, että oikeusministeriö asettaa laajapohjaisen työryhmän laatimaan huumausainepolitiikan kehittämisestä kokonaisvaltaisen selvityksen, joka kattaa myös kannabiksen laillistamisen vaikutusten ja mahdollisten sääntelyratkaisujen arvioinnin.

2. Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy valmistelemaan huumausaineiden käytön rangaistavuudesta luopumista.

Pöytäkirja PTK 8/2026 vp

3. Eduskunta edellyttää, että hallitus varmistaa kannabiksen lääkinnällisen käytön mahdollisuuden sitä tarvitseville.

4. Eduskunta edellyttää, että hallitus varmistaa hampun sujuvan raaka-aine- ja elintarvikekäytön ja -tuotannon edellytykset.”

Nämä eivät ole mitenkään erityisen dramaattisia tai radikaaleja ehdotuksia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Vornanen, olkaa hyvä.

18.44 Timo Vornanen tv: Arvoisa rouva puhemies! Taidanpa aloittaa päästämällä kuulijakunnan jännityksestä: en kannata kannabiksen enkä minkään muunkaan huumausaineen laillistamista. [Perussuomalaisten ryhmästä: Hyvä! — Aki Lindén: Valtava yllätys!] — Juuri näin. — Tämä ei ole pelkkä periaatteellinen kysymys, vaan kyse on ihmisten terveydestä ja turvallisuudesta. Valiokunnan saama asiantuntijaselvitys vahvistaa ne huolet, joita olen jo aiemmin vuosien ajan esittänyt. Vaikka julkisessa keskustelussa kannabista yritetään usein vähätellä, tosiasiat kertovat toista tarinaa. THL:n ja muiden asiantuntijatahojen mukaan kannabiksen käyttö on suorassa yhteydessä vakaviin mielenterveyden häiriöihin. Erityisen hälyttävä on tieto siitä, että kannabispsykoosiin sairastuneista joka kolmas sairastuu myöhemmin skitsofreniaan. Kanadassa toteutetussa tutkimuksessa skitsofreniatapaukset kolminkertaistuivat kannabiksen laillistamiseen liittyvän tutkimusjakson aikana. En voi mitenkään päättäjänä hyväksyä nuortemme altistamista tällaisille riskeille.

Arvoisa rouva puhemies! Aloitteessa esitetään kannabiksen laillistamisen perusteena poliisin resurssien vapautuminen ja verotulojen kasvu. Lakivaliokunnan mietintö kuitenkin murentaa nämä väitteet. Sisäministeriön mukaan laillistaminen ei poistaisi laittomia markkinoita vaan saattaisi jopa vahvistaa järjestäytyneen rikollisuuden toimintamahdollisuuksia, kun valvonta vaikeutuu ja kynnys kokeiluun laskee. Myöskään toivottuja verotuloja ei saada ilman massiivisia investointeja uusiin valvontamekanismeihin. Tämän vuoksi on harhaa kuvitella, että laillistaminen olisi taloudellinen pikavoitto. Sen sijaan meidän on korjattava nykyisen järjestelmämme valuvikoja, joista keskeinen on resurssien puute. Meidän on vahvistettava hoitoonohjausta ja varmistettava, että päihdepalvelut ovat saavutettavissa ennen kuin ongelmat kärjistyvät. Samalla meidän on annettava viranomaisillemme — poliisille, Tullille, Rajavartiolaitokselle — todelliset mahdollisuudet ennaltaehkäistä huumausainerikollisuutta.

Lopuksi haluan huomauttaa, että keskustelu maatalous- ja kuituhampun ympärillä on pidettävä erillään tästä aloitteesta. Meidän on tuettava laillista elinkeinotoimintaa, mutta se ei saa toimia takaporttina päihdepolitiikan murentamiselle. Huumausaineiden aiheuttamat inhimilliset tragediat eivät ratkea huumeita normalisoimalla. Vastauksenamme tulee olla ennaltaehkäisy, varhainen ongelmiin puuttuminen, riittävät resurssit hoitoon, ei huumausaineiden saatavuuden lisääminen.

Siksi, arvoisa rouva puhemies, vastustan tämän kansalaisaloitteen hyväksymistä ja tuen lakivaliokunnan kantaa tähän asiaan. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Rintamäki.

Pöytäkirja PTK 8/2026 vp

18.48 **Anne Rintamäki ps:** Arvoisa puhemies! Käsitlemme kansalaisaloitetta kannabiksen laillistamisesta. Tarkastelen tätä asiaa henkilökohtaisesta arvopohjastani, poliisin arjen todellisuudesta sekä lakivaliokunnan mietintöä lainaten.

Meille perussuomalaisille keskeistä on turvallisuus, yksilön vastuu tekemisistään sekä suomalaisten arjen sujuvuus. Päihdepolitiikassa emme päättäjinä saa lähettää signaalia, että huumausaineiden käyttö olisi riskitöntä tai yhteiskunnan hyväksymää. Kannabis ei ole harmiton päihde. Erityisesti nuorten kohdalla sen yhteys mielenterveyden häiriöihin, syrjäytymiseen ja koulupudokkuuteen on vakavasti otettava huoli. Käyttö jättää jälkensä. Puheen hitaus ja sanojen muodostamisen ongelma ovat paljastaneet kuulusteltavan kannabiksen käytön pistävän hajun lisäksi. Mitä nuoremmasta kuultavasta on kyse, sitä surullisemmaksi se tekee vanhan virkamiehen.

Arvoisa puhemies! Lakivaliokunnan mietinnön keskeinen viesti on selvä: nykyinen huumausainelainsäädäntö perustuu kansainvälisiin sopimusvelvoitteisiin, rikosoikeudelliseen järjestelmään ja yleiseen oikeusjärjestyksen johdonmukaisuuteen. Mietinnössä korostetaan, että kannabiksen laillistaminen tarkoittaisi merkittävää muutosta rikosoikeusjärjestelmään, eikä esitetty aloite sisällä riittäviä konkreettisia ja vaikutusarvioiltaan kattavia ehdotuksia siitä, miten sääntely, valvonta, verotus ja haittojen ehkäisy toteutettaisiin käytännössä. Valiokunta nostaa esiin myös sen, että huumausainepolitiikan muutoksilla on laaja-alaisia vaikutuksia terveydenhuoltoon, sosiaalipalveluihin, poliisin tehtäviin, syyttäjälaitokseen sekä tuomioistuimiin. Laillistaminen ei poistaisi rikosoikeudellisia kysymyksiä vaan loisi uusia, koskien esimerkiksi luvattoman myynnin rajanvetoa, alaikäisten suojaa ja työelämän turvallisuutta. Esitetty laillistamismalli olisi lakivaliokunnan mukaan selkeässä ristiriidassa EU-lainsäädännön kanssa. Poliisin kannalta tämä tarkoittaa, että Suomi ei voi yksipuolisesti luoda mallia, jossa tuotanto ja myynti sallitaan.

Arvoisa puhemies! Huumausainerikollisuus ei ole irrallinen ilmiö vaan kytkeytyy järjestäytyneeseen rikollisuuteen. On esitetty, että laillistaminen veisi markkinat rikollisilta. Kokemus muista maista osoittaa kuitenkin, että laitton rinnakkaismarkkina säilyy, koska verotettu tuote on kalliimpi, ikärajat rajoittavat myyntiä ja rikolliset siirtyvät vahvempiin aineisiin. Poliisin työ ei vähene, se monimutkaistuu.

Lausumavastalauseessa esitetään, että Suomi siirtyisi kohti säädeltyä ja verotettua kannabismarkkinaa haittojen vähentämiseksi ja rikosoikeudellisen kuormituksen keventämiseksi. Ajatus kuulostaa yksinkertaiselta, mutta todellisuus on toisenlainen. Vastalauseessa aliarvioidaan sääntelyn hallinnollinen ja taloudellinen taakka. Uuden markkinan luominen edellyttää lupajärjestelmää, valvontaviranomaisia, laboratoriokontrollia, markkinointirajoituksia ja jatkuvaa seuranta. Tämä ei olisi kevennys julkiselle sektorille, vaan se olisi uusi byrokratian kerros. Lisäksi vastalauseessa korostetaan verotuloja, mutta mahdolliset verotuotot on punnittava suhteessa kasvaviin terveys- ja sosiaalikustannuksiin, jos käyttö lisääntyy — ja tässä kohdin uskallan sanoa: kun käyttö lisääntyy — kuten useissa vertailumaissa on tapahtunut. Myös hoidon, mielenterveyspalveluiden ja sosiaalituen tarve kasvaa. Tätä rikosoikeudellisen seuraamusjärjestelmän keventämistä voidaan tarkastella ilman laillistamistakin. Hoitoon ohjaamista ja varhaista puuttumista voidaan kehittää jo nykyjärjestelmänkin puitteissa. Laillistaminen ei ole ainoa eikä missään tapauksessa välttämätön keino korjata mahdollisia epäkohtia.

Pöytäkirja PTK 8/2026 vp

Arvoisa puhemies! Lainsäädännön tehtävä on suojella yhteiskuntaa ja erityisesti nuoria. Poliisin viestinä on, että päihteen ovat jo nyt merkittävä turvallisuusriski. Tämä aloite ei täytä niitä edellytyksiä, joita näin laaja ja perustavanlaatuinen muutos vaatisi. Turvallisempi Suomi ei synny päihteen saatavuutta lisäämällä vaan vastuullisella, haittoja ehkäisevällä ja järjestystä tukevalla politiikalla. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Rasinkangas.

18.53 Merja Rasinkangas ps: Arvoisa rouva puhemies! Käsitlemme tänään kansalaisaloitetta, jossa esitetään kannabiksen laillistamista. Onneksi lakivaliokunta on esittänyt aloitteen hylkäämistä. Se on oikea linja. Sitäkin järkyttävämpää on, että valiokunnassa vihreiden ja vasemmistoliiton edustajat ovat jättäneet vastalauseen, jossa ehdotetaan muun muassa lausumaa: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy valmistelemaan huumausaineiden käytön rangaistavuudesta luopumista.” On harmillista, että tässä salissa vasemmalta laidalta on näin vähän edustajia paikalla. Täällä salissa kuulee usein opposition puolelta kysymyksen, että eikö teitä hävetä. Tänään minä kysyn teiltä: eikö teitä hävetä, arvoisat vihreiden ja vasemmistoliiton edustajat? [Atte Harjanne: Ei!]

Arvoisa puhemies! On käsittämätöntä, että tässä ajassa, jossa jo nyt kamppailemme nuorten mielenterveyskriisin, kasvavan syrjäytymisen ja lisääntyvien päihdeongelmien ja talouskriisin kanssa, osa tästä salista haluaa lisätä yhteiskuntaamme vielä yhden riskitekijän lisää. Laillistaminen on viesti nuorille, että tämä on hyväksyttävää. Se on viesti vanhemmille, että yhteiskunta ei enää pidä tätä vaarallisena. Se on viesti myös rikollisille, että ei muuta kuin kasvattamaan toimintaa lisää.

Arvoisa puhemies! Laajan tutkimuskatsauksen mukaan yksikään tutkimus ei osoita, että kannabiksen käyttö olisi vähentynyt niissä maissa, joissa se on laillistettu — ei yksikään. Käyttö normalisoituu, kynnys madaltuu, ja sen seuraukset maksavat paljon niin inhimillisesti kuin taloudellisestikin. 36 vuoden poliisiuran aikana olen nähnyt omin silmin, mitä huumausaineet tekevät ihmiselle. Olen nähnyt rikkoutuneita perheitä, olen nähnyt niitä lapsia, joiden vanhemmat käyttävät kannabista. Olen nähnyt nuoria, joiden elämä on lähtenyt luisuun yhdestä kokeilusta. Olen nähnyt raakaa väkivaltaa, velanperintää, velkakierteitä, rikoskierrettä, nuorten tyttöjen ja naisten seksuaalista hyväksikäyttöä, itsemurhia, mielenterveyden romahtamista ja työkyvyn menetyksiä sekä niitä narkomaaniäitejä, jotka synnyttävät vieroitusoireissa olevia vauvoja.

Kannabis ei todellakaan ole mikään harmiton päihde. Se koukuttaa nopeasti ja altistaa etenkin nuoria psykooseille, lisää masennusta ja ahdistusta, heikentää toimintakykyä ja oppimista. Se lisää riskiä ajautua kovempiin aineisiin. Kannabis on yleisin huume, mistä monet nuoret aloittavat kokeilun ja käytön.

Mitä laillistaminen tarkoittaisi käytännössä? Se tarkoittaisi lisää päihderiippuvuutta, lisää koulupudokkuutta, lisää mielenterveysongelmia, lisää työttömyyttä ja työkyvyttömyyttä, lisää tukimenoja valtiolle, lisää kustannuksia suomalaisille veronmaksajille, lisää kuormitusta poliisille, sosiaalitoimelle ja terveydenhuollolle. Ja kyllä, se tarkoittaisi myös lisää huumeita sinne, missä niitä ei kaivata: koulujen pihoilta, leikkipuistoihin ja nuorten arkeen. Myös suonensisäisten huumausaineiden käyttö lisääntyisi entisestään. Käytettyjä huumaruiskuja on jo nyt nähtävissä koulujen pihilla ja leikkipuistoissa etenkin viikonloppujen jälkeen.

Pöytäkirja PTK 8/2026 vp

Arvoisa puhemies! Tämä on yksi huonoimmista esityksistä, joita olen poliittisella urallani kuullut. Meidän tehtävämme ei ole helpottaa huumeiden saatavuutta. Meidän tehtävämme on suojella lapsia ja nuoria. Meidän tehtävämme on vahvistaa työkykyä ja turvallisuutta. Huumeongelmiin vastataan ennaltaehkäisyllä ja hoidolla, ei normalisoimalla niiden käyttöä.

Tämä esitys on myös taloudellisesti erittäin huono ja lisää kustannuksia todella monella saralla. Tämä lisää myös työkyvyttömiä ja työttömiä määriä, niin kuin aiemminkin totesin.

Lapsissa ja nuorissa on tulevaisuus, ja sitä turvallista tulevaisuutta meidän tulee tukea myös täällä eduskunnassa. Tuen ehdottomasti lakivaliokunnan esitystä aloitteen hylkäämisestä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Jukkola.

18.58 **Janne Jukkola kok:** Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Tänään keskustelemme kansalaisaloitteesta, jossa kannabis pitäisi laillistaa. Olen tästä eri mieltä ja haluan heti sanoa selvästi: kannabiksen käytön ja hallussapidon ei tule olla hyväksyttävää.

Keskustelu herättää voimakkaita tunteita. Monet uskovat, että laillistaminen poistaisi käyttäjiltä tarpeen piilotella ja helpottaisi poliisin työtä. Todellisuus on kuitenkin toinen. Laillistaminen toisi mukanaan vakavia seurauksia, joita emme voi sivuuttaa:

Terveyshaitat: Laillistamisen myötä kannabiksen käyttäjien määrä todennäköisesti kasvaisi. Samalla kasvaisi myös huumeriippuvaisten määrä. Tämä lisää yhteiskunnalle koituvia kustannuksia myös terveydenhuollossa ja rikollisuuden seurauksena. Kannabiksen käyttö on todistetusti yhteydessä myös mielenterveysongelmiin, kuten skitsofreniaan ja psykooseihin. Tämä ei kosketa vain yksilöä vaan myös hänen läheisiään.

Sitten liikenneturvallisuus ja poliisin työ: Poliisin työtaakka ei myöskään kevenisi laillistamisen myötä. Käyttörikossakon kirjoittaminen on yhtä nopeaa kuin esimerkiksi näpistyssakon kirjoittaminen. Sen sijaan lisääntynyt käyttäjämäärä näkyisi liikenteessä. Kannabiksen vaikutuksen alaisena ajavien määrä kasvaisi. Tämä heikentäisi turvallisuutta ja uhkaisi kaikkien hyvinvointia, myös niiden, jotka eivät itse käytä huumeita.

Porttiteoria ja huumeiden jatkokäyttö: Tutkimusten mukaan kannabis voi toimia porttina kohti vahvempien huumeiden kokeilua. Vaikka kaikki käyttäjät eivät siirry eteenpäin, riski on kuitenkin todellinen. Tämä voi johtaa tilanteeseen, jossa huumeiden tuottama valheellinen hyvinolontunne hallitsee elämää ja arki muuttuu mahdottomaksi ilman päihteitä.

Olemassa olevat ongelmat: Lailliset päihteet jo nyt aiheuttavat valtavia kustannuksia ja inhimillistä kärsimystä. Miksi lisääsimme tähän joukkoon uuden aineen? Laillistaminen toisi mukanaan uutta haittaa sekä käyttäjille että heidän läheisilleen.

Säilyttämällä kannabiksen käytön rangaistavana voimme vaikuttaa ihmisten päätöksiin, varsinkin nuorten, ja estää näin aloittamasta huumeiden käyttöä. Samalla meidän tulee vahvistaa ennaltaehkäisyä ja tukea hoitoonpääsyä. Näin voimme suojella yksilöitä ja koko yhteiskuntaa. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Seppänen poissa. — Edustaja Furuholm, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 8/2026 vp

19.02 Timo Furuholm vas: Arvoisa rouva puhemies! Tässä aiemmissa puheenvuoroissa ihan oikein mainittiin monta kertaa ennaltaehkäisy ja taidettiin mainita myös sotepalveluiden saatavuus, ja toivon koko sydämestäni, että nämä salipuheet muuttuvat teoiksi. Kun juuri lähti 390 miljoonan euron leikkuri hyvinvointialueille lausuntokierrokselle, niin oletan sitten, että ne, jotka puhuvat täällä päihdepolitiikan, huumepolitiikan ennaltaehkäisystä ja sotepalveluista, vastustavat myös tätä leikkuria, ettei tarvitse sitten kysyä, että eikö teitä hävetä.

Arvoisa rouva puhemies! Kiitän kansalaisaloitteen tekijöitä itse aloitteesta ja lakivaliokuntaa aherruksesta tämän mietinnön parissa. Aloitteeseen liittyy monia ehdotuksia kannabiksen laillistamisesta sen verottamiseen asti. Tähän kokonaisuuteen liittyy monia erilaisia näkökohtia ja tietotarpeita, jotka olisi selvitettävä ennen mahdollista lainvalmisteluun ryhtymistä. Siksi en kannata aloitetta sellaisenaan.

Käsittlemämme kansalaisaloite nostaa esiin kuitenkin laajemman ja tärkeän kysymyksen siitä, onko Suomen huumausainepolitiikan suunta tällä hetkellä oikea. Pitkään jatkunut rangaistuksiin nojaava lähestymistapa ei ole tuottanut toivottuja tuloksia käytön vähentämisessä eikä haittojen ehkäisyssä. Samalla on kertynyt näyttöä siitä, että rikosoikeudelliset seuraamukset voivat aiheuttaa ihmiselle merkittäviä ja pitkäkestoisia haittoja, vaikeuksia työllistymisessä, koulutuksessa sekä arjessa yleisesti, jotka ovat usein suhteettomia itse tekoon nähden. Siksi keskustelu käytön dekriminalisaatiosta on välttämätön. Kyse ei ole päihteidenkäytön hyväksymisestä vaan siitä, että politiikan keinot valitaan sen perusteella, mikä toimii parhaiten haittojen vähentämisessä. Kun käyttöä tarkastellaan ensisijaisesti terveys- ja sosiaalipoliittisena kysymyksenä, madaltuu kynnyks hakea apua ja yhteiskunnan resurssit voidaan kohdentaa tehokkaammin.

On myös tärkeää tarkastella sääntelyvaihtoehtoja avoimesti ja tutkimukseen nojaten. Kansainväliset kokemukset osoittavat, että vaihtoehtoja on monenlaisia ja niiden vaikutukset riippuvat pitkälti toteutustavasta. Siksi tarvitsemme Suomessa laaja-alaista selvitystyötä, joka arvioi nykytilan hyötyjä ja haittoja sekä mahdollisia muutoksia, ei vain yhden aineen osalta vaan kokonaisuutena. Samalla on syytä tarkastella myös lääkinnälliseen käyttöön liittyviä esteitä, jotta potilaiden hoito toteutuu tarkoituksenmukaisesti.

Arvoisa rouva puhemies! Toimiva päihdepolitiikka ei synny rangaistusten kovuudesta vaan siitä, kuinka hyvin onnistumme ehkäisemään haittoja ja tukemaan ihmisiä. Siksi on perusteltua edetä kohti mallia, jossa käytön dekriminalisaatio ja sosiaali- sekä terveyspoliittiset ratkaisut ovat keskeisessä roolissa. Tämä on lopulta sekä inhimillisesti että yhteiskunnallisesti kestävin suunta. Siksi kannatan edustaja Harjanteen tekemiä lausumaehdotuksia, joissa edellä mainittuihin seikkoihin pureudutaan.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Elomaa.

19.05 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Kun kansalaisaloitteita tulee tänne eduskuntaan, niissä on yli 50 000 allekirjoitusta, ja on tärkeää, että ne käsitellään täällä salissa ja kansan ääni näin tulee kuuluviin. Sieltä voi syntyä hyviäkin asioita, jotka viedään eteenpäin.

Mutta tästä kannabiskansalaisaloitteesta sanon nyt heti aluksi, että tätä en kannata. Kannabiksen käyttöä ei missään nimessä pidä laillistaa. Ainoa poikkeus on nykymalli, jossa lääkekannabis on laillista erikoislääkärin määräämällä reseptillä. Tämä voi olla

Pöytäkirja PTK 8/2026 vp

perusteltua yksittäisten potilaiden kohdalla, joilla on esimerkiksi harvinainen epilepsian muoto, johon muut lääkkeet eivät tehoa.

Lakivaliokunnan mietinnössä käydään tarkasti ja johdonmukaisesti läpi perustelut kansalaisaloitteeseen sisältyvän lainvalmisteluun ryhtymistä koskevan ehdotuksen hylkäämiselle. Usein kuulee sanottavan, että kannabis on vähemmän haitallista kuin nykyisin pääosin lailliset päihteet eli nikotiini ja alkoholi. On mahdollista, että tämä on osin totta, mutta oleellista kuitenkin on se, että kannabiksen käyttö harvoin korvaa näiden päihteiden käyttöä — pikemminkin kannabista käytetään niiden ohessa. On myös vaikea verrata yhteismitallisesti eri päihteiden aiheuttamia haittoja. Kannabiksen säännöllinen käyttö on yhteydessä erilaisiin psyykkisiin häiriöihin, kuten ahdistuneisuuteen, masentuneisuuteen ja psykoosiin, mikä lisää myös terveydenhuollon kustannuksia.

Kanada on pitkälti laillistanut kannabiksen viime vuosina, joten sieltä saadaan tutkimustuloksia laillistamisen vaikutuksista, yhteiskunnasta, joka on monilta osin kaltaisemme. Mietinnössä todetaan, että tuoreen tutkimuksen perusteella Kanadassa kannabiksen käytön häiriöön liittyvät skitsofreniatapaukset kolminkertaistuivat tutkimusjakson aikana — siis kolminkertaistuivat — mikä kattoi kannabiksen lääkkeellisen käytön sääntelyn lieventämisen ja kannabiksen laillistamisen.

Kannabiksen laillistaminen ei poistaisi laittomia markkinoita. Aloitteessa esitetty sääntelymalli pikemminkin lisää merkittävästi järjestäytyneen rikollisuuden toimintaedellytyksiä kannabiksen ja samankaltaisten aineiden kaupassa.

Kansalaisaloitteessa on tuotu esiin myös hampun käyttö maataloustoiminnassa. Päihdyttävän hampun eli kannabiksen viljely on kielletty, öljy- ja kuituhampun viljely on kuitenkin ollut laillista jo pitkään. Viljeltyjen hamppulajikkeiden THC-pitoisuus ei saa ylittää 0,3:a prosenttia. Maataloushampun viljelyyn liittyy paljon EU-sääntelyä, jota on uudistettu viime vuosina. Päihdyttävän hampun viljelyn sallimista ei tule edistää.

Erityisen huolestunut pitää olla huumeiden käytön ja kaupittelun laajentumisesta jopa pieniin maaseutukuntiin — ihan sinne meidän pikku Maskuunkin ovat huumeet jo rantautuneet. Houkuttelijoita koulujen lähistöllä riittää. Ei pidä myöskään unohtaa tosiasiaa, että osa käyttäjistä ei pysty vastustamaan siirtymistä niin sanottuihin kovempiin aineisiin.

Arvoisa puhemies! Meistä varmaan aika monet ovat joko nähneet tai kokeneet lähipiirissään heitä, jotka ovat jääneet huumeiden koukkuun, tai ainakin me tiedämme tai tunnemme ihmisiä, jotka kamppailevat huumeiden käytön kanssa. Se on karneaa tragediaa. Kaikin tavoin meidän pitää vastustaa sitä ja tehdä asioita, jotka estävät huumeitten leviämisen ja niiden käytön. Ja aivan kuten edustaja Rasinkangas, siviiliammatiltaan poliisi, on nähnyt oman työnsä ohessa ennen eduskuntaan tuloaan näitä tapauksia ja tragedioita, ne ovat aivan kauheita. Meidän pitää tehdä täällä eduskunnassa myös niitä päätöksiä, joilla voidaan estää huumeiden leviäminen ja käyttö. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Sillanpää poissa. — Edustaja Siponen, olkaa hyvä.

19.11 Markku Siponen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Jokainen kansalaisaloite, varsinkin sellainen, joka päättyy tänne saliin asti, on saanut kannatusta, ja haluan tässä yhteydessä myöskin kiittää aloitteen tekijöitä tämän asian nostamisesta keskusteluun. Tässä kansalaisaloitteessahan esitetään, että Suomi ryhtyisi valmistelevaan lainsäädäntöä,

Pöytäkirja PTK 8/2026 vp

joka laillistaisi kannabiksen ja sääntelisi sitä alkoholin ja tupakan tapaan niin, että kannabiksen käyttö, hallussapito, omatarveviljely, valmistus ja myynti sallittaisiin täysikäisille. Siitä huolimatta, että aloite on saanut kannatusta ja tullut tänne saliin, voin jo tässä kohtaa oman kantani kyllä ilmoittaa: en kannata tämän kansalaisaloitteen mukaisesti kannabiksen laillistamista.

Tämän aloitteen tekijöiden mukaan nykyinen rangaistavuus aiheuttaa käyttäjille haittoja ja syrjäytymistä, poliisin resurssit kuluvat tehottomasti, järjestäytynyt rikollisuus hyötyy kannabiksen laittomuudesta, lailliset markkinat parantaisivat tuotteen laatua ja vähentäisivät haittoja, laillistaminen lisäisi verotuloja ja nuorten suojaaminen onnistuisi paremmin valvotuilla markkinoilla.

Arvoisa puhemies! Miksi sitten lakivaliokunta ehdottaa aloitteen hylkäämistä ja vastaa myöskin näihin aloitteen tekijöiden perusteluihin? Lakivaliokunta katsoo, ettei laillistaminen ole tällä hetkellä perusteltua, ja syitä siihen ovat sitten seuraavat:

Ensinnäkin EU- ja kansainvälinen oikeus estää laillistamisen. YK:n huumausaineyleissopimukset ja EU:n puitepäätökset kieltävät kannabiksen tuotannon ja myynnin päihdekäyttöön. Saksan yritys luoda lailliset markkinat kariutui juuri tähän. Lakivaliokunnan mukaan aloitteen mukainen malli ei ole EU-oikeuden puitteissa toteutettavissa.

No, seuraavaksi lakivaliokunta katsoo, että tämä laillistaminen lisäisi käyttöä ja haittoja. Tässä lakivaliokunta viittaa THL:n ja kansainväliseen tutkimukseen. 71 prosenttia tutkimuksista osoitti, että kannabiksen käyttö lisääntyy laillistamisen jälkeen, ja käyttö ei ole vähentynyt missään laillistaneessa maassa. Laillistaminen ei ole vähentänyt nuorten käyttöä esimerkiksi Kanadassa, käyttö on pysynyt korkealla. Laitonta markkinaa ei saataisi poistettua. Kanadan ja muiden maiden kokemusten perusteella laitton kauppa jatkaa toimintaansa laillistamisen jälkeenkin.

Laillistaminen ei vapauttaisi merkittävästi poliisin resursseja. Sisäministeriö on arvioinut, että kannabis muodostaa itsessään synn poliisitehtäviin hyvin harvoin. Käyttörikoksiin liittyy lähes aina jokin muu rikos, ja poliisi ei juurikaan käytä resursseja kotikasvatuksen selvittämiseen nykyisinkään.

Nuorten ja lasten suojelemisen tavoitteet eivät toteutuisi. Saatavuuden kasvu todennäköisesti kasvattaa nuorten altistumista, ja nuorten kannabiksenkäyttö on yhteydessä mielenterveysongelmiin, koulupudokkuuteen ja syrjäytymiseen.

Lisäksi hoitoonpääsyn parantaminen on tärkeämpää kuin nämä rikosoikeudelliset muutokset. Myöskin lakivaliokunta korostaa, että hoitoonpääsyn pitää olla ensisijaista. Rangaistavuuden poistaminen ei itsessään ratkaise hoitotarpeita.

Arvoisa puhemies! Kansainväliset järjestöt ja muutkin tahot voivat antaa näkemyksiä, joihin kannabiksen vapauttamista ajavatkin vetoavat. Omalla lainsäädännöllään jokainen valtio, niin myöskin Suomi, viestii, mikä on sallittua ja mikä ei. Kaikenlainen vähättely huumausaineita kohtaan on sinisilmäistä, ja käyttäjien kannalta ei ole olemassa vaarallisia ja vaarattomia huumausaineita — kaikki huumausaineet ovat vaarallisia. Enemmän pitäisi olla huolissaan sallivammasta asennoitumisesta huumausaineisiin ja muihin päihteisiin. Medioista voidaan lukea juttuja huumausaineiden viihdekäytöstä, ikään kuin se olisi statussymboli nuorille menestyville. Monista tosielämän huumausainerikollisista on tehty dokumentteja. Tämmöinen myönteisempi kanta lainsäädännössä mietoja huumeita kohtaan voi lisätä viihdekäyttöä niiden ihmisten keskuudessa, jotka eivät nyt ole kokeilleet huumeita.

Pöytäkirja PTK 8/2026 vp

Arvoisa puhemies! Kansalaisaloitteessa väitetään, että nykyinen käytön valvonta tuhlaa poliisin resursseja, mutta ei poliisin työkuorma mihinkään katoaisi tämän kansalaisaloitteenkaan myötä, koska poliisi joutuisi valvomaan laillisuutta silloinkin, jos kansalaisaloitteen ehdotukset toteutuisivat. Kannabiksen käytön ja myynnin salliminen ei vähentäisi huumausainerikollisuutta.

Arvoisa puhemies! Huumeiden käyttö on erittäin huolestuttava ilmiö yhteiskunnassamme. Siihen liittyy läheisesti muuta rikollisuutta, päihderiippuvuutta, terveyshaittoja, perhekriisiä ja yleistä turvattomuutta. Keskusta ei — ja en itsekään henkilökohtaisesti — missään nimessä halua mitenkään lisätä huumeiden käyttöä, ja meidän tavoitteisiin ei kuulu myöskään huumeiden käytön rangaistavuudesta luopuminen. Sen sijaan huume- ja päihderiippuvuuksien ehkäisyä on tuettava yhä vahvemmin, erityisesti lasten ja nuorten kohdalla.

Arvoisa rouva puhemies! En kannata tätä kannabiksen laillistamista. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Castrén.

19.17 Maaret Castrén kok: Arvoisa puhemies! Tänään on kuultu erittäin hienoja puheenvuoroja tärkeästä aiheesta. Kiitän minäkin kansalaisaloitteen tekijöitä. On todella hienoa, että ihmiset haluavat aktiivisesti vaikuttaa elämäänsä yhteiskunnassamme, ja yhtä hienoa on tietysti, että me pääsemme sitten täällä tästä asiasta keskustelemaan.

Useampi poliisi, kansanedustaja, muun muassa meidän Kaunistolamme, on kertonut, kuinka paljon he näkevät ongelmia huumeiden kanssa. Itse puhuin aikaisemmin tänään jo tässä salissa ensihoidosta, ja sen parissa työskennelleenä voin sanoa, että olen nähnyt lukemattoman määrän lapsia, äitejä, serkkuja, ystäviä hirveässä tilanteessa huumeidenkäytön seurauksena.

Olen tehnyt usean vuoden tutkimusta pohjoisamerikkalaisten kanssa sydänpysähdyksistä, ja siellähän huumeongelmat ovat aivan räjähtäneet käsiin. Aloitusta sielläkin on lähtenyt itse asiassa niin sanotusti täysin vaarattomasti lääkäreiden määräämistä lääkkeistä, joita on käytetty lääkinnälliseen hoitoon, ja silti se on osoittautunut erittäin huonoksi tieksi. Enkä sano, ettei meillä tarvitsisi tutkimukseen perustuvaa lääkekannabista käyttää silloin, kun potilas sitä lääkärin suosituksesta tarvitsee ilman muuta.

Nämä ovat tulenherkkiä asioita, ja nämä johtavat valtavan suuriin tragedioihin. Meillä samaan aikaan täällä on etenemässä toinen kansalaisaloite, jossa epätoivoiset äidit hakevat päihdeongelmallisille lapsillensa apua. Vaikka täällä peräänkuulutettiin sitä, että jokin meidän nyt täällä keskustelussa olevista asioista olisi jonkunäköinen ratkaisu parempaan huumehoidon politiikkaan, niin semmoista viisastenkiveä ei olla vielä keksitty, koska huumeet ovat oikeasti maailmanlaajuisesti todella vaikea ongelma, jonka kimpussa työskentelee valtava määrä fiksua, älykkäitä, tutkimukseen perustuen työtä tekeviä ihmisiä, ja siltikään me emme saa tätä asiaa hallintaan. Ei anneta tälle yhtään mahdollisuutta edetä eteenpäin. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Valtola.

19.20 Oskari Valtola kok: Arvoisa rouva puhemies! Käsittelemme kansalaisaloitetta, jossa esitetään kannabiksen laillistamista, sääntelyä ja verotusta. Sosiaali- ja

Pöytäkirja PTK 8/2026 vp

terveysvaliokunta on arvioinut aloitetta huolellisesti ennen kaikkea kansanterveyden, lasten ja nuorten suojelun sekä yhteiskunnallisten kokonaisvaikutusten näkökulmasta. Johtopäätös on selkeä: valiokunta ei kannata lainvalmisteluun ryhtymistä kannabiksen laillistamiseksi.

Ensinnäkin on syytä tarkastella terveyshaittoja. Kannabis ei ole harmiton aine. Valiokunnan kuulemien asiantuntijoiden mukaan riippuvuus kehittyy noin 17 prosentille niistä, jotka aloittavat käytön nuoruudessa, ja jopa 25—50 prosentille päivittäiskäyttäjistä. Erityisen huolestuttavaa on vaikutus nuorten aivojen kehitykseen. Nuoruusiässä aloitettu runsas käyttö heikentää kognitiivista suoriutumista, lisää mielenterveyden häiriöiden riskiä ja altistaa syrjäytymiselle. Kannabiksen säännöllinen käyttö on yhteydessä ahdistuneisuuteen, masennukseen ja psykooseihin. Tutkimusnäyttö osoittaa, että kannabikseen liittyvät psykoosit ovat lisääntyneet ja psykoosiin sairastuneista jopa joka kolmas sairastuu myöhemmin skitsofreniaan. Kanadassa laillistamisen jälkeen kannabiksen ongelmakäyttöön liittyvien skitsofreniatapausten osuus lähes kolminkertaistui. Tämä ei ole vähäinen signaali, tämä on vakava kansanterveydellinen varoitus. On myös huomioitava, että tutkimuksen mukaan kannabiksen käyttö ei korvaa alkoholia vaan tulee sen rinnalle. Laillistaminen ei siis poistaisi muita päihdehaittoja vaan todennäköisesti lisäisi kokonaiskuormaa terveydenhuollossa ja sosiaalipalveluissa.

Toiseksi, kokemukset maista, joissa kannabis on laillistettu, eivät anna perusteita optimismille. Käyttö on valtaosan tutkimuksista mukaan lisääntynyt laillistamisen jälkeen. Alaikäisten käyttö ei ole vähentynyt. Sairaalahoidon tarve ja myrkytykset ovat kasvaneet. Lisäksi asiantuntija-arvioiden mukaan laillinen sääntely ei ole poistanut laittomia markkinoita, vaan ne toimivat rinnakkain.

Kolmanneksi ja aivan keskeisesti: Kansalaisaloitteessa ehdotettu malli olisi kansainvälisten velvoitteidemme vastainen. Suomi on sitoutunut YK:n huumausaineyleissopimuksiin, jotka eivät tunnista kannabiksen tuotantoa päihdekäyttöön. Lisäksi EU-lainsäädännön mukaan kannabis on huumausaine eikä sen myynti ole sallittua. Laillistaminen aloitteen mukaisesti olisi ristiriidassa sekä YK-velvoitteiden että EU-oikeuden kanssa. Oikeusvaltiona emme voi näitä sitoumuksia sivuuttaa.

Arvoisa rouva puhemies! On tärkeää erottaa toisistaan kaksi asiaa: kannabiksen laillistaminen ja käyttäjien hoitoon ohjaaminen. Valiokunta on korostanut, että hoitoonpääsyn tulee olla ensisijaista rikosoikeudellisiin seuraamuksiin nähden. Nykyinen lainsäädäntö mahdollistaa jo lievissä käyttörikoksissa syyttämättä jättämisen ja hoitoon ohjaamisen. Tätä linjaa meidän tulee edelleen kehittää. Ratkaisu ei ole markkinoiden avaaminen uudelle päihteelle. Ratkaisu on ennaltaehkäisy, varhainen puuttuminen, päihde- ja mielenterveyspalveluiden vahvistaminen sekä nuorten suojeleminen. Kannabiksen laillistamista on perusteltu yksilönvapaudella, mutta lainsäätäjän velvollisuus on arvioida myös heikompien suojaa, nuorten tulevaisuutta ja kansanterveyden kokonaisuutta. Vapaus ei voi tarkoittaa välinpitämättömyyttä seurauksista.

Huumausainelaki ei estä huumausainetta, kuten kannabista, sisältävien lääkkeiden tutkimusta tai käyttöä. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan tähän liittyen haasteena niin Suomessa kuin muuallakin on ollut ensisijaisesti tasalaatuisten lääkevalmisteiden puute. Kannabiskasvissa on yli 140 erilaista yhdistettä, ja tasalaatuisten sekä turvallisen tutkimusvalmisteen tuottaminen tällaisesta edellyttää huomattavasti enemmän työtä kuin yksittäisten synteettisten vaikuttavien aineiden tutkiminen. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan olemassa olevan tutkimustiedon perusteella kannabispohjaisilla

Pöytäkirja PTK 8/2026 vp

valmisteilla ei kuitenkaan ole lääkkeitä edellytettävää tehoa minkään kiputilan lievityksessä.

Arvoisa rouva puhemies! Sosiaali- ja terveysvaliokunnan asiantuntija-arvio on selvä: laillistaminen todennäköisesti lisää käyttöä, lisää haittoja ja kasvattaisi palvelutarvetta. Se olisi ristiriidassa kansainvälisten velvoitteidemme kanssa. Siksi meidän tulee hylätä tämä kansalaisaloite ja jatkaa päihdepolitiikan kehittämistä keinoin, jotka aidosti vähentävät haittoja. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Partanen.

19.25 Karoliina Partanen kok: Arvoisa puhemies! Minulla on harmitus siitä, että edustaja Mattila ehti tästä paikalta lähteä. Olisin halunnut esittää hänelle tavallaan osanottoni ja myös sanoa, että itselläni on samanlainen kokemus. Läheinen perheenjäseneni sairastui vakavasti sen jälkeen, kun hän poltteli kannabista. Kun vastaa kesken työvuoron puheluun, joka tulee sairaalasta, ja puhelimen päässä on psykiatri, joka kysyy, että mitä tälle ihmiselle tehdään, mikä hänen taustansa on, ja että kun hänet on löydetty tämmöisestä tilasta, niin mitä sanot lähiomaisena, että pitäisi tehdä. Ja kun siinä sitten psykiatrille sanoo, että M1-lähetteellä mahdollisimman pitkäksi aikaa hoitoon, niin ei ensimmäisenä tule mieleen se, että haluaisi laillistaa kannabista Suomessa, koska tietää, että tämä läheinen ihminen ei ole ainut, jolle on käynyt niin, että jo hyvinkin lyhyellä käytöllä on psykoosi puhjennut, ja siitä on aiheutunut perheelle draamaa. Otan osaa jokaisen perheen kokemuksiin, jotka tällaisia ovat kokeneet. Kannabis ei ole vain nallekarkkeja ja suklaahippuja keksissä ja mukavia hetkiä, vaan se on todellista taistelua joskus kuolemaa ja elämästä luisumista vastaan.

Tässä edustajat Rintamäki, Rasinkangas ja Kaunistola todistivat hyvin poliisin kokemuksella siitä, miten kannabis vaikuttaa eri yhteiskunnan sektoreille. Itse olen entisenä asianajajana nähnyt hyvin läheltä sen, että kannabis johtaa todella useassa tilanteessa myös kovimpien huumeiden käyttöön, niiden maahantuontiin, niiden myymiseen ja sitten luisumiseen kovaan rikollisuuteen. Ainakin itse haluan kyllä henkeen ja vereen vastustaa sitä, että tällainen kehitys Suomessa päästettäisiin valloilleen.

Meillä on tiedossa myös se, niin kuin tässä lääkärikollegat ovat todistaneet, että lasten, nuorten, nuorten aikuisten aivot kehittyvät vielä noin 25 vuoteen asti, ja jos kannabis laillistettaisiin ja 18-vuotiaana siitä tulisi täysin laillista poltella, niin mitä tapahtuisi näille nuorille, kehittyville aivoille? Tapahtuisi se, että muisti- ja keskittymisvaikeudet lisääntyisivät ja oppiminen vaikeutuisi. Ja kyllä nämä psykoosiriskit entisestään lisääntyisivät, ja sillä olisi valtava kuormittava vaikutus myös meidän terveydenhuollon sektorille. Kun on tässä todistettu, että käyttö ei vähene sillä, että kannabis laillistetaan, niin herää kysymys, minkä ihmeen takia me tarvitsemme lisää Suomeen näitä kohtaloita, traagisia perhekohtaloita, joissa syynä on ollut se, että on alettu polttamaan kannabista, ehkä yhden kerran, sitten toisen kerran, ja kolmannella kerralla on jo voinut päätyä psykoosiin.

Ei muuta sanottavaa. — Kiitos, rouva puhemies.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Garedeu.

Pöytäkirja PTK 8/2026 vp

19.28 Kaisa Garedew ps: Arvoisa puhemies! Ei lisää huumeita Suomeen — suunnan pitää olla täysin toinen.

On hyvä muistaa, että myös lailliset kannabismarkkinat edistäisivät huumerekollisuutta. Kannabiksen laillistamista ajavat tahot vaikuttavat sinisilmäisesti kuvittelevan, että laillistamista seuraisi auvoisa yhteiskunta, jossa kaikki noudattaisivat sääntöjä eikä poliisien resursseja enää haaskattaisi viattomien pilvenpolttajien kiusaamiseen. Asia ei todellakaan ole näin. Mietinnön mukaan Kanadassa eivät kannabiksen laillistamisen jälkeenkään laittomat markkinat kadonneet mihinkään. Kannabiksen laitton tuotanto ja myynti uhkaavat yhä yleistä turvallisuutta ja kansanterveyttä Kanadassa.

Lakivaliokunnan sisäministeriöltä saaman tiedon mukaan tälläkin hetkellä kannabis on Suomessa vain hyvin harvoin varsinainen syy poliisin virkatehtäviin. Käyttörikokseen liittyy hyvin usein joku toinen rikos. Tämä tarkoittaa siis sitä, että kannabiksen käyttö ja rikollisuus ovat linkittyneet toisiinsa. Satunnaisesta kannatuksen poltosta kiinni jäänyt henkilö taas voidaan harkinnan perusteella jo nyt jättää rankaisematta ja ohjata hoitoon. Sisäministeriön arvion mukaan laillistaminen lisäisi merkittävästi järjestäytyneen rikollisuuden toimintaedellytyksiä kannabiskaupassa, koska aineen hyväksyttävyyys yleistyi ja kysyntä kasvaisi. Lisäksi olisi äärimmäisen vaikea valvoa edes lailliseen myyntiin tuotavien aineiden alkuperän laillisuutta. Ne voisivat edelleen helposti olla laittomasti tuotettuja. Valvonta tietysti myös vaatisi merkittävästi poliisiresursseja, mikä vesittää tämän tavoitteen vähentää poliisin kannabikseen liittyvien tehtävien määrää laillistamisen kautta.

Kannabiksen käyttö ei myöskään korvaa niin ikään haitallista alkoholinkäyttöä vaan tulee käyttäjillä mukaan sen rinnalle. Liikennerikkomukset, väkivalta sekä muut alkoholista johtuvat ongelmat ja sairaudet eivät siis myöskään vähentyisi, vaikka toinen päihde vapautuisi ja yleistyi.

Kannabiksen laillistaminen ei vähennä sen käyttöä eikä poista haittoja. Se ei pysty edes suojelemaan alaikäisiä, jotka esimerkiksi Kanadassa hankkivat kannabiksensa edelleen laittomilta markkinoilta.

Lakivaliokunnan THL:ltä saaman selvityksen mukaan valtaosa, 71 prosenttia, tutkimuksista osoittaa, että käyttö lisääntyy laillistamisen myötä. Yksikään tutkimus ei viittaa kannabiksen käytön vähenemiseen. Saatavuuden helpottaminen luonnollisesti madaltaa kynnystä kokeilla ja aloittaa käyttö.

Arvoisa puhemies! Kannabiksen laillistamisesta ei seuraisi yhtään mitään hyvää, joten kannatan ehdottomasti lakivaliokunnan päätöstä hylätä tämä kansalaisaloite. Vastuullisen päihdepolitiikan ytimessä on nollatoleranssi sekä resurssien kohdentaminen käytön aloittamisen estämiseen ja päihdehoitopalveluihin. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lahdenperä.

19.32 Milla Lahdenperä kok: Arvoisa puhemies! Olemme kuulleet lukuisia hyviä puheenvuoroja tänään, ja jos niistä tehdään yhteenveto, niin voisi tiivistää niin, että kannabis on huume ja huumeet ovat Suomessa kiellettyjä eikä tätä peruslinjaa ole syytä murentaa. Kannabiksen laillistamista perustellaan usein sillä, että kielto ei ole toiminut. Mutta jos joku sääntö ei toimi täydellisesti, ratkaisu ei ole luopua siitä vaan tehdä siitä toimivampi.

Pöytäkirja PTK 8/2026 vp

Kannabis ei ole harmiton aine, kuten täällä jo on monesti todettu. Se heikentää nuorten aivojen kehitystä, altistaa mielenterveysongelmille ja lisää psykoosiriskiä. Suomessa on jo nyt nuorilla paljon pahoinvointia, koulupudokkuutta ja mielenterveyspalvelut ruuhkautuvat. Ei siis ole vastuullista lisätä uutta laillista päihdettä tähän kokonaisuuteen.

Laillistamista perustellaan myös verotuloilla, mutta julkisen talouden paikkaaminen päihteillä on moralisesti ja yhteiskunnallisesti arveluttava tie. Alkoholin ja tupakan kohdalla tiedämme jo, että haittavaikutuskustannukset syövät merkittävän osan verotuloista. Cannabis ei olisi poikkeus.

Usein sanotaan, että laillistaminen veisi pohjan rikollisuudelta. Kansainväliset kokemukset ovat kuitenkin ristiriitaisia. Laiton kauppa ei ole kadonnut maissa, joissa cannabis on laillistettu. On myös ymmärrettävä, että kun jokin aine laillistetaan, yhteiskunta samalla normalisoi sen käytön. Nuorille tällaista hyväksyttävää viestiä en ole valmis antamaan. Päihdepolitiikan tavoitteena tulee olla haittojen vähentäminen ja ihmisten auttaminen irti riippuvuuksista, ei uusien markkinoiden avaaminen.

Sisäinen turvallisuus rakentuu myös ennakkoinnista, haittojen vähentämisestä ja rikollisuuden torjunnasta, ei uusien päihdemarkkinoiden avaamisesta. Siksi en voi tukea kannabiksen laillistamista, ja kiitän lakivaliokuntaa tekemästään päätöksestä hylätä aloite. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Mäenpää.

19.35 Juha Mäenpää ps: Arvoisa rouva puhemies! Minä nyt haluan vain kantani sanoa tähän kannabiskeskusteluun, että en missään tapauksessa kannata tällaista lakia tai huumeasioiden lieventämistä, en kannabiksen enkä minkään muunkaan huumeen kohdalla.

Niin kuin edustaja Lahdenperä äsken tuossa sanoi, jos laki ei ole täydellinen ja me ei sitä kieltoa pystytty valvomaan, niin ei meidän silti kannata sitä poistaa.

Kannabista ei missään tapauksessa tule laillistaa. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Tynkkynen.

19.36 Oras Tynkkynen vihr: Arvoisa puhemies! Kiitos kollegoille tähänastisesta keskustelusta, joka on monta pykälää asiallisempi kuin monet aiemmat huume poliittiset keskustelut tässä maassa, joita muistelen vaikka 20 tai 30 vuoden takaa. Osasyynä tähän saattaa olla se, että näitten vuosikymmenten aikana myös maailmalla suhtautuminen huume politiikassa on muuttunut ihan olennaisesti ja meillä on kasvava joukko maita ja osavaltioita, joissa vaikka cannabis on joko laillistettu tai depenalisoitu tai dekriminisoitu. Nykyisellään suuruusluokkaa puoli miljardia ihmistä elää maailmassa jo alueilla, joilla kannabiksen käyttö on jossain suhteessa laillistettu tai vapautettu, ja näihin kuuluvat meille läheisistä verrokkimaista muun muassa keskustelussa jo mainitut Saksa ja Kanada ja käsittääkseni jo reilusti yli 20 Yhdysvaltain osavaltiota.

Se, mikä keskustelussa ei ihan kauhean paljon ole näinä vuosikymmeninä kuitenkaan edennyt, on se, että edelleen joko tahattomasti tai tahallisesti keskustelussa sekoitetaan nyt tässä kansalaisaloitteen kohteena oleva cannabis ja huumeet yleisesti. Kuuntelin vaikka edustaja Castrénin puheenvuoroa, jossa hän puhui lääkkeiden väärinkäytöstä — tarkoitti ehkä opiaattien väärinkäyttöä, hän ei sitä siinä puheenvuorossaan täsmentänyt — joka on

Pöytäkirja PTK 8/2026 vp

aika lailla eri kysymys kuin nyt käsittelyssä oleva kannabis. Monessa muussakin puheenvuorossa on viitattu laajaan kirjoon erilaisia huumeita, vaikka tämä aloite koskee nimenomaan vain kannabista eikä mitään muuta.

Edustaja Garedeu ensimmäisessä puheenvuorossaan totesi, että kannabis on vaarallinen huume, ja olen tästä pitkälle samaa mieltä. Niin on tosin alkoholikin, ja silti kuka tahansa aikuinen ihminen voi kävellä lähimpään kauppaan ja ostaa sieltä alkoholia, jota voi nauttia sellaisissa määrin, että se voi aiheuttaa joko akuutin alkoholimyrkytyksen tai pitkäaikaisessa käytössä kroonisia terveyshaittoja. Silti, edustaja Garedeu, teidän puolueenne on tämän hallituskauden aikana ajanut läpi alkoholilakiin useita muutoksia, jotka lisäävät tämän terveydelle vaarallisen ja haitallisen aineen saatavuutta ympäri maata.

Te, edustaja Garedeu, myös totesitte, että kannabis aiheuttaa riippuvuutta, mikä sekin pitää pitkälle paikkansa, ja niin aiheuttaa myös alkoholi. Toivoisin kollegoilta johdonmukaisuutta, eli jos te täällä pidätte painavia puheenvuoroja kannabista vastaan, niin soveltaisitte näitä samoja ajatuksia myös alkoholiin, joka väestötasolla aiheuttaa aivan dramaattisia terveyshaittoja ja sosiaalisia ongelmia ja rikollisuutta tässä maassa. Tätä johdonmukaisuutta en tämänpäiväisessä keskustelussa valitettavasti ole vielä kuullut.

Edustaja Rintamäki totesi, että turvallinen Suomi ei synny päihteiden saatavuutta lisäämällä, ja juuri niin tämä hallitus toimii, lisää päihteiden saatavuutta. Lukuisissa tämän hallituskauden alkoholilain muutoksissa lisätään sitä, että alkoholia voi saada mahdollisimman helposti mahdollisimman monesta paikasta mahdollisimman moneen vuorokaudenaikaan. Olisin toivonut, että tämä huoli turvallisesta Suomesta ja päihteiden saatavuuden rajoittamisesta olisi edustaja Rintamäellä ja muilla hallituspuolueiden kansanedustajilla ollut mielessä silloin, kun kirjoititte hallitusohjelmaa ja kun olette näitä lukuisia alkoholilain muutosesityksiä tänne eduskuntaan tuoneet.

Edustaja Hänninen peräänkuulutti hoitopääsyn parantamista. Edustaja Rasinkangas totesi, että huumeongelmiin vastataan ennaltaehkäisyllä ja hoidolla, ja edustaja Valtola sanoi, että varhainen puuttuminen ja päihde- ja mielenterveyspalvelujen vahvistaminen ovat avainasemassa. Olen näistä kaikista puheenvuoroista luonnollisesti samaa mieltä. Sitten on kuitenkin niin, että teidän edustamanne hallitus on leikannut suomalaisten sosiaali- ja terveyspalveluista, mukaan lukien päihdepalveluista ja hoitopääsystä, lukuisin eri tavoin, joita tässä salissa on moneen otteeseen kerrattu. Nostan tässä vain yhden esimerkin, joka koskee sosiaali- ja terveysalan kansalaisjärjestöjen rahoituksen merkittävää leikkaamista. Juuri sosiaali- ja terveysalan kansalaisjärjestöt ovat ne, jotka tekevät tässä maassa paljon työtä päihdeongelmaisten parissa, ja teidän edustamanne hallitus leikkaa näiden kansalaisjärjestöjen työstä ja vaikeuttaa päihdeongelmien ratkaisemista, ei helpota sitä. Näitten leikkausten jälkeen te tulette tänne pönttöön sanomaan, että ratkaisu on päihdepalvelujen parantaminen. Näettekö, arvoisat kollegat, tässä mitään ristiriitaa?

Sitten haluan vielä kiinnittää huomiota edustaja Mattilan nähdäkseni hyvään kysymykseen, jonka hän esitti ehkä mahdollisesti retorisesti osana puheenvuoroaan. Hän esitti kysymyksen, toimiiko nykyinen huume politiikka. Täällä on lukuisissa edeltävissä puheenvuoroissa hyvin tuotu esiin kannabiksen käyttöön liittyviä terveyshaittoja ja riskejä, jotka ovat todellisia. Aika vähän on tuotu esiin sitä, että tämän nykyisen kannabiksen kieltävän lainsäädännön aikana kannabiskokeilut ovat lisääntyneet 5 prosentista 30 prosenttiin. 15–69-vuotiaista suomalaisista nykyään jo 30 prosenttia on THL:n tilastojen mukaan kokeillut kannabista, tilanteessa, jossa kannabis on kielletty. Jos te pidätte tätä

Pöytäkirja PTK 8/2026 vp

kannabiksen kieltolakia erityisen onnistuneena ja vaikuttavana tapana torjua kannabiksen käyttöä, niin minkä takia kannabiksen käyttö on niin yleistä Suomessa silloin, kun se on kielletty? Ja jos tämä kieltolaki on toiminut näin huonosti, niin kannattaisiko silloin hieman avoimemmin harkita myös muita malleja, joita maailmalla kasvavassa määrin sovelletaan?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Viitala.

19.42 **Juha Viitala sd:** Arvoisa rouva puhemies! Esitän tähän alkuun kiitokseni kansalaisaloitteen tekijöille. Tämän aloitteen ainoan käsittelyn keskustelu on oikein hyvä paikka ja tarjoaa mahdollisuuden puhua laajemminkin päihdepolitiikasta. Valitettavasti yhteiskunnassamme on sille lisääntyvissä määrin tarvetta.

Tarvetta on keskustelun lisäksi myös toimenpiteille, joilla päihteiden ongelmakäyttöä voidaan ennaltaehkäistä. Kestävän päihdepolitiikan tavoitteena tulee olla ehkäistä päihteiden ongelmakäytöstä aiheutuvia terveysvaikutuksia sekä syrjäytymistä. Näin on syytä olla myös kannabiksen osalta. Lakivaliokunta ei puoltanut nyt käsittelyssä olevaa kansalaisaloitetta. Olin sitä myös itse kyseisessä valiokunnassa käsittelemässä, ja osoitan myös kiitokseni lakivaliokunnan puheenjohtajalle ja jäsenille asiallisesta käsittelystä.

Keskeistä huumausainepolitiikassa on haittojen ehkäisy ja se, että hoitoon pääsee mahdollisimman matalalla kynnyksellä. Hoitoonpääsyyn tulee olla toimivia reittejä. Valitettavan usein hoitopolulle pääseminen on monelle liian ison kynnyksen takana ja varsinkin juuri heillä, jotka sitä eniten kaipaavat. Hoitojen kehittämisessä on kiinnitettävä erityistä huomiota päihteidenkäyttäjiin, joilla on myös samanaikaisesti muita haasteita terveyden kanssa, esimerkiksi vaikka mielenterveyden ongelmia. Apua huumeongelmiin pitää pystyä saamaan ilman pelkoa siitä, että avun hakeminen ajaa entistä suurempiin ongelmiin.

Arvoisa puhemies! Muutama huomio valiokunnan mietinnöstä: Valiokunta korosti, että huumeiden käyttäjien osalta hoitoon pääsemisen tulisi olla ensisijaista verrattuna rikosoikeudellisiin seuraamuksiin ja oikeus päihdepalveluihin pitää olla kaikilla. Valiokunnan THL:ltä saaman selvityksen mukaan vaikka kannabis on useilla mittareilla vähemmän haitallinen kuin monet muut päihdyttävät aineet, se voi aiheuttaa riippuvuutta ja sen käytöstä voi koitua monenlaista terveyshaittaa. Esimerkiksi useiden tutkimusten perusteella kannabiksen käytöstä aiheutuvat psykoosit ovat lisääntyneet ja psykoosiin sairastuneista joka kolmas sairastuu myöhemmin skitsofreniaan. Sosiaali- ja terveysministeriöltä saadun selvityksen mukaan kannabiksen säännöllinen käyttö on yhteydessä erilaisiin psyykkisiin häiriöihin, kuten ahdistuneisuuteen, masentuneisuuteen ja psykoosiin, mikä lisää tietenkin terveydenhuollon kustannuksia. Ongelmakäyttö voi myös vaikuttaa yksilön työllistymismahdollisuuksiin ja työkyvyn ylläpitämiseen, mikä heijastuu kansantalouteen ja sosiaaliturvajärjestelmään. Kannabiksen käyttö on myös yhteydessä lisääntyneeseen keuhkosityövän ja keuhkoputkentulehduksen riskiin. Nämä muutamina terveysvaikutuksina.

Tähän loppuun korostan vielä sitä tarvetta meillä tosi laajalle keskustelulle päihteiden haitoista ja ongelmien ennaltaehkäisemisestä. Yhteiskunnan polarisoituminen on omiaan lisäämään päihteidenkäytön mukanaan tuomia ongelmia. Valitettavasti joudun tässä lopuksi toteamaan, että hallitus on monilla toimillaan juuri lisännyt sitä riskiä, että ihminen ajautuu päihteiden käyttöön. Edellinen puhuja, edustaja Tynkkynen, toikin hyvin ansiokkaasti esille tätä hallituksen epäjohtonmukaisuutta liittyen näihin useisiin

Pöytäkirja PTK 8/2026 vp

leikkauksiin ja muihin hallituksen lakihankkeisiin, jotka ovat ristiriidassa päihdepolitiikan kanssa noin niin kuin yleisesti.

En kannata, valiokunnan tavoin, lainvalmisteluun ryhtymistä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Harjanne.

19.46 Atte Harjanne vihr: Kiitos, arvoisa puheenjohtaja! Kiitos kollegoille puheenvuoroista.

Täällä on tuotu kattavasti ja koskettavastikin esiin huumeista, kannabiksesta ja muista, aiheutuvia ongelmia suomalaisessa yhteiskunnassa. Korostan, että nämä ovat asioita, jotka ovat tapahtuneet nykyisen lainsäädännön puitteissa, eli meillä on käsillä ongelma. Jos siihen esitetään sitten vastaukseksi ennaltaehkäisevää työtä, poliisin resursointia ja valvontaa, sosiaali- ja terveyspalveluiden parantamista yms., yms., tällaisia, mitä täällä nyt on tullut, niin silloin minusta pitäisi johdonmukaisesti esittää sitten niitä toimia.

Itse luettuani tässä jälleen kerran ja kuultuani asiantuntijoita, sekä rikosoikeuden että sosiaali- ja terveyspuolen asiantuntijoita, on ilmeistä, että on perusteltua ajatella, että olisi paremmin toimivia lakisääntelykehikkoja, joihin liittyy dekriminalisointi, ehkä laillistaminenkin. Suosittelen — kun edustaja Castrénkin, joka nyt jo poistui, puhui näistä fiksuista ihmisistä, valtavasta määrästä niitä, jotka tämän ongelman kanssa painivat ympäri maailmaa — että kun moni fiksu ihminen on antanut tässäkin valiokunnille lausunnot, niin kannattaa lukea ne kaikki ja miettiä, onko meillä kaikki ihan välttämättä kunnossa vai pitääkö meidän tehdä jotain enemmän, jotain paremmin, jotain toisin.

Haluan kuitenkin keskustelussa vielä ehkä kotiyleisöille ja miksei salissakin kaikille alleviivata, että siis tästä äänestetään nyt sitten huomenna. Kun sain edustaja Furuholmilta kannatuksen näille esityksilleni, niin tässähän ei äänestetä nyt sitten tämän aloitteen hyväksymisestä vaan hylkäämisestä. Tämä aloite hylätään. Tämä eduskunta ei tule tämän aloitteen myötä edistämään kannabiksen laillistamista tai siihen johtavaa lainsäädäntöä sellaisenaan. Tarjolla on sen sijaan lausumia, jotka lähtevät siitä, että tätä asiaa, koko huumausainepolitiikkaa, selvitetään huolella. Sitä ovat peräänkuuluttaneet asiantuntijat, jotka ovat olleet tässä asiassa puolesta tai vastaan. Sen jälkeen meillä on tällainen lausuma, että pitäisi edetä dekriminalisaation kanssa. No, se on kanta, jolle on myös hyvin paljon asiantuntijakannatusta sekä sieltä rikosoikeuden puolelta että myöskin sosiaali- ja terveysalan asiantuntijoiden puolelta. Sitten on tämä lääkekannabis, ja sitten on tämä hampun muu raaka-ainekäyttö. Alleviivaan, että nämä ovat ne asiat, joista huomenna eduskunta voi sitten kannan muodostaa, ja suosittelen jokaista miettimään, mitä mieltä on näistä asioista. Itse näkisin, että tässä on mahdollisuus edistää humaanua, tietopohjaista päihdepolitiikkaa, pieni askel eteenpäin tässä salissa. Se olisi kyllä sellainen viesti, jota me vakavien päihde- ja huumausaineongelmien kanssa painivana yhteiskuntana kaivattaisiin.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Sillanpää.

19.49 Pia Sillanpää ps: Arvoisa puhemies! Tässä aloitteessa esitetään kannabiksen laillistamista, sääntelyä ja verottamista. Aloitetta perustellaan kannabiksen aiheuttamien haittojen vähentämisellä, nuorten suojelemisella ja rikollisuuden torjunnalla. Tutkimusnäyttö ja kansainväliset kokemukset eivät kuitenkaan tue näitä väitteitä.

Pöytäkirja PTK 8/2026 vp

Arvoisa puhemies! Kannabiksen laillistaminen ei ole johtanut missään maassa selvästi positiivisiin kokonaisvaikutuksiin. Laajat selvitykset osoittavat sen, että laillistamisen jälkeen kannabiksen käyttö usein lisääntyy eikä suinkaan vähene. Yksikään tutkimus ei osoita, että laillistamisen jälkeen käyttö laskisi. Kun käyttö kasvaa, kasvavat sen myötä myös haitat. Tämä koskee kaikkia päihkeitä, eikä cannabis ole tästä poikkeus.

Tämän aloitteen laatijat eivät ole myöskään huomioineet lapsille ja nuorille aiheutuvia haittoja. Alaikäiset ovat useissa maissa raportoineet, että kannabiksen saanti on laillistamisen myötä helpottunut, eikä mikään ihme. Samalla tiedämme, että cannabis voi heikentää aivojen kehitystä, lisätä psykoosiriskiä ja altistaa vakaville mielenterveyden häiriöille. Tutkimusten mukaan merkittävä osa psykoosiin sairastuneista sairastuu myöhemmin myös skitsofreniaan. Erityisesti nuoret miehet ovat riskissä, yliedustettuja.

Arvoisa puhemies! Kannabiksen laillistamista perustellaan usein sillä, että se siirtäisi kysynnän laillisille markkinoille ja järjestäytynyt rikollisuus vähenisi. Näin ei kuitenkaan ole tapahtunut. Laiton kauppa ei ole kadonnut yhdessäkään maassa. Se on korkeintaan muuttanut muotoaan. Samalla kannabiksen yleinen hyväksyttävyys on kasvanut ja sen kysyntä lisääntynyt. Haluankin kysyä, miksi ihmeessä haluaisimme tätä Suomeen. Kannabiksen laillistaminen ei ole mikään kiva päihdekokeilu vaan pysyvä ja suuri muutos, jonka seuraukset kohdistuvat erityisesti nuoriin, mielenterveyteen ja kansanterveyteen. Mikään taho ei ole osoittanut laillistamisen tuovan hyötyä tai lisäarvoa suomalaiselle yhteiskunnalle, vaan päinvastoin. Siksi tätä kansalaisaloitetta ei tule edistää. Sen sijaan meidän tulee panostaa hoitoonpääsyyn, ennaltaehkäisyyn ja siihen, että vähennämme päihdehaittoja kaikissa väestöryhmissä ja erityisesti nuorten kohdalla. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Suhonen.

19.52 **Timo Suhonen sd:** Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Tässä nyt on käsittelyssä kansalaisaloite kannabiksen laillistamisesta. Itse en lähde henkilökohtaisesti mihinkään suurempaan päihdekeskusteluun tai muutoin siihen liittyviin asioihin, mitä täällä kyllä ansiokkaasti on jo moni edustaja esiin tuonut. Totean vain hyvin yksiselitteisesti sen, että — niistä kokemuksista nähdessä, mitä olen lähipiiristä nähnyt huumeitten käyttöön liittyen, esimerkiksi kannabiksen käytöstä ja mahdollisesti sitten vielä vahvempien huumeitten käytöstä kannabiksen käytön myötä — en kannata tätä lakialoitetta. Koen, että kannabiksen laillistaminen ei kyllä toisi ihmisille eikä tälle yhteiskunnalle mitään hyvää. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Garedeu.

19.53 **Kaisa Garedeu ps:** Arvoisa puhemies! Olisin tullut vastaamaan edustaja Tynkkyselle tästä hyvästä huomiosta ja kiittämään hänen huomioistaan erityisesti alkoholin haitoista. Tässä asiassa olen hänen kanssaan samaa mieltä. Itse ajattelen niin, että jos alkoholi tulisi nyt markkinoille, se olisi todennäköisesti tarkasti säännelty tai jopa kielletty aine. Se on vaarallinen tuhoava aine, sillä etanoli on solumyrkky, ja se todella voi aiheuttaa myrkytyksiä, vaurioittaa maksaa, ja tiedetään, että nämä vieroitusoireetkin ovat hengenvaarallisia. Eli nämä haitat yhteiskunnalle ja terveydenhuollon kustannukset ovat merkittäviä.

Pöytäkirja PTK 8/2026 vp

Ilman tätä historiallista hyväksyntää alkoholi tuskin olisi ruokakauppatuote ja olisi kielletty, mutta kun se on historiallisesti hyväksytty, niin enää emme voi tehdä sitten takaperoisia päätöksiä. Mutta ollaan viisaita, katsotaan tulevaisuuteen eikä päästetä kannabista meidän lasten ja nuorten elämää tuhoamaan. Itse en kannata huumeiden enkä alkoholin vapauttamista millään määrin. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Viitala.

19.54 Juha Viitala sd: Arvoisa rouva puhemies! Tähän loppuun vielä sellainen näkökanta, että vaikka julkinen keskustelu huumausaineista pyörii yleensä aika paljon suurten kaupunkien ja kasvukeskusten ympärillä, niin meidän pitää huolehtia myös siitä, että pienemmissä kunnissa ja kaupungeissa ei jouduta näiden ongelmien kanssa vastaavanlaisiin ongelmiin.

Muun muassa Satakunnassa julkaistiin noin vuosi sitten yllättävä uutinen, kun 10 000 ihmisen Huittisten jätevesilaitokselta löytyi kuudenneksi eniten huumejäämiä koko Suomessa. Silloin uutisoitiin, että siinä saattaa taustalla olla takana myös Sastamalan ja Punkalaitumen jätevedet, jotka kyseisellä laitoksella puhdistetaan. Tein asiasta silloin kirjallisen kysymyksen ja sain siitä poikkeuksellisen paljon huolestuneita yhteydenottoja eri tahoilta. Eli haluan korostaa vielä sitä, että tämä on myös pienempien paikkakuntien ongelma. Jos vielä tähän Punkalaitumen tilanteeseen ja Huittisten tilanteeseen otan sellaisen näkökannan, että nyt viime viikolla Satakunnan Kansa uutisoi nimenomaan erittäin laajasta huumevyyhdistä juuri siellä Punkalaitumen alueella, eli siellä koko kyläyhteisö ja koko Punkalaitumen yhteisö on kärsinyt tästä ongelmasta. Eli sellainen näkökanta tähän loppuun, että vaikka puhutaankin kannabiksen laillistamisesta, niin ihan yhtä lailla täällä on hyvin puheenvuoroissa tullut esille se, että monesti kannabiksen käyttö laajenee muihinkin päihteisiin ja sitä myötä ongelmat skaalautuvat isommiksi myös nimenomaan niillä pienemmilläkin paikkakunnilla. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Rasinkangas.

19.56 Merja Rasinkangas ps: Kiitos, arvoisa puhemies! Tässä aloitteessa oli yhtenä perusteluna se, että hoitoon hakeutuminen olisi helpompaa, kun kannabis olisi laillistettu. Haluan mainita, että myöskin poliisi ohjaa/neuvoo tämmöistä päihtynyttä, joka jonkun rikoksen jälkeisen kuulustelun tai muun vuoksi on poliisin huostassa, eli häntä ohjataan ja neuvotaan häntä hakeutumaan päihdehoitoon. Ongelma on se, että nämä henkilöt eivät koe tarvitsevansa eivätkä halua sitä hoitoa, hoitoon ohjaustakaan ottaa vastaan. Tämä on se ongelma.

Lisäksi poliisin ja muidenkin viranomaisten velvollisuus on tehdä lastensuojeluilmoitus silloin, kun vaikkapa poliisi kohtaa kotihälytyksellä tilanteen, missä huoltajat ovat päihtyneitä ja kohteessa on alaikäisiä lapsia. Silloin meidän velvollisuus on tehdä lastensuojeluilmoitus. Tästäkin asiasta tässä salissa on joskus keskusteltu ja kauhisteltu sitä, että lastensuojeluilmoitusten määrä on kasvanut, mutta tämmöinen kannabiksen laillistaminen ihan varmasti lisäisi myöskin näitä lastensuojeluilmoituksia. Toki se lastensuojeluilmoitus on aiheellinen ja tarpeellinen silloin, koska kysymys on lapsen edusta ja lapsen hyvinvoinnista, eli se on tärkeää tehdä. — Kiitos.

Pöytäkirja PTK 8/2026 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Savio.

19.57 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! On erittäin hyvä, että lakivaliokunta esittää mietinnössään kannabiksen laillistamista koskevan kansalaisaloitteen hylkäämistä. Se on jatkoa tämän vaalikauden määrätietoiseen puuttumiseen huumeiden saatavuuteen, käyttöön ja niistä aiheutuviin vakaviin yhteiskunnallisiin ongelmiin. Kiitänkin lämpimästi valiokuntaa tästä perustellusta mietinnöstä.

Arvoisa puhemies! Aiheesta on pidetty tänään jo lukuisia hyviä puheenvuoroja, mutta haluan silti itsekin monien muiden edustajien tavoin ottaa lyhyesti kantaa pahentuneeseen huumeongelmaan. Viime aikoina ovat lisääntyneet katukuvassa ja samalla herättäneet runsasta julkista keskustelua erityisesti uusien muuntohuumeiden aiheuttamat vakavat haitat ja järjestyshäiriöt, joita on ollut sekä kaupunkikeskustoissa että niiden ulkopuolella, isommilla ja pienemmillä paikkakunnilla. Muuntohuumeiden lisäksi myös perinteisemmät huumeet ovat edelleen osa huumausaineongelmaa, ja täällä eduskunnassa käytiin tästä aiheesta ansiokasta keskustelua muun muassa viime joulukuussa sisäministeriön pääluokan budjettikäsittelyn yhteydessä. Silloin moni edustaja ilmaisi huolensa huumausaineongelmien pahentumisesta, ja niin ovat itse asiassa ilmaisseet hyvin monet kansalaisetkin.

Arvoisa puhemies! Kannabis on osa tätä mainittua ikävää huumausaineongelmakokonaisuutta, eikä sen käyttöön ole syytä suhtautua lainkaan nykyistä sallivammin. Kannabis aiheuttaa riippuvuutta, ja sen käyttö voi johtaa sosiaalisiin ongelmiin ja terveydentilan heikkenemiseen. Kannabiksen, kuten muidenkin huumeiden, kiellolle on siten olemassa enemmän kuin riittävät perusteet. Arvoisa puhemies, olen siis erittäin tyytyväinen siitä, että valiokunta esittää tämän kansalaisaloitteen hylkäämistä.

Totean vielä lopuksi sen, että kannabiksen niin sanottu viihdekäyttö on täysin eri asia kuin lääkärien mahdollisesti määräämien kannabispohjaisten lääkkeiden käyttö. Nämä lääkkeet voivat olla hyödyllisiä joidenkin sairauksien hoidossa, ja niitä voidaan jatkossakin kehittää ja ottaa tarvittaessa käyttöön normaalien lääketiedettä koskevien säännösten pohjalta, kuten valiokuntakin on viisaasti todennut.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Seuraavaksi edustaja Lyly, olkaa hyvä.

20.00 Lauri Lyly sd: Arvoisa rouva puhemies! On ollut kyllä mielenkiintoista kuunnella tänä iltana tätä keskustelua kannabiksesta ja muustakin, huumepolitiikasta ja alkoholipolitiikasta. Täytyy sanoa, että täällä on ollut todella asiantuntevia puheenvuoroja, puolin ja toisin tätä on avattu. Toisaalta voi sanoa, että kun tätäkin asiaa on katsonut tässä vuosikymmenten aikana, niin kyllähän tämä keskustelu on kuitenkin parantunut sen osalta, että ruvetaan käymään oikeasti niihin syihin kiinni.

Arvoisa puhemies! Minulla oli tässä istuntovapaan aikana mahdollisuus käydä myöskin Länsi-Suomen poliisilaitoksella Tampereella, ja erityisesti poliisi kantaa huolta siellä Tampereella ja vähän muutenkin kokonaisuudessaan kannetaan huolta siitä, että huumeidenkäyttö lisääntyy, ja siellä sitten se alfa-PVP:n käyttö on siellä loppupäässä erittäin hankala asia. Siinä mielessä tämä huumeongelma on selkeästi olemassa, ja sitten siihen liittyy aika paljon tavallisten kansalaisten osalta, kun ne liikkuvat ja näkyvät tuolla,

Pöytäkirja PTK 8/2026 vp

turvattomuutta ja sen tyyppisiä asioita, mutta myöskin näitten ihmisten osalta, jotka ovat siinä koukussa, rikollisuutta ja muuta vastaavaa.

A-klinikkasäätiön palvelupisteessä kävin myös tässä istuntotauon aikana, ja siellä he myöskin kantavat erityisen paljon huolta siitä, miten se katukuvassa näkyy ja miten he pystyvät puuttumaan tähän ongelmaan. Tässäkin on keskustelussa tullut aika paljon esiin se, kuinka paljon tässä on tutkittua tietoa taustalla, ja että tällöinen kannabiksen kokeilu voi olla portti siihen kovimpien huumeitten käyttöön. Se on yleisempää niin päin kuin vain niin, että se käy satunnaisesti tapahtumaksi. Tässäkin mielessä tämä polku, jota tässä yritetään tuoda esiin, helpottaisi sitä, että nämä lieveilmiöt pienentyisivät, ja se ei kyllä todennäköisesti ole niin päin, vaan päinvastoin.

Arvoisa puhemies! En kannata tätä kansalaisaloitetta ja yhdyn valiokunnan päätösesitykseen. — Kiitoksia.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

13. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi jätelain, ympäristönsuojelulain, hallinto-oikeuslain ja tuomioistuinlain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 160/2025 vp

Valiokunnan mietintö YmVM 1/2026 vp

Ensimmäinen käsittely

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 160/2025 vp sisältyvien 1.—4. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

14. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ympäristönsuojelulain ja rikoslain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 195/2025 vp

Valiokunnan mietintö YmVM 3/2026 vp

Ensimmäinen käsittely

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 195/2025 vp sisältyvien 1. ja 2. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

15. Suomen vesistöt EIVÄT ole vihreän siirtymän kaatopaikkoja

Kansalaisaloite KAA 5/2025 vp

Valiokunnan mietintö YmVM 2/2026 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 18.2.2026 pidettävään täysistuntoon.

Pöytäkirja PTK 8/2026 vp

16. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on keskiviikkona 18.2.2026 klo 14.00.

Puhemies Jussi Halla-aho: Tämä täysistunto on päättynyt. Hyvää yötä!

Täysistunto lopetettiin klo 21.42.

Pöytäkirjan vakuudeksi: